THANGTHAR

TAITESENA

(Taitesena of Today)

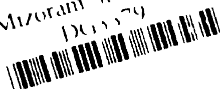

BOOK OF THE YEAR 1992

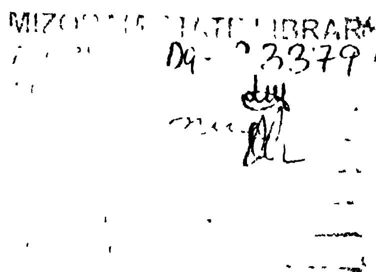
Thangthar Taitesena

(Taitesena Of Today)

Romawia

First Edition — 1992
Copies — 1000

Published by

Zoram Upa Pawl General Headquarters, Aizawl
and
Printed at the Zotlang Press Chanmari, Aizawl.

THUHMATHEH

Mizo zingah hian pasalṭha Taitesena hming hi hre lo aram awm thei pawhin a rinawm lo. A dam a sei lo erawh hi chu Zofate tan vanduaithlak tak a ni. A huaisenna leh tlawmngaihna te, naupang leh hmeichhe chunga a nungchang mawi leh duhawm takte avangin Mizote Mizo nih chhung chuan a hming hi dai thei awm pawhin a mawi lo. Nupui a neih thawm kan hre hauh lo va, tlangval fa a nei tih pawh kan hre nahck lo. A vanduai a siamin a tlangval laiin sapui kutah a boral tih erawh chu kan hria. Engpawhnisela, chutiangin rila rah nei mah suh sela, tun lai ṭhangtharte zingah hian thlah chhuanawm tak a lo nei reng alawm maw le !

Suangtuahna khawvela ka zin vah laiin Ṭhangthar Taitesena hi ka buatsaih a, a thu hi hlawm (volume) thumin ṭhen a ni. A hlawm khatna thupui ṭhenkhat te chu hengte hi an ni—Nitlangailo khuaa thlipui tleh, vanduaina tawk te khawtlangin an ṭanpui, ṭhalaite inkawm dan, vantlang ṭangrualin mi sual an man, Taitesenan Aizawl zin kawngah aksiden a tawk, Durtlang Damdawi inah a awm laiin Pathianin a rawngbawl turin a ko, damdawi in aṭanga a chhuah hnuin Lungremsei bulah tlangval zurui lak aṭangin nula pakhat a chhanchhuak. Theological Committee hmaah Taitesena a inlan, an haw kawngah pitar pahnih thingphur Awii nen an chhawk. Lungtiawiin inleng a nei, Taitesena leh Lungtiawii an innei, Dungsei khuaa chhandamna beihpui thlak hlawhtling, Thangsahuta leh Taitesena farnu, Nui te an innei, Pathian thu zir turin Taitesenan Serampore a pan.

Hlawm hnihna leh thumna thu tlangpuite—Sipaia mi a ṭan ve leh hian ral a do nghal mai ngai lo va, bun engemaw chhung a inzir hmasak a ṭul ang hian Taitesena chu Pathian ralthuam inbela Thlarau ngunhnam hman zirin kum thum lai Serampore Bible College-ah a awm. A zir zawh chuan ram mutna tur remchang a awm mai loh avangin Aizawl Theological College-ah a thawk. Chenchus zinga Missionary ni turin Taitesena chu Mizoram Synod-in Special Synod kovin Minister puitlingah a nemnghet. Hyderabad-ah a ram mutna tur mite khawsak dan leh an ṭawng, rawngbawltute hna thawh dan nen a zir zawh hnuin Chenchus khaw lam panin a chhuak.

Ṭhangthar Taitesena hi a tir takah chuan bu thum atan buatsaih a ni a. Amaherawhchu, remchang lo zawka hriat a nih avangin lehkha bu pakhatah finkhawm a ni.

He lehkha bu ka buatsaih lai hian ka nauteho—Pi Saptawni, B.A.,B.T., Lalsanglıani, B.A.B.Ed., Rothangpuia, B.A.,B.Ed., hian tlawmngai takin min thlirpui a, a siam ṭhat ngai lai apiangte siam ṭhat a ni a, an chungah ka lawm tak meuh meuh a ni.

A tawp berah chuan he lehkha bu chhiartute zinga pahnih khat talin, an chhungril nun siam ṭhat nan, ṭanpuitu atan hmang thei se lang tih hi a bu buatsaihtu duhthusam leh ṭawngṭaina a ni e.

Romawia

Ţhangthar Taitesena

A THU FUN TE

THANGTHAR TAITESENA
(Taitesena of Today)

'Mihring leh khaw hmingte hi hmehbel neia phuah a ni lo'

Hming than bang lo, tlawmngai thang chuang Taitesena,
Thai lo thlafam dairial a chang an ti;
Mahse a hrai lo piang Zofate lunglawm nan.

Hlawm khatna

Then I

Ṭo haw lai a ni a. Tlai khat chu Taitesena ain h chauhvin a pindanah lehkha chiarin a awm a. A thil chhiarte a eng a mah a rilruah khung theih a lawi a nei lova, a thil chhiar chu a ning tawh ni tur a ni. Tichuan a ṭhu ning chu a tho va, tukverh lam a pan a, tukverhah chuan dakchhuak meuhvin Hmar thlang lam a thlir vang vang a. Kawlbul chu a lo eng deuh uau va, a khat tawkin kawl a phe uau uau reng mai bawk a. Van lah chu hauhuk dul an sawi chu nep te, a dur hian a dur thim muk mai bawk a. Thlipui phei chu a lo la thawk hauhlo nain, dawizep nu leh pa tan chuan phina ruai tur hi a ni. Tuibur hmuamda awm vel hnu chuan thli a lo t'eh ṭan ta a, chhum dum pui pui chu Hmar thlanglam aṭangin Chhimchhak zawngin a rawn len zial tup tup a. Vamur rual leng ang mai hian hnabthelte chu an leng noh noh mai bawk a. Hnahthel zingah chuan sava pakhat, hnahthel nena thliarbran hleih theih loh, a lo leng pai chawn chawn mai bawk a.

Taitesena chuan a tukverh chu hmanhmawh tak hian a khar ṭhuai a. Reilote hnu chuan thli leh ruah chu an lo thawk ta a. Hnah zinga sava lo thlawk chuan Taitesena tukverh darthlalang chu a rawn su keh sawk mai a, a keh nawite chu pawn lam varandah chhuatah leh a pindan chhuatah chuan a darh phung a. Sava lah chu tukverh hnuaiah chuan a tla ṭawk mai bawk a. Taitesena chuan va lak mai hi a tum a, mahsela, sava chuan hlauvin a thla a lo zap phar phar a, thui phei zawng a tawlhsawn thei chuang lo. Tichuan Taitesena chuan a man a, a han enchian nak chuan a lu chu thiin a khat a. A khawngaih em em a, a lua thi kai chu a hrukfai sak a, a dawhkan chungah chuan a dah ta a. 'Engvanga he sava hian kan in lam kher rawn pan nge ni ang aw ! thlipui leh ruahpui hlauva tlansan tum chu a ni chawk ang a, a thlawhna kawng a hmu fiah thei lo a nih ber awm hi maw ! Entir engemaw a nei mai awm mang e' tiin Taitesena chuan a ngaihtuah nep nep a. Thli chu a na sawt viau mai a, a chang phei chuan an in chung chu a la mai dawn emaw tih tur khawp hian, inchung rangva kilhnate chu a ri leh tuar tuar ṭhin a. Chuti taka thli a nat avang chuan in ṭhenkhat chu la mai thei awm a ni. Darkar thum emaw zet hnu chuan thlipui chu a reh ta duak a.

Lungtiawii te in chu thli a na hle ṭhin tih Taitesena chuan a hriat avangin a ngaihtuah rilru hle a. Tichuan a chhungte ruala chaw ei lo vin, Taitesena chu amahin chaw a ei a, a kham ve leh chuan vakchhuak turin a insiam sawk sawk a. Zan danga a len chhuah dawn reng reng chuan a nalh thei ang berin a inchei ṭhin a, chumi zan erawh chuan hna-

thawh kawr a inbel a, kawlphe khawnvar a keng a, detol bur leh puanthem ṣai tak a ipteah chuan a ak a, an in aṭang chuan a chhuak ta a.

In aṭanga a chhuah hlim chuan khua a thim ṭan tawh a. Kawtthler chu a reh ṭhuap a, mi tumah hmuh tur reng reng an awm lo va. Tichuan zawitein Lungtiawii te in lam panin a kal a, chhum lah chu a la zing muai mai bawk si a, a kawlphe khawnvar pawh chu a ṭangkai nep hle a. Lungtiawii te in zawn a thlen chuan ruak deuh huai hian a hria a, ngaihṭha lo-deuh chung chuan a kawlphe khawnvar chuan a han enkual vel a, in ding hmuh tur a awm lo va. Hlauthawng leh inringhlel tak chung chuan a han enkual leh dan dan a, a thlang lawka inchhung rangva, a inchhun chawpa lo zangthal hut mai chu a han hmu ta a. A bangte pawh chu a tlu kalh nelh nulh mai bawk a. Lungtiawii te chhungkua chu in chuan a delh hlum ta vek emaw tih mai tur a ni. Taitesena chuan ngun takin a han en kual leh dan dan a, nakinah chuan ban leh ban inkara nu pakhat lo let reng chu a hmu ta a. Tu tih a hre mai thei lo va, a rilruah chuan tudang leng tawh hek lo le 'Awii' tiin a han ko thla ringawt a. Chhanna aw reng reng chu a hre ta si lo va, tichuan a zu pan hnai a, a han en chian chuan Awii nu a lo ni reng a. Chu nu lu chu thiin a bual sen hnu mai a, a chat thla ṭep hi a lo ni. Taitesena chuan a han bia a, mahsela, Awii nu chuan a chhang thei tawh lo va. Ṭawng tum niawm tak hian a hmui chu a rawn tisawi bawih bawih a, zawite hian 'Awii' chiang lo tak hian a rawn ti chhuak a, a chatthla chu a ni ta mai a.

Taitesena chu a hrilhai hle a. Lungtiawii nu, a pasal leh a fate bawihsawm miah lova a han kal ta mai chu khawngaih namen lovin a khawngaih a, an rawn hmuh hun chuan an va hrilhai dawn em tiin a ngaihtuah nep nep a. Chutia Awii nu chah fel hnu chuan mi dang hliamte an lo awm tak hlauhvin tiin a han zawng vel a, tumah dang hmuh tur phei zawng an awm lo. Rei lo te hnu chuan a ţhianpa, Lalrinawma chu a lo lang ve hlawl mai a. Taitesena ang bawka tlangval tlawmngai thei leh viak ţha a ni. Tichuan mitthi chu an buatsaih fel hnu chuan Rinawma chu Awii te hrilh tur leh mi pun tur chuan a tlan ta a.

Chumi ni chuan Lungtiawii chu a feh lo tih Rinawma chuan a hria a, chuvangin Awii chu a zawng hmasa phawt a. Awii chu a patean chaw eia a sawm avangin, thlipui a t..h ang tih rin ngaihna hre lo vin an in a chhuahsan a, ngaih ţhat lohna leh hlauhthawnna nei lem lo chuan thli tleh chhung chuan chaw ei tumin a patea inah chuan a awm a. Chutia chaw an kil lai chuan kawngkhar rawn kik ri dat dat hi Awii chuan a hria a, a chaw ei lai chu a tho vat a, kawngkhar chu a va hawng thuai a. 'Nichin thlipui tleh chiam khan in in a lensawp nul mai a, i nu pawh....' Rinawma chuan a han ti hman chauh va, Awii chuan ŕang mang hian, 'Chu ka nu chu a thi a ni maw?' tiin a lo zawt var a. Zualko chuan, 'Thi chiah lo ve, nat chu a na hle a, ngaihtuahawm tak chu a ni' tiin a chhang a. Lungtiawii chuan a nu chu a boral a ni tih a hre thiam mai a. Chaw pawh ei zui ta lo chuan kal mai hi a tum a. Mahsela, a patea chuan, 'Awipui, chutiang a ni ngai lo ve, min lo nghak ve la, hmanhmawh taka

thil tih rum rum zawng a fel ngai lo ve' a ti a, ani pawh chu a inbuatsaih nghal a. Awii nu tuamna tur a puan thulkhung chu a patea nupui chuan a va phawrh a, tichuan an nupa leh Awii leh Rinawma te chu Awii nu ruang awmna lamah chuan an kal ta a. Ţhenawm bengvar zual deuhte pawh chuan an zui hlawm a. Awii nu ruang awmna hmun an thlen hnu rei loteah chuan Awii pa leh a nau feh pawh chu an lo thleng ve bawk a.

Awii pa leh a nau (Ţani) chuan an nu ruang an han hmuh chuan mak an tiin an hrilhai em em a. Zing lamah hlim takin an nu chu an feh chhuahsan a, hlim taka inhmuh leh beiseiin an pafa chuan lo hawng a, an beisei loh taka ani a lo boral ta mai si leh, an in lo chhe ta vek mai si chuan a timangang nasa hle mai. An chhungkaw chunga thil lo thleng chu thil rapthlak tak, hriat thiam harsa tak a ni reng a ni. Amaherawhchu, kawng leh lamah chuan Pathian hre chhungkua leh Pathian hriat chhungkua an ni a; chhiatna rapthlak tak an tawh chungchangah chuan hriat thiamna thui tak Lalpa zarah an nei a. An nu duhtak, an hmangaih em em chuan a dam chhung hun tam tak chu natnain a hmang a, kum 6 emaw lai chu an thlawhhma pawh hmu thei lovin a awm tawh a. Amah maia in a nghah pawh a faten an phal lo va, an inawmpui chhawk ţhin a ni. An pafa za chuan an nu hrisel lohzia te, na tuar reng renga a awmzia te, a chak loh em em avanga hlauthawng reng renga a awm ţhinzia te, an ngaihtuah chuan, chung hreawmna zawng zawng pumpelh tura Lalpan a seng ta chu, amah chu ngai hle mah sela, lawmpui theihna thui tak chu an nei a. An nu chu thlahleł-

in ngai em em mah sela, Jerusalem Thara hlim taka a awm chu, thei pawh ni ngai teh reng sela, leia hrchawm tinreng tuar leh tura mahnihmasialna avanga hnuhthlak leh chu, hmangaihna avangin an sam thei lo va. Tichuan, Awii te chhung chuan mahni in nei ve tawh hek lo, A patea inah chuan an nu ruang chu an dah ta a. Tin, in thar an neih hma chuan Awii te chhungkua pawh chuan an patea chu an hrawn ta rih a.

Awii patea in chu a lian lo va, chuvang chuan an chhunglehkhat leh an ṭhenrual ṭha lo lengte pawh chu an leng lo nasa khawp mai, kawtlaiah mi tam tak an ṭhu hmur bawk a ni. In chhungah chuan lengkhawmhote chu tui takin an zai tlut tlut bawk a.

Nakinah chuan Awii pa chu a ṭhut hmun aṭang chuan a ding a, lengkhawmhote hnenah lawmthu a sawi zawh chuan, a nupuia ruang awmna lam chu a pan phei a, a ṭhiannu hmai khuhna puan chu a zuk keu hawng a, a beka thilzum chhunna hmuam-hmaah chuan thi a lo la chhuak reng bawk a, chu chu a zuk hrufai a. A ring a han khawih vel chuan a tliak niin a hre bawk a. Tichuan, a ṭawng-ṭai ta a– "Lalpa, kan Pathian duh tak, Awii nu min pek avangin i chungah ka lawm e. I khaw-ngaihna avangin fa pahnih kan nei a, chung avang chuan i chungah ka lawm em em bawk a ni. Khawvelah hian i thuin mihringte hi kan lo piang a, i thu vekin khawvel hi kan chhuahsan leh ṭhin a ni. Tunah hian Awii nu chu i hnenah i hruai ta a, he lei nun ka thlir hi chuan thihna hi vanduaina rapthlak tawp a ni. Kan mangang a, kan hrilhai bawk a. Dam chhunga a hmel hmuh tur awm tawh lo leh a aw hriat tur awm ṭawh lo tur ngaih-

tuahin, kei leh ka fate hi kan mangangin kan lung a leng a ni. Amaherawhchu, kan lei nun rei lohzia leh khawvel piah lam ram, chatuana hmangaihte lenna hmun ringtute tan min buatsaihsak a ni tih ngaihtuahna leh, he kan manganna leh lungngaihna hi, Nangmah ngeiin min hriatpui a ni tih hriatna hian, min tithlamuang ṭhin a ni. Lungngaia mittui nena rei kan awm phal suh ang che. Kan nu chu lei hrehawm pelin i hmangaihna angchhungah chatuan atan a chawl tawh a. Kei leh ka fate, min khawngaiha min lenpuitute zawng zawng nen hian, kuta sak loh •chatuan ina a bo a bang awm lo va kan lo kal ve theihna turin, kan damlai nite chhiar thiam dan min zirtir ang che. Awii nu thihna hi kan chhungkaw tan hlawknaah chantir ang che. Min hmang i' tu Isua Krista hmingin ka dil e." A han ṭawngṭai zo chu a hmel aṭang ringawt pawhin a hma ang chu a ni lo tih a hriat theih a. A lungngaih avanga a thawipikna chu kiang ta duak hian a hria a, a thinlung chhungrilah chuan thlamuanna, Khawvel hriat ngai loh thlamuanna a lo a·m ta a. He khawvel hrehawmna leh lungngaihnaa khat, damchhung khawsak ngaihtuahna mangang reng renga awmna hmun chhuahsan a, lui rala lungngaih leh ṭahna awm tawh lohna hmunah, Lungtiawii nu chu awm ngeia a rin tlat avangin a lawmpui ta zawk—

'Aw ! a makin ava ropui em !
Pui var thintu biak lai Khuanulengin,
Chawi lai nauvang duatten aw min pawm ta a,
Chhingmit a hul, hriat thiamna mak
Min pe, aw lungduh kal tate lawmpuina' tih hla thu

a thinlungah chuan a dana dan rual loh mai hian a a lo ri ṭhin a. Khawhar lenpuitute lah chu an ṭha-

hnem tawk hle a, tui takin an zai a. Ṭawngṭai tawk an awm a, tawi tea thu sawi an awm bawk a, chutiang chuan khawhar lenpuitute chu an tlaivar hlawm a.

A tukah chuan tumah feh chhuak an awm lo. Tlangval rualin thlan an lai a, nula rual khatin thingpui tui takin an buatsaih a, thlan laiho an pe a. Nula ṭhenkhatin khawhar chhungkaw tan tui an chawi reng bawk a. Mitthi inah pawh chuan mi an ṭhahnem tawk hle mai, in chhunga leng lo mi tam tak pawnah an ṭhu hmur bawk a. Vuitu Pastor chuan ṭawngkam a thiam hle a, a urhsun em em bawk a. A han ṭawngṭai meuh chuan vuitute zingah chuan insut lo leh mittui tla lo a ram an awm lo. Tichuan Awii nu ruang chu 'Lei chu leiah, vaivut chu vaivutah' tiin tui anga luang ral turin thlanah chuan chaw chhum hun lai velin an dah ṭha ta a.

Khua a thim ta maw tih chuan khawhar lenpui turin nula leh tlangvalte chu khawhar inah chuan an lawi lut tap tap a. Taitesena pawh chuan khawhar ina len chu a tum rilru a. A ṭhianpa Rinawma nen khawi lo kalna apianga inzui chawt ṭhin an ni a, chu mi zan kher kher chuan a ṭhianpa chu khawsikin a na a, chuvang chuan a zui peih lo va, Tichuan Taitesena chu amahin khawhar in lam pan chuan a kal ta a. In chhung a luh hma chuan kawngka aṭangin a han bih dek dek a, chhuatlaiah chuan nula leh tlangvalho chu an ṭhu hmur mai a, ṭhutna awl awm awmin a hmu lo va, kir leh mai tur em ni ang aw tia a inngaihtuah neuh neuh lai chuan, Lungtiawiin chutia kawngkhar bula hrilhai taka Taitesena ding chu a hmu ta hlauh va; tichuan

a kiangah ṭhutna awl la awma ṭhu turin a kut chuan a han hui a, a ni pawh chuan chu lam chu a pan phei ta nghal a.

Nitlangailo khaw nula leh tlangvalho khawhar zai han thiamzia mai chu, an zingah telin an zai han ngaithla la chuan, mawi i ti lutuk chu i meng phal reng reng lo vang, i men vek vek pawhin pual deuh ruin a nia i men ang ni. Chutia tui taka hla panga an sak hnu chuan, inthlahrung tak chung hian Taitesena chu a lo ding chhuak a, "Ṭhiante u, min ngaidam hram ula, kan zai tui lai boruak tichhetu ka ni ang tih ka hlau hle nachungin, hun rei lo te chhung chauh ṭawngṭai min phal ang em?" tiin lengkhawmhote chu a han zawt a. Anni chuan, "Remti teh lul mai e, ṭawngṭai mawlh rawh" an ti a. Tichuan Taitesena chu a ṭawngṭai ta a—"Lalpa, nang chu Engkimtithei i ni a, zan inah hian khawhar chhungkua hnem turin nula leh tlangval he inah hian min hruai khawm avangin i chungah kan lawm tak meuh a ni. Amaherawhchu, kan thil tih theih tawk a chauhzia kan hria a, nang erawh chuan engkim i ti thei tih kan ring tlat a, chuvang chuan tunah hian i ṭanpuina kan rawn dil a ni e. I tisa put lai ni khan lusun fate i hnem ṭhin a, he khawvel hriat ngai loh, thlamuanna mak takin i thuam ṭhin a ni. Zan inah pawh hian kan taksa mitin I hmel hmu thei lo che mah ila, kan hnenah i awm tih kan hria a; chuvangin kan ṭhiante chhungkua pawh hi thlamuan la an khawhar hnem ang che. Nangin i awmpui a, thlamuanna i siltir loh chuan aw! zanin pawh hi an tan lungngaih leh ṭahna zan a ni ngei ang. Hun kal tawh te ngaihtuahin an rilru a vak thui hle thei ang; chuvang chuan khawhar

chhungte hi awmpuiin nausen muttui taka mu angin zan inah hian muttir ang che. Kan pi duh tak, hmangaihna rama chatuana i hnena cheng tura i hruai tak ang bawk a, keiniho zawng zawngte pawh hi hruai ve tlak kan nih ve theihna turin, kan lei nun hman thiam dan min zirtir țheuh ang che. Isua Krista hmingin ka dil e, Amen." Taitesena țawngțai zawh chuan hla pahnih an han sa leh a, rei lo te hnuah chuan lenghawn ar a lo khuang ta țham țham a, tichuan hla dang thlang zawm ta lo chuan an țin ta dial a. Inriak tur tlangvalho chu an puanthuah nen an lut zang zang a. Taitesena pawh chuan a puanthuah a va la ve a, riak tur chuan a lo thawk ve a. Tlangvalho chuan an mut puan chu an han phah sang sang a, Taitesena pawh chuan a awl la awm chhun kawngkhar bulah chuan a mut puan chu a phah ve ta a. Chutia mut puan an rem fel vek hnu chuan val upa, Zauva chu an zaa aiawhin inchhunga awm zawng zawngte chu tui taka an mut theihna turin a țawngțai a, chu mi hnu chuan inriakho pawh chu the hmeh ang maiin an ngawi ta țhiap a. Zing a lo nih chuan tlangvalho chu an tho sang sang a, an puanthuah an zial a, a hnawksak lohna ber tur hmunah chuan an tiang khawm a, haw tumin an chhuak ta a. Awii chuan, "Țhiante u, haw mai teh suh u, lo kir leh țheuh rawh u, hei in in atan tiin thingpui sen kan buatsaih a, khawngaih takin min insak hram teh u" tiin inriakho chu a uikir a. Tlangvalho chuan, "A va lawmawm țhin ve, Awipuii nge nge, i thingpui lum sa chu kan in lo phal nang le" an ti a. Tichuan țhut hmun an rem a thingpui chu an in ta tliar tliar a. An in zawh chuan mahni in lam panin an haw darh ta hlawm a.

Then 2

Lungtiawii nu boral ni aṭanga ni 4 ni chuan a khawtlanga hnatlang—Awii te insak, Nitlangailo khua chuan an rel a. A tukah chuan mi ṭhenkhat di sat turin an chhuak a, mau leh thingtuai satin mi tam tawk tak an kal bawk a. Taitesenate ṭhian dun pawh chu mau sahna lamah chuan an tel ve a. Mauhak an va thlen chuan mau ṭha ṭha thlangin an sat a, mau pu hnih tur chu kar lovah an sat ngah a. Chutia pu hnih zet tur an sat tawh tih chuan an thlanga tleirawl pahnih, mau sat ve bawk te chu an lo tlanchhe chho va, an thlantuite chu an biangah chuan a luang nguah nguah a, an hlau tih hriat theih tur hian an hmelte pawh chu a danglam zo vek a. Taitesena chuan, 'Naute u, engtizia nge ni ta mai ? enge in hlauh va chuti taka in han tlanchhiat chu le ?' tiin a han zawt a. Tleirawl pakhat chuan, 'Savawmin min um alawm maw le. A hlauhawmzia mai chu Savawm kawlh tak niin ka hria' tiin a chhang a.

Tichuan Taitesena te ṭhian dun chuan mau bul chhah ang teltawl hi an sat a, a bul chhah lam chu an zum a, pakhat ve ve chuan an insem a. An chem chu an ipteih chuan an khung a, maufei keng chuan savawm awmna lam chu an pan chhuk dun ta a. Fimkhur tak leh inring ran chung chuan an chhuk thla a, savawm chuan a rawn bei thut mai thei ang tih an ngaihtuah bawk a. Savawm thawm an hriat ve leh chuan Taitesena chuan lunga vawm pahin 'E khaih' a han ti a. Chu ve leh chuan savawm chuan huk chungin a rawn bei ta mai a. Taiṭesẹna chuan zaṃ miah lọ hian a ka ang hiau

huau vah chuan savawm chu a maufei chuan a theihtawpin a lo chhun vak mai a, a fei hmawr chu nghet takin a chelh ran mai bawk a. Savawm chuan maufei chu seh keh tumin a han bei sateh ținn a, mahsela, a seh na thei lo va. Chutih lai tak chuan Rinawma chuan savawm zakdawh takah chuan a theihpatawpin azuk chhun vak a, tichuan savawm chu leiah chuan a sawp thla ta hnawk a. Chuti mai chuan savawm chu a tlawm duh bik hauh lo va, beih leh tumin din a tum leh uaih uaih ținn a. Taitesena chuan "Ka rin aiin i pasalțha a, tlawm i la tum lo a ni maw ? heti khawpa hriam i chunga kan thlak tawh hnu pawha thawhte i la tum uaih uaih reng chu le" tiin a chem chuan savawm tukkhumah chuan hek huam khawpin a sat a, mi huaisen kutthlak hi chu a na ținn bawk a, leiah chuan savawm chu a tlu ta hnawk a. Chutah Lalrinawma chuan a mau fei chu a phawi a, a hliamna hnuai lawkah chuan savawm chu a zuk chhun leh vak bawk a, tichuan a tawp a tawpah chuan a tlawm ta a, an tihlum ta nge nge a.

Chutia savawm an tihhlum hnu chuan an chhaka tleirawl pahnihte kha an ko thla a, tichuan savawm zawn haw dan tur chu an sawi ho ta a. Nakinah chuan Taitesena chuan, "Nangni țhiandun hian kan sa tihhlum hi a lian lem lo bawk a zawn ta ula, keini Rinawma nen hian mau kan pu ang e" tiin a rawt ta a. Tichuan Taitesena te țhian dun chuan mau pu li chu pu hnihah an tel a, pu khat ve vein an țhian dun chuan an pu a; tin, tleirawl pahnih te erawh chuan savawm chu an vawk zawn ta a.

Kawtchhuah an thlen chuan tleirawl pahnih te chuan tlangtlir an chak ta tlat mai a, mahsela, silai

han kah tur pawh chu an nei si lo va; a tih ngaihna tak chu an hre lo va; chu lo rengah pawh hlado han chham tur an hre dun bawk si lo. Pakhat chuan, "Tlangtlir mai mai chu a har hlei nem, silai kher lo pawhin tlir dan ka hre tho" a ti a. Tichuan a theih anga ring hian, "Vawmphuai e.. ka kah tak e" tiin a au ta ruah ruah mai a, ni țeuh chuan a hre leh si lo va, "Vawmphuai e ..Taitesen Rinawman vit sat hlum e" tiin a chham leh ta zawk a. A chham zawh chiah chuan an țhian dun chuan a ring thei ang berin "Khung" an ti a. Lungtiawii te tual zawla nula leh tlangval hnatlang awm khawm chuan an țhiante tlangtlir an hriat chuan, kut an beng dar dar a. Nula pakhat phei chu a nui tawp hlei thei lo va, a khat tawkin 'țhiana te pahnih hlado chham dan kher kher chu a awm lo lutuk, an va han tla-chham tak em I' a ti a ti țhin a.

Hnatlangho țhut khawmna hmun chu Taitesena te chuan an thleng ta a, savawm an hmuh chuan hnatlangho chuan an lo lawmpui em em a. Taitesena te țhian dun chu "Engtin nge in tihhlum ?" tiin an lo zawt nak nak a. Taitesena chuan, "Van-neih a siamin kan tihlum thei hram a ni. Savawm hi naktuk chhun chawhmeh atan kan ti a, naktuk chuan tuman in chawfunah hmeh rawn fun tel lo ula a țha ang" a ti a. Țhu khawm zing ațang chuan tlangval phawk tak mai pakhat hi a lo ding chhuak a, nui deuh seng sung hian, "Țhiante u, a va han lawmawm tak țhin em ! nulaho pawh savawm sa thinhrik in awm pawhin, vawk sa ei tur a awm ngei ngei ang tih i beisei ang u. Beiscinain a nia kan nun ni tih nulaho pawh khan hre ta che u. Kan upaho hi an a lo a nia, vawkpa han thawh

mai ngam te an awm kan beisei a ni lawm ni kha. Nulate u, naktuk chuan kim takin lo thawk ngei ngei ang che u. Kan beisei a thlawn lo vang" a ti a, a țhut hmunah chuan a țhu leh ta a. A țhianteho pawh chuan hlim takin kut an lo beng dar dar a. A kianga tlangval pakhat chu a lo ding chhuak ve leh a, 'A ni tak e, rin ngam tih hi kan tun lai thupui ber pakhat a ni a, naktukah chuan vawksa ei tur a awm ngei ngei dawn tih i ring ngam teh phawt mai ang u, savawm sa ei duh lo tan pawh aw nghak hram la, beidawng tawp lo vin tih hi in innghahna ni te se' nui deuh sang chung hian a rawn ti ve a.

Nakinah chuan Awii patea chu a lo ding chhuak ve a, "A ni tak e, naute u, rin ngam phawt hi a țha a ni. Naktukah chuan vawksa ei tur a awm ngei ang tih ring phawt mai teh tak u. Taitesena te țhian dunin an sa tihhlum, hnatlangho tan chhun chawhmeha an pekna hian min cho hlein ka hria a. Chuvangin nauteho beiseina a thlawn mai loh nan Taitesena te țhian dun sa țhawh chu, ka vawkpa sum 6-in ka lo khing ve ang. Țhalaite u, kan khawtlang tana in inpekna leh in thil tih țhin dante hian min tilawm em em a ni. Vawinah lah in lam pawimawhna zawng zawng kalsanin keini chhungkua mangang țanpui turin in inpe a. In tlawmngaihna leh in taimakziate ka hmuh hian mak ka ti a, ka thinlung a khawih nasa em em a ni. Naute u, naktuk chuan a kim thei ang berin lo thawk u lang, ruai kan buatsaih tur chu hlim takin i kil tlang ang u; tuman chawfun rawn keng suh ang che u" nui deuh sang chung hian a han ti a. Nula leh tlangvalho lawm chuan kut an beng dar dar a.

A tuk chuan Nitlangailo nula leh tlangvalte chu hna chhunzawm tur chuan kim takin an thawk chhuak leh a. An khaw Village Council President leh a memberpui te, valupa ṭhenkhat chuan ruai an buaipui a, a ṭhenin vawk an puah a, mi dangin savawm sa an chan a, a tui thei ang berin an kang chhum khu vut vut mai a ni.

Tin, tlangvalho leh pavalai ṭhenkhat chuan insak an lo ngawrh hle mai bawk a. Nulaho lah chu tui chawi tawk an awm, thingpui sem tawk an awm, mahni tih tur chanpual ṭheuh tiin an buai em em ṭheuh va. Ni a lo her ta hle tih chuan hnatlangho zawng zawng chu an inko khawm a, hlim deuh mai chuan chawhlui chu an kil tlang ta a. Chaw ei kham chuan thingpui hang, bawnghnute pawlhtak tawk tak, nulahovin an sem zung zung mai bawk a. Chutia an buai laih laih chhung chuan hun a kal chak hle a, khua pawh chu a tlai dawn ta mai a. Mahsela, nula leh tlangvalho chuan a thawh theih chhung chu thawh tumin an hmabak an chhunzawm leh sang sang a, in chu darkar khat emaw hnu chuan an pum hram hram a. Khua a lo thim ta deuh va, tichuan valupate chuan 'Naute u, thim thleng thlenga thawh zawng a ni em em ngai lo ve, ti rawh u, in hmabak chu kalsan rih mai teh u, thawh tur pawh a tam tawh loh hi, naktuk lamah a hman remchang apiangin kan chhunzawm dawn nia. Khua a thim lutuk dawn e, vawin atan chuan i duh tawk tawh mai ang u' an ti a. Tichuan an hna chu an chawlhsan ta dial a.

A tukah chuan nula leh tlangval, a hman remchang apiangte chuan an hmabak chu an thawk

zawm leh a, thuk te, rapchung te, khumte leh kawngkharte an siam zo thei a.

Then 3

Zan khat chu nula leh tlangvalhovin inkawm khawmna an Primary sikulah an nei a, chu mi zan chuan Nitlangailo khaw ţhalaite an kim hle a. Val upa, Thanga an tih chuan inkhawm chu a ho va. 'Aw nang kan Lal, kan Pathian' tih sain an intihhlimna chu an ţan a. Chu mi zawh chuan an khaw VCP-in tawi tein thu a sawi a, a thusawi tlangpui chu hei hi a ni–

"Tun hma aţang tawh khan Nitlangailo ţhalaiho nun dan leh khawsak dan hi ka lo chik rilru hle ţhin a, uangpui chang suh ila, ka chhuang em em ţhin che u a ni. Chhiatni ţhat nia in taihmak leh tlawmngaih dan hian ka rilru a khawihin min tilawm em em ţhin a ni. Ţanpui ţul apiangte, mi awm thei leh thei lo thliar chuang hauh lo va, ţanpui in ching a. Nitlangailo nula leh tlangval ni awm reng in ni e. Kan khaw chhehvel nula leh tlangvalte pawh hian an fak der hle ţhin che u a, kan khaw nula leh tlangval nih an chak hle ţhin asin. Heng tlawmngaihna leh taimakna te hi vawng zel ang che u. Kan pipute hunah chuan mi taima leh tlawngai chung chuang te chuan chawimawina an dawng ţhin. Nimahsela, nangniho chuan chutiang chawimawina beiseina avang leh mite hriatpui duhna avang ni chuang hauh lo vin, tlawmngaihna leh taihmakna hlutzia in thinlung taka hriatna avang zawkin, hetiang hian in khawsa ţhin niin ka hria a, chu chuan min tilawm leh zual a ni.

Nangni ṭhangtharhote zingah chuan kan khua hian 'Nitlangailo' tih hming a putna chhan hre lo tam tak awm che uin ka ring a, chuvangin a chhan ka han hrilh ang che u. A tirah chuan kan khua hi 'Nitlangailo' tih a ni lo va. Amaherawhchu, a din tirh aṭangin kan khaw nula leh tlangvalte chu tlawm an ngaiin an taima em em ṭhin a. Ral leh sakawlh hmaa tlan ngai lo tlangval te pawh an lo awm tawh ṭhin a ni. Chuvang chuan a hming hmasa banin kan nu leh pate chuan kan khua hi 'Nitlangailo' an ti ta zawk a ni. Dik takin kan khuaah hian Ni chu a tla ve tho a lawm. Amaherawhchu, tlawmngaihna te, taimakna te leh inthurualna te chu a din tirh aṭanga vawiin thleng hian Ni angin a la eng reng a ni. Naute u, kan khaw tiengtu–tlawmngaihna hi timit mai lo va, in neih zel zawk ka duhin ka beisei tlat a ni" tiin thiam zet mai hian a sawi a. A thu sawi zawh chuan a ṭhutnaah chuan a ṭhu leh mai a, chu mi zawh chuan item pathumna chu an ṭan ta a.

Nula pathum an hming – Mawii, Nui, Lungtiawii te chu laksang la turin mipui hmaah chuan an lo chhuak a. Laksang an lak tur chu a latute zat chiah pathum an ni a – Dawhkan pathum an hung a, a hnuai lam lan theih loh nan puanin an khuh ṭheuh va. Dawhkan pakhat hnuaiah chuan mi pakhat an awmtir zel a. Dawhkan hnuaia awm banrek chu la fei tawk takin an hling ṭheuh va, a hrui hmawr leh lam chu lehkha khawngah an ṭawn bet tlat a, lehkha khawngah chuan number 1,2,3, tiin an ziak a.

Mawii chuan number pathum zinga a duh ber chu a thlang a, No. 2-na chu a han la a. "Lak-

sangin di ka thlang dawn e, siali lunglawm chaltuai lo chhuak rawh" tiin zawi te hian lazai chu a han pawt a. Nakinah chuan putar sam theu re ru, kawr pawp deuh hrep hrup ha hi a lo chhuak țual țual a, Mawii kiangah chuan a lo ding ta chut a. Mipui chuan an lawm em em khawp mai a, kut an beng hluah hluah mai a. Chu mi hnu chuan Nuin number 1 leh 3-a a duh zawk chu a han thlang ve leh a. No. 3-na a thlang a, hlauthawng tak hian a han pawt a, tlangval hang thel thul, hmel chhe zet mai hi hmanhmawh fahran hian a lo chhuak a, Nui kiangah chuan a lo ding awn ta to mai a. Nui zak lutuk awmngaihna hre lo chu a țum tawr tawr mai bawk a. Mipui chuan an lawm khawp a, kut an beng dur dur mai a; nula țhenkhat 'Nui chu a va tifuh bik em' an lo tifiam chul a, țhenkhat lah chu tawp thei lo baksakin an nui tlawr tlawr bawk a.

A tawp berah chuan Lungtiawii laksang lak hun a lo ni ve ta a. No. 1 tih loh chu no. duh dang thlan tur reng reng a awm tawh lo. Tichuan No. 1 chu chelh ran chungin

'Laksangin kei zawng di ka thlang dawn e,
Siali lunglawm nan chaltuai lo chhuah rawh' tiin zawi te hian hrui chu a han pawt hret hret a. Nakinah chuan a beisei ngam loh Taitesena chu a lo chhuak a, a kiangah chuan a lo ding ve ta a.

Inkhawm hruaitu chuan, "Tunah chuan Mawii te, Nui te leh Awii ten an duhzawng ber berte an thlang fih bawk a, chuvangin mipui hmaah thutiam an sawi ang" a han ti a. Mipui chuan eng thu tak

tiam ang maw tiin hriat chakin an ngawi ţhuap mai a. Inkhawm hruaitu chuan nula pathum te leh an laksang lak pathumte chu mipui hmachhawnin a dintir a, an thutiam sawi tur pawh chu a hrilh ru a. Tichuan Mawii chuan thutiam chu a han chham dawn a, mahsela, chham ta mai lo chuan, "Awi, kei zawng ka zak, ka thlang tur roh bik em mai! awi, a tur roh bik' tiin a thu chham tur pawh chu, chham thei ta lawk lo chuan a ţum tawrh tawrh a. Mipui lah chu an lo nui dur dur mai bawk si nen. A tawp a tawpah zawng thutiam chu a han sawi ta a— Heta mipui pungkhawm, Nitlangailo nula leh tlangvalte beng hriat ngeiah hian, 'Nang putar, ka thlang ta che tih ka puang e' a han ti a. Putara lam chu hlim awm tak hian a nui tut tut bawk a. Mipui chuan an hlimpui hle a ni ang, an kut ben ri a nal a hle mai. Nui pawh chuan Mawii tih ang bawk chuan thutiam chu a han chham a, mipuiin an hlimpui hle bawk a. A hnuhnung berah Awii thutiam chham hun a lo thleng ve ta a. Hlim hmel pu tak hian, "Kan khaw nula leh tlangvalte hriatah nang, Taitesena ka thlang ta che tih ka puang e" a han ti a. Taitesena chuan, "Kei pawhin ka thlan ve mai che hmel a ni" a lo tiam bawk a. Mipuiin an lawm hle a ni ang chu an kutben ri a thum ţha hle. Nula ţhenkhat lahin, 'Awipui i thlang fuh bik' an lo tifiam chul bawk a. Chumi zawh chuan nula pathum leh tlangval an zai a, an zinga zai thiam ber erawh chu, thlan harsa tak a ni. Endiktu-te tehfung chu hetiang hi a ni—

(a) a fawn a tlawk lamah.
(b) a chher a lai lamah.
(c) a rin a thum lamah.

Endiktu report: Mala zai te an aw a inang lo ţheuh. Tehna pathum innghatin, mahni tawk chuan zai thiam an intih hmel a, dik pawh a dik phian a; chuvangin anmahni ţheuhva an zai dan chik taka thlirin PAKHATNA an ni ţheuh va.

Item hnuhnung ber chu a huLova zai a ni a. Hla pathum an sak hnu chuan rei lo te chhung Inkhawm hruaitu chuan fuihna thu sawi nan a hmang a. Tichuan kham lo takin an inkawm-khawm chu an ţin ta a. Haw kawngah chuan tui taka mu tura induhsak tawnin an inmangţha thliah thliah hlawm a.

Then 4

Ni khat chu pal ban pu turin Taitesena leh Rinawma chu an khaw reserve mualah an daivak/kal a. Fur lai a ni bawk a, an thingtuai sahna hmunah chuan vangvat a tam em em mai a, kawng sir hnahah te chuan an phar sup sup mai a. Thosi lah chu a tam em em mai bawk a, Taitesena te ţhian dun chu an bawm lut lut reng mai a. Vang-vat hnah chunga lam phar huang huangten an zuk lohna turin, an ţhian dun chuan finkhur hle mah sela, an thi hne hnu tho mai. Tlangval chak ţha lai an ni bawk a, kar lo vah an pu khawp thingtuai chu an sat ngah mai a. An tel khawm sawk sawk a kawngtlang an panpui a, kawng sirah chuan an ţhu hahdam a. Chutah pawh chuan thosi chuan a la bawm tho mai. Rinawma chu mei zu mi a ni a, thosi hlauh atan tiin a meizuk chu a pak khu tual tual a. Mahsela, meikhu a reh chuan an bawm leh mai ţhin. Taitesena erawh chu mei zu ngai lo

a nih avangin, mei rim chhia a ti hle ṭhin a. Amaherawhchu, mahni inthunun thei ngang hi a ni a, a ṭhianpain chutia nei a pak khuk tual tual pawh chuan a sawisel reng reng lo, 'Mei khu hi thosi hnawh darh nan a ṭhat phian awm hi maw le' a ti duh chauh a. Mei zial a pak khuk ve loh avang chuan thosi pawh chuan a bawm duh bik nangiang reng a, a sepui ruah tuar ngawt ngawt mai a ni.

Taitesena mawng kham chu a tho va, thlawhhma lam chu a thlir vang vang a. Hla taka hmeichhe pahnih em phur, chau awm taka lo kal hnak hnak hi a han hmu a. Tute an nih phei chu a hre hauh lo va, amaherawhchu, an chau dun hle ni chuan a ring a, ṭanpui chakna lian tak a nei ta a. Rinawma hnenah chuan, "Ṭhianpa, haw teh khai, khuta hmeichhe pahnih chau em ema lo kalte khu i zuk ṭanpui teh ang. Mizote hi chu hmeichhia kan chhawr dan em em hi dik lo ka tih zawng tak a ni. Zingah an tho va, tui an chawi a, buh an deng a, chaw an chhum a, chaw ei a lo hunin chaw ei an han siam a, ei khamah hmeichhia vekin thleng an sengin hmun an phiat fai leh a. Kan han feh chhuak a, mipa, chak zawk tih hriat reng, ruakin kan kal a, chawfun leh thawmhnaw, engilo hmeichhia bawkin an phur a. Hetiang em ema kan hmeichhiate kan chhawr chhung chuan tukkhum leh hmasawnna hmuh ni keini Mizote hian kan nei lo vang" a ti chat chat a. Rinawma chuan, "A ni ngawt tak asin, pa chawbel bula ṭhu reng pawhin chawtui a liam chuan, amahin engmah tiduh si lo vin, inti mipa em emin a nupui hman lo em em chu, chawbel vil turin zuk ko ṭhin a! A, hmeichhe chunga mipa kan chetdan hi chu, ṭhangtharhote chuan an la zahpui

ngeiin ka ring ṭhin" a ti a. Mizotena hmeichhia an chhawr dan kawngah chuan an ṭhian dun chuan an thu a rual kher mai.

Tichuan an thingtuai put tur chu kawng sirah an tung ṭha te te a, thlawhhma lam pan chuan an ṭhian dun chuan chak takin an chhuk ta a. Fing khat emaw vel an kal hnu chuan hmeichhe pahnih te chu an tawk ta a. Lungtiawii te unau chawhmeh phur an lo ni reng mai a. Awii chuan em lian tawk tak khat thar hian chawhmeh/anhnah leh eng engemaw a phur a. A nau pawh chuan thing tlem leh anhnah tel tlem azawng a phur bawk a.

Taitesena chuan Awii phur chu han chhawk mai hi a tum a; mahsela ani chu nula tlawmngai thei tak mai a ni bawk a, "Ka lawm khawp mai, mahsela, chhawk ka ngai lo ve" tiin a ṭang a. 'I hahin chhawk i ngai ang tia chhawk duh che ka ni hranpa lo va, em hi ka la phur ve ngai reng reng lo va, ka han phur ve teh reng reng ang' tiin Awii phur chu a phurhsak lui ta a. Rinawma pawh chuan Awii nau phur chu a phurhsak bawk a. Taitesena chuan, "Ṭani, rang naupang berah hma han hruai la, Rinawman a zui ang chia, i uin Rinawma chu a zui ve leh ang a, keiin hnung kan dawl ang e" a ti a. Tichuan Taitesena rawt ang chuan an kal ta thliah thliah a. Ṭani chu a u ang em chuan a hahin a chau ve lo va, a kal chak leh viau ṭhin a, hnunga kal tan um deuh ṭang ṭang hi a ṭul ṭhin a. Nakin deuhvah phei chuan Ṭani leh Rinawma te chuan an ute chu an kalsan ta daih a.

Awii chu a chau deuh bawk a zawi te tein a kal a, a nauṭe umphak zai pawh chu a rel peih

chuang lo va. A dik a dik chuan a fala Taitesena nena titina hun remchang nei thei dawna a inhriat avangin, a nauten an kalsan pawh chu pawi a ti teh chiam lo. Nakinah chuan Lungtiawii chuan, "Ni dangah chuan tun ang em hian ka la chau ngai lo va vawiin chu ka tih fuh loh ṭum a ni; u Sen, min han chhawk lo phei la chuan ka mualpho chhe dawn a nih hi, khaw thimah in kan thleng thei ṭawk dawn chauh niin ka ring. Min han chhawk kher kher chu ka va lawm tak em ! a han ti chhuak phawng mai a. Taitesena chuan, "Nang kher kher han chhawk thei che a ka awm hi vanneihna ropui tak dawngah ka inngai asin" a ti ve mai a. Awii chuan, "Engtinnge anhnah phurin lovah kan kal tih in hriat ?" tiin Taitesena chu a zawt a. Ani chuan, "In feh tih phei chu hriatna engmah kan nei lem lo. Rinawmma nen nalban kan pu a, chawlh hmun hnaiah khan kan ṭhu hahchawl a. Ka han ding hawi kual vel chuan, chau taka in unauva in lo kal hnak hnak kha ka han hmu che u a; nangmahni in ni tih hre hranpa chuang lo vin, hmuak tur che uin kan lo kal nghal ta vang vang a ni" a ti a. Awii chu a insum zo ta ngang lo va, "U Sen, ka va lawm tak em ! nangni kher kherina min han hmuak chu kan va vannei unau em" a ti a. Taitesena pawh chu chutianga Awiin a ti chu a lawm rilru hle mai a, a insum zo ta bik lo va, "Awipui, i huat thu sawi palh ngai te ka nih chuan i ngaihdamna sang ber ka dil nghal e. I rilru tina zawnga thu hrilh che ka tum lo va, keia tana thu pawimawh ber, hrilh ngei ngei che ka duh chu ka han sawi teh mai ang. Naupang te i nih lai aṭang tawh khan ka ngaina bik riau mai che a, tuna nula i lo nih pawh hian chu ka ngainatna che chu reh a

hnekin a zual tual a ni" a ti a. A ngawi leh deuh vang vang a, nakinah chuan a inpuang zui leh ta a— "Nang zawng chhungkaw khawsa thei tak aṭanga lo sei lian i ni a, luah zo tur che ni hian ka inngai mawlh lo va, amaherawhchu, ka hmangaih em em si che avangin, chu chuan nasa takin ṭan min laktir a, taima takin harsatna tam tak su tlangin lehkha ka zir a. Miramah zirna sangah nei lo chung chungin ka zir zawm zel a. I hriat angin tunah phei chuan B.A. ka lo passed ve ta a. I nuih lo za lo sela, han inpuang ta phawng mai ila, nangmah avang chauhvin a nia B.A. ka passed theih ni. Lehkha ka zir chhung zawngin nakina kan pahniha hlim taka kan la khawsak theihna tur mawlh hi rilruin ka lo ngaihtuah ṭhin a ni" muang deuh charh hian a ti a.

Taitesena chu tlangval zakzum tak a ni a, chutiang thu te a han phuh chhuak ta mai chu, a rilruah a ṭuah tawh ngang a ni ang tih Awii chuan a ring nghal mai a. "Engtinnge kei teh lulin ka han hnar phal ang che" hlim hmel pu tak chung hian Awii chuan a ti a. Feh kawng chu chho deuh iuh euh hi a ni a, hah tawh lam chuan kal huphurhawm tak a ni. Awii chu a chau tawh bawk a, a ke pen chu a zan loh hmel viau va. Vanduai a siam nge vanneih a siam tih pawh hriat a har hle. Taitesena mit chu a mim ta hlauh mai a. "Ka mitah thomitchhaih a lut tlat mai, men a tinuam lo hle mai, Awipui, min lak chhuahsak teh" tiin a phur chu kopang ngheng chuan Taitesena chuan a nghat ta a. Awii chuan, "He laia hi luang a awm e, a zikno kan phawi ang a, chu chuan i mit mim chu ka lakchhuahsak ang che" tiin luangzik chu a han phawi a, Taitesena chu a rawn hnaih a, Taitesena mit

mim chu chu chuan lak a tum a. A mit dang lam chu an keu va, thomitchhaih hi a han la chhuak a. A mit vei lam chu a han en leh a, engmah bawlhhlawh a awm lo va. Taitesena chuan, Men harsa ka ti hle si a, engmah chu i hmu lo chu a niawm sia, a va mak ve; han en ngun deuh teh khai" a han ti a. Hnai fahran hian Lungtiawii chuan a mit keuvin a zuk en leh a, engmah phei chu a hmu ta chuang lo va. Taitesena insum zo lo chuan Awii chu a zuk fawp ta a, ani pawh chuan a lo hnial lem bik lo va. Chu mi piah lam phei chu kal tumna an nei lo ve ve a. Taitesena chuan, "Awipui, mumang emaw ka ti rum rum mai a, mahsela, mang mai zawng a ni si lo. Hmangaihna hi chu a va ropui tak em !" aw khur deuh dat dat hian a ti a. Lungtiawii chuan, "U Sen, ti ta mai mai ila, tunah chuan pasal nei rual chu ka ni ve tawh a, nang lah chu kum 25 mi i ni tawh bawk a. Kutinsuih hun i ti ve tawh mai lo maw ?" a ti ti chawt mai a. Ani chuan, "Ka chet dan atang hian ka hmangaih che tih chu i hriat thiam mai ka ring a. 'Tiam tlat e' kan tih theih dun hun erawh chu a la rei deuh mai thei a ni, nghah rih hram hram a la țul nihin ka ring. I hriat angin hei tunah rih chuan hna chelh ka la nei rih lo va, chuti chung chuan lo innei ta ila, i tan a hrehawm lutuk ang. Hna te kan thawk ve te te ang a, chung hunah chuan 'Tiam tlat e' kan la ti dun dawn nia. Amaherawhchu, kan nunna te, kan khawsak dan zawng zawng te hi Pathian Engkimtitheia kuta awm a ni a, mihringte hian kan hma lam thil lo awm tur engmah hriat lawk kan nei lo va. Pathian remruat a nih chuan a rang lama inneih chu kan tum dawn nia" a ti a. Lungtiawii chuan, "U Sen, i thu min hrilh chu a dik ngei ang tih ka

ring tlat a. Amaherawhchu, "Duh tak te nen chuan bahra laih pawh min an lo huam țhin asin" a ti sap a. Taitesena chuan, "Ngawi teh, Awii, duh takte nena bahra lai inti tam tak te pawh hi, an hlim dun chhung rei lo viau chuan ka ring asin. A thu rengah hmangaihtuin a hmangaihi hreawm tuar a phal theiin i ring reng emaw chu ?" a ti ve thung a. A sawi zawm ta zel a, "Kan hun te hi min siamtu leh enkawltu Pathian kutah a awm a, min hmangaih em avangin hlim taka kan awmdun theihna tur hun min buatsaihsak thuaiin kei chu zuk ring tlat ia" a ti a. "A ni tak e, Lalpa thu thu a ni a, duhthusam program te kan siam ringawt țhin a, mahsela, a ziktluak lem lo va; engpawhnisela, Lalpa thu ang zela kan awm hi a țha ber ang tih chu kei pawhin ka ring tlat a ni. Lawmna ni lo chhuak tur beisei takin i lo thlir dun teh tak ang hmiang" a ti a.

Tichuan kal chu an han rel leh a, Awii chuan a em chu phurh hi a han tum a; mahsela, Taitesena chuan a awih lo tawp mai, "Keiman ka phur leh rih dawn a ni, nakina chau ta te ka nih tak leh min chhawk a țhulh chuang nang, kal rawh, ka zui ang che" a ti a. Tichuan Awii chuan hma chu a hruai a, ani chuan a zui-a, zawi te hian an kal dun a, a chang chuan an ding leh rih țhin a.

Taitesena chuan, "Awipui, hmangaihna awmzia hrilhfiah che ka duh a, i lo ngaithla peih ang em ?" a ti a. Ani chuan, "Peih teh reng mai, min han hrilh tak teh, kawng chho te pawh a tawi thei mahna" a ti a. Taitesena chuan, "Mi tam takin hmangaihna tia an khuk pui hlut țhin hi chu hma-

ngaihna tling lo, a lem a der mai chauh a ni duh khawp mai. I hriat theih nan entirna kan sawi ang e. Tlangval pakhat chuan nula ngaihzawng a nei a, hmangaih awm fahran hian a chet danah leh ṭawngkamah te a nula hnenah chuan a lantir ṭhin a, nakinah phei chuan sualah a tlukpui ta a. Nimahsela hupui atan a nei duh si lo va, nula chu tichhiain a thlarau nun a tihhmelhemsak a, taksa itawmna leh mawina bawia awmin nasa takin Pathian pawi a khawih a ni. Nupuia neih duhin sualah lo tlukpui pawh ni teh reng mah sela, a hun hmaa hmangaihna chawh thawh chu Pathian mithmuhah sual a ni ta reng reng a ni.

Mi ṭhenkhat chuan nupui an han nei a, an nupuite hrisel lai leh duhawm lai chuan duat leh hmangaih awm takin an enkawl a. Hun a lo kal zel a, vanduaithlak takin an nupuite chu bawrhsawmnain a tlakbuak a, an taksa mawina leh duhawmnate a lo chuai a; pa tam tak chuan hmangaih leh khawngaihna nei miah lovin, a nuamah emaw a hrehawmah emaw dam chhunga enkawl an tiam te khi hnhiderin an nupuite chu an na ta mai thin zuk nia. Miin hmangaihna dik a neih phawt chuan a hmangaihte taksa leh thlarau tihhmelhem a duh ngai lo. Awipui, lo hre thiam teh khai, i taksa itawmna leh mawina avang chauhvin ka hmangaih che a ni lo asin, i pumpuiin, i rilru leh thlarau pawh ka hmangaih a ni. I taksa mawina leh thianghlimna, a, i thlarau nun hliam ta ila, ka hmangaihna che chu a tling lo hlein, a der mai a ni ang. Kan duhthusamin 'tiam tlat e' kan tih dun theih hun remchang awm mai ta lo a nih pawhin kan tana Lawmna Ni eng rawn inher chhuah hun

chu kan nghak fan fan dawn nia. I taksa mawina te chuaiin lo zur hle mah sela, hmangaihna pangngai rengin kei chuan ka hmangaih ang che. Ni tin khawchhak lamah Ni a lo chhuak ṭhin a, thlang lamah tlaiah a tla leh ṭhin a, danglamna reng reng Ni kal danah a awm lo; chutiang bawkin ka hmangaihna che chu a danglam chuang lo vang" a ti a. Chutiang taka hmangaihna awmze dik tak Taitesenan a hrilhfiah avang chuan Awii chu a lawm hle a, Taitesena chu rinhlelhna reng reng a nei lo bawk a. An titi chu an tui dun bawk a ni ang, kawng chho pawh chu a chho tih pawh hre chang lo chuan chawlh hmun chu an thleng ta mai a. Ṭani te ṭhian dun chu darkar chanve dawn lai an lo ṭhu hahchawl hman tawh a. An inngei lo viau a niang chu innghenig rial hian an lo ṭhu dun a, zawi te te hian an lo inbekbawr se se a. Ṭani chuan a ute a hmuh ve leh chuan a ding phat a, a zak chu a nui deuh tah tah ṭhin a. Taitesena leh Awii chuan an hre thiam mai a, chuvang chuan an hmu lo der tlat a, khawdang an hawisan daih a.

Awiite ṭhian dun pawh chu an han ṭhu hahchawl ve a. An hahdam tawh ang tih chuan in lam pan zai an rel ta a. Awii chuan a em chu a phur a, Ṭani pawh chuan a em a phur bawk a. Taitesena te ṭhian dun chuan an thingtuai chu an pu ve ve ta bawk a. In an thlen meuh chuan khua a thim chhelh chhelh tawh a.

Then 5

Nitlangailo khuaah chuan hmeithai rethei tak mai pakhat hi a awm a. Fapa pakhat a nei a, chu

lah chu mi ang lo, ram lam hna thawk thei lo hi a ni a. Hmeithai hming chu Rochani a ni. Amahin thlawhhma a neì ṭhin a. Nu taima tak a nih avangin kum tin hian an nufaa hawp khawp buh a thlo chhuak ve ziah ṭhin a ni. Nu hlim thei tak leh fiamthu duh tak a ni a. Amaherawhchu, chu mi kum chuan a bawrhsawm em em mai a, a thlawhhma pawh chu a enkawl ṭha hlei thei lo va. A buh leh thlaite pawh chu ṭha dawn awm takin an lang na a, hnim hnuaiah chuan chhantu ngai em em mai hian eng sit setin an phar hiang mai a.

Ni khat chu Taitesena ramvak hawin Pi Rochani thlawhhma chu a tlawh a, buh hmel reng reng a hmu lo va hnim bum mai hian a hria a. A rilruin, "Pi Rochani hi nu taima tak a ni sia, hetia a thlawhhma a hlamchhiah hi vang engemaw chu a awm ngei ang. Engpawhnisela, ṭanpui zawng a ngai a nih hi, remchang hmasa berah puih zai rel a ṭha ang" tiin a ngaihtuah a.

In a thlen ve leh chuan chaw a ei sawk sawk a, leng turin a insiam a, Rinawma te in lam pan chuan a chhuak ta a. Rinawma nen chuan Lungtiawii te unau rim tur chuan an chhuak leh mai a. Taitesena chuan Awii te kawngkhar chu a han kik dat dat a, "Kan lo leng thei ang em?" a han ti a. Kawngkhar chu Awii chuan a rawn hawn thuai a, "Leng kan hnar ngai lo ve, lo leng rawh u" a lo tifiam chul a. Tichuan anni ṭhian dun pawh chu inchhungah chuan an lut a. Awii la kaihna bulah chuan Taitesena chuan ṭhut hmun a rem a, Rinawma chu Ṭani vaihlo zialna bulah chuan a ṭhu a. Tichuan hlim tak chuan an titi tlang ta a, naupang

ber tih takah, Țani chu a țawng tam lo hle a. Khum ațangin an pa chuan an titi chu a lo ngaithla kar a, a chang changin a fateho titinaah chuan a lo tel ve zauh zauh țhin a.

Nakinah chuan Taitesena chuan, "Ngawiteh u, vawiina ka thil hmuh chanchin ka han hrilh ve teh ang che u. Ka ramvak hawin Pi Rochani thlawhhma ka rawn pal tlang a, a buh leh balte chu țha dawn awma an lan teh lul nen, thlawh hneh loh tih hriat fahran hian hnimin a dip chhe zo va, buhseng hunah pawh engmah seng tur a neih ka ring lo. Amah lah chuan sikserh a vei a ni awm a, ni tin khawsik hian a mu reng mai țhin a ni awm e. A fapa neih chhun lah chu kan hre țheuh va, hna han thawk thei chi a ni bawk si lo. An khawngaihthlak tak tak a ni. Țanpui zai rel awm tak niin ka hre hliah hliah mai. Kan VCP chu hrilh ta ngat ila chuan țanpui a rawt nghal mai chuan ka ring a, amaherawhchu, chu em chu la ti rih lo ila ka duh a. Ngaihtuah dan pakhat ka neia, Pi Rochani lo chu a te bawk a, khawtlang tibuai lem lo vin, keini țhianzaho hian pui ta ila, ni khat bak tha kan sengin ka ring lo" a ti a. Rinawma chuan, "Ni teh tak e, i pui tlang dial mai ang u hmiang" a lo ti bawk a. Lungtiawii chuan, "Chutianga mi țanpui ngai țanpui te chu keini unau pawh hian kan duh zawng tak a ni. Amaherawhchu, ka pa thu thu a ni ang chu" a ti a. Khum ațang chuan Awii pa chuan, "Fate u, in thu rawt chu ka rilrem zawng tak a ni. Kei pawh ka tlangval laiin mi țanpui ngaite ka lo țanpui ve tawh țhin a sin. Vawi khat phei chu Awii nu te nen parawl, sikserha dam lo reng mai, thlawhhma pawh la hlei thei lo kan țanpui tawh a. Pi Ro-

chani chu ţanpui a ngai a nih chu, naktuk hian in ţhianza khan pui ula a ţha khawp ang" a lo ti a. Chutianga Awii pain an thil rawt pawmpuia ti tura a fuihna chuan anniho chu a tiphur lehzual a, an hlim hle a. In neitupa thurawn ang chuan a tuka Pi Rochani lovah feh tur chuan thu an titlu ta a.

Taitesena chuan, "A nih loh leh, naktuk zing chuan a peih hmasa sa kawtchhuaha innghah a ţha ang" a han ti a. Nui chung hian Awii chuan, "Ni tuk e a, amaherawhchu, nangni ţhian dun hian thawh in hai palh mai ka hlau ve" a ti a. Ţani pawh chuan, "Thawh in hai palh hlauh chuan le kan feh chhuak tlai dawn tihna a ni ang le" a lo ti ve a. "Hai teh su e, varţiana feh chhuah tur pawh ti ula, thawh kan han hai loh turzia mai chu" Rinawmna chuan a ti a, a nui kuk kuk a. Titi chung chuan Ţani chuan mei a zial a, Rinawman intichan ţha fahran hian a lo ţawn zel bawk a. Chutia a mei zial chu Ţani chu a ham palh ta hlauh mai a, lenghawn ar lo khuang vei nen. Rinawma chuan awm nuam a ti ta meuh lo va, a ţhianpa chu a han mitmei zauh va, tichuan an ding phat a, tui taka mu tura an nu-la rimte chu duhsakin an mangţha a, an haw ta a.

Taitesena chu in a thlen ve leh chuan thawhhai hlauvin a mu nghal a. Mahsela, a muhil thei ta aw zawng lo mai a, a tuka Awii te nena hmeithai lova an feh ho tur nghakhlel belhhawl a ni ber mai a. Muthilh a han tum sa teh ţhin a, muthilh a hnekin a harh tulh tulh mai. Khuan hmasa ar khuang ri a han hriat phei chuan mangan tak tein a mangang ta a. Thawh a hai palh hlauh chuan Awii te unauvin an lo fiam ngei ang tih a ring bawk si a. Tichuan a muhil thei lo chu khumah chuan

a let a let a, engemaw titi chuan a muhil ta hram a. A han harh leh chuan Ni a lo chhuak der tawh mai. Hmanhmawh em em chuan a inphihfai a, chaw a ei a, feh tur chuan kawtchhuah lam chu a pan ta nghal a. Lungtiawii te unau chu kawtchhuahah chuan an lo awm der tawh a. Rinawma pawh chuan an nula rimte fiam ang tak takin a tho hma bik lo a niang chu, kawtchhuah thlen dawn ṭep chuan Taitesena chu a rawn umpha a. Awii te unauvin Taitesena te ţhian dun an lo hmuh chuan, fiam thu hian, "Kha maw kan tih reng kha, thawh in hai ţhian dun pek a ni maw? A pawi lem lo ve, kan hnuh lak tur kan zawh hman tak loh leh, 'zawngrengtea' kan ruai mai a niang chu" tiin an nuih tlawr tlawr a. Taitesena chuan, "Thawh te chu kan hai teuh hlei nem, mut kan hai mai zawk alawm" a ti a. Tichuan Rinawma chawfun chu Ţanin a phursak a, Taitesena chawfun erawhchu Aawiin a phursak thung a, an hnathawh kawr te pawh chu an phurhsak a, hlim takin lo lam pan chuan an kal ho ta a.

THEN 6

Pi Rochani thlam chu ṭe tak te hi a ni a, a namthlak lah chu en reng reng pawha han ţhut ngamna chi hi a ni lo, derthawng tak a ni. Ţhu ngam tur chuan pasal ţha fe nih a ngai a ni. Tichuan an ţhianzahova thlam an thlen ve leh chuan an insiam sang sanga thlam mual mawng lam an pan ta dial a.

Taitesena chu hlo a thlawh lohna a rei tawh bawk a, chuvangin a tirah phei chuan a hnuhma chu

a phuai hle a, a hna han thawk reng reng chu a khawr hle mai. A ţhian, Rinawma erawh chu hna thawk ţhang a ni bawk a, a hnuhma a mam thlap thung a. Taitesena te ţhian dun chuan Awii te unau chu an kar cheh a, 'tumah dang kan ngai lo' ti ni awm fahranin hlim tak chuan an bung ţan ta a.

Nakinah chuan Ţani hmaah chuan laksang hi a lo awm a, lak a chak viau mai a; mahsela, a la fuh lo mai ang tih a hlau bawk si a. Lak chakna leh hlauhna chu a rilru buanzawlah chuan an in-buan ţauh ţauh mai a, a chak bik lah chu an awm har khawp a, a changin hlauhna a chak a a chang leh chakna. A tawp a tawpah zawng laksang lak chakna chuan hlauhna chu a keuh thlu ta der mai a, hlauhna chu chechang thei lo vin a lum ta reng a. "He laia hi laksang lak tur a awm a, hawh u han en teh u, ka fuh dawn emaw" tiin a ute chu a han sawm a. Tichuan anniho chuan an lo kil tiauva, ani chuan zawite hian a han pawt chhuak hret hret a, nakinah chuan laksang chu a lo chhuak ta a. Tichuan Ţani chuan a man a, a kutphahah chuan a han dah a. Laksang chu dum deuh thet thawt hi a ni a, a vak ta zat zat mai a. Awii te ho chuan, "I va han pawt fuh ve, lak ve mawlh a ni ka duh ni" tiin an lo nuih dar dar a.

An han bung leh ta ţham ţham a, vanneih a siamin Lungtiawii chuan laksang lak tur a hmu ve ta hlauh va. "Ngawi teh u, he laia hi laksang lak tur ka hmu ve ta tlat mai, ka han la ve chhin teh reng ang, Mami ang chuan ka la fuh ve kher lo pawh a ni mai thei, mahsela, ka la chhin ve reng

reng dawn a ni, lo en ṭhap teh u" nui chung hian a han ti a. Engang tak la ang maw tih hmu duh chuan Taitesena teho chuan an lo en ṭhap a. Awii chuan, "Laksangin di ka thlang dawn e, Siali lunglawm an chaltuai lo chhuak rawh" ti chung chuan zawi te hian a han pawt a. Nakinah chuan laksang taksa sei ret rawt, dang tak hi a lo chhuak hlawl mai a, a kutphaha a han dah chuan a vak sawn duh bar lo va, a luhlul hmel hle mai a. Ṭani lah chuan, "Ka u hi i pawt fuh thei riau bik, i la fuh lutuk" a ti a, an ṭhianzaho chuan kut an beng a.

Lungtiawii chu Nitlangailo khaw nula hmelṭha leh chhuanvawrte zinga pakhat a ni reng a. Ngaihno bei tawkin a ngo va, hmatheh mawi tawk, mitmeng mawi tak a ni. A nungchang leh chetdanin mi a lem bawk a, khual khua a zin na reng rengah miten an hmu duhin an ngaisang em em a ni. A pianhmang chu Mizo nula pianhmang dik tak hi a ni.

A nau Ṭani pawh hi a u aiin a duai vak bik lo tlemin a sa a pan deuh e tih mai loh chu. A nulat puitlin hun chuan a u ang bawka inphut mawi tawk a la nih a rinawm. A zakzumin ṭawngsual palh a hmang hle. Engpawhnise, Rinawma tan chuan, "Ka thinlung ram neitu lalnu" tih a hlawh ta reng reng mai. Nitlangailo tlangval tlawmngai, Taitesena lung lah chu Awiin a lo tiawi thei miau bawk si nen; chuvang chuan Awii te unau chu an chhuanawm thawkhat ta reng reng zawng a ni.

Lungtiawiin laksang a lak hnu chuan an hmabakah chuan an han bung ho leh ṭham ṭham a. Vanneih a siamin Taitesena hmabakah chuan fanghma tuai mam lian tawk tak mai hi a lo uai zan mai a.

Taitesena chuan "Chhawl a hal ta bawk a, hawh u, fanghma i phel phawt mai teh ang u" tiin a ṭhiante chu a sawm a. Fanghma chu Ṭani chuan a han lo va a chhip leh a mawng kha lam chu a han tan hmawk hmawk a, tichuan paliah a phel a a sem ta a. A fanghma phel chu a kianga ding Taitesena hnenah chuan, 'Kha nang u Rinawm' a han ti a. Taitesena chuan a ṭawngsual palh a ni tih hre reng chungin, "u Rinawma ka ni lo" a lo ti fiam a. Nakinah chuan Ṭani chuan, "U Sen, kha la thuai thuai rawh, ka ban a kham tawh a nia" a han ti a. Ani chuan a lo la ta a. A u leh Rinawma te pawh chu a pe a. Tui an ti tlang hle a, Rinawma phei chuan "A petu zir emaw ni, hei anga fanghma tui hi ka pian a hmu lamah ka la ei ngai lo" tiin a nui hawk hawk a. Ṭani lah chuan a ṭawng sual a hre chhuak leh hnuhnawh a, a zak chu a nui leh tat tat ṭhin a. Mi dangho lah chuan a zak a ni tih an hriat avangin, an haider tlat a.

Fanghma an ei zawh chuan Taitesena chuan fanghma mawng chu a la a, a tuthlawh chuan a nawr bial a, a chhung lam chu a ker bawk a, "Ṭhiante u, lo en rawh u le, fanghma mawng hi ka han thlawh teh reng ang, a thui dawn emaw" tiin a han thlawh ta a. A tirah chuan fanghma mawng chu a leu zar zar a, nakinah chuan a leng ta delh delh mai a, ral leh lam thlam piah, hlam sawmhnih zet turah hian a va tla ta a. A ṭhianteho chuan kut an lo beng dar dar a. Rinawma chuan fanghma chhip chu a han la ve a, a lai chu a zuk ker a, tuthlawh hriam lam chuan a nawr bial a. "Ṭhian te u, ṭhianpa ai chuan ka thlawh thui lo zawk daih chuan ka ring a, engpawhnisela, ka han thlawh ve

reng reng ang e, lo thlir ṭhap rawh u" a ti a, a han thlawh ve ta a. A tirah chuan a ni pawh chu a leu deuh zar zar a, nakinah chuan a leng ta delh delh mai a, Ṭani lah chuan a lo uarpui khawp a, 'khu khu khu, saw saw saw' a lo ti chul mai bawk a. Tichuan fanghma chhip chuan thlam chung chu a deng ta dawt a. Ṭani chuan, 'Awi, a thui lutuk' a lo ti bawk a. Taitesena te ṭhian dun chuan an thlawh thui dun ve ve hle mai. Tlemin Rinawma chu a duai hret chauh a ni. Amaherawhchu, Awii te unau ngaih dan ve veah chuan an thlawh thui ve ve a ni. Fiamthu hian, "Ṭhianate pahnih chu in thlawh thui ve ve hle mai, a tu nge thui zawk tiin min zawt ta ula, Mami hmuh dan leh ka hmuh dan a inang lo mai thei. Engpawhnisela, lawmman hmu tlak chu in ni ve vein ka hria. Chuvangin Rinawma hian lawmman atan engnge a duh ber thlang sela a ṭha ang, meizial em ni a thlan dawn?" a tifiam chul a. Rinawma chuan, "Chutia lawmman te min buatsaih sak dawn chuan, ka han sawi mai ang a, tih harsa pawh niin ka ring lo. Taitesena nen hian ṭanhmun inthlak ila a ni mai" a ti a. Tichuan Taitesena te ṭhian dun chuan ṭanhmun chu an inthlak ta a. An za chuan kut an beng dar dar a. Taitesena chu ding lam a sir berah a ṭang a, a dawtah Lungtiawii, a dawt lehah Ṭani, vei lam sir berah chuan Rinawma chu a ṭang ta a.

Chutia ṭanhmun an inrem fel hnu chuan an han bung leh ta ṭham ṭham a, an hmabak hnuh chhah zual chu an hlen thei ta mai a. Ni chu a lo vanlai zawl ta a, chawfak pawh a lo hun dawn ta a. Ruaitu hranpa an neih loh avangin Awii chuan ruaitu chan changin, thlamah chuan maian bai a han

chhuang a. Bai hmin ve leh chuan a ṭhiante chu chaw fak turin a ko va. Maian bai leh rawtthak chauh hmeh mah sela, anmahni an inhmeh tlang bawk a niang, dul hmul khat phuarin puar takin an za chuan an ei ṭheuh va.

Chaw fak kham chuan an hmabak chu an thlo zui leh ta a. Thosi a tam em em mai a, a vi mum mum reng mai a. Thosi hlauh atan tiin Awii te, Ṭani te leh Rinawma te chuan meizial pet chungin hlo an thlo va. Taitesena erawh chu mei zu ngai lo a nih avargin, thosi chuan a bawm duh bik a. Lungtiawii chuan a lainat em em mai a, a naute pawh chu zah zo ta lo chuan a meizial chu Taitesena hmai bulah chuan a va pak phei ṭhin a, thosi lah chu an fing khawp a, meikhu hlau chuan an kiang duak ṭhin a, a reh ve leh an bawm leh mai ṭhin. Ani Taitesena lah chu mei rim chhia ti em em ṭhin ni mah sela, Lungtiawii meuhvin meizial a han pak khum chuan a haw phal reng reng lo va, a hmai chu a lo dawh du ṭhin a. A rilru takah phei chuan Awiin a meizial a pak khum lo vang tih mah a hlauh nak a laiin. Rinawma lah chuan zawi te te hian, "Lungtiawii zet chuan Ṭhiana chu engkim a tihtir theih dawn hi maw le, hei lo liama thaibawi. Awipuii a han chet meuh chuan pa luhlul ber pawh, a nem duai theih awm hi maw le" a ti sap sap a.

Chaw hma lam ang chuan chawhnu lamah chuan hlo har thlawh tur a awm lo va, tha pawh an thlah deuh va, chawhma angin ṭang ta ngat phei se chuan darkar khat emaw lek chhunga zawh mai theih tur hi a ni. Tlai chaw chhum hun hmain an hmabak zawng zawng chu an 'o ta a. Tichuan, thlamah an inthlak a Ṭaitesena leh Rinawma chu an han kuk

raih raih a, tichuan in lam pan chuan an haw ta a. Chawlhhmun hnai an thleng a, an han ding bah-chawl a. Chutih lai ṭak chuan kawng thlang thing awnah hian losul thereng a lo hram vang vang mai a, chu chu a hriat chuan Lungtiawii chu a mittui a biangah a sur hian a lo sur thla ta nguah nguah mai a, a ṭhianten an hmu ang tih a hlau bawk si nen, a puan hmawr chuan hruk pahin, "Chu thomitchhaih vet chu" a ti a. Engvanga Awii mittui chu tla ta nge a ni tih a ṭhiante chuan an hre lem lo va. (Lungtiawii chu vawi khat a nu nena an feh haw, chu lai hmunah chuan an chawl a. Chu mi ṭum chuan chu thingawnah ngei chuan losul thereng, sawngsawngbawkbawk a lo hram char char a. Tun ṭumah hian chutiang chiah chuan thereng hram a han hre leh ta a. Tichuan insum hman lo vin, lung-chhiatnain a rawn tuam thut mai a, a mittui chu hruk sen loh vin, a biangah a lo luang thla ta nguah nguah a ni.) A chak lohzia chu inhriain a intipa-chang hram hram a, fiamthuin "Pi Rochani thlawh-hma hetiang hian a lo hnai tih reng reng ka lo hre ngai lo" a ti thla ringawt a. Rinawma lah chuan Awii rilru hre uk lo chuan, "A hla khawp asin" a ti a. Ṭani chuan "Kan titi a tuia a kawng hreh-awm pawh kan hre lo a nih ber awm hi maw" a ti a. Taitesena chuan, "A dik ti rawh, Ṭani. Kan zing-ah hian Ṭani hi a naupang ber naa, a fing ber niin ka hre tlat mai" a tifiam hlut a. Tichuan khua a hnai tawh bawk a zawi te tein in lam pan chuan an kal leh ta ṭham ṭham a. Ni tlak dawn suarin mah-ni in an lut hman ṭheuh va.

Pi Rochani chuan a lovah Lungtiawiite ṭhianza-ho an feh tih thu a lo hriat chuan a lawm em em

a, a zan a zana an hnena lawmthu sawi a duh ta a. Tichuan dam kawr chak lo a ni tih pawh inhre chang ta lo chuan, tiang hawlin Lungtiawii te in lam chu a pan ta a. Awii pan a lo hmuh ve leh chuan, "Pi Rochan, engtizia nge ni ta ngai ? a zan a zana nang meuh i lo kal tak le ? Țanpui ngaihna i nei em ni ?" tiin a lo zawt a.

"Eng dang ni lo ve, vawiinah Awipuii te țhianzaho ka lovah an feh tih ka lo hria a, kei mi rethei daikil kara mi, heti taka min khawngaiha min țanpui hi ka lawm tak meuh meuh a ni, chuvangin an hnena lawmthu sawi turin ka lo kal a nia" Pi Rochani chuan a ti a. Awii pa chuan, "Pi Rochan, chung zawng thil țul a nih loh chu, Awii ten an țanpui thei che chu a țha a ni mai alawm. Puih i țul leh tikah chuan nthlahrung reng reng lo vin, sawm țhin ang che. Țhalai an ni a, an tan engmah harsatna a awm hlei nem, a dama an dam phawt chuan" a ti a. Pi Rochani chuan, "Aw, ka va han lawm țhin tak em ! amaherawhchu, bai chhuansaktu pawh nei lova an țhianzaho han awm chu ka va han khawngaih em !" a ti tlawk tlawk a. Hmeithai chuan chhuah mai hi a tum a. Mahsela, Lungtiawii chuan, "Ka pi, haw rih suh, thingpui hi in te te la, tichuan i la haw dawn nia; zan thim hei angah nangmahin engtinnge kal pawh i kal theih ang ni ? Țhu rih la a nih chu, i thingpui in zawhah ka va hruai ang che" a ti a. Thingpui a in zawh chuan a in thlengin hmeithai chu Awii chuan a va hruai haw ta a. Kawng tluan mai chuan Pi Rochani chuan a lawmthu a hrilh mawlh mawlh reng mai a. Lungtiawii chu nula fel leh vengva tak a ni a, a lo dawnsawn dan tawk pawh a thiam a.

A tukzing chaw ei hma chuan Pi Rochani chu Taitesena te inah a va leng a. Taitesena ţhnenah chuan a thiam tawkin lawmthu a sawi mawlh mawlh a. Ani chuan, "Ka pi, lawmthu sawi tura thei leh thei lo va engahnge hei chen chen i lo kal ni ? kan ţanpui thei che hi keini ţhianzaho tak hi asin lawm ni. Puih i ngai tih kan lo hre har deuh erawh hi chu pawi kan ti a, a bengvar loh thlak hlein kan hre zawk asin. Tun chinah chuan ţanpui ngaia i awm phawt chuan, tlawmah la reng reng lo vin min sawm mai ţhin ang che" dam te hian a ti a.

Pi Rochani chu hlim tak maiin Taitesena te in aţang chuan a chhuak leh ta a, Rinawma te in lam pan chuan a kal ta a. Chutih lai chuan Rinawma chu an sumhmunah chuan a lo ding a. Pi Rochani a hmuh ve leh chuan, "Ka pi, lo leng lut rawh, engtizia nge zing zinga i lo kal teh tlat ? Engnge duh i neih ?" a lo tia. Hmeithainu chuan Rinawma te ţhianzahovin an puih avanga a lawmthu chu chhum lo chat lo chuan a sawi ta mawlh mawlh a. Rinawma chuan, "Lawmthu engmah sawi a ţul hlei nem, puih ngai te i nih chuan tun chinah chuan min hrilh mai ţhin tawh ang che" a ti a. In chhungah chuan a ko lut a, thingpui te a intir a. Hmeithai chu a thingpui in zawh ve leh chuan hlim takin a in lam pan chuan a haw ta a.

Then 7

Ni engemaw zat hnuah chuan Taitesena chuan Aizawl lama zin a rilruk a. Engemaw pawimawh tak tih tum a nei a, Lungtiawii tih chauh loh chu ţumah dang a thil ţum chu a hrilh lem lo va, A

zin chhuah tum ni chuan khua a chhe hle a, ruah a sur deuh charh charh reng mai a, kalkawng pawh a nal viau va. A ṭhianteho phei chuan ṭhulh rih mai se an duh a. Amaherawhchu, Taitesena chu a thil tih tum tawh ṭhulh leh mai mai chi a ni lo reng reng a. Zin han ṭhulh mai chu amah a dam phawt si chuan a tlawmngaih zawng tak a ni.

Nitlangailo khaw kiang lawkah chuan khaw pakhat 'Dungsei' an tih hi a awm a, Km 4 emaw leka hla a ni. Dungsei khuaah chuan a zuk chhuk a, chuta ṭanga phai lam aṭanga motor lo chho mana Aizawl kal a rilruk a. Tichuan, ipte chei puar tawk tak a ak a, a ṭhianpa Rinawman a puan tel a putsak a, Dungsei lam pan chuan an chhuk dun ta hnak hnak a. Kar lo vah/rei lo teah Dungsei chu an thleng thla mai a. Amaherawhchu, an vanduai a siamin chu mi ni kher kher chuan phai lam aṭanga motor lo chho reng reng a awm lo va. Chuvang chuan Taitesena chu Dungseiah chuan riah a lo ṭul ta a, Rinawma pawh chuan, chutia a thlah ber a la liam bawk si loh chuan, haw leh ta mai lo vin, Dungsei khuaa riah a rel ve ta a.

Dungseia an riah zan tak chuan buaina a awm a. Mikhual pahnih hian vengtawpa hmeithai in an rawk a, a tangka neih chhun cheng 500/- lai an laksak a. Hmeithai mangang leh thlabar chu ring takin a au tuar tuar a. A au thawm hria chu mi an lo pung khawm a, mi sual pahnih chu an um ta a. An tlan pah chuan, 'Kha kha, mi sual pahnih an lo tlan e lo man rawh u' tiin an au va. Taitesena te ṭhian dun chuan au thawm an hriat ve leh chuan, an thlen in aṭangin an tlan chhuak ve nghal a. Tlang-

val ţha lai an ni bawk a, an hmaa mi tlan tam tak chu an lehpel thuai a, rukru tlanna lam nia an rin lamah chuan chak takin an tlan a. An vanneih a siamin rukrute chu tlanna lam tur chuang bre lo va kawmkara an lo ding chu an nangching hlauh va. Rukrute chu an chiai a ni ngei ang, lo beih tumna rilru pawh nei lo chuan Taitesena te ţhian dun kutah chuan an lo inpe mai a. Tin, an tlanpelh tak mipui te pawh chu an lo thleng a. Mipui thinur chuan "Khatiang mi sualte chu zuah reng reng suh u, vaw hlum nghal rawh u" tiin an au va. Mi ţhenkhat erawh chuan, "Fimkhur rawh u khai, in tihlum palh ang e" tiin an au bawk a. Nakin deuh vah chuan pathlawi pakhat zurui hi, thingfak lek ur chung hian a lo tlan a, Taitesena hmaa mi sual dingte chu, "Ka han vaw hlum law law teh ang" tiin a rawn inhrosa a. Taitesena chuan muang deuh charh hian," Ka pu, kha tianga tih tur a ni tawh hlei nem, hei mi sualte chu kan man tawh a, bel chhunga sa an ni tawh a, an chungah kut kan thlak kher tur a ni dawn em ni le? Tunah hian kan zingah Dungsei VCP leh member dangte an awm chuan an kutah heng mi pahnihte hi kan hlan mai zawk tur niin ka ring. Annin ţanpui te an ngaih tak leh kan ţanpui mai zawk tur a ni dawn lawm ni?" a ti a. Chu pathlawi chuan "A ni tak e, kei hi zawng ka ruithatho hian ka han tita chiam mai ţhin a nia" tiin a thingfak ken chu leiah a paihthla ta a. "Min ngaidam teh u, tlangvalte u, ka ruih vang mai a ni e" tiin ngaihdamnte chu a dil ta zawk a. Tichuan mi sual pahnihte chu VCP inah an hruai a, tlangvalho chuan, Aizawl lama an hruai chhoh hma loh chuan inven chhawk an tum a.

A tuka Aizawl pan tur chuan Taitesena chu a inbuatsaih a. Zan lamah an lo meng rei deuh bawk a, a ngui hle a. Khua lah chuan ṭhat lam a la pan chuang lo va, chhum a zing chuai reng mai a, ruah a la tla reng mai bawk a. Tichuan phai lam aṭanga motor lo chho changin Taitesena te ṭhian dun chu kawngsirah chuan an ṭhu dun ran a. Chawhma lam phei chuan motor lo chho reng reng a awm lo va. An ṭhu ning chu hotel hnai berah thingpui in turin'an kal a. Thingpui te an han in zawh hnu chuan rei fe chu hotelah chuan an ṭhu muangchang a. Dar 2 a lo nih chuan an nghahna hmun lam pan chuan an kal leh ta a. Darkar khat vel emaw an nghah hnu chuan motor lian pakhat hi phai lam aṭanga lo chho an hmu a. Motor chuan bungrua a phurrit hle a, bungraw chungah chuan khualzin an ṭhu far bawk a. Taitesena chuan, "Ka pu, khawngaih takin i motorah ka rawn inzep ve thei ang em ? hei Aizawl kalna tur pawimawh tak mai ka nei a" tiin a han dil a. Driver chu pa tlawmngai tak mai hi a ni a. Amaherawhchu, an motor a rih luat tawh avangin, rilru nuam lo tak chung chuan, "Min lo ngaidam teh hram, kan motor a rit tawh lutuk a, lak ngaihna che ka hre ngang lo a ni" a ti a. Taitesena chuan, "A remchan takin tiin ka han dil mai che a nia. Rilru nawm loh nan hmang reng reng suh, ka lawm tho a nia" a ti a. Tichuan motor chu a kal leh ta a.

Rei lo te hnuah chuan motor dang pakhat a lo kal leh a, chu pawh chuan bungrua a phurrit hle a; chuti chung chuan bungraw chungah chuan khualzin pali an ṭhu a. Taitesena chuan, "Khawngaih takin ka rawn inzep ve ṭhei mai lo maw ?" tiin

driver chu a lo dil a. Ani chuan, "Kan rit tawh hle naa bungraw chunga ṭhut i hnial lem loh chuan lo chuang ve ta che" a ti a. Tichuan lawm takin Taitesena chu motor chungah chuan a lawn chho ve ta a. Rinawma chuan a puanthuah chu motor chungah a hlang chho va, khualzinte chuan an ṭhut hmun chu an singsa fel a. Chutia ṭhut hmunte an remfel zawh hnu chuan motor chu Aizawl lam panin a kal leh ta a. Motor liam hnu chuan Rinawma pawh chu an khaw lam pan chuan a haw ta nghal a.

Motor chuanghote chu la inhmelhriat ngai lo vek an ni a. Ruah lah chuan ban zai a rel lo va, a sur deuh cherh cherh reng mai a, huh deuh purin an chuang a. Mahsela, hlim takin an zai a, hrehawm tiawm hmel pu pawhin an lang lo. A chang leh fiamthu an thawh a, an nui ham ham ṭhin a. Ruah avang chuan kawng chu a ual hle a, chuvang chuan driver pawh chuan fimkhur takin motor chu a khalh a. Tichung pawh chuan vawihnih lai chu motor chuan kawngthlang a dai zuau zuau a, khualzinho lah chuan hlauhna chang an hre lem lo. Chutia an chuan ho rei deuh hnu chuan khualzinhote pawh chu an innel tlang ḥle a. Taitesena ṭawnghmang leh chetdan a ṭhianten an hmuh chuan, an ngaisangin an ngaina hle a. Lungpal khua an thlen chuan khua chu a thim ṭan tawh a, ruah ban lai a ni bawk a, intihlum nan tiin thingpui in turin Taitesena te chu thingpui dawrah chuan an lut hlawm a. Thingpui an in zawh hma chuan ruah chu a lo tla leh ta a. A sur a sura zan kal chu an huphurh khawp mai a, Lungpala riah mai chu an duh a. Nimahsela, motor neitupain chu mi ni ngeia Aizawl ṭhlen tur a tih avangin driver chuan chhum zing

hnuaia kal chu huphurh hle mah sela, Aizawl ban hram chu a rilruk a.

Thingpui an in zawh fel hnu chuan motorah chuan an ṭhut hmun pangngai ṭheuhva inremin an kal leh ta a. Sakawr hmuituai tlang chu chhum chhah pui puiin a lo bawm phui mup mai a, kalkawng chu a lang chiang lo hle a. Motor khawnvar pawhin chhum chuti taka chhah chu a chhun tlang zo bar lo va, kawng chu a lang riai ruai thei chauh va. Fimkhur takin driver chuan motor chu a khalh a. Rei lo te hnu chuan Sakawrhmuituai tohlawt chu an lo thleng a. Chu lai chu kawng hlauhawm lai ber nia an hriat avang chuan khualzinho chu an ngawi ṭhap a. An pelh hnu chuan kawng hlauhawm lai ber pel tawh nia an inhriat avang chuan an lawm hle a. Kawng chu a chhuk ṭan ta a, chuvang chuan driver chuan fimkhur takin motor chu a khalh a. Km. chanve emaw an kal tih chuan motor khalhna (steering) chu a chhe ta hlauh mai a. Driver chu inring rana awm a ni bawk a, 'motor steering a ṭha ta lo, inring rawh u' tiin mi chuangte chu a hrilh zo hman chiah tih chuan kawngsir lungrem chu motor chuan a su ta bur mai a, kawng thlangah a liam chu a ni ta mai a. Vanneih a siamin Taitesena chu motor chuan a thing chhuak thuai a, thing bulah a tang ta hlauh va, a chuanpui palite chu a thlang deuhvah chuan a bun chhuak bawk a. Driver leh handiman leh khualzin pakhat front seat-a ṭhu te erawh chu motor lum tawp thlengin motor chhungah chuan an awm ni tur a ni, kawr hnarah motor keh sawm zingah chuan an ruang chu chhar a ni a.

Taitesena ţanna thing bul thlang lawkah chuan lengkir sang tak mai hi a awm a, lum thla leh se chuan a ni pawh raltiang ram kai mai tur hi a ni. Chhum a zing phui mup mai a, ruah a tla seng seng reng bawk a. Tichuan Taitesena chuan a awmna hmun chu a theih ang angin thimtham hnuaiah chuan a siam rem a, ţhu tlaivar tur chuan a rilru a siam ta a.

Enna munnem, thimin ka vel a bawm,
Mi kai ang che;
Zan a ni e, in hlatin ka lo awm,
Mi kai ang che.
Ka ke veng la, thlir hlat ka dil lo ve,
Tlem te a tawk pen khat pawh ni mah se.

I theihnain min hnem tun hnu pawhan,
Mi kai ang che;
Kawng chhuk chhovah, kham leh suar nasaan,
Mi kai ang che.
Tin, nakinah kawvarin ka hmaa
Lui kaisa chu ka tawk ang awmho nan" tih hla hi zawi tein a han sa a, a mittui chu a biangah chuan a luang ta zawih zawih a. . Vanduai em em nia a inhriatna chuan a hnuk tiulhin a mittui chu hawk tui ang a surtir a ni.

Nakinah chuan a mitthlain Nitlangailo khuaa Awii te, Ţani te leh Rinawma te chu Lungtiawii te chhuat laia inkawm lai a han hmu a. Awii erawh chu khawhar awm tak hmel pua la lo kai hian a hmu a. Ţani chuan vaihlo hmet zial tawp tawpa thlengah hian lo dah zel hian a hmu bawk a. Chung a ţhianteho chuan a accident tawh thu an

hriat a ring lo va. A taksa chu Sakawrhmuituai tlang pangah awm mah sela, a rauthla chu Nitlangailo khuaa Lungtiawii te inah a cheng a ni.

Nakinah chuan a motor chuanpuite chu a rilruah an lo lang a. "Hlim tlang takin kan lo chho va, thawklehkhatah inrinlawkna awm hman miah lo vin, thang awk ang phutin hei accident kan tawk ta chu a ni a. Engang takin awm ve hlawm tak ang maw ? Pathianin zah a 'ngai em ang a, dam a mual mual chu an awm em ang chu" tiin hlauhthawnna leh beiseina a rilruah chuan an inbuan ţauh ţauh reng mai bawk si a. Chutia a ngaihtuahna a vah vel ruai lai chuan ralkhatah eng a han hmu ta a. Motor pakhat an lehpelh kha a lo thleng chho ve hi a lo ni a. Zawi te hian motor chu a lo kal zel a, Taitesena te accident tawhna hmun a lo thleng chuan a ding ta chawt a. Driver chu motor aţang chuan a zuang thla thuai a, bungraw chunga ţhuho khualzinte pawh chu an chhuk phak phak a. Lungrem bal hum leh kawng thlang pe deuh san chu an han thlir a. Driver chuan, "Min rawn lehpeltu motor khan tawhsual a tawk a nih ngei dawn hi; engtin tak awm hlawm ang maw aw ! " a ti vawng vawng a. Chutih lai tak chuan Taitesena chuan, "He laiah hian ţanpui tlak ka awm e" tiin a han au va. Chu au thawm an hriat chuan tawhsual tawktu zawng zawngte chu an thi vek lo tih an hria a. Tichuan driver leh a mi phurhte chuan Taitesena chhan chhuah dan tur leh zualko kal dan tur an sawi ho va. Khaw hnai berah mi pun turin ţhenkhat zualkovin an kal a, driver leh mi ţhenkhat dangte erawh chuan motor chhunga hruizen lian chu an la chhuak a, khawlphe khawnvar pakhat nen Taitesena chhan

tur chuan khamah chuan zawi tak leh fimkhur takin an chhuk a. A vanneih a siamin Taitesena chu a lo na vak lo va, a mitko a vung deuh chur a, a vei lam malpuiah perhtein inches thum vela seiin a rin thler duai a, a hmuamhma chu a thuk vak lem lo. Kawlphe khawnvar pakhat chauh an nei si a, an inlak chhohna a khamin a chhengchhe bawk si a, dar kar chanve lai hnuah Taitesena chu kawngpui an thlen chho thei hram chauh a ni.

Zing khawvar hmain an mi punte ţhenkhat chu an lo thleng hman a. An thlen kim tawh hnu chuan an insem darh a, mi ţhenkhat chu kawr hnar lam panna kawngah an kal a. Ţhenkhatte erawh chuan motor hnu chhuiin fimkhur takin an chhuk a. Lengkir leh kham, pumpelhin fimkhur takin an chhuk a. Ruang hlawm tur a ţhahnem bawk a, chhun dar 12-ah ruang zawng zawng chu kawng an chhuahpui thei hram a. Tichuan motor chu an tiruak a, ruang pasarih chu a remchan dan ang angin motorah chuan an mut a. Taitesena erawh chu a hliam a nasa teh chiam lo bawk a front seat-ah ţhian kuah chungin a ţhu a, tichuan zawi tein khawpui lam pan chuan an kal ta a. Durtlang damdawi in peng an thlen chuan Taitesena chu an hlang thla a, mitthi ruang erawh chu Aizawl lamah motor chuan a phur thla ta zel a, Taitesena erawh chu Durtlang damdawi inah chuan an hnutchhiah ta a.

Doctor chuan Taitesena chu ngun takin a han tham vel a, a hnenah chuan, "Taitesen, i vanneí khawp mai, i ruh pakhat mah tliak a awm lo ve. I malpui pem pawh hi a thuk lo va, hlauhawm a ni lo, rei lo teah a dam leh mai ang" a ti a. Chu mi zan chuan Taitesena chu a muhil thei hauh lo mai

a, a na phei zawngin a tibuai teh chiam lo. Muthilh an tum ṭhin tak naa, a harh ang tulh tulh a. Chhun lama a khualzinpuite nena hlim tak maia an zai vel lai te a mitthlain a hmu leh ṭhin a. "Hlim takin kan chuang tlang a, hetiang hian an thi mai ang tih reng reng an ngaihtuah lawk awm si lo va. Tunah chuan piah lam ram mi an ni ta mai si a, a va mak tak em. Kei hi engvanga zuah nge maw ka nih dawn ngai chu aw !" tiin a ngaihtuah a. Chu mi zan chuan thin thiin a muhil lo a ni ber mai e.

Ni 6 lai damdawi ina a awm hnu chuan a hmai vung te pawh chu a lo reh a, a malpui thler pawh chu Doctorin a ṭhui fuhin, nurseten an enkawl nguu bawk a, a dam sawt hle a. Amahcrawhchu, a ṭhinte leh ama chungchang ngaihtuahna chuan a ṭinsan thei mai lo. Zan tin hian chutiang ngaihtuah chuan rei fe fe a meng ṭhin a ni. Motor accident rapthlak tak tawk mah sela, a nunna humhima a awm chu Pathian thiltih ngei niin a ring a; chuvang chuan Pathian hnenah lawmthu a sawi mawlh mawlh ṭhin a.

College naupang a nih laiin Lal Isua nen an intawk tawh a. Amahcrawhchu, a thlarau nun kal zelah a fimkhur lo va, Pathian nena inpawh reng nun atan thil pawimawh tak tak—ṭawngṭai, Bible chhiar, Kohhran inkhawmma tel leh ringtute inpawl khawm zinga tel a thlahthlam a; chuvang chuan a thlarau nunin a chauh phah em em a ni. Tawh sual tawhte chu thil vanduaithlak tak a ni a, amah-erawhchu, Taitesena tan chuan malsawmna ropui takah Hmangaihtu Pathian chuan a chantir a. Chu

motor accident raptblak tak hmang chuan a thlarau chau leh ngui chu a rawn kaiharh ta zawk a ni. Budawnna dinhmuna a awm lai chuan Pathian nena an inzawmna chu chat ta hian a hria a. A chang phei chuan Pathian hi a awm tak tak ngut lo vang tiin rinhlelhnain a rilru chu a khat ṭhin a ni. "Pathian a awm lo" chu a ti tak tak ngam si lo va, ringa a hnena han inpumpek tak ta chu a ngam der bawk si lo. Lal Isua nena an intawh hlima lawmna a lo neih tawh te chuan ṭinsan ta vek hian a hre ṭhin a ni. "Ui ama luak lamah a kir leh a, vawkpui inbualfai tawh chirhdiakah bawk inbual turin a kir leh a" tih ang kha chutih hun laia Taitesena thlarau nun awm dan chu a ni.

Damdawi ina a awm zan ruk zan chuan Taitesena chuan Pathian lehkhabu chhiar a chak em em mai a, Nurse duty chu a dil ta chawt a. Ani chuan Office-a mi chu a va la a, Taitesena chu a pe a. Tichuan Taitesena chuan I Johana 1:9 a han chhiar a – "Kan sualte thupha kan chawi chuan, kan sualte ngaidam tur leh, kan fellohna zawng zawng tlengfai turin Amah chu a rinawmin a fel a ni." A tun hma nun a han ngaihtuah vang vang a, a thinlungah chuan a sualnate chu cinemaa milem a lo lang zut zut ang mai hian, chiang tak hian an lo lang a, a thatchhiatzia te, a fimkhur lohzia te, tih tur ti lo leh tih loh tur tia a sualnate chu fiah takin a hmu a. Chuti khawpa sual chu lo ni tawh mah sela, tihtak zeta Pathian hnena ngaihdam a dil chuan Hmangaihna Lalpa chuan a ngaidam thei ngei a ni tih a ring a. Tichuan a khurnah ṭhu thluangin a ṭhu a betiang hian a ṭawngṭai ta a – "Lalpa, kei mi sual ber hi i khawngaihna leh hmangaihna avang

chauhvin zuahin ka awm a, chuvangin lawmthu ka hrilh a che. Ka thlarau zin kawngah ka lo fimkhur lo va, tih tur ti peih lo vin, tih loh tur ti si ṭhinin sual lamah ka kir leh a, ka ngaihtuahna lah chu sualin a khat a ni. Lalpa, tunah hian inchhirin i hmaah ka lo kun a, nangin min lo ngaidam ang che. Ka taksa, rilru leh thlarau—aw, ka pumin i duh angin hmang ang che. Min chhandamtu Isua Krista hmingin ka dil a che, Amen."

A han ṭawngṭai zo chu a thinlung lawmin a lo khat ta a, tun hmaa a ngainat em em ṭhin leh a sak fo ṭhin hla thu a lo lang nghal a – 'Lawmna leh thlamuanna ka zawn ṭhin kha, I hnenah chauh ka hmu lawmna kim chu.' Aw a va han dik tak em! zawite hian a ti sap sap a.

"*Ka zua run nuam ka thleng leh ta,*
Hmangaihin min lo pawm leh ta;
Ka hrehawmna leh lungngaihna a kiang zo ta,
A angchhung muan aw muanna-ah.

Khawvelin min hip bo lo'ng,
Ka vah bosan tawh lo'ng,
Muangin ka awm tawh ang,
Lawmin ka awm tawh ang" tih hla thu a rilru-ah chuan a lo lang zut zut a. Chutia a phun sap sap chu Nurse duty chuan a rawn hmu hlauh mai a, 'U Sen, Engtizia nge na i nei em ni ?' a ti a. Tai-tesena chuan, 'Nei dang lo ve, ka ṭha e; ni chin i lo luh hma lawk khan he lai chang hi ka lo chhiar a, ka chang duh zawng tak mai a ni a, han en ve teh mah i duh ve viau mai thei a ni' a ti a. Nurse chuan I Johana 1:9 chu a zuk chhiar a. A chhiar zawh chuan, 'U Sen, I chang duh zawng hi kei pawh ka chang duh zawng tak a ni ṭhin asin. Pa-

thian khawngaihna zarah mihring thar kan han ni a, amaherawhchu, sual thei kan ni a, sualna ramah kan awm bawk a, fimkhur lohna leh inthlahdahna avangin kan lo hnungtawlh duai thei ţhin a ni. Amaherawhchu, Lalpa hnena kan sualte thupha, rilru leh tihtak zeta kan chawi chuan min ngaidam ţhin reng a ni. U Sen, nang rinna kawngah nian beidawn dawn dawn chang te i nei ve ţhin em ?' a ti a.

Taitesena chuan, 'Nei teh reng mai, beidawnna ruama ka tan lai tak tak phei chuan Pathian awm te pawh hi zuk ring hlel rum rum ţhin ia. A mak teh a nia, piangthar tawh sin chutiang ngaihdan at thlak tak te han neih dawn tak mai chu. Chutih hun laia ka awmdan chu hetiang deuh hi ni te hian ka inhre ţhin. Kristiana leh Beiseia te ţhian dun chu Zion khawpui panin an kal zel a. Nakinah chuan Kawng sira *Kawngpengnuam' a chhunga phaitual hnim bawhzal nana itawm ȿahran awmna an thleng a. An ţhian dun chuan an kawng zawh pangngai chu pensanin Kawngpengnuam lamah chuan an kal ta a. A tirah chuan an hlim viau va; mahsela, kawng dik lo an zawh a ni tih an hriat chuan pawi an tiin an inchhir em em a. Tichuan Kawng dik lam pan chuan an kir leh ta a. Khua a lo thim tawh si a, kal kawng an hmu ţha hlei thei lo va. Chu a chhapah, ruahpui vanawn a sur a, ţek a tla zuai zuai mai a, khawpui a ri dur dur reng bawk a. Tuihawkah vawi engemaw zat an tlu a. Nakinah chuan thli up deuhna lai hmun an hmu ta hlauh va, tah chuan an ţhu a. An chauh em avang chuan an muhil nghal ta bawrh bawrh a.

Kristiana leh Beiseia te hab chawlhna hmun kiang lawkah chuan Milianbeidawnga a awm a. A

zing leng chuan chumite ṭhian dun lo muhil bawrh bawrh chu a hmu a, a man a, a puk chhungah a duh hun huna tal mai turin a khung ta a. Kristiana te ṭhian dun chu an beidawng em em mai a, an tan tlan chhuah ngaihna awmin an hre lo va. Milianpa chuan a duh hun hunah a rawn talh mai dawn ni berin an in hria a. Chutia lungngai leh mangang taka an awm dun lai chuan, Kristiana chuan a kawr ipte chu a zuk zen a, 'Rinna Chahbi' a lo awm reng a. Chu chahbi chuan eng ang tala pawh a hawn theih a ni. Chu chahbi chuan puk kawngkhar kalhna chu an hawng a, an ṭhian dun chuan an chhuak ta a. He Vanram kawngzawhtute pahnih ang hi ni ber hian ka inhre ṭhin. Ka thinlung chhungah Pathian Thlarau chuan hmun a chhang tawh ngei a, mahsela, keima fimkhur tawk lohna leh inthlahdahnain ka chhunga Thlarau Thianghlim chenna hmun chu a nek chep a, Thlarau Thianghlim chu che thei lek lovin a siam a. Ṭul reng reng lo vah ka lo beidawngin ka lo mangang mai mai a lo ni. Tunah erawh chuan chu beidawnna hmun aṭang chuan Pathian khawngaihna a zarah chhanchhuahin ka awm ta a. Chuvang chuan Pathian chungah ka lawm tak meuh meuh a ni.' a ti a. Nurse chuan, "Ka va han lawmpui tak che em! muthilh tum rawh, zan a rei hle tawh a nia" a ti a pindan aṭang chuan a chhuak ta a.

A tuk chawhnu lam chuan nula pakhat, hmatheh mawi tak, sa ṭha lam, Mizo nula pian dan dik taka piang hian ipte chei puar tak akin damdawi in lam, hmanhmawh tak hian a rawn pan chho va. Kawng chu chho hle mah sela, pawisa awm pawh hian a lang lo va, chak takin a kal a. Hah zawng a hah

bawk chu a ni ang a biangah te chuan thlan tui a luang zawih zawih a. Ngaihno bei tawkin a biangte chu a tai a. Damdawi in tual a thlen meuh chuan a thlan tuiin a kawr hnung lam chu a huh vek tawh a. Tichuan damdawi in bathlarah chuan a ding a a rawmawl chuan a inhru mawlh mawlh a. Chutih lai chuan Nurse nula pakhat hi a lo kal hlauh mai a, Awii chuan Taitesena awmna pindan chu a lo zawt var. Nurse chuan hlim hmel pu chung hian Taitesena awmna pindan chu a kawh-hmuh a. Mah sela a lut mai lo va, kawngkhar bulah chuan a ding rih a. Ward chhunga luh nghakhlelin dam lo tlawh tur mi ṭhenkhatte pawh chu bathlarah chuan an vei an vei hlawm a. Lungtiawii chu hmelṭha an ti a ni ang dam lo tlawhtute chuan an hmu duh hle mai. Taitesena pawh chuan a khum aṭangin Awii chu a lo hmu reng a, mahsela, chutiangin a rawn kan ang tih beiseina a neih loh avangin a hai niin a inring deuh va. A mitte an nuai a, a han en leh ṭhin a, Awii ngei chu ni chuan a hre si a, tun hma aiin hmelṭha ta zawk leh duhawm ta zawkin a hmu tlat si a. A beisei deuh bawk si, a ringhlel deuh bawk si, a beiseina leh rinhlelhna chu an insual nasa hle mai.

Dar a lo rik ve leh chuan Lungtiawii chu ipte ak ar chung chuan damlo pindanah chuan a lut a. A han hawi kual vel a, pindan kila khum chunga Taitesena lo ṭhu chu a va hmu a, ani chuan a kutin a lo hui a. Awii chuan a va pan phei a, "U Sen, kha engtinnge i awm ? i ṭha em ? In chuan-ṇa motor accident thu kan hriat a tlai deuh va, kan hriat zan phei chuan kan han ngaihtuah em em khawp mai che a, kei phei chu a mutin ka mubil

thei reng reng lo. Hetianga rawn hmuh che pawh hi ka beisei pha chiah lo a ni, ka va han lawm tak em !" a ti a.

Taitesena chuan, "Ngaihtuah awm ka ni lo ve, ka ṭha khawp asin. Min rawn tlawh ang tih reng reng beiseina ka nei pha lo va ka lawm khawp a nia. I hmel hmuh hi ka tan damdawi a ni a, tunah chuan ka dam tawh e" a ti a. Ani chuan 'a va mak ta awm ṭhin ve, i damdawi chu a thawk chak lutuk ang tih a hlauhawm e' nui chung hian a ti a. Taitesena chuan, "Damdawi ṭha hi chu a thawk chak reng ṭhin alawm, awih duh lo mah la, tunah chuan ka dam ta viah alawm. Theih ni phei se chuan i haw ruala damdawi in chhuah ve mai asin ka duh ni" nui chung hian a ti a. "I pa te, Ṭani leh Rinawma te, an dam hlawm maw ? kar hlaa leng mah ni ila, mittlaah an cham reng ṭhin a nih hi" Taitesena chuan a ti zui a. Lungtiawii chuan, "An dam tlang hlawm e. Accident i tawh thu kan hriat zan erawh chuan kan ngaihtuah tlang ngang che a ni ang, zan khuain i chanchin hlir kan sawi kan sawi a. Kan khua i chhuahsan zan khan mumang mak deuh mai ka nei a, chu chuan min tingaih ṭha lo hle a. Ka mumangah chuan lungngaihna nasa tak nei niawm hian lu kun reng hian i lo awm a. Rei lo deuh hnu chuan i ruang khuma lo inzalh zan hi ka hmu leh a. Tuibur hmuam da vel hnuah chuan i ruang aṭang chuan mi pakhat puan var sin, i hmel ang tak pu lo chhuak ka hmu a. I ruang chungah chuan a lo ding chhuak a, ka lam lo hawiin min lo nuih var var a. Chutia i lo thi chu lungchhe em em hian ka lo ṭap hawm hawm a, ka lo ṭap chhuak tak ṭak hi a lo niawm a, ka

pain min rawn kaiharh ta a ni. Ka ţhanharh hnu pawh chuan ka lung chu a la chhe em em a, thil dang reng reng ka ngaihtuah thei lo va. Ka mumang chu tak tak a ni ang tih ka hlau tak tak a ni. Aw ! chu mi zana ka rilru han vah thui dan chu, u Sen, min hriat thiampui mai chuan ka ring" zawi te hian a ti a.

Taitesena chuan Awii beisei ang lo takin a chhang a, "Awipui, i mumang chu mang ţha a nih chu, lo thleng dik ngei se pawh a ţha ang. Hlauhthawn tur engmah a awm lo vang" hlim tak hian a ti a. Taitesena thu sawi chu Lungtiawii chuan a hre thiam lo va, chutiang chhanna chu a beisei lo a ni tih a hmel aţang ringawt pawhin a hriat theih a. Nakinah chuan, Taitesena chuan a thusawi awmzia chu a hrilhfiah ta a. "Awipui, ngun takin lo ngaithla teh, hmana Taitesena kha ka ni ta lo, Taitesena thar ka lo ni ta zawk" a ti a. Awii ngaih chu a ţha lo viau mai a, a bialpa chu motor accident-ah khan insawh khaw lovin, a rilru a buai ta em ni dawn chu aw ! Hetiang thu a tak tak te a han phuhchhuah tak hi tin a ngaihtuah a. Taitesena chuan thil awmzia chu Awiin a hre thiam lo ni a a rin avangin, fiah zawka hrilh ţulin a hre ta a. "Awipui, ka thu han sawi kha i fiah kek kawk lo niin ka ngai a, i fiah a nih leh duhthusam a ni mai a. Engpawhnisela khawngaih takin lo ngaithla la, ka theih anga fiaha sawi ka han tum teh reng ang. College-a ka zir laiin Krista nen kan intawk tawh a, mahsela, ka nun kal zelah ka inthlahdahin ka fimkhur lo va, ka thlarau nun a chau ta em em a; tunah hian mihring sawia vanduaina rapthlak ka chunga lo thleng hmang hian

mi tihath thar leh ta a ni. Awipui, min lawmpui em ? Ka awmdan tur Lalpain a hriat lawktir che niin kei chuan ka ring tlat a" Taitesena chuan a ti a. "Ka lawmpui khawp mai che, a, ka thinlung chhungril ber aṭangin U Sen, ka lawmpui a che" a ti sap a. Ani pawh chuan, "Min lawmpui a ni tih ka hriatin ka lawm tak meuh mai" a ti a.

Nakinah chuan Lungtiawii chuan "A, kei pek hi chu a, a haihawt thlak ṭhin teh mang e. Artui leh balhla ka rawn ken che a, pek lawk nachang che zuk hre pek lo ia, min ngaidam ang chu maw ?" a ti a, artui leh balhla chu Taitesena chu a han pe a. Inkawm la kham lo dun hle mah sela dam lo tlawh theih hun chhung a tawp ta si a, inṭhen lo thei lo an ni ta a. Tichuan zana tui taka mu tura induhsak tawnin an inmangṭha a, Aizawl lam pan tur chuan Ward aṭang chuan Lungtiawii chu a chhuak ta a. A ruala damdawi in aṭanga chhuah ve mai chu Taitesena chuan a duh a, mahsela, Doctor remtihna lova damdawi in aṭanga chhuah chu a tih tur niin a hre lo va, doctor remtih hun huna chhuak tur chuan a rilru chu a siam ta zawk a.

Then 8

Chu mi ni aṭanga ni 3 hnuah chuan Taitesena pawh chu doctorin damdawi in aṭanga a chhuah a phalsak ta a. Dar 11 AM chuan Aizawl khawpui lam pan chuan amahin a chhuk thla ta hnak hnak a. Kawng tluan chuan a chunga Pathian thiltih mak tak thleng chu a ngaihtuah a, a chuanpui zawng zawng te thi vek sia ani zuaha awm chu Pathian khawngaihna vang chauh a ni tih a ring nghet tlat a,

A chang chuan Awii a la cham ang nge a haw thla leh tawh ang tih te pawh chu a rilru chuan a ngaihtuah bawk a. Aizawl a thlen thlak chuan tun hmaa a lo ţhian leh hmelhriat, Zolawma, Chandmari venga awm inah chuan a innghat a. Chung lai chuan Aizawlah khawsak a harsa hle a, mahsela, a thleninte chuan Taitesena chu an duat em em a, ni khat thlen tum chu a thleninten an sawm avangin ni thum lai Lawma inah chuan a awm a. Zan tin a awm chhung chuan ţhenawmte an lo leng a, hlim takin Nunna thu an sawiho ţhin. Zan khat phei chu a testimony sawi tura a ţhiantehovin an sawm avangin, hlim takin mi siam thar a lo nih dan te, Lalpan a rawngbawl tura a koh dan te leh chu kohna chu kohna ropui tak nia ngaia chhan a tum tlat dan te chu a sawi ta a. Tin, Aizawlah hna zawng tura lo kal a ni a, mahsela, tun hmaa a beisei ang lo takin, Pathian kohna a hriat tak avangin, a thlawna Chhandamna a dawn chu la hre lote hnenah a thlawn bawka pe chhuak tura, Pathian hmangaihna thu tlangaupui turin inpek a tum thu te pawh a sawi a. Chung a thusawite chu lengkhawmhovin an hriat chuan an lawmpui hle a, harsatna leh hrehawm tam tak karah pawh rinawm taka Krista·hnung a zui theih nan ţawngţaisakna an nei a. A zan thum zan pawh chuan ţhenawmte chu an lo leng leh ţaih a. Hlim takin an titi ho va. Mi leng an ţin hnu chuan Taitesena pawh chu mu tur chuan a inbuatsaih a; mahsela, a han mu chu a muhil mai thei lo va. Rawngbawl tura pen chhuah nghal mai a duh a, a han tih dan tur phei chu a hre chiah lem-lo. A tuk zingah chuan a thleninpa hnenah chuan Taitesena chuan a rilru put dan chu a hrilh ta vek a. A thlen in pa chuan, "Ţhianpa, Chanchin Ţha puang tura

i pen chhuah hmain tihtur tam tak i neiin ka hria. Mi, sipaia a ṭan ve leh ral a kapin a do nghal mai ngai lo va, hun engemaw chhung chu a rawngrut a, zen a kai hnuah hmelma do turin an tir chhuak chauh ṭhin a ni. Chutiang bawk chuan Lalpa tana i pen chhuah tak tak hmain i inbuatsaih hmasak a ṭul ang. Pathian thu i zir a ṭul hmasa phawtin ka hriatpui che" a ti a. Taitesena chuan, "A ni tak maw, chutiang lam chu ka lo ngaihtuah reng reng hlei nem" a ti a. A ṭhianpa chuan, "Ṭul teh lul mai, chu chu i tih tur hmasa ber niin ka hria" a ti a. Taitesena chuan chu chu a tih tur hmasa ber niin a ngai ta bawk a. A rilru pakhatah chuan kawppui neih mai ṭhaa rinna te a nei a; mahsela, nupui te a neih chuan Pathian rawngbawlna kawnga harsatna siamtu a ni mai thei ang tih a hlau bawk si a, rilru mumal a nei hlei thei lo va." I kawng engkimah Lalpa rawn la, i kalna tur a kawhhmuh zel ang che" tih chang a rilruah chuan a lo lang a. Tichuan a thleninpa hnenah chuan, "Hawh teh, Chanchin Ṭha hril tura inbuatsaihna kawng remchang ka hmuh theih nan Lalpa hnenah i dil dun teh ang" tiin a sawm a. Tichuan an pahnih chuan Lalpa hmaah ṭhingṭhiin a ṭanpuina an dil ta a. Chutia an ṭawngṭai zawh hnu chuan Taitesena thinlungah chuan a tih tur chu chiang takin a lo lang ta a. Tlai lamah Aizawl chhim lam venga riah phei a rilruk ta a. Bible College-a luh theih dan tur chinchang hriate rawn a rilruk ta a.

Tlai a lo ni a, amaherawhchu, chu mi tlai kher kher chuan a thleninpa chu a lo haw lawk thei lo va, chuvang chuan dar 6½ pm. velah chaw an ei thei chauh va, Chaw ei kham ve leh chuan Taitesena

chu a insiam thuai thuai a, Kulikawn lam pan chuan a chhuak ta a. Assam Rifles lammual bul a lo thlen chuan Cinema en pawh an lo bang tawh a, hall aṭang chuan mi an lo chhuak nguah nguah a. Chhim lam pan chu an tlem hle a, entu tam zawk chuan Hmar lam an pan a. A kal tumna lam pana kal chu mi tlem te, tlangval pahnih leh nula pali emaw chauh an ni. Tlangval pahnih leh nula pahnih te chu hmanhmawh riau bikin an lang a, chak fe hian an kal a, kar lovah nula pahnih dangte chu an kalsan ta daih mai a. Tichuan Taitesena chu nula pahnih hnungah chuan hmanhmawh lo ṭahran hian a kal a. Mi khual nih bakah, zakzum mi a ni bawk a, a hmaa nulate chu a va fin mai ngam lem lo va. Mahni chauhva kal ni mah sela, a khua phei chu a har lem lo. Pathian khawngaihna mak tak a chunga lo thleng chu a rilrua ngaihtuah chungin hmanhmawh lo fahran hian a kal zel a. A changin thiam lo deuh hian "Ka kiangah i awm reng ṭhin a, Hmu thei lo che mah ila" tih hla a sa ṭhin a.

Nakin deuh vah chuan Lungremsei an tih thlen hma kawng kuala a kal lai chuan, hmeichhe thlaphang au aw hi a han hre ta a. Ngun takin a han ngaithla a, hmeichhe aw ngei chu niin a hria a. Tichuan a aw hriatna lam pan chuan a tlan ta a. Lungremsei lehlam tawp kiangah chuan tlangval pakhat Zulawma an tih mai chuan nula pakhat hi a lo pawm bet tlat mai a, chu nula laḥ chu talchhuah tumin thih thain a ṭang bawk a; ṭanpuitu ngai tih hriat em em hian a au tuar tuar mai bawk a. Chutia an inchai ṭuai lai chuan Taitesena chu a va thleng a, tlangval chuan a nula pawm chu a thlah vat a. Chu ve leh chuan nula chu a ṭlan thut a, Taitesena

kiangah chuan a ding ta a. Taitesena chuan muang charh hian, "Ṭhiana, engtizia nge ni ta mai ?" tiin Zulawma chu a han zawt a. Ani chuan zurui aw tih hriat fahran hian ṭeng zetin, "Eng dang vak ni lo ve, he nula hi ka ta anga ka lo neih fo ṭhin a ni a, kan han inchhaih fiam mai mai alawm maw le" tiin a chhang a. Taitesena chuan, "Inchhaih satliah mai in va ang lo ve ?" a'n tih leh a. Zulawma chu a thinur ta thut a, ṭeng fe hian, "Ka nula a ni ka ti alawm. Kan duh ang angin kan inchhaih ang a, nanga hriat phak tur a awm lo. Kan chungchangah hian rawn inrawlh teh suh, chuti lo zawng i chak lo vang" tiin a vau ta tun tun a. Nula lah chuan, "I va han zak thei lo ve, I nula aw zawng ka ni lo ve, kumkhua pawhin i nula ka ni hek lo vang, hriat pawh ka hre hrep lova che" thinur deuh mai hian a lo ti a. Tlangval zurui chuan, "Lo bengchheng zawt zawt suh, ka nula i ni chiang e aw, mi an lo kal a, i zakin dawt i phuahchawp ta ringawt a nih kha" a ti a. Nula chuan, "Nanga nula zawng kumkhua pawhin ka ni ngai lo vang, zaktheilopa" a ti hmak a. Zulawma chu Taitesena lam hawiin, "Lo kiang rawh, rawn inrawlh ve suh, vaivuta chan te i duh loh chuan" tiin a vau nawn leh a. Taitesena chu chutianga vau zam mai mai chi a ni lo va, tlangval hnenah chuan, "Hmeichhia te hi mipa aia chak lo leh derthawng zawk an ni a, keini mipa te hi chuan duatin kan ṭanpui zawk tur hi a ni a. Nang chuan hei nula thlabarin i siam a, hetiang hi Mizo tlangvalten kan chin loh a ṭha ang" a han ti ve a. Nula lam chu a hawi a, "Ti rawh nula, in in thlengin ka hruai ang che" Taitesena chuan a ti a. Chu ve leh chuan Zulawma chuan, "I va han intithuonei ve, lo inring rawh" tih leh beih chu a ṭan a ni ta mai a.

Taitesena chu hnek thluk tawp mai hi tumin a han bei a, mahsela, a ruih em avang chuan a hnek fu hlei thei lo va. Ani Taitesena lah chuan lo tih ve pawh chu a tum lem lo va, a lo inveng satliah ringawt a. Nakinah chuan tlangval zurui chuan Sabinga hriat rengna lungphun bula, mi khualin zawrh atana thingfak an chhek khawm lam chu a pan phei ta a. Thingfak kengin Taitesena vuak thluk der tumin a lo thawk phei leh a. Nula lah chuan hriam engmah Taitesenan a neih loh avangin a hlauhthawnpui chu a lo khur a lo khur a. Ani lah chuan hlau ve miah hek lo, Zulawma chezia chu mitkhap lo lekin ngun takin a lo en ran a. Vuak tuma Zulawman thingfak a lek chhoh ve leh chuan Taitesena chuan a banrekah nghet tak mai hian a lo man chat mai a, an inbei leh ta chiam a. A tawp a tawpah chuan Zulawma chuan a thingfak hum chu a thlah ta a. Taitesena chuan beih zui zel pawh chu a tum lem lo va, mit la lo vin ngun takin tlangvalpa chezia chu a en ringawt a. Zulawma chu engemaw ngaihtuah nei niawm tak hian a ding a, tichuan zuan thluk mai tum hian a theihtawpin Taitesena chu a han zuan thut mai a. Ani lah chu lo inveng renga awm a nih avang chuan a ding lamah a kat phei zauh va, Zulawma chu hma zawngin kawng lai charah chuan a bawk ta thlawp a, a tho leh lawk thei ta lo va. A hnar chu a thi nasa hle a, a hmai te pawh chu a vung cher chur mai bawk a. Amah tihnat tuma bei ni mah sela, chutia chan chhe zawk chan Zulawman a chan chuan Taitesena chuan a khawngaih em em a. A zuk kuna tlangval chu tun thawh a tum a, mahsela tlangval luhai chu an tlu leh mai a. Taitesena chu mi khawngaih thei tak a ni a, amah

tihnat tuma beitu, a hmelma mah ni sela, kalsan mai chi niin a hre lo. Tlangval zurui mahni leh mahni inhliama kawnglaia lum reng kiangah chuan a ţhu ta a. Ngaihsaki pawh chu thu han sawi tur engmah hre lo chuan an kiangah ngawi rengin a lo ding ve reng mai bawk a. Nakinah chuan Zulawma chu a lo harh ta deuh va, a hnar thi pawh chu a ziaawm ta deuh va, a lo ţhu chhuak a, 'Kei mi sual zurui reng mai, buaina siam reng reng mai hi, duh phei la chu min tihlum hial thei ang tih ka hria a. Nangmah tihnat tuma beitu che chunga heti tak maia ţhat i chhuah hi mak ka tiin ka lawm tak zet zet a ni. I thiltih hian ka thinlung chhungril a khawih nasa khawp mai, khawngaih takin min ngaidam teh hram' zawi te hian a han ti a. Ngaihsaki chuanengtin tak mi khual tlangval chuan chhang ang maw tia a rilrua a ngaihtuah nep nep lai chuan, Taitesena chuan, 'Ţhianpa, ka ngaidam em em a che, i insawh na ta viau nghe nghe lo maw ? i lu a la hai phei chuan tlawmngaihah la reng reng suh, ka kuah haw ang che' dam tak hian a ti a. A hmaia thi kaite chu a rawmawl chuan a hrukfai sak leh a. Mahni sual avangin mi tam takin vanduaina an tawk ţhin a, Zulawma pawh hian ama sual avangin a inhliam phah a ni. Zulawma chu a lo fim ta deuh bawk a, mawi lo zet maia a lo khawsa chu pawi a tiin a inchhir em em a, 'Hruai ka ngai lo ve, ka harh tawh khawp a nia, keimahin ka kal thei em em ang. I chungah ka lawm tak tak a ni. Khawngaih takin i hming min hrilh thei ang em ?' a ti a. Mikhual tlangval chuan, 'Chutia keia kar hming te hre duh i nih chuan ka hrilh mawlh ang che. Taitesena ka ni' a ti a. Tichuan Zulawma chu kawng thlang lamlian panin a chhuk thla ta ţuang

ţuang a. Taitesena leh nula pawh chuan Kulikawn lam an pan dun ta a.

Ngaihsaki leh Lungtiawii chu an inang hle a, an taksa pianphung leh an awkaah an inang leh zual a. Taitesena chuan chung nulate pahnih chuan thisena inhnaihna neiin a ring rilru tlat a. Thui pawh an la kal hman lo tih chuan Ngaihsaki chu a zawt ta chawt a. "Nula mak min ti lo la thil engemaw han zawh che ka duh a, min hrilh duh ang em aw ?" Taitesena chuan a han ti a. Nula chuan, "Eng thu nge min zawh duh a, ka hriat zawng te a nih ngai chuan ka han hrilh vek tur che alawm" nui chung hian a ti a. Taitesena chuan, "Mi khual tlangval ka ni a, kan khua chu Nitlangailo an ti a. Kan khaw nula hmel ţha Lungtiawii nen inanna riau in nei tlatin ka hria a, inhnaihna in nei lo maw ? In pian hmang leh in awkaah te in in ang hle mai" a ti a. Ngaihsaki chuan, "U Lungtiawii chu ka ni fanu a ni a, kan unauva upa ber, Sanga nen an inrual chiah nghe nghe asin. Aizawlah u Awii chu a lo zin a, tunah hian kan inah a awm nghe nghe a. Ka pa pawh ka ni rala zuk kal nimin khan a lo thleng chho leh chauh a ni" tiin a chhang a.

Rei lo te hnuah chuan Thakthing Bazar leh Kulikawn inkar khamphei kawng kual an liam dawn ţep tih chuan, an lam pana lo kal pa pakhat ipte pui aka a chang changa kawlphe khawnvar rawn hmet de zauh zauh hi an tawk ta a. Ngaihsaki chuan a pa a ni tih a hre nghal mai a, "Ka pa, khawiah nge kal i tum ? a tlai tawh hle si a" tiin a zawt a. A pa chuan, "Mami, nangni in ni maw ? Teii thlabarin a lo tlan hawng a, i chanchin lah chu

chiang kuang pawhin min hrilh thei lo va, a hlauvin a thlabar hle ni tur a ni. Ka hriat ve leh ka insiam sawk sawk a nangmah lam tur chein ka lo chhuak nghal a ni" a ti a. Ngaihsaki chuan, ngaihtuah awm a nih lohzia leh Taitesenan a chhan dan chung chang chu a hrilh a. Tichuan in lam pan chuan an kal ho ta a.

Rei lo teah chuan Thakthing veng panna kawng peng chu an thleng ta a. Taitesena chuan, "Ka pu, ka thlen in tur lam ka pan tang e" tiin pen a tum a. Ngaihsaki pa chuan "Ni rih lo ve, hei kan thleng ṭep tawh a, thingpui sen tal kan inho ang chu. Mami nụ pawhin i hmel hmuh a chak dawn em asin, i thlen in tur lam chu pan rih lo mai rawh, panna ni khua a tlai lo vang" tiin sawm tak tein Taitesena chu a sawm ta a. Ani pawh chuan hnial chi niin a hre ta lo va, Ngaihsaki te pafa chu a zui ve ta a.

Then 9

Pawna ṭawng thawm Ngaihsaki nuten an hriat chuan Mami te niin an ring a, tichuan, khawnvar kengin ina lo awm zawng chu pawnah chuan an chhuak a. Ngaihsaki nun an pa a hmuh chuan a chhuak chiah kha ni maiin a hre sia, chutia a lo kir leh ta mai chu mak a ti rilru hle a. Ngaihsaki, a pa haung lama ding pawh chu a hmu bawk si lo va. "Engtizia nge paa, i va lo kir leh hma ve?" a han ti a. Ani chuan, "Hei Mami te nen kan lo hawng a lawm. Ka chhuak ta kha khamphei tawntirhah Mami leh a rawn hruaitu tlangval hi ka tawk a, tichuan in lam panin kan lo haw tlang a ni" tiin a hrilh a. Ngaihsaki nu chu a han hawi vel a, a pa

hnunga a fanu ding pawh chu a hmu ta a. "Mami, ka han ngaihtuah em em khawp mai che a, i ṭha maw ? hetia damtea kan han inhmu khawm leh hi chu a va lawmawm tak em !" a ti a. Ani chuan, "Ka nu ka dam e, ka ṭha e; hei ka kianga ding tlangval hi alawm zurui tlangval, Zulawma an tia ni awm e, chu mi lak aṭanga min chhanhimtu chu. Cinema en ve ngai loh tih t kah kan en chhunin vanduaina kan tawk a. Zanina kan cinema en chu Chhim lam kawtchhuah aṭanga kal kan tlem khawp a, paruk chiah niin ka inhria. Kan haw chu kan ṭhiante pali chu thu rualpui theih loh khawpa chakin an kal a, engemaw hmanhmawhna tur chhan riau an nei a ni ang chu kan ti mai a, kar lo vah keini unau chu min kalsan mai a. Hlauhna chang phei chu kan hre lem lo va. Lungremsei kan lo thleng chu tlangval pakhat rui em em mai hian min lo tibuai a, min man bet tlat a, Teii lah chu naupang mai a la ni bawk a, min chhan ngam lo va a lo tlan haw ta nal nal niin ka ring a. Mahsela, a ti ṭha tho ve, ka chanchin a rawn hrilh che u avangin. Zulawma zurui hmel chu a rapthlak khawp mai a, a ṭawng te pawh bawlhhlawh tak tak a ni. Chutia mangang leh hlau va ka awm lai chuan u Taitesena hi a lo kal hlauh va, Zulawman a hmuh ve leh chuan min thlah a; tin, kei chu u Sena kiangah ka tlan phei vat a. Chu tlangval zurui chuan u Sena chu tihhlum pawh, hnial hauh lovin a bei ta chiam mai a. U Sena lah chuan tihnat hlau tak chungin a bei ve thung a. Duh ngat sela chuan u Sena chuan a duh tawkin a sawisa thei ang. Chutia an inbei chu hlauthawng tak chungin ka lo thlir ringawt mai a, u Sena ṭanpui nachang reng reng pawh chu ka hre lo va. Ka nu ka â tak ṭak

a ni,' min țanpuitu chu han puih ve mai tur a nia, puih nachang zuk hre hlek lo ia. Zulawma tum urh lutuk chu lamlian char lai takah bawkkhupin a tlu der mai a, a hmai a sawh vung chur a, a hnar a thi nasa hle bawk a. U Sena lah chuan chutianga tihnat pawisa hlek lo va amih sualtu chu, a khawngaih em em tlat a, a kuna a zuk bawihsawm a. A rawmawl chuan a hmaia thi luangte chu a zuk hrukfai sak zuk nia. U Sena hi keia ngaih chuan Samari Mi țha aiin a ngaihsan awm zawk mah a ni. Samari Mi țha kha chuan mi sualho sawisak nek hnu kha a bawihsawm a, ani ve thung erawh hi chuan amah ngei tihnat tuma beitu chu, khawngaihna rilru puin a bawihsawm a ni. A mak tak tak a ni" tiin a nu chu a hrilh a.

Ngaihsaki nu chuan, "Hawh u, inchhungah i lut teh ang u. Hetia kan titi hlut mai zawngin țhenawmte an ralkhel ang e" a ti a, tichuan an za chuan inchhungah chuan an lut ta dial a. Ngaihsaki chuan, "U Sen, bual inah sawn va insilfai rawh khai, sahbawn leh inhrukna pawh a awm a. In inhamnaah khan i bal viau hmanin ka ring e" a ti a. Tichuan Taitesena chu bual inah chuan a va lut a, a inbual zawh chuan țhut khawmna pindanah chuan Lungtiawii kiangah chuan a va țhu ta a. Awii chuan zawi te hian, "U Sen, engtinnge i awm? i țha zel em? Kan nau, zurui lak ațangin i lo chhan chhuak a, keini chhung i chunga kan han lawmzia mai chu" a han ti a. Ani chuan, "In nau a ni tih reng ka hre hauh lo va, an phei chu a ang viau nghe nghe che a. Engpawhnisela, in nau țanpui theia ka awm chu kei tak asin lawm ni.' Ti ta daih ila, nang engtikah nge haw thlak i tum ang? Kei chu naktuk hian thil tih

tur pawimawh tak ka nei a, ni khat chhunga tih fel mai theih ni phei chuan ka ring a. Min lo nghak ta che naktipah kan haw thla rual dawn nia" a ti a. Awii chuan, "Kei pawh naktipa haw ka lo tum rilru asin, kei teh lul haw rualpui te min duh ngai a nih chuan, kan haw thla rual ngei dawn nia" nui chung hian a ti a.

Teii thingpui lum pawh chuan a so ve leh chuan a siam sawk sawk a, thingpui chu a rawn sem a, chhangban ah sa chu thleng teah hian a rawn keng lut a, a duh apiang eiah tiin thleng chawp chuan dawhkan chungah a dah a. Tichuan hlim takin thingpui chu an in ta a. Thingpui an in zo vel chiah tih chuan 'sana lian' ngai chu a lo ri tlung tlung a, an han ngaihthlak chuan vawi 12 a ri a. Taitesena chuan, "Zan dar 12 a lo ni ta reng mai, zan a rei ta e. Ka thlen in tur ka pan tawh ang e" tiin a ding uaih a. Mahsela, Ngaihsaki nu chuan, "Mut tawh hnua han inkaihthawh hi mu tawh tan a hrehawm e, a kaithotu tan lah a inthlahrunthlak bawk a. Sena, lo hre thiam la, zanin na na na chu kan inah hian riak ang che. Kan tlangval khum a awl a, puanthuah lah a awm sa vek bawk a, tun ang hunah khawi dang i pan kan remti chiah lo a ni. Inthlahrunna tur engmah a awm lo. naktuk zing lam pawh chawhmeh tuitang hmehpui tur che nei lo mah ila, hetah chawhlui kan kilho dawn nia. Khawi dangah mah chaw i ei kan remti lo a ni. Hming chhiatna rapthlak tak lak atangin Mami i chhanhim a, i chunga kan lawm nak a laiin, Matheilovin naktuk zing chuan heta chaw ei turin in ngai mai rawh" a ti a. A fanu hnenah chuan, "In u Sena mutna tur i u Awii nen va buatsaih rawh

u; Zanin chuan in unauvin in mu dun mai ang a, i u khumah khan in u Sena chu mu rawh se" a ti a. Tichuan mutna an siam zawh fel chuan mahni mutna tur lam chu an pan ta sang sang a.

Awii te unau chu an mut a chhuak lo bawk a, zawi te tein mu chung chuan an titi dun a. Mami chuan, "K'u Awi, u Sena nen hian inhriatna riau in neih hmelin ka hre tlat a, tun hmain in inhmelhriat tawh reng em ?" tiin a zawt phawng mai a. "Mami, i thu han hriat duh chu a mak ang reng hle mai a. Tleirawl te kan nih lai aṭanga inhmelhriat leh in-ngaina kan ni." Awii chuan a ti a.

Taitesena chu Mami ngaihsan zawng mi tak a ni a, chuvang chuan a u Awii nen chuan innei ngei se a duh a. Tichuan Mami chuan, "K'u Awi, u Sena nen hian tiam tlat e han ti dun ta mai ula ka va han lawm dawn e, tlangval tlawmngai leh fel, amah ang hi tlangval an vang ale ang. Amah tihhlum pawh ṭih lova beitu Zulawma chu, a chan a chhiat hnua ṭanpui a ngaih meuh chuan, u Sena chuan hmelma enin a en thei lo va, lainat takin a bawisawm thei nia ! A mak ka ti tak tak a ni. Han innei ta mai ula chuan u tlangval fel leh huaisen kan nei dawn tihna a ni mai si a" a ti a. Ani chuan, "Mami, ṭawng zawi deuh teh khai, kan thusawi te hi ka pi leh puin an hre hlauh vang e" a ti ru se se a. Mami lah chuan, 'K'u Awi, innei ta ngat ula chuan ka nu leh pa pawh hi an lawm em em ang' a ti leh ta deuh deuh a. Lungtiawii chuan, "Mami, keia duh leh duh loh athu a ni mai thei nang, hetiangah hmeichhiain thu kan nei hlei nem. I u Sena min duh leh duh loh athu a ni zawk ang chu. Keiin lo

duhin hmangaih ringawt mah ila, anin min duh tlat loh chuan engtin nge kan inneih mai theih ang ni" a ti a. Mami lah chuan thil intihre fahran hian, "U Sena pawh hian a duh viau hmel chein ka hria. Tih emah chuan hetiang thil hre thiam tur hian naupang chhia ka ni bik tawh hlei nem. I duh phawt chuan i si thlu thei em em ang" a ti a. Awii chuan, "Mami tunah chuan nula i ni ve tain ka hria e" ti chauhvin a chhang a. An han ngawi rih dun deuh vang vang a, nakinah chuan Awii chuan, "Mami thuruk ka hrilh ang che, amaherawhchu, tumah hrilh rih lo vang che. I u Taitesena nen hian hun remchang hmasa berah inneih kan tum asin. Amaherawhchu ka pa leh ka pu phei chu engmah ka la hriattir rih lo. I u Sena hian min duh der ve hle tih chu ka hria a, hna thawhna remchang a la hmuh rih loh avangin, hrehawmna ka awm a hlau si a, kan la tiam tlat dun rih lo mai chauh a ni. Tun ţuma Aizawl a lo kal pawh hi tun hmaa a rilru ang kha la pu a nih ngai chuan, inhlawhfakna zawng tura lo kal niin ka ring. Pathianin rem a tih chuan eng hunah emaw chuan kan la tiam tlat dun ve mai thei e" a ti a.

Mami chuan, "A takin han sawi ta phawng mai ila, u Sena hi a awm dan leh chet dan aţang hian piangthar an tih ang hi ni awm takin ka hria e" a ti a. A chhunzawm zel a, "A inngaihtlawm dan te, a huaisen dan te, hmeichhe chunga a rilru put dan te leh amah tihnat tuma beitu ngei pawh a khawngaih dan te ka hmuhin inti Kristian mai mai ni lo vin, Kristian niin ka hre tlat zuk nia" a ti a. Awii chuan, "I hmuh dan chu a dik ang, kei pawhin i u Sena hi chutiang chuan ka hmu a ni" a ti a.

Lungtiawii chuan, "Mami, i mut a chhuak tawh em ?" a han ti a. Ani lah chuan, "Chhuak teuh lo mai" tiin a chhang ve mai a. Tichuan Awii chuan a thusawi kha a sawi zawm leh ta a. "Hman ni lawka motor accident rapthlak tak tawk zingah khan i u Sena pawh hi a tel ve a. A chuanpuite zawng zawng chu, driver leh handiman thlengin, ka pawh chhawn hman loh vin an boral a. Ani erawh chuan chutiang thihna rapthlak tak chu a pumpelh mai chauh pawh ni lo vin, a hliam nasa ve lo va. Durtlang damdawi inah an dah a, hei hman ni lawk khan a lo chhuak a nih hi. Chutia a accident tawh thu kan hriat ve leh chuan a farnu neih chhun nen a kana Damdawi ina kal tum kan ni zet a. Amaherawhchu, a nu a nat tak avangin ani chu a kal ve thei ta lo va, keimahin ka rawn tlawh a ni. Chu mi ṭum chuan Thlarau lama a harh thar lehna chanchin min hrilh a, ngaihnawm ka tih zawng tak a ni nghe nghe asin. College-a a zir laiin Lal Isua chu a chhandamtu leh a Lal atan a pawm tawh daih a. Min hrilh dan chuan a thlarau nun kal zelah a ṭimkhur loh avangin, ni tin zan tina ringtuten ringtu an nihna anga an tihtur hlamchhiahin, khaw velin a tibuai a, chuvang chuan thlarau nun chu chau leh ngui ta niin a i hria a ni. Amaherawhchu, a vanneih a siamin Damdawi ina a awm laiin Pathian khawngaihna ropui tak a dawng a, tichuan a thlarau ngui leh chau tawh chu tihharhin a lo awm leh ta a ni. Dam lo tlawh phal hun a tawp ṭep tih chuan, min han bekbawr a, a tumna lama kal thei lo vin hruai kawi a nih tak thu min hrilh bawk a. Kei pawh chu ka phu zawk a, 'hruai kawi' a tih chu eng tak ni ang maw tiin ka ngaihtuah a. Ka rilruah chuan Lal Isuan Petera hnena a thusawi—I naupan

lai khan i taiah i inhreng a, i duhna apiangah i kal ţhin a, nimahsela, i upat hunah i kutte i phar ang a, midangin an hrensak ang chia i duh lohna lamah an kai ang che' tih chang a lo lang nghal vat a" a ti a.

Ngaihsaki chuan, 'a nih loh leh, Sena hian College a rap ve a ni maw ?' tiin a u chu a han zawt leh a, 'Rap teh reng e a, B.A. a exam ţum pawhin a tichhe lem lo asin, 2nd. class First-ah a tling nghe nghe a. Mi uangthuang lo leh inngaitlawm ta reng reng hi a ni a, a ţulna teah lo phei chuan a BA tlin dan hi a sawi zen zen duh ngai hlei nem' tiin a u chuan a chhang a. Chutih lai chuan an sana khai chu a lo ri leh tlung tlung a, dar 2 a lo ni ta reng mai a. 'Mami, i ngawi teh tawh ang zing lam dar 2 a lo ri reng tawh a nih chu, thawh kan hai palh hlauh zawngin a pawiin a zahthlak dawn em asin' Awii chuan a ti a; tichuan muthilh tumin an unau chuan the hmeh ang maiin an ngawi dun ta a.

A tukah chuan zing takah an unau chuan an tho va, rawng an bawl zawh vek hnu chuan Awii chuan Taitesena chu thingpui a va pe a, a khumsirah chuan ţhutthlengah a ţhu a. Taitesena chu khumah chuan thu chungin a lo ţawngţai zo chiah hi a lo ni a. 'Awipui, i nulain i va han hmelţha tak em ! thingpui te min han pe leh nghal a, zah pawh ka zak rum rum e, in pawh ka in ngam dawn em ni ?' a lo tifiam hlut a. Awii chuan, 'Zak lah lo ve, thingpui kha a dai ang e in rawh' nem tak hian a' ti a. 'In mutna buatsaiha mu ka ni bawk a, ka mut a tui teh asin aw, hei thawh pawh ka hai phah hial alawm' Ţaitesena chuan a ti chath

chawh a. Lungtiawii chuan, 'U Sen, i thusawi hriat thiam loh ka nei a min hrilhfiah thei ang em ?' tiin a zawt a. Taitesena chuan, 'Eng thu nge i hriat thiam loh chu min hrilh la, ka thiam tawkin hrilhfiah che ka han tum ang chu' a ti a. Ani chuan, 'Damdawi ina i awm ka rawn tlawh ni che khan ka tum lama kal thei lovin, hijacked ka ni i tih tak kha alawm a awmzia ka hriat loh chu' a ti a.

Taitesena chuan, "A ni tak maw, hijacked tih awmzia chu tum lohna lama hruai kawi tihna a ni. Hruai kawi ka nih tak dan hrilhfiah tur chein hun ka la nei hman lo atin a ni, i hriat thiam loh ka hlauthawng reng asin. Amaherawhchu, hlauthawnna tur engmah phei chu a awm lo ve. Kan pahniha remruat dun ang khan hlawhtlin ngei beisei ranin Aizawlah ka chho kha a ni a, mahsela, kha ka tumna kha tipuitling thei zinzang ka ni ta tlat lo mai.

Pathianin min khawngaihzia ka hriatin ka lawm a, tin kei mi khawngaih angin mi dangte pawh a khawngaih bawk a ni tih ka hria a. Amaherawhchu, mi sang tam tak Pathianin a hmangaih a ni tih hre lo an awm a, chung mite hnenah chuan Chanchin Ṭha puang turin ka Lalpan min duh a ni tih ka hre ta a. Bible College-a kal ka chak ta em em a ni. Hetiang hian ka ngaihtuah a, sipaiin inbuatsaih lawkna nei hmasa zet lo chuan a hmelma a do ngai lo va, inbuatsaihna nei lo va a hmelma a do phawt chuan awlsam takin hmelmaten an hneh thuai ang. Chutiang bawk chuan kei pawh ring lote zinga Lalpa rawngbawl turin Pathian thu zir hmasak te te ka tan a ṭul a, ring lote rilru Krista tana hneh thei tura Krista ke bula hun engemaw chhung zir hmasak ṭul tlatin ka hria a ni" a ti a.

Lungtiawii chuan, "Chutiang chu i rilru put dan a nih tak si chuan, ka tan a va beidawn thlak awm ve le" mittui tla par chung hian a han ti a. Taitesena chuan, "Engmah ngaih that lohna tur a awm chuang hlei nem, 'Tiam tlat e' tih kan tum dan kha a khawih danglam chuang reng reng lo vang, a hun erawh chu a khawtlai hret a ni mai thei" a ti a. Lungtiawii chuan, "Tlangval hi chu rin ngam tak tak in har thin em alawm. Tlangval pakhat a chanchin an sawi ka la hre reng asin. Bible College-a Pathian thu zira a kal hmain nula pakhat nen an inhmangaih a, Pathian thu a zir zawh ve leha inneih an tum nghe nghe a. Tichuan a kal bo hmain Kohhran hriatpuiin 'Inhualna' an nei dun a. Mahsela, chu tlangval chuan Bible College a zawh hnu chuan a nula chu a ngaihsak ta reng reng lo mai a, nei ngei ngei tura a tiam nula chu hnawlin nula dang chu a neihsan ta zawk a. Chu nula vanduai tak mai pun hrehawm dan tur chu suangtuah pawh ka suangtuah chhin ngam mawlh lo mai" mittui tla chung chuan a ti a.

Taitesena chuan, "Awipui, i thil hlauh chu ka hriat thiampui khawp mai che. Amaherawhchu, hei hi hre thiam la ka duh a ni. Tlangval tam tak an awm a, chung zinga pahnih khat lepchiah leh rinawm loh avangin, an vaiin an rinawm lo tihna a ni hlei nem. I han sawi tlangval lepchiah leh mahni thusut leh nai mai chi ang chu niin mi ring em ni ?" dam diai hian a han ti a. Lungtiawii chuan 'ka ring lo che' chu a tingam lo nain a rilru chhungril takah chuan hlauhthawnna chu a nei a. "Tlangval tam tak hi rinawm awm tak hian an awm a, nula thlarau tam tak an hliam a, mahsela remchang an

hmuh ve leh an rinawmna thutiam chu phatin, rinawm lo takin an khawsa leh mai ṭhin a, chuvang chuan rilru muanga awm chu a har ve bawk alawm" a ti a.

Ṭaitesena chuan Awiin a ring ngam tawk lo tih a hriat chuan pawi a ti em em a, han tih ngaihna teh chiam a bre bawk si lo va. Nakinah chuan, "Chutiang tlangval-l rinawm lo leh lepchiah i sawi ang chi chu ka nih lozia han hre tak la chu aw! Hmana Taitesena ṭhin kha ka ni tawh lo va, tuna Taitesena hi chuan Lalpa chakna ringin chutiang rinawm lohna lama ke pen thei a nih lohzia hi hre thei la ka va duh em! Awipui, enkim hi Lalpa kutah nghat ila a fel ber fo ṭhin a ni. "Tiam tlat e" kan tih dun theihna tura kawng inhawnna tur a ni mai thei bawk a nia. Mihringin kan tum anga thil kan kalpui theih loh avangin lungawi loh mai tur a ni hlei nem. Aw le 'Tiam tlat e' tum angin ti thuai thei lo mah ila, Pathian remtih hun lawm takin i nghak dun teh fan fan ang. Taksa mawina lam thu phei chu sawi tam ngaiin ka hre lo. Par ang i vul mawi lai chuai teh reng mah sela, i taksa mawina leh itawmna avanga hmangaih che ka ni lo va, ka hmangaih che avangin ka hmangaih ringawt mai che a ni. Chu ka hmangaihna che chu a pangngai reng fo vang. A, tumah hian kan hmaa thil lo thleng tur kan hre lawk lo va, keini pahnih pawh hian kum li kum nga emaw lai pawh chu kan nghah a ṭul mai thei. Engpawhnisela, Lalpa remruat apiang lawm takin pawm i tum dun ang" aw nem tak hian Taitesena chuan a ti a.

Lungtiawii chuan, "Ni e, kei hi zawng hmeichiaah pawh a chak lo mi ka ni a, ka hmangaih ang che

hian min hmangaih ve tak tak lo te hian kan ring mai ṭhin alawm maw le; min ngaidam ang che. Tunah chuan ka ring ngam ta che a, i thu min han hrilh zawng zawng te pawh ka thinlung chhungrilah hian ka pawm thlap a ni. A ni tak a, tu amah hian kan hma lam thil kan hre lawk lo va, 'Tiam tlat e' kan tih theih hun ka nghahhlelh luatnain min lo bual a hman hle niin ka hre ber mai e. Engpawh ni sela, Lalpan kan tana ṭha turin a ti ang tih ka ring ve ngam ta e" a ti a.

A thu sawi tawp chiah tih chuan Ngaihsakin "K'u Awi, u Sena a inpeih tawh chuan chaw i ei tawh ang u hmiang" tiin a rawn au va. Tichuan anni pahnih chu chaw ei tur chuan pindan aṭang chuan an chhuak ta a.

Chaw ei dawhkan chu an kil tiau va. Taitesena ding lamah chuan Awii a ṭhu a, a vei lamah Ngaihsaki; Tein chaw bel a chang a. Mami nu leh pa chu Taitesena ep zawngin an ṭhu dun bawk a. Inneitupuin Pathian hnena lawmthu a sawi hnu chuan tlim takin chaw chu an ei tlang ta a. Mizo hi chu chaw ei hi chhungkaw kim lai ber a nih avangin, nu leh paten an fate hnena hriat tur ṭul-tihawm loh tihawm loh hrilhna hun atan an hmang ber ṭhin a. Nimahsela, chu mi tuk chuan chutiang lam chu nu leh paten engmah an sawi lo va, an duh zawng sawi nan an hmang hlawm a.

Then 10

Chaw ei kham ve leh chuan Taitesena chu a insiam sawk sawk a, Zosap in lam pan chuan a

chhuak ta a. Zosap in a han thlen chuan Zosap chu a office-ah a lo ṭhu a, thil a lo ziak malh malh a. Taitesena chuan, "Ka pu, ka lo lut thei ang em ?" a han ti a. Zosap chuan hmel hlim tak pu hian, "E, lo lut teh. Ṭhutnaah khan ṭhu teh phawt. Engnge ka ṭanpui theih dan tur che a awm em" a lo ti a.

Zosap hma chhawnin Taitesena chu a ṭhu a, "Ka pu, mi la hre ngai lo vin ka ring a, ka hming chu Taitesena a ni a. I mi ṭanpui beiseiin i hnenah ka lo kal chawt mai a ni" a ti a. Zosap chuan, "Eng kawngah nge ṭanpui i ṭul han sawi la, puih theihna kawng te ka neih phawt chuan ṭanpui che ka chak khawp mai" hlim takin a ti a. Taitesena chuan, "Ka pu, Pathian rawngbawl ka chak ve tlat mai. Hlawk zawka Lalpa rawng bawl turin Pathian thu zir hmasak hi ṭulin ka hria a. Keimah chuan thil han tih ngaihna ka hre si lova, Ka pu, Pathian thu zirna hmun sanga ka zir theihna tur kawng min ngaihtuahpui turin ka ngen che a ni" a han ti a. Zosap chuan a hmuihmul a zut a, a ngawi vang vang a, nakinah chuan, "Tlangval i thiltum chu a ropuiin ka ngaihsan zawng tak a ni. A hmasain i hming chu nichin khan min hrilh tawh a, i awmna khua leh zirna lama i thlen chin min hrilh la a ṭha ang" a ti a.

Taitesena chuan, "Nia, nichin khan Taitesena ka ni tih ka hrilh tawh che a. Kan khua chu Nitlangailo an ti a. Nikum hmasa khan BA ka zo ve a, 2nd. Class First-ah ka tling ve hram a" tiin Zosap chu a hrilh a. Zosap chuan, "A ni leh, chu kum khat i chawl tawh a, chung chhung chuan

engnge i tih ţhin ?" tiin a zawt ta a. Ani chuan, "Hna ka zawng mai lova. Ka nu leh ka farnu ţanpuiin lo lamah ka feh ve ţhin. Tin tun ţum hian inhlawhfakna zawng tura Aizawl lo kal ka ni a, mahsela, Lalpa kohna ka hre tlat mai a, chu kohna chu chhang lo thei niin ka inhre lo va, tichuan ka thil tum hmasa chu bansanin Lalpa rawng bawl turin Lalpa hnenah ka inpe ta a ni" a ti a.

Zosap chuan, "a nih tak chu, Mizote hi Chanchin Ţha puang darh turin Pathianin a buatsaih mek che u niin ka ngai ţhin a. Amaherawhchu, lehkha thiam in ţhahnem hle tawh nain Pathian rawngbawlna lam atana inpe in la tam tawk lo hle a. Pathian kohna hriaa nang, A rawngbawl tura i lawm inpe hi a lawmawm khawp mai. Theihtawpin ka ţanpui ang che. Vawinah hian Theological Committee meeting ka ko nghal ang a, a chawplehchilh hle nain tunlai hian Synod Committee hrang hrang committee an neih lai a ni bawk a, Board member tan inhmuh khawm a harsain ka ring lo. Tin, committee chu chawhnu lam dar l-ah a ţhu ang a, nang pawh member ho hmaah i inlan a ţul ang. I dilna ringawt hi a tawk lo vang" a ti a. Lawmthu a sawi zawh chuan Taitesena chu a haw ta a.

Taitesena chuan a riah tumna inneitupa, College a kal laia a ţhian kawm ngeih em em ţhin tlawh ţulin a hria a. Tichuan Mami te in chu a tlawh hmasa phawt a, ţhingpui a in zawh ve leh chuan chu mi te in lam chu a pan ta a. A ţhianpa chuan nupui a lo nei tawh a, fa pawh pathum lai an lo nei tawh a, an chhangchhe bawka an nu chu a

buai hle ţhin a. Inchhung a va luh chuan a ţhianpa nau lo ak leh nau lo kai chu a hmu a, chibai te an ban inbuk a. Chutih lai chuan inneitunu chuan nau hnute a lo pe bawk a, a ţhianpa nau puak lah chu a lo ngik faih faih reng bawk a. Taitesena chuan, "Ţhianpa, in va chhangchhe tawh awm ve ? puak leh kaih i fawm tawh bik a, kei lah chu kawppui tur ka la hmu zo ve si lo va" a han ti a. A ţhianpa chuan, "Ţhianpa, College kal lai ang kha zawngin a intih tlangval theih ta ngang loh mai, kan nu lah hi a chum ang bet bawt ţawk a, Lersia se chi ţha kum chhira no nei an sawi ang mai a ni a, kum thum chhungin fa pathum kan nei der mai a lawmawm khawp a nia" nui chung hian a ti a. "Engti tura lo zin nge i nih ?" tiin Taitesena chu a zawt zui a. Taitesena chuan, "Engemaw tih tur pawimawh tak ka neih avangin ka lo kal a. Mihring takin han sawi ta ila vanduai thlak takin motor accident kan tawk hlauh mai a, ka chuanpuite zawng zawng phei chu ka pawh chhawn hman lohvin an boral vek a, kei erawh chu Pathian zarah ka him hlauh va, rei pawh Damdawi ina awm lo vin ka chhuak leh mai a. Tichuan Aizawl lam hi ka rawn pan ta a ni" a ti a. Chutia an titi dun lai chuan inneitunu chuan thingpui a lo buatsaih a. Anni ţhian dun lah chuan thingpui lam chu ngaihtuah chang ta lo chuan, College-a an kal lai chanchin habipin an sawi dun a. Nakinah chuan inneitunu chuan, "Paa, in thingpui a dai zo tak ngial dawn alawm maw le, in in zawhah in la titi leh dawn nia, in rawh u" a rawn ti a.

Thingpui te an in zawh chuan an titi chu an chhunzawm leh ta a. Inneitupa chuan, "Ţhianpa,

Eng ti tur chiahin maw Aizawl i lo kal ?" tiin Taisena chu a han zawt nawn leh a. Ani chuan, "A tirah tak chuan inhlawhfakna te ka zawng ve ang chu tia lo kal ka ni. Mahsela, ka tum lohna lamah ka rilru a thle ta tlat mai. I nuih a za viau mai pawh a ni thei a, mahsela chu lam chu ka rilruin a awn ta ber miau si a ni. Keima tana thil tih ka tumna chu Krista tana tih tumna lamah hruai kawiin a awm ta tlat zuk nia, Ka han hrilh dawt mai ang che – Pathian rawngbawltu nih ve ka tum ta tlat a ni, a ṭalhmang pawh Zosap ka han zawt tawh a, vawiindar khatah bian a Office-ah kal leh turin min ti nghe nghe asin" a ti a.

A ṭhianpa chuan, "Ṭhianpa, ngaih loh lamah ngai lo la, heng laiah hian hna te zawng ve zawk ta che maw le; nupui te i nei ang a a ṭha zawk mah ang chu. I tuina zawng a nih phawt chuan in lum aṭang pawhin Pathian rawng chu i bawl thei tho vang chu" a han ti a. Taitesena chuan, "Ṭhianpa, i thu mi rawn chu a ṭha ang reng viau va; kei ngei pawh hian chutiang ngaihdan chu tun hma zawng kha chuan ka lo nei tawh ṭhin. He laiah pawh Lalpa rawng chu a bawl theih thoviu ka ring. Amaherawhchu, heng laia mite hi chuan Pathian thu hi an hre em em a, an zawm duh loh mai nia ka ngai a. Pathian thu la hre ngai reng reng lo mite zinga Pathian hmangaihna thu han puan chu ka chak miau si alawm maw le. Tin, chutiang atan chuan Lalpan min ko ni tlat hian ka hre bawk. Chu kohna chu chhang lo thei niin ka inhre tlat lo. Harsatna tam tak suttlang tur pawh a awm ngei ang tih chu ka ring; engpawhnisela, chung chuan min tihnual chuang lo va, Lalpan chakna min pe zel ang chu tih ka ring ringawt mai a ni" a ti a.

A ṭhianpa chuan, "A nih tak chu, nang zawng tun hma aṭang tawh khan mi tum ruh i ni ṭhin a, tuna i thil tum pawh hi sawhsawnsak theih mai mai chi i ni lo vang. Ṭhianpa, chutiang chu i tum dan a nih si chuan, a nih loh leh, tlawnken mai em ni i tum ?" a ti a. Ani chuan, "Ni chiah bik lo ve, keima suangtuahna mai mai chuan, 'tiam tlat e' tihpui tur te ka hmuh ve ngai chuan, fa lu hloh khawpa len chu ka tum bik hlei nem. Pathian rawngbawlna kawnga min ṭanpuitu tur ṭha tak nula te hmu ngai ka niha, min lo duh ve te a nih ngai chuan, chutiang mi chu ka ma phal bik lo vang" nui chung hian a ti a.

Inneitupa chuan, "Ngawi teh ṭhianpa, nula fel leh sakhaw mi tak ka hria asin. Ni zana i riahna in nula Ngaihsaki kha ka mi it zawng tak a ni, i sawi rem mai ang hmiang maw le" fiamthu ti tak hian a han ti a. Taitesena chuan, "Ngaihsaki chu nula fel, bengvar tak niin ka hria. Nizan khan i ina lo riah tuma lo kal ka ni a, nimahsela, engemaw ro khawlhna avangin an inah ka riak ta zawk a. Nula tlawmngai leh bengvar tak chu niin ka ring, amaherawhchu......." a ti a. Inneitupa chuan, "A nih loh leh, Ngaihsaki aia lungkham zawk i nei em ni, unau thu sawiin han sawi ta phawng mai ila, duh zawk dang i nei em ni ? min han hrilh la maw le ? kawppui nei ve tawh la, i kum pawhin a tlin tawh bawk a, hlim pawh tun ai hian i hlim zawkin ka ring a ni" tiin a zawt a.

Anni ṭhian dun hi inkawmngeih tak an ni a. College an kal lai aṭang tawha engkim a chhia a ṭha inhrilh tawn ṭhin an ni a. Pawl khat an ni dun a,

a ţhianpa erawh chu in lam buaina avangin IA a passed hnu chuan a zir zawm zel ta lo va. Tichuan Taitesena chuan a ţhianpa hnenah chuan a thuruk chu a hrilh ta a. Inneitupa chuan, "A lo nih tak chu, hman tuk ka zing lenin Awii i tih chu a ni ngei ang ka hmu asin, Ngaihsaki nen inang ka ti khawp nghe nghe asin. An danglamna nia ka hmuh chu Awii chu Ngaihsaki ai chuan a inkhaithli lo deuhvin a lang, keia mitah chuan inneitu nula ai chuan i nula sawi chu thlan awm zawkin ka hria. "Tiam tlat e" in tih hunah chuan min la han hrilh ve a niang chu. Amaherawhchu, in belhhawlh hian engmah in hre chang lo mai ang tih chu ka hlau ţilru deuh a ni" nui chung hian a ti a. Taitesena chuan, "Hriat loh chu hlau ma ta che, nang berin i hriat loh te chuan a fel nang. Kan hma lam thil hi mihringte hian kan hre lo ţhin em a, Pathian thu thu a ni e. Kan inneih hun a hnai viau mai thei a, a hla viau rih mai thei bawk. Engpawhnisela, Pathian remruatnaa innghah Li a ţha ber ĉo a ni" a ti a.

Chhun lai dar sawm pahnih leh a chanve a lo ni ta a; tichuan Zosap in lam pan chuan Taitesena chu a chhuak leh ta a. Zosap in a han thleh chuan committee members te chu Office-ah chuan an lo ţhu ţhap tawh a. Taitesena pawh chu member te hma chhawnin an ţhuttir a. Committee hmaah chuan dingin tun hmaa a rilru lo put ţhin dan te, Aizawl a lo kal chhan te, Motor accident rapthlak tak a tawh thu te, Durtlang damdawi ina a awm laia Pathianin a rawngbawl tura a koh thu te kim-chang takin a sawi a. Members te pawh chuan a thusawi chu ngaihthlak nuam an ti a, Pathian chung-

ah an lawm em em bawk a. Nakinah chuan, Chairman chuan, "Aw le, tlangval i thusawi te ngun takin kan ngaithla a, committee-in ngun takin a ngaihtuah ang a, thu a tihtluk dan chu ka la han hriattir ang che. Tunah rih chuan i kal thei tawh ang" a ti a.

Taitesena chhuah hnu chuan member-ho chuan an han sawi nak nak a, Pathian rawngbawltu atan an it tlang hlawm hle a ni ang, a zirna tur hmun leh a zir chhunga chawmna tur te pawh chu an rel fel nghal a, chu an thu rel chu Synod-a ngaihtuah atan an dah ta rih a.

Chutia Zosap in a chhuahsan hnu chuan khawi dang pan lo vin, Taitesena chu a ṭhianpa inah chuan a kal a. A ṭhianpa chuan, "Zanin chu khawi dangah mah chaw i ei kan phal lo a nia. Uangpui pawh chang lo i la, kan nu hi a chhangchhe hle nachungin a bengvar ve ang reng viau a. Nichina i chhuah hnu khan, 'Zanin chu hetah i ṭhianpa khan chaw ei ngei sela a ṭha ang' a ti ve tlat mai a, hnial chi pawh a ni lo vang, "A thu reng rengah i thla hual kan duh a lawm" a ti a. "Mami te mikhual nula lah chu aman chaw eipui an a lo sawm diam leh nghal a, dar 5 pm. velah chuan chaw kan ei thei mai ang," a ti zawm zel a. "Ṭhianpa, hetiang em ema nupui bengvar, chi ṭha bawk si i nei hi i vannei kher mai. Ka awt rum rum mai che a. Nupui te chu han nei ve pawh ni ila i ṭhiannu anga bengvar leh fel a ni ve kher awm si lo va, i thing fuh ngei mai ka lawmpui tak zet che a ni" Taitesena chuan a ti a. Inneitunu chuan, "Kei te chu fel aw kawng lo ve, nula hmel

ţha, bengvar leh fel tak nupui tur ką hria a nia, kan la nei ang chu" tiin fiamthu hian a lo chhang var a. Taiţesena chuan 'Inneitunu nge nge, chu-tiang nula chu min hrilh la ka han ter chhin ve teh reng reng ang chu maw le!' A, chu nula pawh chuan nang zawng a tluk hlei lawng che, Ţhianpa hi chu a vannei bik teh zawng a nih hi nui sang chung hian a ti a.

Chaw ei a hun dawn ta a, mahsela, Lungtiawii hmel reng reng a lo la lang lo va. Inneitunu chuan an pa chu a' rawn a, 'Kan mi sawm chu a lo la lang miah lo mai a, ka zuk sawm nawn leh dawn em ni ang?' tiin. A pasal chuan an mi sawm chu hre lo derin 'Tunge i lo sawm a' tiin a han zawt a. Ani chuan, 'Ele, Ngaihsaki te mi khual nula hmel ţha tak khu maw le' tih pahin a pasal chu a mitmei zauh va. Taitesena chuan, 'Neitunu hi chu a va han fing tak ţhin em! sawm tur tak a lo sawm tawh diam a nih chu, engtia sawmna chang hria nge maw a nih ni. Lungtiawii chu hun vawng dik tak a ni a, a hun takah a lo thleng mai ang, sawm nawn ngaiin ka ring lo ve' a ti hman chauh va, kawngkhar chu a lo ri dat dat a. Taitesena chuan kawng chu a lo hawn var a, Awii chu a lo lut a. Inneitupa chuan a lo fiam a 'Michhe sawi chu koh aiin an hnai tih ang tak takin a hun takah i lo lang ve mai alawm, kha, koh che' kan lo rawt that that tawh asin, i lo kal theia kan lawm tlang khawp a nia. Hei kan mi khualpa hi i hriat zawng a ni em? a kiangah khan han ţhu nghe nghe teh khai' a ti a.

Lungtiawii chuan 'Keia kąr chaw ei tura min sawm chu lawm takin sawmna pawmin ka lo kal

mai le. A, ka lo kal hmain min lo rel nasa hle pek a ni ang, zah pawh ka zak rum rum e' a tifiam hlut a. Inneitunu fasen puak lai chu a va pawmsak a, tin, ani chuan chaw ei a siam a. Rei lo te hnu chuan chawhlui chu hlim takin an kil ho ta a. An chaw ei kham chuan thingpui hang, bawnghnute paw taka pawlh an in leh a.

Inneitupa chuan a ṭhianpa chu a inah riak turin a sawm ngat ngat a, Ngaihsaki te ina riah chu a ṭhianpa duhthlan ni chuan a ring bawk si a. Ṭhian ṭha lo zin zan khat mah riahpui loh chu tlawm a ngai rilru hie a. Nimahsela, Taitesena chuan, "Ṭhianpa, zanina ka riahna tur thuah chuan lo inham buai duh suh. Riak tura min sawm der hi ka lawm tho tho a ni. Engpawhnisela, zaninah chuan Ngaihsaki te inah ka riak ang a, naktuk zinga haw thlak Lungtiawii pawh hian a tum bawk a, inthurual a remchang ang. Awipui, haw rualpui che ka lo tum thla ringawt mai asin' a lam hawi chuan a ti a. "Chhang chhe ina riah te chu a nuam lo a lawm. Tu nge riak peih ang ni. Mama pa hian u Sena a han sawm thla ringawt a, a tan kan ina riah te chu damdawi ina naupang ward-a riah ang mai a ni ang" inneitunu chuan a lo tifiam chul a.

Taitesena chuan, "A lawmawm teh ṭhin e, thil tui-hnai ṭha ṭha min hlui a, inthlabrung lo lekin dul hmul khat phuarin kan ei tak hi. Kan khaw lama in lo kal ve tikah min rawn zawng chhuak ang a, ei tur tuihnai ṭha hlui tur che u zawng kan nei ve kher lo ang a, mahsela, kan in leh lo min la han hmuhpui ve dawn nia" a ti a.

Taitesena leh Awii chu an chhuak ta a, Mami te unauvin cinema en chaka an rin avangin an zuk

sawm hmasa te te a. Tichuan an pali chuan Cinema hall lam pan chuan hmanhmawh takin an kal ta a. An tlai deuh tawh nain, an vanneih a siamin Ist. class tickets pali an la chang thei hram a. An pali chuan an ṭhu tlar ṭham a, an film chhuah pawh chu 'Ten Commandments' a ni a, vannei an intiin hmuhnawm an ti tlang hle a. Lungtiawii phei chuan hmuh nawm a tizual bik ni tur a ni, vawi hnih lai chu a va ropui tak em a rawn ti chhuak hial a. Aigupta ram ropuina leh finna thlahlel zo lo va, a chipuite zinga hrehawm tam tak tuar tura Mosia inpekna te chuan Taitesena rilru leh thinlung chu a khawih nasa hle mai. Tin, a rilru khawihtu dang chu, Pathianin Israel fate a hmangaih avangin thilmak tam tak hmangin Aiguptaa bawih an nihna aṭangin a hruai chhuak a, Tuipui Sen an kan theihna turin a tikang chat a, ei tur an tlakchhamin ei tur a pe a, meialh leh chhum dingin a hruai bawk a. Mahsela, chuti chung chuan Pathian chungah an thinurin an hel fo si ṭhin chu a ni.

Cinema film tawp chuan entu mipuite chu chhuah hmasak inchuhin kawngkharah te chuan an innek tul tul mai a, Taitesena teho erawh chu an ṭhutnaah chuan an la ṭhu ṭhap a, mipuiho chhuah fel ve leh chuan an chhuak ve ta a. Khawi dang pan chuang lo vin, in lam pan chuan an haw ding nghal a. Hmanhmawhna tur.teh chiam a awm lo bawk a an milem en chanchin chu sawiin muang changin an kal a, min an lehpel zung zung a, an hnung lamah tumah an awm lo va.

Lungremsei an lo thlen chuan, Taitesena chuan, "He laiah hian alawm Zulawman Mami a lo dawm

beh tlat. He lai kawng charah hian alawm bawk-khupa a tluk thlawp" tiin a kalpuite chu a kawhhmuh a. Mami chuan, "U Sen, i kal thuai thuai teh ang u, he lai hmun hian a rapin a nia mi rap ni" a han ti a. Taitesena chuan, "A ni teh tak maw ! mahsela, tunah zawng engmah hlauh tur a awm tawh lo ve, muang takin awm rawh" tiin Mami chu a thlamuan a. "Tun chinah chuan heng ang hmun fianrialah te hi chuan kalpui ṭha nei lo chuan nula kal kal a ṭha lo vang" tiin a zilh nghal bawk a. Tichuan an pali chuan an kal leh ta zel a, in an va luh chuan Mami nu leh pa chu an lo mu tawh a. Mahsela, an fate cinema en an lo haw tih an hriat ve leh chuan an lo tho leh a, ṭhutna pindanah an fate zingah chuan an va ṭhu ve a. Thingpui an in zawh chuan an mahni mutna hmun lam ṭheuh chu an pan ta dial a.

Lungtiawii leh Mami chu zan hmasa ang bawk khan mu chungin an titi a. Mami chuan zan hma-saa a sawi ang deuh bawkin "K'u Awi, u Sena hi pasal atan ṭha hlein ka hria a, tlangval huaisen leh tlawmngai tak a niin ka hria, 'tiam tlat e' tihpui tum tlat rawh aw" a ti ru leh se se a. Lungtiawii chuan, "Aman min duh leh duh lo athu a ni ang chu" a ti ve mai a. Mami chuan, "In inbiak dan leh in inkawm dan ka hmuhin nula leh tlangval na-ran inkawm ang mai mai zawng a ni lo maw le. Engemaw riau zawng in pahniha inkarah awmin ka hre tlat a ni. U Awi, tumnaah chuan kawng a awm ngai an ti asin" a ti a. Awii chuan, "I ti mai mai a nih chu" a tihsan mai a. Mami chuan, "Inngai-zawng leh inhmangaih te awm dan hre thiam turin ka upa ve tawk asin; pasal lo vanga nu la ni lo chauh ka ni, Thil kal hmang te chu ka hre thiam

ve em" a han ti hmak a. Lungtiawii chuan a rilruin 'Mami hi a lo nula ve ta tak tak a nih hi, engpawh hrilh ila zep awm chin leh chin loh chu a hre ve tawh ang' tiin a ngaihtuah a. Zan hmasaa a thuruk lo hrilh pawh kha tisual vakin a inhre ta lo va. "Mami, i u Sena chu i va ngaisang em em ve maw le inneih chu kan tum alawm. A hun erawh chu Pathian kutah kan dah mai. I u Sena hian Pathian rawngbawl a tum a, chuta tan chuan Pathian thu zir a ṭul a, chuvangin a rei lo berah kum thum emaw chu a thang bo rih a ṭul dawn a ni. A zir zawh hnuah nge kan inneih ang a a zir hmain tih ka sawi thei lo. Engpawhnisela, Pathian kutah engkim dah hi a fel ber a ni" a ti a. "A nih leh ka u, ka ni lung phun hmain tih lo ṭul ta se engtin nge ni ang ?" tiin Mami chuan a han zawt leh a Awii chuan, "Kum thum hnu lamah lo chuan ka nu lung ka pan a phun lo vang. Amaherawhchu, ka pa hi thingtlang pa mawl mah ni se, a rilru a zau hle a. Ka nu lungphun leh phun loh vin kan inneih a daltir dubin ka ring lo. Mami, naktuk zing taka thawh a ṭul dawn si a, ṭawng tawh lo vin, muthilh i tum tawh zawk ang" a ti a. Tichuan muthilh tum chaun an ngawi dun ta a.

A tuk chuan zing takah Awii te unau chu an tho va, an mikhualpa chu an kai tho bawk a. Thingpui an in zawh hnu chuan Taitesena leh Awii chu Motor Station lam pan chuan an kal ta a. Dam takin Dungsei khua chu an thleng a. Zing chaw ei lo va kal an nih avangin muang changin hotel-ah chaw te an ei te te a; chu mi hnu chuan Nitlangailo khaw lam chu an pan ta a. Chutia an kal zel lai chuan nu pahnih thingphur, kawngsira

lo chawl an hmu a. Nu pakhat chu Taitesena te ṭhenawm nu a ni nghe nghe a. Ni dang pawhin thing an phur fo ṭhin a, chu mi ni kher kher chuan Ni a sa bawk a, chauh namen lovin an chau va. Nu pakhat chuan, "Sena, nangni in ni maw? I ṭha em? i motor accident tawh thu kan lo hriatin kan han ngaihtuah em em khawp mai che a, rawn kan che ka tum teh lul nen, vanduai a siamin ka dam lo va, i nu lah chu khawsikin a dam lo ve bawk a, tum angin engmah ka ti thei ta lo a ni. Hetia dam taka ka han hmu che hi chu ka va lawm tak em!" a lo tih khum a.

Taitesena chuan, "Ka ni, Pathian zarah tunah chuan ka dam fel tawh e. Tunah nang i dam chiang tawh em? a ti a. Ani chuan, "Ka ṭha e, amaherawhchu, vawin keini ṭhian dun thingphur hi kan tisual a, kan chau dun hle mai, nei kan ṭhu hahchawl rih a nih hi" a ti a. Taitesena leh Awii pawh chu hah chiah lo mah sela an kiangah chuan an han ṭhu ve a. Dar chanve emaw lai hnuah chuan Taitesena chuan, "Ka ni ti rawh u in hahdam tawh chuan i kal ang u. I phur ka lo chhawk ang che" a ti a. Lungtiawii pawh chuan, "Nang pawh ka nu, i phur ka lo chhawk ve ang che. Kei chuan thawmhnaw tih tham pawh ka nei lo va, ka phurah hian a dah mai theih a, amaherawhchu, u Sena puanthuah hi pahnih ahah siam ila in ak dun dawn nia" a ti a.

Taitesena te ṭhenawm nu zawk chuan, "Ni lo ve, kan hah vak lo ve, mipain em an phur ngai lo le, a mawi lo ve" a ti a. Taitesena chuan, "Ka ni, chutiang ngaih dan hlui chu paih daih a hun

tawh. Mipa chu hmeichhia nia chak zawk kan ni a, keini Mizo te hian hmeichhe ṭanpui nachang kan hre tawk lo hi chu thil zahthlak tak niin ka hria. A ṭul phawt chuan mipate pawhin em chu kan phur mai tur a ni" ti chung chuan em chu a phurhsak ta a. Awii pawh chuan nu pakhat phur chu a phurhsak bawk a. Tin, Taitesena puanthuah tel chu nu pahnih te chuan an phelh a, an inah sem ta a. Tichuan in lam pan chuan zawi tein an kal ta a.

Kawtchhuah an thlen chuan nu pahnihte chuan an phur chu an phur ve leh ta a, hah tehchiam lo vin in chu an thleng ta a. Awii te ṭhian dun pawh chuan Ni tlak hma deuhvin an in an thleng ve ve a.

Taitesena Aizawl zin hlan khan a nu chu a lo dam lo va, a dam loh lai chuan khawtlang nula leh tlangvalin an lo buaipui em em mai a, zana tlaivar vara menpui an awm reng bawk a. Taitesena lo haw chuan a nu pawh chu a lo ṭha leh tawh a, pawna inthiar tur erawh chuan kaih a la ngai a.

Nitlangailo an thlen zan chuan Awii te unau pawhin Taitesena nu chu an rawn en a. Rinawma leh a ṭhian ṭhenkat an lo lut bawk a. Taitesena lo thlen hriain a ṭhenawm te an lo leng bawk a. An in chu a lian vak lo va, chuvang chuan an inleongte chu chu inah chuan an khat tawk hle a. Taitesena chuan an khaw nula leh tlangval chunga lawmthu sawi ba nasa hlea a inhriat avangin a ina lo leng te hnenah chuan, a accident tawh thu leh Damdawi ina awm chanchin a sawi hnuah lawmthu ti hian a sawi a—Nu leh pa, ṭhian ḍuh takte u, ka ṭhang bo hlanin ka nu a lo na hle a, mahsela, ka

awm loh lang lo tawpin in lo buaipui a; zan khua khuain in menpui a, tui lah chu a hmana hman sen loh khawpin in lo chhun khawm sak a. Pathianin a hmangaihna nangniho hmang hian kan chhungkaw chungah a lantir niin ka hria a. Chuvangin Pathian chungah leh in zaa chungah ka lawm tak meuh meuh a ni. In thawhrimna te chu Lalpan mal a sawm a, tunah phei chuan ka nu pawh a lo dam tawh a, a la chak tawk lo mai chauh a ni." Lenghawn ar a lo khuang țham țham a, tichuan lengkhawmhote chu tui taka mu turin inmangțha tawnin an țin darh ta a.

Then 11

Zan khat chu Taitesena leh Rinawma chu Aawii te inah an leng dun a. Hlim taka an titi laih laih lai chuan kang dar a lo ri ta a. Pawnah an tlan chhuak var a, Hmar veng mawng lam chu eng phutin an hmu a. Tichuan in kang lam pan chuan Taitesena te țhian dun chu an tlan ta a. Lungtiawii te unau pawh chuan tuium phurin an zui ve ta a. Chu in kang chu hmeithai in a ni. A tap leh kawngka pui chu inhnaih tak a ni a, tap ațanga mei chu chhuak a nih avangin rapchung leh inchung chu mei chuan a man thuai a. Kawngka lama han tlanchhuah ngaihna reng reng a awm lo va. A kan chak em avang chuan inchhung pawh a lum nasa hle a. Tlan chhuah ngaihna hre lovin tukverh kawngkhar bulah chuan inneitu hmeithai te chu a ding ringawt a, mangang em em hian 'min țanpui rawh u' tiin a țe tuar tuar a. Mipui lah chuan chhan ngaihna hre lo vin an lo thlir țhuap mai bawk a.

Taitesena te ṭhian dun chuan khawlaia maupum awm chu an pu khawm sawk sawk a, a rang thei ang berin an tel khawm a, tukverh zawnah chuan leilawn an dawh a. Hmeithai ṭhenawmna inah chuan an luta tui an inleih huh vek a, kawmawl chiah huh a sir leh lam leh lama nghet taka hruizena ṭawn kengin, hmanhmawh takin an leilawn dawhah chuan an lawn chho a. Tichuan hmeithai chu kawmawl chungah chuan an ṭhuttir a, lei lamah chuan an thlak thla a.

Taitesena te ṭhian dun chuan an dinhmun hlauthawnawmzia hriain a rang thei ang berin an insingsa a, chuti chung pawh chuan an kawr huhte pawh chu a ro ṭhawt ṭhawt a. Chutia anni ṭhian dunin hmeithai chhanchhuak tura an buai lai chuan mipuiin hmeithai ṭhenawma in chu an lo ṭhiat mawlh mawlh bawk a. Nula leh tlangval ṭhenkhatin tui an lo chawi bawk a, a khaw nawtin an buai a ni ber mai e. Chuti taka an ṭanrual avang chuan in dang kangkai a awm lo va, Hmar veng kawtthler chu a him phah ta a ni.

A tukah chuan a khawtlangin kang mei tuarte ṭanpuiin hnatlang an thawk a. Mau pu an awm a, thingtuai leh di sat tawk an awm bawk a. Tarhovin an tih theih tawk hnang an hlai mawlh mawlh mai bawk a. Nuho lah chuan buhfai leh thil ṭul dangte an lo khawn khawm bawk a. Nula rual khatin thingpui an buatsaihin an sem reng bawk a. Tichuan ni hnih chhungin in chu an pum fel hman diam a.

Ni khat chu Rinawma a pu te kanin Dungsei khuaah a zuk kal a. A haw leh lam chuan BPO a tlawh a. Nitlangailo khuaah chuan Branch Post

Office a la awm lo va, chuvangin Dungseia zuk kal apiangin an khuaa mi te lehkha tur a awm chuan an rawn hawn mai ṭhin a. Rinawma va kal ṭum chuan an khaw ta tur lehkha pakhat chauh hi a lo awm a. Chu lehkha chu Rinawma chuan a han en chian chuan a ṭhianpa Taitesena lehkha tur a lo ni reng mai a, a hawnsak ta a. An khua a thlen chhoh chuan an in tlawh hmasa lo vin, a ṭhianpa te in lam chu a pan ding nghal a.

A ṭhianpa te in a va luh chuan Taitesena leh a nu chu ṭhutna pindanah chuan an lo awm a. Tichuan Rinawma chuan a ṭhianpa chu a lehkha rawn hawn chu a pe a a chhuak leh mai a. Taitesena chuan lehkha ip chunga ziak chu a han en vang vang a, Theological Committee Chairman rawn thawn niin a ring nghal mai a. A chhunga thu awm chu hriat a chak hle a, a hlauthawng ang reng lawi bawk si a. Lehkha ip chu a han hawng a, hetiang hian ziak a lo awm a – Taitesena, Nitlangailo khuain Bible College-a zir a dil a, ama ka ngei aṭangin zir a duh chhan te kan ngaithla bawk a. Ngun taka kan ngaihtuah hnuin a dilna hi pawm ni se kan ti.

Nakum Session ṭan aṭanga Bible College a zawm theih nan Theological Committee hotuten Serampore Bible College-ah seat lo dilsak se kan ti.

Bible College-a a zir chhunga a inchhawm nan thla tin cheng 80/- Synod-in thawn ṭhin se kan ti.

Bible College zawm tura kal man leh a zir zawh hnua a lo hawnna kawng senso pawh Synod-in a TA dan siam angin pe se kan ti.

Sd/- Chairman
Synod Theological Committee Aizawl.

Taitesena chuan Theological committee thurel a hmuh chuan a lawm hle a, Synod ngaihtuah leh tur la ni mah sela, committee thurel chu a paihthla maiin a ring lo va. Pathianin a chunga thil a tih dan chu a ngaihtuahin, lawm avangin a biangah chuan mittui chu a luang zawih zawih a. A nu chuan mak ti takin a ṭapa chu a lo thlir reng a, chutia lehkha a hmuh avanga a mittui sur ta nguah nguah mai chu a hre thiam lo hle a. A ngaih ṭha lo chuan, "Mama, Engtizia nge ni ta mai? Eng thu nge an rawn hrilh chea i mittui lah tla ta mai?" mak ti deuh hian a nu chuan a ti a. Ani chuan, "Ka nu, ka lehkha hmuh hi thu lawmawm tak a ni a, ka lawm em avangin ka mittui a tla a ni. Tun hmain ka rilru put dan ka lo la hrilh ngai lo che a, inhrilhna tur hun pawh a la awm lo reng a. Ka nu, motor accident ka tawh kha mihring danah chuan vanduaina ropui tak a ni a, mahsela, a phenah ka thlarau chau leh ngui tawh tiharhtu atan Lalpan a hmang tlat zuk nia. Durtlang damdawi ina ka awm laiin Pathian kohna ka hria a, tun hma lama ka lo rilruk ngai reng reng loh, Lalpa rawngbawltu atan ka inpe ta a. Chu ka inpekna chu Lalpa chuan a lo chhang a, Pathian thu zirna hmun sang zawka ka zir theih nan, Zoram Synod-in kawng min zawn sak mek a ni tih min rawn hrilhna he lehkha ka hmuh hi a ni. Theological committee-in ngun taka thil a lo ngaihtuaha thu a lo tihtluk tawh chu, engemaw bik riauvah lo chuan Zoram Synod pawhin a pawm ṭhin a ni. Ka chungchang thu pawh hi a tidanglam chuan ka ring lo. Engpawhnise, ka nu, Lalpa rawngbawl tura ka inpek chu i remtih zawng a ni em?" a ti a.

A nu chuan, "Mama, chu chu ka duh thusam a ni. Nausen te i la nih lai aṭangin i pa nen hian Lalpa tan kan hlan fo ṭhin che a, Lalpa rawngbawltu i lo la nih ve duhin kan theih ang tawk te te chuan kan lo enkawl bawk ṭhin che a. Zan tin Lalpa hnenah i tan kan dil ṭhin asin. I pan Pathian hmangaihna angchhunga chatuana chawl tura min kalsan hnu pawh hian, i pa nena kan lo beisei dun ṭhin anga i awm dawna beiseina ka neih avangin ka lawm rilru hle ṭhin a ni. College aṭanga i lo chhuah hlima lawmna ropui tak i neih lai te phei kha chuan i pa han hriat ve atan ka duh hle ṭhin a. Amaherawhchu, hun engemaw lai aṭang khan i thlarau nun ngui tlat hian ka hria a. I inthlahdahin i hlimna leh lawmna neih kha nei ta lo che hian ka hria a, chu chuan min tilungngai rilru hle ṭhin asin. I tan hian englai pawhin ka ṭawngṭai reng ṭhin a ni. Tuna A rawngbawl tura Lalpan a kohna che pawh hi keia ngaih chuan ka ṭawngṭaina tlawm tak chu A rawn hlawhtlintir niin ka hria. A kohna che chhang theia i awm chu Lalpa hnathawh a ni e, ka lawmpui tak tak che a ni, Mama," a ti a.

Taitesena chuan chutiang chuan a nuin a chhang ang tih reng reng a beisei lo va. Nimahsela, a nu amah hmangaih em emtuin chutianga a chhang chu a lawm em em a. "A nih leh ka nu, Mizoram Synod-in ka dilna chu rem lo ti ta hlauh sela, kum thum lai Pathian thu zira thang bo a ngai ngei ang a, eng tin nge i lo awm ang?" tiin a nu rilru hre duh pah fawmin a han zawt a. A nu chuan, "Lalpa, tun hma pawha min enkawltu chuan min enkawl zel ang. I pa chang dub em em mai i thil mi zawh chuan min tihre chhuak a – 'Hlau suh u, kei in hnenah ka

awm si a, mangang hek suh u, kei in Pathian ka ni si a, ka tichak ang che u a, a ni, ka ṭanpui ang che u' tih chang hi (Isaia 41:10.) I ṭan min boralsan hlimin kei nu chak lo te hi, rinna lama ka chak loh em avang hian ka lungngai thla ringawt a; mahsela, Lalpa chu hmeithaite leh fahrahte enkawltu a lo ni a, tun thleng pawh hian chaw kan la nghei bik hlei nem. I Pathian thu zir chhung chauh pawh ni lo vin, kum khuain Lalpan min awmpuiin min enkawl zel ang. Mama, chung kawngah zawng i rilru tihah duh reng reng suh ang che aw" ḍam tak hian a ti a. "Ka nu, hetiang hian rilru i pu ang tih reng ka lo ngaihtuah pha lo. Hetiang nu ka nei hi chu, mi nu te tluk lo mah la, ka va han lawm tak em. Pathian hnena hetiang nu min pek avanga lawmthu sawi mawlh mawlh tur keini unau hi kan lo ni" a ti a, a han sawi zawng te pawh chuan a biangah mittui a luang zawih zawih a.

Hun a lo kal zel a, December thla a lo ni ta a, a thla chaw hma lam chuan, ni khat chu an khaw tleirawl pakhat hian lehkha ip Aizawl lam aṭanga rawn thawn hi Taitesena chu a rawn pe a. Lehkha ip a han hawn chuan a lo beisei ṭhin ang ngeiin, Zoram Synod chuan Theological Committee thurel chu a pawmpui tih thu Committee hotuten an rawn hrilhna a lo ni a. Tichuan a nu leh a nau chu a ko va, ṭhutna pindanah chuan ṭhuin Pathian khawngaihna an chhungkuain an dawn avang leh Pathianin amah ngei pawh a rawngbawltua a koh duh avangin lawmthu an sawi a, an hlim em em a.

Then 12

Chung lai chuan D'ungsei khuaah chhungkaw hausa tak hi a awm a. An pa hming chu Malsawm-

thanga a ni. Fa pahnih a nei a, a upa zawk chu hmeichhia a ni a, a naupang zawk erawhchu mipa a ni, a hming pawh Thangsahuta an ti a. Chumi te nupa chuan an fapa mal neihchhun chu an duat em em a. Pawl VI a passed chuan Shillong lamah High School zawm turin an tir ve a. Malsawmthanga te nupa chuan an fapa chu an sumdawnna chhunzawm zel thei tura buatsaih an tum ber a ni.

Shillongah chuan Thangsahuta chuan lehkha chu a zir a, pawl VII leh VIII-ah chuan an pawla hawlh lawr ber ber te zinga mi a ni a. Mahsela, pawl IX a nih chuan ṭhian a pawl ẓau ta bawk a, chu lo vah chuan zir a lo harsa ta zawk bawk nen, tun hma ang chuan a ti ṭha vak lo. Mizo naupang lo pawh ṭhian a ngah hle mai a, amah lah chu ṭhiante thua vi mi a ni a, cinema en leh a ruka zuin a ching ṭan ve ta a. Hapta tin mai hian vawi hnih vawi thum te cinema a rukin a en ṭhin a. Chu chu duh tawk ta lo chuan ṭhiante nen zu zawrhna hmunah an kal ṭhin. Chutianga khawsa a nih avang chuan sikul pawh a ṭhulh ṭo ṭhin. Lehkha thiam thei tak mah ni sela, sikul kal loh a pui a ngah a, a ṭhiante lah chuan zirlaiah an kalsan nasa hle tawh a. Kum tawp exam-ah pawh chuan a zirlai thiam loh a ngah tak em avang chuan a exam ngam ta ngang lo va.

Sikul chawlh a lo ni a, Shillonga awm reng thu a tan a awm bawk si lo va, haw a lo ṭul ta a. A nu leh pa han hmuh chu a huphurh hle mai. In lama a chhungte lah chuan zirna lama thiam thei tak a nih ṭhin avangin, ṭha taka a examna a tih ringin a lo haw hlan an lo nghakhlel hle a, ani lah chuan a awm dan dik lo avangin hmuh a huphurhin a hreh

em em thung si a. Engpawhnisela, haw ngẹi ngei tur ni chuan a inhre si. Tlai khat chu Thangsahuta çhu chaw chhum lai vel hian in chu a lo thleng a. A nu leh pa chuan an lo lawm em em a, chawchhum pindan lama awm a u pawh chu a lo chhuak vat bawk a. A nu chuan, "Thanga, i dam maw? in examnaah i ti ţha em? i lo haw hlan i pa nen hian kan lo nghakhlel teh aṣin. I u lah chuan 'Mama a lo thlen tak hlauhvin' tiin kan ar tui lai a lo talh ringawt nghe nghe a" a lo ti a. Thanga chuan a nu zawhna chu chhan harsa a ti hle a, thudik tak a sawi chuan a nu leh pa chu an lungawi lo vang tih a hlau si. Tichuan dawt a phuah chawp ta ringawt a. "Ka nu, tun ţum a Exam chu ti ţha pawhin ka inring-lo, zawhna a har em em mai a, kumin kan zawhna siamtute zawhna siam han thiam lohzia mai chu a makin a mak a ni. Kan phun huai huai ringawt a sawt tak ang maw! Tling lo kan tam viauvin ka ring e" a han tithla ringawt a. A nu chuan, "Mama, hlauthawng ma ta che, Pathianịn i hnathawh chu mal a sawm ang a i tling ve chek ang" a han ti a.

Thangsahuta insil zawh ve leh chuan chaw chu an chhungkua chuan an ei ta a. Chaw ei kham ve lẹh chuan Thangsahuta chu a leng chhuak ta a. An khuaah chuan zu a tam mai a, tlangval zu in pawh tam tak an awm a. A duh ang duh chu ţhian a nei nghal mai a. Vengthlang hmeithai pakhat zu zuar in lam an pan a, rui hnap khawpin zu chu an in ta a. Zan Dar 10 velah rui em emin a hawng a, mahnia kal thei rual a nih loh avangin, a zu inpuite chuan an kuah hawng a. Chutiang khawpa ruia an fapa mal neih chhun lo haw chu a nu leh pa chuan

mak an tiin pawi an ti em em a, an thinlung chu chhun angin a na a. Chutiang khawpa sual chuan an fapa chu a khawsa ngai ang tih reng reng an ngaihtuah ngai lo. A ţhiantebo chuan a pheikhawk pawh chu phelhsak chuang lem lo chuan a khumah an muttir tawp a, an chhuahsan leh ta mai a.

A pa mu chu a lo tho va, a thinur em em bawk a, han sawisak hrep mai hi a nap a. Mahsela, a nupui chuan zurui rilru fim lo sawisak chu ţhain a hre lo va, a pasal chu insum hram hram turin a ngen a. Tichuan a nu chuan a fapa pheikhawk chu a phelhsak a, puan a sintir a a chhuansan ta a.

Nakinah chuan Thangsahuta chu a tui a hal ta a, mahsela, a tho peih bawk si lo va. Tichuan "Malsawmthang, tui mi va suah teh" rui aw deuh mai hian a ti chhar chhar a. Mahni pa, hringtu ngei ngei pawh zahna chhe te pawh nei lo va a fapa a han khawsa ta chuan a pa rilru chhungril chu a tina em em a. A nupuiin ngawi hram hram tura a lo ngen sek si avangin a insum hram hram a. A nu chuan tui chu a va suahsak ta zawk a. Chu mi zan chuan chu mite nupa chu an muhil lo reng reng a ni ber mai. Malsawmthanga chuan, "Hetiang fapa hi ka nei ngai ang tih reng reng ka lo ngaihtuah ngai lo va, hei a lut thuk viau tawh niin a lang nghe nghe a, engtin tak chuan kan han ti dawn chu ni maw? Hetiang mihring hian kan sumdawnna hi han enkawl teh reng se, kar lo vah a tiriral zo vek mai awm si a. Engtin chuan kan ti dawn chu ni maw?" tiin a hui leh pap pap thin a. A nupui chuan, "Mama pa, chuti em em chuan beidawng ma ta che. Kan beisei ang lo taka

Mama a lo awm ta mai hi chu a vanduai thlak zawng a nih hi. Amaherawhchu Pathianin engkim a ti thei a, engtik hunah emaw zawng a lo la ḍanglam ve chek ang. Bang lova kan ţawngţai reng chuan ţanpui var ţhintu Pathian chuan a rilru leh a nun a la tidanglam ngei ngei ang" tiin a hnem a.

Malsawmthanga chuan, "Mama nu, kei zawng Mama hian a nun a sim theih ka ring thei mawlh lo mai, a lo kal thui tawh em a ni. Shillonga kan han tir ta kher kher kha ka inchhir tak tak a ni. Hei upa lam kan ni a, hetianga a awm zel chuan kan in leh lo, thifahnukchhata kan nupaa kah thawh rah te hi, kar lo vah a tiriral mai ang tih ka hlau em em a ni. Ruia zan tin a lo haw a, nu leh pa zah derna chhe te pawh nei lo va a khawsak fo chuan, ka insum zo lo vang tih te pawh ka hlau rum rum a ni" a ti a a hui leh pap pap ţhin a.

A nupui chuan, "Mama pa chuti em em chuan tuar ma ta che, harh hun zawng ala nei ve chek ang. Pathianin engkim a tithei tih hi i ring nghet tlat teh ang. Tak a! Mama pa, tihdik loh lian tak nei ḍunin ka inhre tlat mai a, i pawm zawng a ni ve emaw chu ka hre lem lo. Mama baptisma kan chantir ţum khan Lal Isua Krista chanchin zirtira, a duh ḍan anga kaihruai turin kan intiam nupa a. Mahsela, ka han thlir kir hian Pathian duh ḍan anga kaihhruai aiin keimahni duh dan leh ţha tih danin kan kaihruai ber ţhin a. Kan sumdawnna rawn enkawltu atan ngawr ngawr ngaihtuahin kan enkawl ţhin a, chu tak chu kan tih dik lohna a ni. Pathian lehkabu te kan han chhiar ve bawk ţhin naa, 'I awm dan tur chu Lalpa chungah nghat la; amah chu ring la Aman a ti vek ang' tih te lah hi a thu

huan kan hre bel hliau hluau va; mahsela, kan hmang leh si lo va. Keimahni nupa lah hi Pathianah inneiin kan duh zawngin program te kan buatsaih a, chu tak chu kan tih dik lohna chu a ni. Amaherawhchu, Lalpa chu hmangaihnaa khat, ngilnei tak leh ngaihdamnaa khat a nih avangin, Lalpa hmaa kan khaw lohna leh dik lohna zawng zawng tih tak zeta kan thlen chuan min ngaidam em em ang" tiin a pasal chu a hnem ...

A pasal chuan, "Mama nu, i sawi chu a dik khawp mai. Kei pawh ka inhmu chhuak ta uar uar e. Mipa mah ni ila, Mama nu ka tluk lo chhia va che a ni; ka bei hi a lo dawng ta em em ṭhin alawm maw le. Aw, Pathianin nang kher kher Mama nu atan min lo pe lo se chuan........." a ti a. A nupui chuan a pasala ṭawng zawh hma chuan, "Kan Pathian lehkhabu pawhin 'Kan sualte thupha kan chawi chuan, kan sualte ngaidam tur leh, kan fel lohna zawng zawng tlengfai turin amah chu a rinawmin a fel a ni' a tih kha. Engmah kan tih theih lohzia hriain engkim hi a kutah i dah ang khai, tichuan kan chhungkaw harsatna pawh hi a ching fel mai ang" a ti a.

Zan tin mai hian an ṭopa lah chu a lo rui haw ziah mai bawk a, a nu leh pa zilhna zawng zawng lah chu a beng a rawngah a thun lo reng reng a, a nunah danglamna han hmuh mai tur a awm lo reng reng a.

Then 13

Zan khat chu an nupain mu chungin an ti ti a. Ṭhanga nu chuan, "Mama pa, ngaihdan ka nei a,

i pawm zawng a nih leh nih loh phei chu ka hre hauh lo. Mama hi a nupui neihsak ta ila a nungchang te pawhin a ṭhat phah mial mahna" a ti a. A pasal chuan, "Ka hre lo le, ṭhat pawh chu a lo ṭhat phah zen mahna le. Amaherawhchu, hetiang mihring tan nupui tur an vang viau ang. Engpawhnisela, i thu ang chuan a nupui tur pawh chu han zawng chhin teh reng ila" a ti a. Tichuan, an nupa chuan 'tunge' kan neihsak ang tiin an ngaihtuah dun ta a. Nakinah chuan Thangsahuta nu chuan, "E tak a, ka hre tak asin. Nitlangailo khuaah khian nula hmel ṭha tak, taima tak, fel tak a awm a, a hming pawh Lungtiawii an ti ta in ka hria. Hman deuh tawhah khan kan dawr puan pawh a kawr atan a lei tawh tak asin maw le. Chumi chu i rim chhin teh reng ang" a ti a. A pasal chuan hnialna engmah a nei lo va, nula dang han biak awm tumah a hre bawk lo va.

A tukah chuan an nupaa rilru put dan te chu Thanga pu leh Tluanga, an ṭhenawmpa chu an hrilh ta a. Anni pahnih chu a tuk lehah chuan Lungtiawii, Thanga tan rim tur chuan Nitlangailo lam pan chuan an kal chho dun ta hnak hnak a. Nitlangailo chu an khua aṭangin a hla lo bawk a, chhun pachangah an thleng chho mai a. An lenna tur in la hre ngai lo ve ve an nih avangin, mi an han zawt vel a. Chutia an hriat hnu chuan Awii te in lam chu an pan ta a. Chumi ni tak chuan Awii te unau chu thingphurin an kal bo va, inah chuan an pa chauh chu a lo awm a. An pa chuan sumhmunah chuan an thlangra chhia a lo siam ṭha mawlh mawlh a. Thanga pu chuan, "Hei hi em ni Lungtiawii te in?" ṭiin a han zawt a. Ani chuan, "Ni

e, a pa ka nia, lo leng inchhung rawh u. Engnge in duh teh tlat le?" tiin a țhu chu a tho va, inchhungah chuan a luhpui ta a.

Țhut hmun an rem fel hnu chuan Thanga pu chuan, "Eng dang vak a ni lo ve kan lo len chhan chu, hei i fanu hi kan khaw hausa fapa, Thangsahuta nupui atan a nu leh pain an it em em mai a, rim turin kan lo kal a, insawi rem dan te a awm thei mai lawm ni tiin kan lo thawk dun a ni. Engtin emaw i ngaih ni?" a han ti a. Inneitupa chuan, "Keini akara fanu te in duh der chu a va han lawmawm teh lul em! hman deuh lawk khan an nu hian min boralsan a, chuvang chuan kan fanu hian pasal neih mai rilru a pu nge pu lo tih sawi a harsa rih viau mai. Engpawhnisela, amah pawh a awm lo va, tun maiah khan a nau nen thing phurin an lo liam hman tawh sia, amah be hmasa lo chuan thu tihtluk theih mai chi niin ka hre lo" a ti a. Thanga pu chuan, "A nih loh leh, engtikah nge lo kal leh ila remchang ang?" tiin a zawt a. Awii pa chuan, "Chhungkua kan han inrawn tlang phawt ang a, tun a chin ni thum emaw ni li emaw hnuah lo leng leh ulang țhain ka ring. Tah chuan ngaih dan mumal kan lo nei tawhin ka ring e" a ti a. Tichuan thingpui te an in zawh chuan palaite pahnih pawh chu an khaw lam pan chuan, an haw thla leh ta hnak hnak a.

Chu mi zan chuan Awii pa chuan a fanu chu palaite lo len dan chanchin chu a hrilh a. Awii chuan, "Ka pa, ka nu boralna a la rei lo hle sia tun maia pasal han neih chu ka la tiam rih lo ve" a ti a. A pa chuan, "Mami, tunah chuan nula puitling i lo

ni ve tawh a, i nu boralna la rei lo hle mah sela, i vanneihna tur a nih dawn phawt chuan tuna pasal i neih mai hi dik lohna reng reng a awm lo. Kan inlengte pawh hi mi itawm tak an nih hmelin ka hria" a ti a.

Lungtiawii chuan, "Ka pa, thingtlang pa mawl mah ni la, hetiang ngaihdan zau tak mai i nei hi ka chhuang khawp mai che. Amaherawhchu, kan inleng pa Thangsahuta nen hian kan la inhmelhriat ngai lo reng reng a, engang mize pu nge a nih pawh ka hre chiang tak tak lo va; chhungkaw neinung leh awm thei tak fapa a ni i tih pawh chu ka ringhlel reng reng lo. Engpawhnisela, Dungsei khua leh kan khua hi chu a inhraih bawk a, tlangval te pawh an inlen pawlh hle a. Thuthang ka hriat hi a sual loh chuan Thangsahuta hi pasal atan ka it zawng mi a ni lo. Zu in mi, inchhung tibuai reng reng mai niin an sawi ka hria a. Zu in mi pasala neih ai chuan pasal neih loh kumkhua pawh ka thlang zawk a ni" a ti a. A pa chuan, "Tun lai tlangvalte chu zu in lo tak tak an awm hlei nem. Ani pawh chuan zu chu in pawh, i sawi ang chuan in ṭhin ngei chuan ka ring. Mahsela, nupui neih hnu chuan zu in mi tam tak pawhin zu in an siam mai ṭhin a. Ani pawhin a sim ve mai chuan ka ring" a ti a. A fanu chuan, "Mi ṭhenkhat angin a zu in a sim thei lo tlat thei bawk asin. Tumahin Thangsahuta hian nupui a neih hnuah zu in a sim ngei ngei ang tih an sawi theih ka ring reng reng lo. Zu in mi reng chu, hausa eltiang pawh ni sela, pasal atan ka thlang thei lo" a ti a. A pa chuan, "A nu leh pa te nen hian kan inhmel hriat ṭhin a, mi ṭha tak an ni a, a nu phei phei hi chu tun hma aṭang tawha sakhaw mi

ţha tak a ni. Tunah an fapa nen hian lo innei ta ula, kei leh i nau pawh hian an zar kan zo theiin ka ring asin, chu chu chhenfakawm tak a ni" a ti a. Awii chuan, "Ka pa, Thangsahuta nu leh pa chu mi ţha tak an ni i tih chu a dik lo vang ka ti reng reng lo. Amaherawhchu, a nu leh pa mi ţha an nih avangin, ani pawh chu mi ţha a ni ngei ang tih erawh chu rin harsa ka ti a ni. Tin pasal atan mi hausa ka thlang chuang lo. Mi rethei te pawh ni sela, Pathian ţiha hmangaihtu a nih phawt chuan, chutiang mi chuan hmangaihna tak takin min hmangaih ang tih ka ring tlat a, chutiang mi chu a ni pasal atan ka duh chu ni. He thu hi kei chuan ka pawm tlat asin – mi, Pathian hmangaihna pawma hmangaih let vetu chuan, Pathianin mi zawng zawng a hmangaih a nih tih a hria a, a mihringpuite chu a hmangaih ve ţhin a ni. Nulat tlangval inhmangaih kawngah, taksa itawmna leh mawinaah, chutiang hmangaihna chu a innghat mai lo va, taksa, rilru, thlarau leh nun danah a innghat zawk a ni. Ka pa, palai lo kal leh hunah pawh a nu thihna a la rei lo bawk a, pasal neih a la tiam rih lo ve lo ti mai rawh" a ti a. A pa chuan, "A nih leh Mami, mi dang beisei te i nei reng em? a nih phei chuan min hrilh nghal mai la a ţha ang chu" a ti a.

Lungtiawii chuan chutianga a pain a tih avang chuan a rilru put dan engkim sawi theihna remchang niin a hre ta a. "Ka pa, lo hre thiam la, chutia min han zawh takah chuan ka rilru put dan dik tak ka han hrilh ang che. I rilru tihnat hi ka tum a ni ngai reng reng lo tih pawh i hriat ka ring a. Pa rilru zau leh thil ngaithiam tak i ni tih i ţawngkam aţangin ka hria a, tin, min enkawl dan aţang pawhin ka hre thei a. U Taitesena nen hian kan tet te

ațanga inngaina kan ni a, kan lo puitlin ve ve hnu pawh hian kan inhmangaihna chu reh ahnekin a nasa tial tial a ni. Ani tih loh chu tlangval dang hmangaih ka nei lo va, kumkhuaa awmdunpui atan a ni chauh hi ka thlang a ni" a ti a. A pa chuan, "Chutianga hmangaih ve tak tak che a nih chuan Taitesena chuan palai te pawh rawntirh ve awm tak, nang hian a duh che leh duh loh che hre si lo hian i lo pawng sakuh ser nghah veng veng ringawt a ni mai lo maw?" a han ti a. Lungtiawii chuan, "Ni lo ve, neih chu min duh hle a, hun remchang a la nghak rih mai a ni" tiin a pa chu a chhang a.

Tichuan Lungtiawii pa chuan a fanu thusawi chu ngun takin a ngaihtuah a, a tun hma nun a zuk thlir kir a, Awii thusawi chuan a thinlung chu a hneh hle a. Nakinah chuan, "Mami, i duh lo chung chu tirhluih che ka tum reng reng lo a nia. Nula puitling i lo ni ve tawh a, i paşal tur na na chu kei aiin nangman i thlang thiam zawk ang tih pawh ka ring a ni. Hlau thawng reng reng suh khai, palai hnena chhuanlam lo siam dan tur te zawng, i pa hi, thingtlangpa mawl mah ni ila, ka hre em em a nia" tiin a fanu chu a thlamuan ta zawk a. Zan te a lo rei ta bawk a, an ngawi dun ta a. Rei lo teah chuan a pa chu a hnar ta kuk kuk a, ani thung erawh chu a muhil mai thei lo va, a rang thei ang bera a inleng neih thu Taitesena hrilh chu țulin a hre ta a. Tin, a pa chungah chuan a lawm em em bawk a. Awii chu thil eng engemaw ngaihtuahin a khumah chuan a let a let a, nakinah chuan a muhil ve ta a.

Palaite len ni ațanga ni li ni chuan Thangsahuta pu leh a țhianpa chu an țhu hnutçhhiah bawhzui

turin Nitlangailo khuaah chuan an han kal leh a. Chu mi ni chuan Awii pain in a lo nghak a, a fa̤nute pa̤hnih chu an chhungte bal cho turin lovah an feh a. Awii pa chauhvin in chu a lo nghak a. Awii pain palai pahnihte chu a lo hmuh chuan ṭhutna pindanah a̤ hruai lut a, dawhkan kilin an ṭhu ṭaih a. Tichuan Thanga pu chuan, "Hei le, chanchin ngaithla turin kan lo thawk leh chu a ni a, chanchin hriat tur a awm tawh em aw? hlawhchham chuan min hawtir lo a niang chu" a han ti a. Awii pa chuan, "Min lo hre thiam ula, kei hi chu thu han pehhel thiam lo chi hi ka ni a, kan sawi phawng mai ang e. An nu thihna a la rei lo bawk a, chhungkua kan han inrawn laihlaih pawhin, la remchang lo ni berin kan hria" a han ti a. Thanga pu chuan, Awii pa chu ngaisang tak chung hian, "I thil tih dan chu ka ngaihsan zawng tak a ni. Thu pehhel pehhel kual lo va sawitlang rawt nghal hi ka chin dan a ni a. Mi ṭhenkhat chuan thu an han pehhel kual a, thu tihtlukna fumfe nei duh lo vin palaite an chhaih buai vak ṭhin a, palaiten a thlawnin ngalthahah nan an hman phah ṭhin a ni." Ṭhianpa, kan palai hna chu kan zo ta bawk a, i ṭinsan tawh ang hmiang" a ti a. Lungtiawii pa chuan, "Ni rih mai lo ve, thingpui te kan in te te ang a, tichuan in haw dawn nia" a ti a. Tichuan thingpui chu an in a, an in zawh chuan Dungsei lam pan chuan palaite ṭhian dun chu an haw chhuk leh ta a.

Then 14

Ni khat chu Taitesena te ṭhian dunin Lungtiawii te unau thingphur an zui a. An khaw reserve ṃu̱alah chuan thing ro a tam mai a, tah chuan

mite pawhiu thing an phur ber țhin a. A vanneih a siamin Awii chuan Taitesena hnenah chuan a inleng neih thu sawina remchang a nei hlauh va. Taitesena chuan, "Chu ngaih țhain ka lo awm vung vung a, tlemah tlemah khual khuaah khuardimin min lo kal bosan țep a lo nih tak chu" a ti a, a ngawi ta vang vang a. Nakinah chuan, "Nak zan chu Awipuii te inah eng 'lai' emaw chu tir ve phawt mai ila a țha ang; a zahthlak lem lo vang chu, eng hunah emaw chuan tirh a la ngai tho tho awm si a" a ti a, Awii chuan, "Thil zahthlak a ni dawn em ni palai tirh te chu. A tirtu duh leh duh loh a thu a ni mai alawm" a ti a. Taitesena chuan, "Chutiang a nih ngai chuan zaninah khel lo vin kan chhungkua kan țhu khawm ang a, a tuk leh zanah chuan eng 'lai' hmel emaw chu in lo hmu mai ang, Awipui, țan i lo la a niang chu" a ti a. Awii chuan, "Ka rilru engkim i hre vek a, mahni lo maha palai i rawntir har mang e ka lo tih rilruk tawh nak a laiin. I nuih za lo sela, keia duh dan chiah phei chuan 'zaninah' pawh engnge pawi ang ka lo ti mai asin" a ti a. Thing phur hnih leh an țhian dun pu tur an fawm ngah hnu chuan in lam pan chuan an haw leh ta a. Kawngtluanin ṅam thu an sawi bawrh bawrh a, an hlim tlang hle hlawm a.

•

Chumi zan chuan Taitesena te chhungkua chu an țhu khawm a. An putea pawh a lo tel bawk a. Inneitunu chuan a nuțapa hnenah chuan, "Mama hian nupui nei ve tawh mai se ka ti rilru a, chuvang chuan ka rawn chah che a ni," a ti a. Ani chuan, "Kei chu nupui neihsak i rawt har ka lo ti viau tawh zawk asin. Nuin pasal chhia țha hmu phei sela çhuan nang lah chu upa lam i lọ ni țawh

a, in chhungkua in buai hle dawnin ka hre ṭhin. College a chhuah hlim pawh khan keima rilruah chuan neihsak zai rel ka lo duh tawh mai a. Hetia nupui tur i lo ngaihtuahsak hi i tiflng khawp mai" a ti a. Inneitunu chuan, "Nei ila tia ka lo hual rilruk chu kan khaw nula hmel ṭha, taima leh sakhaw mi, Lungtiawii a ni a. Mama nen phei hi chuan an naupan tet aṭanga lo inkawm ṭhin an ni a. Ngainat pawh an innghina phianin ka hria. Neih kan rawt hian Mama a ṭang tlat ṭhin a, a la hun rih lo hna ẹhelh ka neih hma chuan in rethei lutuk ang tiin a ṭang tlat ṭhin alawm maw le" a ti a. A nuṭapa chuan, "Hna la hmu rih lo mah sela, an ni ang BA te hi chu kan Mizo zingah pawh an la ṭlem hle si a, a thawh tawk awm hna chu a hmu ve mai ang asin, kei chu chu lam kawngah phei chuan ka lo lungngai hlei nem. Tin, man leh mual thuah chuan lungngai reng reng suh u, a putea a dama ka dam chhung chuan engah nge in lungngaih ang. Keiman Mama nupui man tur na na ra chu ka tum vek ang" a ti a. A nu leh a putea titi chuan Taitesena chu a tilawm hle a. Taitesena nu chuan, "Hei hun a la awm lo bawk a, Mama chanchin engmah ka la hrilh lo che a. Tun maiah khan phai lama Bible College-a Pathian thu zir turin Mizoram Synod-in tirh a tum nghe nghe a. A thang bo hma ngeia nupui neihsak hi ṭhain ka hria a, ka han rawt ta chung chung a ni. Amah phei chuan in lam a ngaihtuah bawk a, kan buaipui ang tih a hlau va, tunah hian kan nawr thlu thei hram a ni" a ti a.

Taitesena chuan,

"Tun hma kha chuan nupui han neih mai hi, hna vawn te ka la neih hmasi chuan ṭhaa ka hriat

lohna ber chu ka nu leh Nui kan tibuai luṭuk ang tih ka hlau ţhin a. Mahsela, ka nuin a sawi tawh ang khan nupui ka neih mai hi a duhthusam a ni a, ka nu duhthusam tihpuitlin chu kei pawhin tunah chuan ka tih tur niin ka hria" a ti a. Tichuan a chhunzawm zel a, "Chutia nupui neih rih lo ţhaa ka hriat lai pawhin ka nu chuan, "In lam ngaihtuah tur a ni reng reng lo, i pa thih ni aţanga vawin ni thleng hian Pathianin min enkawl a, chhuan chhamin kan la awm bik lo. I thang bo chhung pawhin min lo enkawl zel tho vang. Lalpa chuan, 'ka thlahthlam lo vang chia, ka ţanpui zel ang che u a ti' tia a sawi chuan ka rilru chhungril a khawih nasa hle a, Pathiana ka lo innghah tawk lohzia pawh ka zuk inhmu chiang hle a. Pathian kuta ka nu innghah 'nghetzia ka hmuh hian zir tur ropui tak neiin ka inhre bawk a ni" a ti a. Chutia an sawi khawm tel tel hnu chuan, a tuk zana palai tirh mai chu an titlu ta a.

A tuk zan chuan palaite chu Lungtiawii te inah chuan an kal a, cheng zathum an lenpui bawk a. Chutia palaite leh Awii pa ten engkim an sawi fel hnu chuan an inkutsuih ni atan kum thar January 15 ni chu an ruat fel ta a.

Chutianga engkim ruat fel a nih hnu chuan, innei tur chhungkaw pahnihte chu kum thar January 15 atan an inpuahchah ta a. Khual khuaa an chhung leh khat te leh an ţhian te hnenah sawmnate an thawn bawk a.

Nghakhlel taka Taitesena leh Lungtiawiin an lo thlir, January ni 15 chu a rawn inher chhuak ta a. Zing lam Dar 10.30-ah chuan innei lawmpui turin

Biak inah chuan mi an khat tawh a. Pawnah chuan inchhunga leng lo mi tam tak an țhu țhuap mai bawk a. Moneitu leh movin thutiam an sawi hnu chuan fuihna thu tawi tein Nitlangailo Kohhran upa minin thiam takin a sawi a, nupa ințhen tur a nih lohzia hetiang hian a sawi – "Pathiannin a zawm tawh chu mihringin țhen suh se. Kan Pathian thu hian thihna avang chauh loh chuan ințhen tur ni awm lo takin min hrilh na a, tlemin belhchhah ka duh a, kan thih tawh hnu pawh hian nupa chu kan ințhen tur niin ka hre lo."

Inkhawm banah chuan Mipa in lamah chuan mo chu a lawi a, mo lawmtute chu inah chuan an khat hmur a, mo in lamah pawh chuan mi an țhahnem tawk hle bawk a. Mo lawmtute zingah chuan nula pakhat, a huih phai lam hi a awm ve a, chu nula chuan Taitesena chu a lo ngaizawng ve em em mai țhin hi a lo ni a. Mipui zingah chuan a lo ding chhuak a "U Taitesena hian mi rawn hmasa lo va hetia nupui a neih mai hi, ka remtih loh zawng tak a ni. Nikum fur lai khan kan tlan dun tawh a, hetianga Kohhran dan anga Lungtiawii nena an in nei mai hi dik ka ti thei lo, ka remti lo" a han ti a, a inhnit fuih fuih țhin a. Moneitu leh mo tan pawh chu nula awm dan chu hre chiang lo phei se chuan, hnar hmuh rauh rauh nachi a ni. Moneitupa țhian, Rinawma chu a lo ding chhuak vat a, "Mangi (chu nula hming chu Mangi a ni), chu i thusawi awmzia chu ka lo hre ve hauh lo mai a, engtinnge in tlan dun a, min han hrilh teh phawt mai" tiin a han zawt a. Phur tak mai hian Mangi chu a lo ding chhuak a, a han hawi vela a nui deuh vur mai bawk a, "Kha maw le, nangmah pawh i tel ve kha

i haider ta mai em ni ? Dungsei panin ka kal a, u Sena chuan ipṭe chei puar tak a ak a, na ıg pıwh a hnungah puanthuah tel i pu a, ka hnungah in lo kal a. Ruah a tlak ve leh ka tlan ta a, u Sena pawh huh hlauvin a tlan a, nang erawh chu muang tein i lo kal zel a nih kha. Chu kan tlan dun chiang a ni lawm ni ? dan anga nupui a neih hi ka remti lo tawp mai" a ti a. Mo lawmtute chu an nui dar dar a. Rinawma chuan, "A lo nih tak chu, mahsela, Mangi i sawi tlai lam deuh chu a ni" a han ti a. Mangi chu a ṭhutnaah chuan a ṭhu tau hnawk a. A kianga nula lo ṭhute chuan, "Mangi, u Sena hian i remtihna la hmasa lo va, Awii a neih ngawt avangin a sual bawk a ni; mahsela, mo lawmna thingpui hi in tau vak mai rawh" an tifiam hlut a. Tichuan thingpui no 3 leh a vei lam an rawn pe a, a ina a ei zawh chuan nui sun sun chung chuan a chhuak ta a. Thingpui in zawh chuan mo leh a hruaitute pawh chu mo in lam pah chuan an chhuak ta a.

Nitlangailo nu leh pa te chuan an fate an thunun ṭha hle ni tur a ni, zan lama mo lawmnaah chuan naupang hmel hmuh tur reng reng an awm lo. Mo lawmtute chu ṭhalai an ni ber a, nu leh pa ṭhenkhat an tel bawk a. An program siam lawk diam angin engkim an sawngbawl a. Pathian hnena inṣerhna an neih hnuin hun rei lo te chhung chu fiamthu ṭhawh nan an hmang a. Chumi hnu chuan zai hlimnain a chhunzawm a. Thil chhinchhiah tlak tak mai pakhat chu lawi ar bo reng reng a awm lo. Mipui ṭin darh hmain arsawhchiar tui leh thianghlim taka buatsaih an pir a.

Taitesena nu chuan hman laia mo an lawm ṭhin dan leh tun laia an lawm dan danglam takzia chu

a rilruin a lo buk neuh neuh va. Hman lai chuan innei an awmin a khaw nawtin mo lawm turin an thawk ṭhin. Zana mo lawi tur bawlhhlawh leh tui, thil tenawm tak taktein an theh ṭhin a. Mo lawmtute ṭin darh hnuah, haw ve mai lo vin tlangval phawk zual ṭhenkhat te chu ninawm takin an che ṭhin. Luhka te an phet a, 'kan ngaithla tiin' in an vel zan khua ṭhin. Moneitu leh mo ṭhiante lah chuan 'lak aiin pek in lukhawng a nei zawk' tih an hre phak reng reng lo va, inneih ni khua chuan moneitu thil engemaw lak tal an tum ṭhin a ni. Tunah erawh chuan chutiang thil atthlak chu ṭhangtharten an ching ve ta lo. Moneitu leh mo thil laksak aiin pawisa emaw thil engemawin ṭanpui an ching ta zawk a. Chutianga thil lo danglam ta chuan Taitesena nu chu a tilawm hle a, harsatna tam tak lakah an chhungkua chuan an fihlim phah bawk si a.

Then 15

Lungtiawii leh Taitesena inneih hnu thla khat velah chuan Dungsei khuaah chhandam kawmpein buatsaih a ni a. Chumi khuaah chuan zu zuar an tam a, tlangval zingah lah zu in lo chu khawvar lam arsi ang mai an ni. Nu leh pa rilru tihrehawm tak tak, inchhung suasam ching tlangval tam tak an awm a, chuvang chuan Dungsei khua chu a boruak a nuam lo hle mai. Zan tin hian tlangval zurui khawlaia insual tawk an awm a, khawtlang hruaitute rilru pawh a timangang hle ṭhin. Tichuan, Kohhran hruaitute chuan an nula leh tlangval te nun siam dan tur an ngaihtuah a, Kohhran hruaitu ṭhenkhatin kawmpein chu neih ngei ṭhaa an hriat laiin ṭhenkhat chuan an ngaisang mang lo va; a ngaisang lotute ṭan

chhan ber pakhat chu 'ka piangthar e ti te pian thar chhungin a awh rei lo lulai em a, chuvangin kawmpein hi a țul hranpa lo' an ti a. A ngaisangtute ve thung chuan 'Chanchin Țha hi' hril rawh u tih a ni a, chuvangin Biakin rap duh ngai reng reng lo nula leh tlangval te hnena Chanchin Țha hrilhna remchang a ni a, chu bakah piangthar inti zingah hian tam tak tlu leh mah sela, tlu lo va Kohhran ban ni hial thei pahnih khat an awm pawhin a tha tho tho' an ti a. Chutiang Kohhran committe-in an sawiho hrep hnua an khua kawmpein neih chu rawt a ni a.

Tichuan an bialtu Pastor chu kawmpein hotu bera tan an sawm a, ani pawh chuan lawm takin an sawmna chu a lo pawm a. Nula leh tlangval zinga an chhuanvawr deuh deuh te pawh chu țanpuitu atan an sawm bawk a.

Kawmpein chhim turin Nitlangailo nula leh tlangval rual Dungseiah chuan an chhuk chiam bawk a. Taitesena te nupa leh an nau pawh chu an kal ve a. Dungsei-ho chuan an Biak in chu a zau tawk lo vang tih hlauvin a sir leh lam leh lam an zar zawm duai a, Biak in chuan, mupui thlawh tuma a thla leh lam leh lam a zar pharh duai hi a ang ber a. Tin, chu Thlarau lam kuțpui chhim tur chuan an khaw țhenawm țhenkhat ațang pawhin nula leh tlangval țhahnem tawk tak an tel bawk.

Taitesena te nupa leh an nau ch Pu Malsawm thanga inah, mikhual lam ngaihtuahtuțen an thlentir a. An thlenna in chu an unaute thlenna awm tak pawh a lo ni reng a. An thlenin te nupa chu mi

ṭha tak an ni a, an mikhualten hrehawm an ti ang tih mawlh an hlau va, theihtawp chhuahin an buaipui a. Englai pawh mai hian an thleninnu phei chu a nuisang reng mai a, mi khualte pawh chuan an nelin an inah an lo thleng lo palh ang tih mawlh an hlau va. Thanga pawh a nu leh pain kawmpein chhung na na na chuan lo insum ve hram hram turin an lo hrilh lawk vek bawk a. Sum pawh chu ama tawk chuan a insum ve reng a ni. Zu phei zawng zan tin a in tho va, ruih erawh chu a rui ngai lo.

Thlarau lam beihpui chhung chuan Bialtu Pastor chu thusawitu ber a ni a, Dungsei Kohhran upa pathum leh nula leh tlangval, Lal Isua nena lo intawk tawh ṭhenkhatin a ṭul dan ang angin an tanpui thin a. Inkhawm hmasa ber leh a dawttu zan chuan tumah danglam an awm lo. Zan thum zanah erawh chuan nula pali leh leh tlangval parukin mi sual an nih inhriain ngaihdamna chang turin Pathian hnenah an inhlan a. A zan li zan chuan nula pali leh tlangval pahnih an inhlan a. A zan nga zan chuan nula pahnih leh tlangval pangain Lal Isua chu Lal leh Chhandamtu atan an pawm a. Nula piang thar zinga pakhat chu Nui a ni. A zan rukna zan tawp ber chaul chu a hmabak a ni tawh a. Thangsahuta te ṭhianzaho lah chu an la danglam chuang si lo va, an awm pangngai hian an la awm hmiah mai hian a lang a. Malsawmthanga te nupa chuan an fapa, Thangsahuta piantharh hman loh mawlh an lo hlau va. Tun hma aṭang tawh khan an fapa piantharh ve theih nan Pathian hnenah an lo dil ngat ngat

tawh ṭhin a. Tun Beihpui chhung phei chuan ṭawngṭai an uar leh zual a.

A zan ruk zan, Beihpui zan tawp ber chuan Pastor chuan, zan hmasa lama a thu lo sawite chu a khaikhawm a. Zan tawp ber zan a ni bawk a, zan hmasa lam ai mahin ṭhahnem a ngai zawk emaw chu tih tur khawpin a ṭang a. Pathian Thlarauvin a awmpui bawk a, a ngaithlatute thinlung khawih thei tak tak thu a mah hmangin, Pathianin a puang chhuak reng a ni. A thusawi kalhmang chu hetiang hi a ni—

I. Mi zawng zawng hi mi sual kan ni.
Evi leh Adam bawhchhiatna sual avanga mi zawng zawng mi sual kan nihzia,
Nu pum chhung aṭang renga mihringte hi mi sual kan ni,
A langa sual baka mahnihmasialna te, duhamna te chapona te itsikna te, thikna te, uanna te laka mihring a fiblim lohzia.

II. Sual man chu thihna a nih avanga mi sual te chu thi tur an nihzia,

III. Thihna anchhe laka min chhanhim theitu chu Lal Isua Krista chauh a nihzia,
Enganga sual—tual that, rukru, uire, nawhchizuar, suamhmang, mahnihmasial, zungawlvei etc. Lal Isuan a hnena lo kal turin a sawm vek. Tumah a hnena lo kal a hnar ngai lo.

IV. Pathian khawngaihna avanga a Chhandamna changtute nun chu Isua Kristan a hriatpuiin a kaihruai ṭhin,

Chhandamna changtute chuan anmahni chauhvina chhandamna an chan kha tawk an ti lo va, anmahni chauh inngaihtuah tawh lo vin, Krista tan leh an mihringpuite tan, Kristaa innghatu. Krista nen an nung tawh zawk ṭhin.

Zan tawp ber a ni bawk a, thusawitu lahin ṭhahnem a ngai bawk a, inkhawm chhung a rei hle a. Pastor thusawi chuan chu mi zan zet chuan Thangsahuta rilru pawh a khawih nasa hle a. Tun hma chuan mi sual a nih leh nih loh pawh a ngaihtuah teh chiam ngai lo va, zu a ruih lah chuan a ngaihtuahna chu a̤ fim thei tawh ṭhin lo va, tih awm lo tak tak thil te a ti leh mai ṭhin a. A han harh fim leh chuan a thil sual tih chuan a rilru chu a tina hle ṭhin si a ni. Sim zawng a han tum ve sa teh ṭhin a, a lo luh thuk tawh em avangin a duh loh zawng thil sual te a lo ti leh mai ṭhin a ni. Chu mi zan erawh chuan Pathian khawngaihna mak tak mai chu a chungah chuan a lo thleng ta a, mi sual a nihzia chiang takin a thinlungah Thlarau Thianghlimin a hriattir a, a mita mittui luang nguah nguah chung chuan,

'Mi sual ka ni Lalpa mi ngaidam rawh,
Thupha ka rawn chawi e i ke bulah;
Ka hnenah nang awm lo la, khawvel ka tan thihna
Van pawh ka tahna ram tur, aw min awmpui rawh'

a ti sep sep ṭhin a. A lawm ta em em mai a a khawvel thlir dan chu a lo danglam ta vek a. Fapa tlanbo chu inchhir ngawih ngawihin a pa in lam panin a lo kir leh a, a kawr te chu balin, rimchhiain, pawp hrep hrup mah sela, a pain a lo hmuh ve leh chuan 'In phihfai zet la, kawr ṭhai ha zet la, tichuan

ka lo pawm ang che' a ti lo. A hmangaihna thuk leh zau chuan a nep zo lo va, a tlan a, a fapa chu a nih ang angin a pawm a, a fawp ta ngawih ngawih ang khan, Pathian chuan Thangsahuta, zungawl vei chu, a nih ang angin a hmangaihnain a kuangkuah ta a ni. Tichuan mihring thar a lo ni ta a, a sualna leh bawhchhiatna te chu Krista chuan a thisen hlu chuan a tlenfaisak ta bawk si a.

Thusawitu chuan a thusawi tawp lamah chuan "Tun kawmpein chhunga Pathian khawngaihna dawng apiangte, khawngaih takin han ding teh u" tiin mipuite chu a han sawm a. Rang fahran hian hlim hmel pu tak chungin, Thangsahuta chu a lo ding chhuak ta a. A hlim hmel leh a bianga mittui luang a kianga ṭhute chuan an hmuh chuan, mak an tia an rilru a khawih nasa em em a. A ṭhiante pathum, amah ang bawka zungawl vei, an nu leh pate pawhina an buaipui em emte pawh chu an lo ding chhuak bawk a. Tin mi dang pasarih laiin chumi zan chuan Isua Krista chu Lal leh Chhandamtu atan an pawm bawk a. Tichuan zan hmasa lama Krista nena lo intawk tawh te nen an vaiin ding chu 34 lai an ni. Tichuan thusawitu chuan Pathian hnena lawmthu a sawi zawh chuan, Kohhran hruaitute chu dimdawi taka piangthar chu enkawl zui turin a ngen a. Chu mi zan inkhawm chu a rei hle nachungin kham lo takin an ṭin ta a.

Thanga nu leh pa te chu, chutia an fapa an buaipui em emin Pathian khawngaihna a han dawng ve ta mai chu an hlimin an lawm em em mai a. An mut hma chuan Pathian hnenah lawmthu an sawi a, an fapa chu awmpuia a nun kaihruai zel turin an

dil bawk a. Mu chung chuan an nupa chuan an titi dun ta zel a. Nakinah chuan a nupui chuan, "Ngawi teh Mamapa, kan mikhualte unauza hi ni khat tal chu cham tura ngen ka duh tlat mai, an za hian an nun leh chet dan hian min lem riau mai a, zuk ngaina em em tlat ia" a ti a. Thangsahuta pa pawh chuan, "A ṭhiannu thil rawt chu a pawm zawng tak a ni a, hnialna engmah ka nei lo ve, Mama nu" a ti mai a.

A tukah chuan an nupain zing takah an tho va, A pasal hnenah chuan, "Kan mi khual unauza chu vawin cham rih turin ka sawm ang a, a rem hlauh chuan naktuk chuan kan dawr chu kan khar mai ang a, kan inah hian chhun zan zawmin inkawm khawmna kan nei ang a, kan fapaa tan pawh ṭanpuitu ṭha tak a nih ka beisei tlat a ni. Min bialtu Pastor leh Kohhran upate pawh kan sawm ang a, in, Maman a ṭhianteho a sawm bawk ang a, kan vawk pa hi kan talh anga a ni mai alawm. I uiin ka ring lo ve! Malsawmna min petu ropuina tur a nih dawn phawt chuan kan sum leh pai te chu kan eng mai ta lawng" a ti a. A pasal chuan, "Ni tuk a, engah nge ka hun ui teh lul ang ni, Mama chuan a puteho pawh sawm selang a ṭha ang" a ti mai a. A tukah chuan Thanga u chu zing takah chuan a tho va, thingpui te a chhuang a, chumi hawm hria chuan Nui pawh chu a tho var a. Chaw hhumna pindan lamah chuan a lut phei a, a hmai e chu a va phih a. Thanga u chuan "Nui, engah ge i lo thawh ve ni, va mu leh tawh, puih ka ngai o ve" a lo ti a. Nui chuan "Nangmah zawk va nu leh tawh, kei chu mu thei aw zawng ka ni tawh o mai; thingpui te chu ka siam thiam ve tho alawm."

a ti a. Thingpui chu Nui chuan a siam ta a, a siam zawh chuan Thanga khuma mu chu a va 'pe ta a. Thanga chuan, "Aw, nangin thingpui min pe a ni maw ? i va han nula ṭhin em, ka lawm e" a lo ti a. A thingpui in zawh ve leh chuan a lo tho va, Nui ṭanpui tur chuan a phei nghal var a. Thanga chuan, "Ka nu, eng hmeh nge kan siam ang ?" a ti a. A nu chuan, "Chawhmeh bawm kha en ula, vawksa rep leh zikhlum kha chhum pawlh ula; i pa hian thil hang a ngaina ema huana french anṭam kha sik ula, bel hranin a hangin chhum ang che u" a ti a. "Tin, tomato rawt tur kan huan mawng lamah khan lawh tur a awm tawh ngeiin ka ring a, zuk lo ula nghaum nen in rawt dawn nia" tiin a nu chuan a hrilh bawk a. Tichuan Nui leh Thanga chuan ei rawng chu an bawl dun ta a. Thanga chuan huan mawnga tomato chu a zuk lo va, Nui chuan french an chu a sik bawk a.

Taitesena te nupa pawh chu an tho va, thingpui te an in zawh ve leh chuan, Awii chuan hmun a phiat a, tual vel te chu fai takin a phiat nghal bawk a. Chutih lai chuan Thanga pa leh Taitesena chu ṭhut pindanah chuan an lo inkawm a. Thanga pa chuan a nupui leh Thanga u chu Pastor leh upate leh Thanga ṭhiante ho chu sawm turin a lo tir daih tawh nghe nghe a. Anni chuan vawk talh an tum avang chuan fatu turte lamin an sawm nghal vek a.

Thanga nu leh a u leng an lo haw ve leh chuan chaw ei chu Nui leh Thanga chuan an buatsaih nghal a. Chutia chaw an kil ṭaih lai chuan inneitunu chuan, "Sena, hei vawin chu in zain chelh che u kan tum a, vawk te tak ṭe kan vulh ve a, chu

chu' talh kan rilruk a, nizan lama sawi tawh awm tak a ni a, kan lo mangnghilh nupa a min hre thiam a niang chu. Rokhawlhna riau te nei i nih loh chuan vawin na na na chu in cham ang chu. Rem lohna a awm lawng chu maw?" tiin Taitesena a han zawt a. "Pitar chauh inah chuan kan han kalsan chu a ni a, a dam zawngin a ngaihtuahawm lem lawng chu maw. Mahsela, kan lo tum dan chuan vawin tlai lama haw hi kan tum chu a nia." Taitesena chuan a ti a. Thanga nu chuan, "Hun a la awm lo bawk a, kan thiltum engmah kan la hriattir lo che u a, hriattir hmasak che u awm tak phei chu a ni nain, kan lo mangnghilh mai a ni. Hei vawinah bian Pathian thua inkawm khawmna buatsaih, Thanga pa nen hian kan lo tum rilru a, a sawm tur țul awm awm te pawh tukkin zing khan kan sawm diam tawh nghe nghe a. Pathian khawngaihna ropui tak Mama hian a dawn avangin kan lawm a. Amaherawhchu, Thlarauva meng hlim hlawl a nih avangin hriat tur tam tak la neiin kan ring nupa tlat a. Chumi atana kaihruaitu atan kan it chein kan duh che alawm; khawngaih takin haw chu țhulh rih mai teh u" tih tak hmel pu hian a ti a. A pasal pawh chuan, "Mama țhianteho pawhin an mamawh em em ang che u. In lo haw daih mai si chuan an hril hai hle ang. Tin, kan fatu sawm hote pawhin vawk pawh an tihlum der tawh a nia, kim taka ruai kan kil ka duh tak meuh a ni" a ti bawk a. "Ka nu leh pate u, Pathian rawngbawltu atan ka inpe tawh a. Pathian ropuina tur lam thilah chuan pen zel ka tum a ni. Keini unau teh lul chuti taka min sawm duh chu lawm takin in sawmna chu kan pawm e. Fiamthu hian, 'Șawmna ngaithla duh lotute zawng chu tuman an

sawm leh tawh lo'ng' tih te pawh a nih tak kha maw le" a ti a. Tichuan hlim tak chuan chaw chu an ei a.

Pastor a lo thlen chuan, damsam lo va a inhriat avang chuan Taitesena chu Inkawm Khawmna hruaitu atan a sawm a. Ani pawh chuan lawm takin a lo pawm a. Hla an saa chumi hnu chuan Bible chhiarna an nei a, Pastor chu hruaitu chuan țawngțai turin a sawm a. Chumi zawh chuan piangtharho chuan a indawtin an testimony an sawi thliah thliah a. Inkhawmna hruaitu Taitesena pawh chu a testimony sawi tura an ngen avangin, ani pawh chuan tawi fel tak hian College a kal laia a pianthar dan te, a filmkhur loh leh a inthlahdah avanga thlarau nun lo chauh dan te, Motor accident a tawh avanga a inhmuh chhuah leh dan te, Lalpa rawngbawl tura kohna a hmuh thu te, chumi atana Pathianin kawng a buatsaihsak dan te, Pathianin țul a tihna apianga kal tura a inhuam thu te a sawi a. Krista sipai huaisen a niha, rinawm taka a rawng a bawl zel theihna tura chakna, dilpui turin pungkhawmhote chu a ngen bawk a. Tin, pungkhawmhote chuan an dai chin china an barsatna leh an hriat thiam lohte chu an insawi chhawk thliah thliah a. An thlarau lam zin kawnga an kal zel dan tur te hrilhfiah turin an hotute chu an ngen bawk a. Tichuan Pastor te, Upa te leh Taitesena te chuan an theih ang angin an hrilhfiahbin tihtur leh tih loh tur an kawh hmuh hlawm a. Pastor phei chuan, "Piangtharte chuan Krista Kohhran an ngaina tur a ni tih leh ringtute chuan thil kan tih a piangin Kristaa innghatin Krista nen kan ti zel tur a ni; tichuan kan pen sual har ngei ang" tih a sawi uar hle a. Tin, 'Keimahah awm

reng rawh u, kei pawh nangmahniah ka awm reng ang' tiba innghatin Pastor in tawitein thu a sawi zawm leh a – "He thu hi a ngial a ngana pawm chi a ni lo va. A tisa put lai angin Lal Isua chu kan taksa mita hmuh theihin a awm lo. Chuvangin a thu thinlunga kan pawm a, a thu ang anga kan nun chuan Lal Isuaah kan awm reng tihna a ni a. Tin, Ani chu keimahniah A awm reng tihna a ni bawk. Lal Isua nena kan nun phawt chuan kan thlarau nunin ṭha takin hma a sawn thei ang. Tin, phur lai chauhva ṭawngṭai te, bible chhiar te leh Kohhran inkhawma kal te hi a tawk mai lo va, mihring te hi kan phur reng thei lo, phur loh lai kan nei fo bawk ṭhin; chuvangin phur loh lai pawhin chak lo chung chung pawhin ṭawngṭai te, Pathian thu zir te leh Kohhran inkhawma kal chin te leh, Pathian thu hre zawk min kaihruai theite kawm zauh zauh te hi kan tih fo tur a ni. Phur lai chauhvin Pathianin ringtute a awmpui tihna a ni lo va, phur loh lai pawhin a awmpui tho a ni. Ringtute chu min awmpui reng a, amaherawhchu keimahni lam chaklohna avangin chu min awmpuina chu kan rinhlel ta mai zawk ṭhin a ni." Tichuan inkhawm ban ve leh chuan ruai chu hlim takin an kil ho ta a.

Zan lama an inkawm khawmna chu Dungsei Kohhran upa min ber chuan a kaihruai a. Chhun lam ai mahin mi an tam zawk nghe nghe a. Fakna hla saa Bible chhiarna an neih hnu chuan, Taitesena chu a testimony sawi turin an sawm leh a. Ani phei chuan chhun lama a lo sawi tawh avangin ṭulin a hre tawh lo va. Nimahsela, chhun lama tel lo tam tak an awm avangin Hruaitu chuan sawi hram tur in a ngen a. Tichuan an ngen ang chuan tawi

fel takin a testimony chu Taitesena chuan a han sawi leh a. Chumi hnu chuan, 'ṭawngṭai' thupuia hmangin rei lo te Hruaitu chuan thu a sawi a. A thusawi tlangpui chu hetiang hi a ni—Ṭawngṭaina hi rilrua ngaihtuah leh duhzawng sawi chhuahna mai a ni lo va, Pathian nena indawrna a ni. Kan ṭawngṭai hian lawmthu te kan sawi ṭhin a, thil kan dil a, mi dangte tan kan dilsak bawk ṭhin a, mi sual kan nih avanga ngaihdam te pawh kan dil bawk ṭhin. Amaherawhchu, chu mai chu a tawk lo, Pathianin engnge kan hnenah sawi a duh tih kan ngaihthlak fo a ṭul a ni. Ṭawngṭaina hi Pathian nena inpawlna hmanraw pakhat a nih avangin, chu inpawlna chu a famkim zawkna turin Pathian aw ngaihthlakna hun kan nei ngei ngei fo tur a ni. Bible chang chhiarin Pathian aw kan ngaithla thei a, Fakna hla aṭangin A aw kan hre thei bawk. Chuvangin Pathian aw hre tura Biakin kal te, ringtute inpawlho zinga tel te, ringtute tan a ṭul em em a ni. Beram rual zinga beram tla duh lo va, a fala tla chu sain awlsam taka a seh ṭhin ang hian mi tam tak, ringtute zinga tel duh lo va a hranga khawsa chu sualah tluk luh a awl em em a ni."

Chumi zawh chuan piangthar ṭhenkhatin an harsatna an zawt sap sap bawk a. Upate leh Taitesena te chuan an theih ang angin an lo hrilhfiah ṭhin a. Ṭin nan fakna hla an sak hnu chuan Hruaitu chuan "Zanina kan inkhawm hi Beihpui kan thlak chhunga Lalpa la tawk ve lo te tan pawh hun ṭha tak a ni, Lalpa eng lai pawhin a hnai reng lo va, tun hun remchang ṭha in neih lai hian ngun takin inngaihtuah rawh u. Beihpui chhunga Krista hnena la inhlan thei lo, tuna inhlan duh te in awm chuan,

tun hi hun remchang a ni a, inhlan duh apiang lo ding chhuak rawh u" tiin a sawm a. Tichuan nula pathum leh thlangval pakhat an bianga mittui luang zawih zawih chungin an lo ding chhuak a. Hruaitu chuan Pathian hnenah lawmthu sawiin a ṭawngṭai a, Krista rinawm taka zui zel turin a fuih nghal bawk a. Tichuan an inkawm khawmna chu an ṭin ta a.

A tuk zingah chuan an thleninte chuan la cham leh turin an sawm nain, Taitesena te nupa leh Nui te chu Nitlangailo pan chuan an haw ta zawk a.

Then 16

Dungsei khaw boruak chu a lo danglam ta hle mai a, tlangval zurui khawlaia au mai mai ṭhin hmuh tur aram pawh an awm ta reng reng lo va. An Biak in lah chu inkhawm an khat tlat reng mai a, kham lo takin an bang ṭhin a.

Zan khat chu Thangsahuta nu leh pa chuan mut hmunah an fapa awm dan tur an sawi dun a. Thanga nu chuan, "Mama pa, Thanga nupui tur i zawnsak leh teh ang, Nula neih awm ṭha tak ka hual a nia. Tun ṭum chu kan tifuh tawh ngei ngei ang, ka beisei tlat a ni" a ti a. A pasal chuan, "Tunge i hual a, kan tlawlh leh mai lawng maw ? Mama zawt hmasa phawt la, a hnial lem loh chuan kan zawng chuk chuk mai tur alawm" a ti a. Thanga nu chuan, "Tu dang dang tih a ngaih lo vang, Nui kha ka mi it zawng tak a ni. Amah Mama pawh ka zawt diam tawh a, ani pawhin a hnial lo" a ti a. Thanga nu chuan a thusawi chu a chhunzawm zel a "Kan ina an unauza an thlen

chhung khan rilru nei ranin ka lo mitmei țhin a, ka mi duh zawng tak a ni. An monu ai mahin kei phei chuan țha ka ti zawk asin" a ti a. A ṭasal chuan, "A nih tak chu, Mama pawh i lo be vek tawh bawk a, i lungsikna ber a nih chuan ka hnial reng reng lo ve. Keini pafa hi chu kan vannei dun teh e, hetiang nu țha leh fel kan nei hi chu, Mama lah chuan hetianga nu fel leh hmangaihna ngaih an nei che a, vannei min ti ve em ?" tih pahin a nupuia biang chu a piai vei hluk a. "Paa, chutia hnialna engmah i neih loh chuan Thanga pu leh Țhenawmpa bawk kha tir leh ila, naktuk hian han kal nghal mai nghe nghe se țha i ti lo maw ? Tun țum chuan hlawhtling takin an lo hawin ka ring tlat zuk nia" a nupui chuan a ti a.

A tukah chuan Thanga pu leh an țhenawmpa bawk chu Nitlangailo pan chuan an chhuak chho dun leh ta hnak hnak a. Taitesena te chhungkaw kim lai tak chuan palaite chu an han thleng a. Thanga pu chuan, "Hei kan lo leng a nia" a han ti a. Lungtiawii chuan a lo hre thiam nghal mai a, chuvang chuan Nui chu huan thlawhfaipui atan a sawm a, an chhuak dun ta a. Thanga pu chuan, "Ka pi, i fanu hi ka tupa, Thangsahuta tan kan rawn beisei a. Nang chuan Thangsahuta hi chu i la hre ve kherin ka ring lo va, Dungsei khaw hausa fapa a ni a, tun țum Kawmpein khan a piangthar ve a, a nu leh pa pawh an lawm teh a nia," a ti a. Taitesena nu chuan, "Kei hmeithai chhiava akara fanu te in han duh der chu a va lawmawm teh lul ve. Amaherawhchu, Thangsahuta leh Nui chu an va la inhre ngai awm lo ve maw le ?" a ti a. Taitesena chuan, "Ka nu, nang chuan Thangsahuta chu

i hre ve kher lo vang. Tun ţum Kawmpein chhung khan an inah alawm keini unauza chu kan thlen. Inhmelhriatna thuk tak phei chu an nei chuan ka ring lo nain, hriat khat chuan an inhria ang," a lo ti var a. Taitesena nu chuan "Kei hi zawng rual ka pawl pha tawh lo va, thil engmah hi ka hre lo a nia. Engpawh nisela, Nui kan biak hma chuan thu han tihtluk mai chu harsa lam niin ka ngai," a ti a. Taitesena pawh chuan, "Ka nu sawi ang chu a ţha ber ang, zanin lamah te chhungkua kan han inrawn ang a, naktip lamah chinchang hre turin lo thawk leh mai u la, a ţha lawng maw? a hah phei zawng in hah deuh dawn a nih hi," a lo ti bawk a. Tichuan thingpui te an in zawh chuan palaite chu an haw leh ta a.

Taitesena chuan, tukverh aţangin, "Awii, lo lut rawh u, Ni a sat teh iul nen, in lu te pawh a na nghe nghe ang e," tiin a han au va. Tichuan anni pahnih pawh chu inchhungah chuan an lo lut a, an han inphih fai hmasa te te a, chutah thingpui chu an in ta a. Taitesena nu chuan, "Nute, hei inleng duhawm tak kan nei a, tlangval hming chu hriat pawh i hre tawh a ni mai thei e, Thanghuta an ti a. I u nen kan lo sawi dun tawh a, kan lang a si khawp mai, nei ngei la pawh kan duhsak khawp mai che. Engtin nge i ngaih? tiin a zawt a. Nui chuan, "Ka nu, tunge maw Thanghuta i tih chu le? chutiang hming pu tlangval pawh chu ka va hre lo ve maw le?" a ti a. Taitesena chuan a nu chu a lo chhan khalh thuai a, "Nui, ka nu khan a hming a sawi sual palh a nih kha, a sawi tum chu Thangsahuta alawm. Beihpui chhung khan an inah khan kan cheng bawk a, nang pawhin hriat khat chuan i

hriain kạ ring a. Tin, a nu leh pạ mizia kan cham chhung khan hriat tumin arukin ka lo chik ṭhin a, mi ṭha tak nupa ni nghe nghein ka hriạ," a ti a. A nu chuan, "Tar hi chu kan hriat rengna a phuai tawh khawp a, Thangsahuta tih turah Thanghuta kan ti mai ṭhin pek a nih kha, nangni nula te chuan hriat thiam ve mai awm. Engpawhnisela, i u hian neih awm a nih leh nih loh chu a hre ber ang," a ti a. Nui chung hian Nui chuan, "A nih loh leh, ka nu, Thanghuta i tih chu nei ila min ti em ni? kan va thang nasa hut hut awm ve?" a ti a. A nu chuan tih tak hmel pu tak hian, "Nui, fiamthu a ni law, fiamthuna chi pawh a ni hek lo, i rilru hriat kan duh alawm" a ti a. Nui chuan, "Engpawh ni sela, ka nu, ka rilru put dan tunah mai chuan ka sawi thei lo." I kawng engkimah Lalpa rawn la, i kalna tur a kawhhmuh zel ang ang che," tih hi ka chang duh em em a ni a, ka rilruah a lian hle bawk a, chuvangin zanin lamah Engkim hriaa chu ka han rawn phawt ang a, naktuk zingah u Awii hnenah A mi chhanna chu ka hrilh mai ang," a ti a. A u pawh chuan chutianga tih nachang a nauvin a hria chu mak a tia, a lawmpui hle bawk a.

Nui chu nula fel tak a ni a, a pianphungah chuan Awii aiin a inkhaithli zawk mah a, ngo lamah erawh chuan an monu chu a tluk lo deuh va. A taimain a ṭuan pawh a ṭha hle a. Nula lepchiah lo tak a ni a, tlangval lem a thiam lo hle thung. An khaw tlangvalhote pawh hian nula cheia chei tuma an rim te pawh hian, a naupang chhe tal ta mai mai ṭhin a, nula awmin a awm duh ngai lo. A u ai chuan a ṭawng duh a, fiamthu thiam tak a ni. An monu nena hna an thawh dun ni te hian an nui dun nileng ṭhin a ni.

Zan a lo ni a, rei meng lo chuan Nui chu a mu thuai a. A mutthilh hma chuan Pathian chu a rawn ta a. "Hei Lalpa, Thangsahuta, Dungsei khaw hausa fapa neih chhunin mi neih a duh a, kei pawhin pasal atana lo pawm chu ka duh ve tho mai. Amaherawhchu, kei leh ka chhungte tan thil ṭha ber a ni ang em tih erawh chu ka hre thei lo va. Nang engkim hretu erawh chuan i hre vek a; chuvangin, zaninah hian he ka inleng chungchang hi, tih dan tur min hriattir ang che. Engpawh i thu thu ni rawh se. Amen" tiin a ṭawngṭai a.

A tuk chuan zing takah a u Awii nen chuan Nui chu tui chawiin an kal a. Kawng tluan chuan hlim takin an titi dun bawrh bawrh a. Nakinah chuan Awii chuan, "Nui, Pathian chhanna i hmu em ? eng rilru nge i put tak ? kei chu nei mai la ka duhsak khawp mai che," a ti a. Ani chuan, "Nizan khan ka ṭawngṭai ngat ngat a, nimahsela, ka beisei ang chuan chhanna chiang ka hmu lo. Tukin ka zing tho chu he hla hi ka rilruah a lo awm tlat — "Hmangaihtu hmangaihna hre zo lo vin." Ka ṭawngṭai chhanna a ni ang tih pawh a tirah chuan ngaihtuahna chang hre lo chuan ka awm a, mahse, chu thu chu ka thinlungah a lo ri nawn fo mai. Dik takin tun hma ka pianthar hma kha chuan, Pathian min hmangaihtu hmangaihna ka hre lo ṭhin tih te ka hre chhuak a. Tichuan ka ngaihtuah ta zel a, Thanga hian min lo duh derin min lo hmangaih em em nia rinna ka nei ta tlat mai a. Kei, a hmangaih hian mi hmangaihna chu ka lo hre lo niin ka inhre ta a. Tichuan chu thu ka thinlunga lo ri nawn reng mai chu Lalpa min chhanna ni chiahah ka pawm ta a ni" tiin an monu chu a hrilh ta a. Lungtiawii

chuan, "A ni ang, i ṭawngṭai chhanna ni chiahin kei pawhin ka ring tlat a ni" a ti a. Chumi tuk chuan tui chawi an lo tam lo hlauh va, tichuan tui chu an umah an thal sawk sawk a an haw leh ta mai a.

In an thlen hnu chuan Awii chuan a pasal leh a nu chu Nui nena an titi zawng zawng chu a hrilh vek a. Tichuan hlim takin chaw chu an kilho ta a.

An ni tiam chu a lo thleng ta a, palai pahnihte chu Taitesena te inah chuan an lo leng leh ta a. Palai hmel an hmuh ve leh chuan Awii leh Nui chu huan lamah hna thawkin an chhuak a. Palaite chuan thut hmun an han rem te te a, tah chuan pakhat zawk, Thanga pu chuan, "Ka pi, chanchin hriat tur kan nei thei tawh ang em ?" a han ti a. Taitesena nu chuan, "Rem lohna engmah a awm lo ve" tiin a chhang a. Thanga pu chuan, "cheng zali chu ka han lenpui chu a ni a, engtin nge in ngaih ?" a han ti leh a. Taitesena nu chuan, "Cheng zali te chu a ropui lutuk alawm. Keia ngaih chuan cheng zathum manpui atan tawkin ka hria. Maman nupui a neih pawhin cheng zathum manpui an kan pe a, a nau man atan cheng zali han ngen chu awm ni theiin ka hre lo" a ti a. Thanga pu chuan, "Thanga pain Nui man chu cheng zali ni turah a ngai tlat si a," a ti a. Taitesena chuan lo inrawlh ve ṭula a hriat avangin, "Chutiang chu Thanga pa ngaih dan ni mah sela, ka nu duh dan ang chuan Nui man atan chuan cheng zathum chu ni sela a ṭha ang. Hei chhung leh khatah kan insiam dawn a ni a, keini chhungkua phei hi chu in hmuh ang hian heti mai hi kan ni a. Mangangin awm ila Thanga pa lo chu tu dang nge kan belh chuan ang ? amah bawk hi

engkimna min buaipuitu tur a ni. Dik takin han sawi ta ila, man leh mual inchhiar vek hi a ṭuh a reng ka hre lo" a lo ti ve bawk a. Thanga pu chuan, "A ni tak e, in thu ang chuan cheng zathum chu ni ang hmiang" a ti ta a. Chutia man leh mual an inrem fel hnu chuan, inneih ni tur pawh an ruat nghal vek a. Thingpui an in zawh chuan palaite chu hlim takin Dungsei lam pan chuan an haw chhuk leh ta a.

Malsawmthanga chu a fapa neih chhun mo atana an nupaa an mi it ber an lungsikna ber an neih dawn avangin, a hlim em em mai a. A theih anga ropuia tihsak a tum a. Sial, bawng leh vawkka mo chu lo lawm a rilruk a. Nasa takin an inpuahchah a. Thangsahuta leh Nui inneih hun ni ruat chu a lo thleng ta ngei a, Malsawmthanga chuan a lo tum rilruk ang ngeiin, sial, bawng leh vawkin mo chu a lo lawm a, khaw ṭhenawm aṭangin ṭhenrual ṭha leh chhungleh khat tam tak, inneihna lawmpui turin an lo kal bawk a. Taitesena pawhin a farnu chu bawngchalin a thlah bawk a.

Then 17

Nikhat chu Aizawl lam aṭangin Taitesena chuan lehkhathawn a hmu a Lehkha ip pawn vei lam kil hnuaiah chuan "From Secretary, Mizoram Theologycal Committee, Aizawl" tih inziak hi a hmu a. Nghakhlel takin lehkhaip chu a hawng a, a chhunga lehkha chu a han chhiar a, Serampore College-ah seat, Synod-in a hmuhsak a ni tih a hria a, a han chhiar zel a, tlai lo va College hawn tirh nia lut ve thei tura inbuatsaih tura hrilhna a ni tih a hria a.

Kha leh chen ngbakhlel taka a lo ngbah fan fan a lo thleng ta chu a lawmin a hlim em em a. An ṭhut pindan aṭang chuan an mutna lamah a phei a, ṭhingṭhiin Lalpa hnenah lawmthu sawiin a ṭawngṭai ta a. Ama mimal duh dan chiah chuan an innei hlim hlawl a nih avangin Awii han kalsan mai chu hrehna deuh a nei a, College tlai theih chu nise a duhthusam a ni nghe nghe a. Amaherawhchu, Synod thu chu a zawm ngei tur ni chuan a inhre bawk si a Ngun taka a han inngaihtuah chuan, 'I naupan laiin i duh duhnaah i kal ṭhin a, i upat hnu chuan i kawngah an hreng ang a, i duh lohna lamah an kalpui ang che' Petera hnena Lal Isuan a tih kha a thinlungah a lo ri dawt dawt a. Tichuan Pathian remruatna chu ama tan leh a chhungte tana aṭha ber ang tih lungmuang takin a pawm nghet ta thlap a.

A ṭhiannu hnena a thu hmuh han hrilh chu a tir chuan a huphurh hle a; mahsela, a beisei ang lo takin Lungtiawii chuan a p sal chanchin a hriat chuan hlim hmel pu tak chungin, "U Sen, Pathian mi hriat nih hi a va han thlamuan thlak ṭhin em! Tun hmaa min hriaa min enkawl ṭhintu chuan min thlahthlam ngai lo tih ka hria. Pathian ropuina tura i tih duh ber ti thei tura kawng rawn inhawng tan hi, Lalpa vang a ni. Aw, a va lawmawm tak em! Mihring taka ngaihtuah erawh chuan, "U Sen, i tel lova, ka nu nen chauhva khawhar taka kan awm tur chu a huphurh awm hle mai. Eh le taka, a huphur awm leh lo yang. Pathianin min awmpui ang a, nang pawhin i thil zir te chu ṭha takin i rawn zo vang a; tichuan Lalpa rawng kan chhungkuain kan la bawl tlang ang chu. In lam rawn ngaihtuah reng reng sub ang che. Harsatna kan neih leh Nui

te nupa an awm a, min ṭanpui an hnial reng reng lo vang. Tin, keimah aia hmangaih zawk i neih hi, thik a hnekin ka lawm zawk a. A chhan chu, chu mi i hmangaiha chu i hmangaih nasat zawh poh leh i mi hmangaihna hi a nasa zual sauh ni hian ka hre tlat zuk nia" a ti a.

Chutiang thu chu Lungtiawiin a sawi ngai ang tih reng reng Taitesena chuan a beisei ngai lo. A thinlung a khawih nasa em em a, a dam chhunga a theihnghilh loh tur thu nung niin a hria. Tin, Taitesena nuin a fapa lehkha hmuh thu a hriat chuan a lawmpui hle a, a chhuang rilru hle bawk a. Taitesena hnenah chuan, "Taite, hlim takin kal ang che. Kum li emaw kum thum emaw Pathian thu zir chuan i thang bo a ṭul ang a, a remchan hun apiangah kum tin i lo haw zawk thei ang chu. Min ngaihtuahin i lung te i tileng mai mai ang e, chutiang tur a ni ngai lo. Awii nen, kan nufain hlim takin kan lo awm ang. 'Ka hma lamah Kraws, ka hnung lam khawvel' tih hla kha i thinlungah riak se ka duh ber e" a ti a. Tichuan a nu leh a nupui te thusawi chuan nasa takin a fuih a. Tichuan dawhkan an kil a, Taitesena chu lawmthu sawiin a ṭawngṭai a. 'Lalpa, i remruatna mak tak avangin i chungah kan lawm e. Nu leh nupui, nangmah hmangaihtu min pek avang pawh hian i chungah ka lawm e. Nang chu ṭanpui var ṭhintu Pathian i ni a, ka thang bo chhung pawhin, tun hmaa min awmpui ṭhin ang khan lo awmpuiin kaihruai zel ang che."

An nupaa Aizawl pana chhuah an tum zing chuan, Awii pa, Ṭani leh Rinawma te chu chaw eiah an ṣawm a. Chaw te an ei kham hnu chuan

thingpui te an han inbo leh te te a. Tichuan Taitesena te nupa chu Dungsei lam panin an chhuk dun ta a. An nau te in (Pu Malsawmthanga in)-ah chuan an innghat a. Taitesena te nupa Malsawmthanga inah an riak dawn tih ṭhenawmten an hriat chuan, zan lamah chuan an lo leng khawm ṭaih a. Pathian thua titihona an nei a, an hlim hle a. Tin, Taitesena pawhin lengkhawmhote chu Pathian thu a zir chhunga Thlarauva thuama a awm zel theihna tur leh, ni tina Thlarau lama siam thar a nih zel theihna tura Pathian hnena dilpui fo turin a sawm bawk a. An inpawl khawm chu an tui tlang bawk a, rei lo te emaw an tih chhungin lenghawn ar a lo khuang ta mai a, tichuan, lengkhawmhote chu tui taka mu tura induhsak tawnin an inmangṭha a, an ṭin ta a. Chutia lengkhawm an ṭin darh hnu chuan inneitute leh mi khualte pawh chu an mu ve ta nghal a. Inneitupa leh Taitesena erawh chu mu chungin an titi dun zel a. Taitesena chuan, "Ka pa, hei kum 3/4 emaw Pathian thu zir turin ka thang bo dawn chu a ni a, chung chhung chuan ka nu leh Awii te hi in nupaa kutah ka dah a. I hriat angin keini unau hi chu naupang te kan nih lai aṭanga pa nei ve lo, fahrah kan ni a. Mahsela, tunah hian hringtu ai maha duhawm nu leh pa Pathianin min pek avangin ka lawm em em a ni. Ka nute ka ngaihtuah reng reng lo, Pathian leh nangman a ṭul angin harsatna te nei an nih pawhin in ngaihtuah ang tih ka ring tlat a ni" a ti a. Thanga pa chuan, "Ni e, i nu leh Awii chu rawn ngaihtuah reng reng suh ang che, a dama kan nupaa kan dam ṭek ṭek chhung chuan theihtawp kan lo chhuah ang, i thil zir lamah i rilru pek tum hram hram zawk ang che. Pathianin tisa leh thlarauvah chhung leh khatah min siam a

ni tih hi kan chhungkua pawhin kan hria a, kan lawm em em a ni. Harsatna kawng tinrenga inṭanpui tawn tur kan ni tih hi kan hre reng a nia" a ti a. Zan te a lo rei ta bawk a, an titi chu an tawp a, muthilh tum chuan an ngawi dun ta a.

A tukah chuan Taitesena te nupa chuan Aizawl lam chu an pan ta a. An chuanna motor a ṭawp viau mai a, chuvang chuan kawngah an chawl zing hle a. Tlai lam thim thet thetah Kulikawn an thleng thei ṭawk a. Tichuan Awii putea inah an lut a, chutih lai chuan tumah an awm lo va. Ngaihsaki, ṭhenawm te in va kal-zawk chuan ral khat aṭangin a ute a hmuh ve leh chuan a lo haw phei a, tichuan chibaite an inbuk hnu chuan an inbualna tur tui te a buatsaihsak .. An nupaa an inbual zawh fel chiah hnu chuan, Awii pute nupa mitthi ral pawh chu an lo thleng a. Awii pi chuan, "Tei hi khawiah nge a awm le ?" tiin Ngaihsaki chu a han zawt a. Ani chuan, 'Ka ute nupa lo thlen hma lawk khan inkhawm turin a chhuak hman tawh alawm. Kei pawh kan in an luh lai chiah chuan ka awm lo, kan ṭhenawm te thil kan hawh ka va pe lawk a, an lo thleng tih ka hriat ve leh ka haw var a ni" a ti a. Tichuan, mi dangin chaw an lo ei tawh avangin Taitesena te nupa pawh chuan chaw an ei ve ta a. Chutia chaw an kil lai chuan, a ṭhianpa pawh chuan Taitesena te an lo zin tih a hriat chuan a nau puak mu lai chu khumah a mut sawk sawk a, Ngaihsaki te inah chuan a lo leng bawk a. Tichuan Taitesena te nupain chaw an ei kham hnu chuan ṭhutna pindanah chuan an inkawm tlang ta a. Nakinah chuan, a ṭhianpa chuan, "Ṭhianpa, tun hma khan i rilru ka lo hre phak lo hlein ka hria, hetiang hi i tum a lo

ni reng mai si a, i tan Setana tirhkoh anga ka chet chang a lo awm fo tawhin ka hria, min ngaihdam pawh ka duh a ni. Hetianga i thil tum tipuitling thei tur hian Lalpan rem a ruat niin ka hria e" a ti a. Taitesena erawh chuan, "Țhianpa, Setana tirhkoh anga ka chunga thil i tih reng ka hre lo. Hmana kan titi dun țuma i thil sawi te kha dik lo hul hualah i ngai a ni mai thei e. Mahsela, chutiang dik lo hul hual zawng a ni bik hlei nem. Aizawl khawpuiah tun lai pawh hian, hna engemaw chelh chunga rinawm taka Lalpa hniakhnung zui tam tak an awm alawm. Heng mite avanga Kohhran pawh hi ngelnghet taka engemaw chen chu awm thei a ni asin. Tin, a thu rengah pawh mi zawng zawng hi ram danga pen chhuaka Chanchin Țha hril turin, Pathianin a ko vek lem lo. Missionary thawk tur hian mi bikte a ko țhin a, chung zingah chuan ka lo tel ve mai a ni zawk. I mi duhsakna avangin ka lawm tak tak a ni" a ti a. Titi dangin an chhun zawm ta a. Zan a lo rei hnu chuan anniho pawh chuan mut zai an rel ta a.

A tuk chawhma lam chuan Taitesena chu Synod Office-ah a han kal a. Tih țul zawng zawng a tih zawh hnu chuan, Zosap inah a leng a. Ani chuan fuihna thu țha tak tak a lo hrilh a, țawngțaina a lo neihpui bawk a. Zosap fuihna zinga pakhat chu hei hi a ni—"Harsatna hi mihringte timihring tu a ni. Harsatna țhenkhat chu pum pelh theih a ni a; amaherawhchu, harsatna pumpelh theih reng reng lo chi tam tak a awm bawk. Chutiang harsatnain a tlakbuak kunah che chuan ringtu i nihna kha i hman a țul a ni. Chutiang harsatna chu Krista nena hmachhawn i nih phawt chuan nangmahah muanna

leh, hahdamna a awm ang. I thinlung a buatsaih tawh chuan harsatna eng ang pawhin rawn bei ṭhin che mah sela, a nghawng a na teh chiam lo vang." Chumi zawh chuan a thlen in lam panin Taitesena chu a haw ta a.

A tukah chuan zing takah Awii te nupa chu an tho va, a u te rual chuan Ngaihsaki pawh chu a tho ve nghal a. Thingpui te an in zawh chuan Motor station lam pan chuan an pathum chuan an kal ta a. Taitesena te nupa motor a an ṭhut fel hnu rei lo teah chuan phai lam panin motor chu a kal ta a. Ngaihsaki pawh chu an in lam panin a haw ve ta bawk a. Dar kar hnih vel an kal hnu chuan Dungsei khua chu an thleng thla a. Khualzin tan chaw eina hmun remchang a nih avangin Taitesena te nupa pawh chu hmun dang pan lo chuan Thanga te inah chuan an lut nghal a. Chaw an ei kham hnu lawk chuan motor horn a lo ri ta mai a, tichuan, Taitesena chu hman hmawh takin a insiam a, Awii leh Malsawmthanga te chhungkua a mal mala chibai a buk zawh hnu chuan, phur awm ṭahran hian motor lam chu a pan phei thuai a, a lut chiah tih chuan motor pawh chu Silchar pan chuan a tlan ta nghal a.

Taitesena liam hnu chuan a nupui chuan Nitlangailo lama haw chhoh ve nghal mai a rilruk a. Mahsela, Thanga nu leh pa chuan, "Zan in chu riak la, naktukah i naute nupain an han hruai ang che" tiin an sawm a. Awii pawh chuan a khua a har bawk a, an sawm ang chuan a riak ta a. A tuk chawhnu lamah chuan Nui te nupa chuan an u chu Nitlangailo khuaah chuan an han hruai ta a, ni hnih an cham a. An cham chhung chuan zan

tin ṭhenawmte leh Awii pa chu an lo leng ziah ṭhin a, Pathian thu an phak tawk tawkin an sawi ho ṭhin a, an hlim hle mai.

Chumi tlai chuan Taitesena chuan Silchar dar 5 pm. velah a thleng a. A lu chu a hai deuh chhelh chhawlh nain, Silchara riah chu thih hreh takin a hreh a, tichuan Rail Station lam chu a pan ding nghal a. Ticket lei a han tuma, mahsela, 1st. class ticket lei tur reng reng a lo awm tawh lo va, tichuan, 2nd. class ticket chu a lei ta tho va. A chuanna compartment chu mi an tawt em em khawp a, ṭhutna chu sawi loh, han veina tur tak ngial pawh hmun awl awm lo vin, bungrua leh puanthuahin a khat a. A tih ngaihna hre lo chu a puantel chu zun in pindan kawngkhar bulah a dah ta ringawt a, a chungah chuan a ṭhu ta a. A han hawi vel chu Mizo chuang ve tumah a hmu lo va, mal a inti em em a; a ṭawng han hriat chhun te lah chu a tan chuan ṭawng hriat loh a ni mai si, eng thu nge an sawi tih pawh chu a hre lo va. Chutia khaw har taka a ṭhut lai chuan a rilru chu a vak thui hle, a mitthlain an inchhungah a nu leh Awii khaw har taka ṭhu hian a hmu a. Lungtiawiin "Pathian i hmangaihna a nasat poh leh kei min hmangaihna pawh hi a zual sauhvin ka hre ṭhin" a tih kha a rilruah a cham reng a. Chutia khaw har taka a awm lai chuan hmun tina awma a .thil tih engkim hriat-pui ṭhintu Pathian hnenah chuan a ṭawngṭai ta a. Chutia a han ṭawngṭai zawh hnuah chuan a khaw harna chu a lo kiang ta a, a thinlungah chuan he hla thu hi a lo lang a—

Khawvel mi, thim zinga leng zinga
Mala ka awm laiin,

Awmkhua harin malin ka awm lo;
'I hnenah ka awm zel ang' tiin
Ka Chhandamtu'n min awm kawng tluanin.

Lalpa thihna daihlim hnuaia thuten,
Nunna eng an hmuh nan,
Hmangaihnain min entir ang che.

Turni aia eng ropui, Isu,
Thla ang min entir la;
Ka tawng ka chet leh nun danah hian,
I hmel duhawm thim zinga thute'n
Hmua i hnen an rawn pan ve nan.

Aw hnam tin chi tin tawng tin hmangte,
An dang chuang si lo ve;
Kan ṭian leh murna hmun lo mah se,
Lal thisena hrin pumkhat kan ni,
A hmangaihnain min thui khawm si.

Pathianin a kiangah eng lai pawhin a awmpui a ni tih a mangngbilh laiin a khua a har em em a, A awmpuina a hriat chhuah ve leh chuan a khawharna zawng zawng chu, chhumpui zing a kiang ta duak angin a thinlungah chuan a kiang ta a; tichuan Lalpa hnenah mittui nen lawmthu a sawi ta a. Kawng tluan chuan khawhar hre lo vin, hlim takin a awm a. A chuanna rail chu ṭumhnih khat thlak a ngai a, mahsela, amah pawh chu a tlangnel ve telh telh a. Silchar a chhuahsan zana a rail chuanna a mi chuangte ai mahin Gauhati Station pelh chinah phei chuan khualzin an buk nasa em em zawk a. Ni thum zet raila a kal hnu chuan Serampore khua chu dam takin a thleng a, Bible College Principal in lam a pan hmasa phawt a, tin ani chuan a awmna

tur hostel a lo kawh hmuh a. A awmna tur pindan a luh ve leh chuan, phih pawh inphih fai hmasa 'ta lo chuan a puanthuah tel chu a mutna tur khumah chuan a nghat chawt a, him taka Serampore thlenga hruaitu Pathian hnenah chuan lawmthu sawiin ṭhingṭhiin a ṭawngṭai a. Chu mi zawh chuan a inbual a chaw te a ei a, a zin kawng a thui bawk a a chau hle a, rei lo te hnuah chuan a muhil ta bawr bawrh a.

Hlawm hnihna

Then 18

Taitesena awmna (hostel) pindanah chuan Chhim lam aṭanga lo kal mi pakhat a awm bawk a, chu pindan chu mi pahnih awm theihna tura ruat a ni reng a. Chu pa chu pa fel tak, bengvar tak a ni a, a hming chu Mohan Rao a ni. Taitesena nen upat lamah pawh inrual tlang ni awm takin a lang a.

Bible College hawn ni chuan anni ṭhiandun pawh chu College an va kai ve a, thil ṭul tih tur an tih zawh hnu chuan an hostel lamah an haw leh mai a. Serampore chu a lum em em khawp mai a, Taitesena a khuma a han mu hahchawl zawk chu a han chhing hlek a, a taksa pum mai chu a thlanin a bual a, a tawnzau hak te pawh chu a huhchhuak deuh vek mai a. Tichuan, a mu chu a tho va a va inbual harh te tea, thingpui te a in zawh chuan a thil mamawhte lei turin Mohana nen chuan bazar lamah an leng chhuak a.

Zanah chuan vakchhuak lo vin, chaw ei kham chuan lehkha chhiar tur te an la nei lo bawk a, an

ṭhiandun chu anmahni khumah ve ve chuan an bawk-zal a. An titi a, Taitesena chuan, 'Ṭhianpa, min lo hre thiam la thil eng engemaw han zawh che ka duh a, engvanga Bible College hi rawn zawm ve nge maw i nih le? a ti a. A ṭhianpa chuan, 'Mr Tai-tesena, i thu mi han zawh chu zawhna pawimawh tak, zawh awm chi tak niin ka hria, i ngaihthlak peih chhung chu ka han hrilh teh ang che. Amah-erawhchu, nang pawhin i chanchin sawi i hnial bik lem lo vang chu, chanchin inhriat tawnna hian kan pahnih inkarah inṭhianna thuk leh nghet tak a hring thei ang tih ka beisei bawk a ni' a ti a. Taitesena pawh chuan, 'Chanchin pawimawh leh ngaihthlak nuam nei mah suh ila, i ngaihthlak duh phawt chuan tlaivar zak pawhin ka hrilh mai tur che alawm' a ti ve mai bawk a.

Dr. Mohana chuan a chanchin chu hetiang hian a sawi ta a—'Post Graduate ka zawh hnuin College pakhatah lecturer hna ka thawk a. M.A. ka exem kum chuan Osmani University hnuaiah Class I, First (English)-ah Pathian ṭanpuinain ka tling ve hlauh va. Tin, College-a ka thawh chhung chuan Ph.D atan ka inbuatsaih a, kum li hnuah chuan ka hlawh-tling ta nghe nghe a. Amaherawhchu, vanduai thlak takin ka fanu kum 1 vel a nihin a nuin min boral-san a; tichuan ka nu leh ka farnuin ka fanu chu an enkawl ta a. Ka sawi hmaih reng reng loh tur chu, Kristian chhungkua aṭanga lo sei lian ka ni a, mah-sela, sakhua hi ka lo la run ngai vak lo va, lawmna leh hlimna hmuh tumin khawvel lamah ka tlan chak em em ṭhin a ni. Chutia ka nupui, ka hmangaih em emin min boral san hlim phei chuan awm ngaih-na hi ka hre lo khawp a, ka a lo chauh hi a ni ber

mai. Ka nupui anga min hmangaihtu khawvelah hian awm leh thei ngai pawhin ka ring lo va, khawhar leh lungleng takin zanah pawh muhil thei lo vin thla khat chhung lai chu ka awm nghe nghe a; ka taksa pawh hian a tuar nangiang reng a ni. Ka fanu a nu ngaia a ṭah chang phei chuan awmngaihna hi ka hre mawlh lo mai a, han tih ngaihna teh chiam pawh chu ka hre bawk si lo nen. Kan sum leh pai, ka chhung te, ka lehkha thiamna te leh khawvel thil dang reng reng hian, thihna avanga ka lungngaihna chu a hnem zo mawlh si lo. Chutia thla khat chhung mangang taka ka khawsak lai chuan zan khat chu Bible ka han chhiar a – 'Nangni thawkrim leh phurrit phur zawng zawngte u, ka hnenah lo kal u la, keiman ka chawlhtir ang che u' tia Lal Isuan a sawi chang tak kha ka han chhiar hlauh mai a. Tichuan, khawvelah hahchawlhna reng reng ka hmuh si loh avangin, ka manganna leh lungngaihna nen Krista hnenah ka tlu lut ta chawih mai a, Krista danglam ngai lo, a thutiama ding ngheta chuan chhungril lama thlamuanna leh hahchawlhna min pe ve ta a ni. Khawvel thil engmahah hian lawmna a famkim thei lo va, Isua Kristaah chauh lawmna famkim chu a lo awm a ni tih chu a khawngaihna a zarah ka hre chhuak ve ta a. Tichuan ka thiamna leh theihna te chu khawvel tana hmang lo vin, Pathian tana hman duhna nasa tak ka lo nei ta zawk a ni. A thlawna Pathian khawngaihna keimaha lo luang lut hi, hupbet mai lo vin mi dangte hnena a thlawna pek chhuah ve duhna ka nei ta a. Chutiang atana inbuatsaih turin tah hian ka lo kal ve a ni ber e' a ti a. Taitesena rilru chu a ṭhianpa thusawi chuan a khawih hle a, tichuan, 'Mohan, Pathian hmangaihna leh a hna thawh dan

hi a mak teh tak asin maw le. I țhiannu chu boral lo ta se chuan chutiang rilru chu i pu lo mai thei na ni. Bible-in 'Pathian hmangaihtu amaha ruat anga a kohate tan chuan an țhatna turin engkim Pathianin a hmang țhin a ni' tih dikna chu nangma chungchangah ngei hian hmu ta niin ka inhria. I hmangaih i nupui boralna chu i tan Lalpan malsawmnaah a chantir ta zawk a ni. Tun hma chuan i nun program chu nangmahin țha tur anga i rinin i siam a, tunah erawh chuan Lalpain a duh danin i nun program chu a her kual tawh dawn thung a ni. Kei pawh hi nangmah ang bawkin harsatna ruama ka awm laiin Hmangaihtu Pathian chuan chu dinhmun rapthlak tak ațang chuan min chhanchhuak a ni. Thingtlang khaw te tak tea awm ka ni a; ni khat chu Aizawl, Mizoram khawpui berah hna zawng turin ka kal a, vanduai a siamin motor accident ka tawk ta hlauh mai a, ka chuanpuite zawng zawng phei chu an boral nghal vek a. Kei erawh chu vanneih a siamin thihna ka pumpelh a, ni sawm vel damdawi inah ka awm a. Chutia Damdawi inah ka awm lai chuan 'Chanchin Țha' puang darh tura KOHNA ka hmu ta a; tichuan ka thil tum hmasa chu hnawlin, Krista pasalțha ni tura inbuatsaih turin tah hian ka lo kal ve a ni. Khawi lamah nge min tiru dawn ka hre lo, engpawhnisela, min tirhna apianga kal turin ka inpe tawh a' a ti a.

Mohan Rao chuan, 'Chu Mr. Taitesena, nang leh kei Pathianin min koh chhan leh min koh dan chu a va inang ve le; Pathian thil tih dan hi a mak țhin teh e, mihring te hriat thiam phak rual a ni lo. Nang chu Mizo i ni a, kei lah chu Chhim lam mi daih ka ni a; kan țawng leh hnam, hnam nunzia te

danglam mah sela, Engkimtithei leh Engkim hretu Pathian chuan Chhim tawpa mi leh Hmar chhak tawpa mi rilru hmun khat min pe chiah ni hian ka hria. A ! pindan khata awm dun awm reng pawh niin ka inhria, kan duhzawng, tuina leh kan titi te pawh a inrual dun hle bawk si a' a ti a. Taitesena chuan, 'Ţhianpa, i thusawi chu ka pawm zawng tak a ni, hetia pindan khata kan khawsa dun pawh hi Lalpa remruat a ni ngei ngei ang. Keima mi mal tan phei chuan vanneihna nasa tak a ni, i hnen aţangin thil tam tak zir thei dawna ka inrin avangin' a ti a. Mohana chuan a sana chu a han en a zan dar 1 a lo ni ţep tawh a, 'Mr. Taitesena, kan tlaivar thei mai dawn alawm le, mutbilh i tum teh zawk ang' a ti a. Tichuan an pahnih chuan an ngawi dun ta a, rei lo te hnu chuan an hnar dun ta sak sak a.

A tukah chuan zing takah an tho va, thingpui an inzawh chuan an inbual a, chutah Pathian hnenah lawmthu sawiin ţhingţhiin an ţawngţai a, chutiang chuan a remchan chhung chuan an ti ta zel a. Chi leh kuangah thuhmun lo mah sela Krista thisenah chuan unau an ni tih chiang takin an inhria a. Chuta ţang phei chuan 'Brother' tiin an inko ta nghe nghe a. An inkawm ngeihin an inringtawn em em a, harsatna an neih pawhin zep miah lo vin an inhrilh tawn ţhin Davida leh Jonathana an tluk chiah loh pawhin an hlat vak lo vang.

Tuk khat chu zing takah hian Taitesena chu a tho va, bathroomah a va inbual a, pindana a lo kir leh hnu pawh chuan Mohana chu a lo la mu reng mai e. Nidangah chuan Taitesena ai maha tho hma

zawk ţhin a ni a; chuvang chuan ngaihţha chiah lo chung chuan Taitesena chuan a ţhianpa lu chu a han tawk a, a lo sa hle mai nghe nghe a. Tichuan 'Brother, i peihsam lo vem ni? i va tho har ve?' a han ti a. Ani lah chu biak loh ang maiin a muthilh ngaiin a muhil bawrh bawrh mai a. Taitesena chuan a lu a han sawi a, a han bia a, mahsela, ani chuan a chhang chuang lo. Tichuan a ngaih a ţha ta lo va an Hostel Superintendent chu a hrilh ta a. Hostel Superintendent pawh chu a insiam sawk sawk a, Taitesena nen chuan hostel lamah chuan an kal ta a. A ţhianpa chu a khumah chuan nikhaw hre lovin a lo la lum reng a. Superintendent chuan a lu a han khawih a a lo sa hle a, a khawsik pawh chu a sang hlein a ring a. Tichuan hmanhmawh takin lehkha a ziak a, chumi keng chuan Taitesena chu Doctor incharge hnenah a tlan ta a. Doctor chu damdawi leh inenna leh thil ţul dangte kengin hostelah chuan a kal nghal vat a. Mohana khawsik a han en chuan 104.50 lai a ni a. Tichuan damdawiin a chiu va, a zun leh ek, thisen nen exam a ţul tih Taitesena chu a hrilh bawk a. Chuti taka a khawsik a san avang chuan Mohana chu a zawi hluah hluah a, engmah a ciin a in duh lo va, a lu a na em em bawk a.

A tuk leh zingah chuan doctor hrilh ang chuan a zun leh ek exam tur Taitesena chuan a la a, Damdawi inah chuan a kalpui nghal a. Zun leh ek endiktute hnenah Doctor chuan a pe nghal a. Chutia ngun taka an exam hnu chuan hrik engmah an hmu lo va, a zun pawh chu a ţha a. Tichuan Doctor chuan thisen latu pakhat a tir a, a lo kir leh hnu chuan a thisen chu an han endik leh a, malaria

hrik an hmu ta a. Tichuan Damdawi in motorin Mohana chu an phur a, Damdawi inah chuan an awmtir ta a. Mohana natna chu sikserh a ni tih Doctor-in a hriat chian hnu chuan sikserha dam lo enkawlin a enkawla.

Damdawi inah chuan Nurse tlawmngai tak takte an awm avangin, enkawltu hranpa awm a ngai lo va, chuvang chuan Taitesena pawh chu ṭul ti hle mah sela zan lamah chuan a riak lo va. Amaherawhchu, tlai lamah a kanin a kal ziah a. Chutia Doctor-in a ṭhianpa natna an hriat chian hnu chuan enkawl dan pawh an hre bawk a, ni ruk emaw lek hnu chuan Hospital aṭangin Mohana chu a chhuak leh ta mai a. Tin, a dam lon chhung khan Taitesena leh a ṭhianten tih tak zetin Mohana tan an ṭawngṭai ṭhin a, an ṭawngṭaina chu Lalpan a chhang a ni ang, rei lo te hnua Mohana chu Damdawi in aṭanga a lo chhuah leh mai theih ni. A dam kawr chak loh zual chhung chuan College pawh a ṭhulh a.

Half yearly Exam a lo hnai ta hle a, anni ṭhiandun pawh chuan an theih ang ang chuan ṭan an la a. Pathian pawlna thlahthlam mai an duh loh avangin, hun tam zawk lehkha an chhiar theih nan tiin a thawh hma lamah an ram ṭang a, 'Engkim kan tih apiang Lalpain min hriatpuiin min ṭanpui zel ṭhin a ni tih rinna hian rilruah thlamuanna a hring ṭhin a ni' an ti mai ṭhin a. An exam chhung zawng pawh chuan harsatna nei lo vin, tluang takin an ti thei a, chuvang chuan Pathian hnenah lawmthu an sawi mawlh mawlh mai ṭhin a ni. Result a lo chhuah pawh chuan Mohana chu pakhatna a ni a, pahnihna chu Taitesena a ni.

Infiam an ngaina ṭhian dun hle bawk a, an off period-ah tawh chuan infiamna pindanah hmuh turin an awm dun chawt ṭhin. An College kum tawp inelnaah pawh Taitesena chuan Table tenis-ah championship cup a la nghe nghe a. Mohana pawh chu a duai bik lo Badmington competition-ah an ṭhiandunin an ṭang dun a, championship cup an la a. Champion ni awm tak pawh an ni ve ve a, chak vanga uang vak chi an ni lo. 'Tun ṭum chu ṭhian-ten min hlahthlem avangin championship cup kan la thei ṭawk a ni' an ti mai a. An ṭhianteho lah chuan an itsik lo bawk a, anni pahnih hi chu an chak dun reng a ni, champion ni awm reng an ni tiin an lawmpui em em zawk a ni.

Then 19

An College Annual Session zawh chuan ni eng-emaw chhung chu college khar a ni dawn a, chumi chhung chu anni ṭhiandun chuan mahni ram lama haw an rilruk ve ve a, chawlh hun an nghakhlel hle a. Mohana chuan Taitesena chu Hyderabad lama zin turin a sawm ngar ngar a, kal man leh khuta a cham chhung senso zawng zawng pawh pek-sak vek a huam nghe nghe a. Mahsela, in lam a ngaihtuah em avangin a ṭhianpa sawmna zahawm tak chu pawm theiin a (Taitesena) inhre lo va, Zorama haw ṭulin a hria a, hun remchang danga la zin erawh chu a tum rilru tho va.

Kum tawp Exam tawp ni chawhma lam chuan Mizoram aṭangin thirhrui a lo thleng a, lehkhaip chungah chuan Taitesena hming a inziak a. Thir-hrui semtu chuan Principal Office-ah a luhpui hmasa

phawt a, ani chuan a lo la a. A han chhiar chuan Taitesena nu thih an rawn hrilhna a ni tih a hria a; Tichuan a han ngaihtuah vang vanga thirhrui chuan Taitesena chu a tibuai hle thei ang tih a hria a, chutah chawhnu lamah subject khat exam a la hmabak si a; Tichuan chawhnu exam a zawh hnua pekah tiin a zep ta rih a. Chawhnu lam chuan zirlaite chuan exam chu an chhun zawm leh a, Taitesena pawh chuan chanchin engmah a la hriat loh avangin muang siaiin a exam a. Zirlai țhenkhatte chu an helhhawlh zauthau tawh a, an chhang sawk sawk a hall ațang chuan an chhuak thuai a. Taitesena te țhiandun chuan lungmuang takin an bei zel a, dar 4 pm.-a ban dar a rik veleh chuan an papers chu an siam țha mawlh mawlh a, an theh lut ta a. Hall ațanga Taitesena a chhuah veleh chuan peon, amah lo chang rantu chuan, 'Principal-in hmuh che a duh a, a office-ah tunah kal rawh' tiin a lo hrilh a. Engvanga Principal-in hmuh duh nge a nih tih ngaihtuah chungin a țhianpa Mohana nen chuan Principal Office pan chuan an kal ta a. Pawnah a țhianpa chuan a lo nghak ran a, ani erawh chu Office chhungah chuan a lut a. Principal-in a lo hmuh veleh chuan, 'Mr. Taitesena, pawi ka tihpui khawp mai che, hei i telegram a lo thleng a, i nu thih thu an hrilhna che a ni. I in exam lai a nih avangin i rilru a tibuai ang tih ka hlau va, ka lo zep rih a ni' tiin telegram chu a pe a. Taitesenan thirhrui chu a han chhiar a, a nu a hmangaih em em chuan he khawvel hi a chhuahsan ta a ni tih a hria a. A intipachang hram hram a, chuti chung pawh chuan a mittui chu a biangah a luang zawih zawih mai a. Principal chuan a khawngaih em em a, 'Mr. Taitesena, hetianga i nu, i a..m bo hlana a

awm lo hi a pawi tak meuh meuh a ni; amaherawhchu, nang chu ringtu chak tak niin ka hmu che a, i nu thih avanga i lungaihna zawng zawng chu Krista hnenah thlen la, tichuan a chakna leh thiltihtheihnain i harsatna chu a hnehsak ang che' tiin a hnem a. Tichuan Office ațang chuan mittui nen a chhuak a, an hostel lam pan chuan a țhianpa nen chuan an kal ta a.

Mohana chuan a țhianpa lungngai hmel leh a bianga mittui luang zawih zawih a hmuh chuan, thirhrui a hmuh khan chanchin lawmawm lo tak a rawn hrilh ni ngeia rinna a nei a; tichuan 'Brother, i va lungngai awm ve? eng chanchin nge i hriat?' tiin a țhianpa chu a zawt a. Ani chuan, 'Brother, Ka nu min hmangih em emtu chuan min awm loh san ta a ni tih thu min rawn hrilhna a ni. Ka nu thihna chu ni nga lai a lo ni tawh nghe nghe a, thirhrui a kal chak loh vangin ka hmu tlai mai zawk a ni' a ti a. An (hostel) pindan an luh ve leh chuan Mohana chuan, 'Engmah tih theih ka nei lo va, amaherawhchu, Engkimtitheia kan nei a, a țanpuina i dil ang' tiin țhingțhia țawngțaiin țanpui Lalpa a dil a. Tin, a țhiante a vanduaina chung chang thu hria apiang te chu an pindanah chuan an lo lut hlawm a. Eng engemaw sawia an titi ho zawh chuan a țhiante chu an țin darh ta a. Anni țhiandun pawh chuan zanriah an ei kham chuan mut an rem ve mai a, Mohana phei chu a muhil nghal mai a; Taitesena erawh chu a nu thih nia a nupui awmdan tur leh a naute awmdan tur suangtuah ta reng rengin a muhil thei lo va. Amah hmangaih em emtu leh duat em emtu a nu hmel kumkhuaa a hmu tawh lo tur chu a han ngaihtuah chuan a rilru a ipik em

em a. A enkawl leh bawihsawm hauh lova a kal ta mai chu na a ti em em a ni. Tichuan a awmngaihna hre lo chu a khumah chuan a ṭhu a, a ṭawngṭai ta a—'Lalpa, nu nangmah ṭih leh a fate hmangaih em emtu min pek avangin i chungah ka lawm e. Tunah hian khawvel hreawm chhuahsanin i hnenah chatuana chawl turin i hruai ta a. Khawvel aṭanga ka thlir chuan lungngaiin ka mangang tak tak a ni. Ama mimal chung chang ka ngaihtuah erawh chuan a tan lawmna ropui tak, kaisanna lawmawm a ni ngei ang tih ka ring. Lalpa, tunah hian ka lungngaih, manganna leh lungchhiatna min lak kiansak la, nangmah ngeiin min awmpuiin min mutpui ang che' tiin. Chutia khum chunga a let a let chu a muhil ta a, a han ṭhanharh meuh chuan zing dar 8 a lo ni der tawh a.

Tukṭhuan (Breakfast) a ei kham chuan Taitesena chu a inchei a, a ṭhianpa Mohana nen chuan an Principal hmu turin a bangla lam an pan a. Principal-in a lo hmuh ve leh chuan 'Mr. Taitesena, nizan i muhil thei em ? Kan nupain kan ngaihtuah hle che a, i tan kan ṭawngṭai asin !' a lo ti var a. Ani chuan, "Ka pu, min ṭawngṭaisak vang a ni ngei ang tui takin ka mu a, ka han ṭhanharh meuh chuan dar riat a lo ni reng tawh mai. Pathianin min awmpui avangin ka thlamuang khawp a nia" tiin a chhang a. Principal chuan, "Engtikah nge haw i tum ?" tiin a zawt a. Ani chuan, "Naktuk hian chhuah ka han tum thlaringawt chu a ni a, tum angin ka awm thei ang emaw tih erawh chu ka sawi thei lo. Ka pu, nakum lam ka thlirin harsatna nei dawnin ka inhria a; fahrah ka ni a, naupang te tak te ka la nih laiin ka pain min ṭoralsan a, ka farnu

pawh chutih lai chuan a kal thei chhet chhet chauh a la ni a. Harsatna nasa tak karah ka nu chuan kan unauvin min chawi lian a, ka farnu pawh chuan Serampore-a Pathian thu zir tura ka lo kal dawn ṭep hian khual khuaah pasal a nei a. Tichuan ka nu leh ka nupui chu kan inah chuan an awm a. Hetia ka nu a boral ve leh tak si chuan ka nupui chuan amah chauva in a nghah a ṭul ta niin a lang a, chu chu a tan hrehawm lutuk niin ka hre si a, kawng dang zawh thei ni tawhin ka inhre bawk si lo, chung chuan ka rilru a timangang hle mai," a ti a.

Principal chuan, "Chu chu i harsatna a nih chuan tihian ngaihtuah ta ila, intan a ṭha ang em tih erawh chu ka sawi thei chiah lo va. I nupui chu nakum chuan hetah rawn hruai ve mai la, in inluah tur ka lo ngaihtuah mai ang" a ti a. Chu ve leh Taitesena chuan, hlim hmel pu tak hian, "Ka va lawm tak em, chutianga luah tur in min ngaihtuah-sak theih dawn chuan ka rawn hruai ang a, ka zir chhung chu ka kiangah a awm ve mai ang. Chu ka pu, ka harsatna lian ber sutkian dan tur i remruat chu lawm takin ka pawm a ni. Tite hian ka lo ngaihtuah mai mai ṭhin a – Vaiṭawng a thiam hnu-ah nau chhar te, nau enkawl te, dam lo enkawl te leh natna lar zual bik lak aṭanga inven dan te zir theihna remchang ka nupuiin a neih chuan Chan-chin Ṭha puanga kan kalna rama mite a ṭanpui thei ang a, a ṭhen a zar tal Krista hnenah hruaiin an awm thei ang" a ti a. Principal chuan, "I thil tum chu ṭha ka tih zawng tak a ni. Theihtawp ka chhuah ang a Pathian remtih zawng a nih phawt chuan rem-chang a awm ngei ang. Damdawi in hotu ber leh

Nurse hotunu ber te ka hmelhriat leh ka ṭhian ṭha te an ni bawk a, kawng remchang an ngaihtuah theih ka ring" a ti a. Taitesena chuan an Principal hnenah chuan lawmthu a sawi zawh chuan an ṭhiandun chuan hostel lam panin an kal ta. Kawng tluan mai chuan a rilruin Pathian hnenah lawmthu a sawi mawlh mawlh a, an hotu berin chutianga remruatna fel tak a ngaihtuahpui theihna te chu Pathian hnathawh ngei a ni tih a hre bawk a.

A tuk chawhnu lamah chuan Taitesena leh Mohana chu bus-in Calcutta lamah an kal a, tahchuan chu mi zan chu an riak a. A tukah chuan Mohan Rao chu Hyderbad lam panin a chhuak a, Taitesena chu Silchar lam panin a kal bawk a, Taitesena zin kawng chu a thui bawk a, First class Compartmenta chuang mah ni sela, zana muthilh harsa ti chi a ni a. Nakinah chuan New Bongaigaon a thleng ta a, tah chuan rail thlak a ngai a. Taitesena chu khualzin dangte nen chuan rail aṭang chuan an chhuk hlawm a, rail dangah chuan an lut a. A ticket a han en chuan Gauhati Rail Station thleng chauhva kalna hi a lo ni a, chuvang chuan Gauhati Rail Station-ah chuan ticket thar lei leh a ṭul tih a hria a. Gauhati Rail Station a thlen veleh chuan a chhuk vat a, ticket hralhna lam a pan nghal a. Mahsela, a vanduai a siamin First Ticket lei tur aw zawng a lo awm tawh lo va, a tihngaihna hre lo chuan 2nd. Class ticket chu a lei ta a. Chutih lai chuan Mr. Sing (Principal) chu a kiangah a lo ding a, Silchar lama haw tur a nih ve avangin kalna lam inang ta chu tiin an inthurual ta a. Silchar pan tur Rail chu a lo thleng ta a, tichuan Taitesena te ṭhiandun chuan an chuanna tur

comparment chu an lo chang ran a. Chu rail chu a sei hle a, 2nd class camparmentte lah chu an khat hle ṭheuh hlawm a, a tawp a tawpah chuan rail comparment hnuhnung ber dawttu, 2nd class comparment-ah chuan an inhnawh lut ve ta hram a. Khualzinho chu an tawt em em khawp a, han ṭhutna tur hmun awl reng reng hi a awm lo va. Anni ṭhiandun pawh chu ṭhu lo vin, an ding a an suit cases khai erawh chu bungraw dahna chhuar sangah an han dah a. Chu mi chhuarah chuan Inspector of Railway Police hian mut tumin a bedding a pharh mawlh mawlh bawk a. Chutia Taitesena leh Mr. Sing-an a kila-an suitcases an dah chu a ngaithei ta lo va, "Rang takin in suitcases la rawh u, tah hian ka mu dawn a ni" tiin thinur deuh mai hian a rawn ngur ta a. Mr. Singa chuan, "Chhuar hi mutna tura ruat a ni lo va, khualzinten an bungrua an dahna tura siam a ni" a ti ve mai a. Inspector chuan, "He compartment hi ka enkawl a ni a, ka thu thu a ni, a rang thei ang berin in bungrua la rawh u" thinur deuh mai hian a han ti leh a. Mr. Sing chu pa luhlul deuh mai hi a ni a, a dik lohna a hre lo bawk a, "Kan la sawn lo vang, dahna tur dang a awm lo" a ti mai a. Inspector chuan han nawrthlak hi a han tum a, Mr. Singa chuan 'I khawih vaih chuan i inchhir hle ang" thinur deuh mai hian a lo ti a. Inspector chuan, "A ni leh kal rawh pawnah, min rawn zui rawh" tiin a cho leh a. Singa lah chuan, "Kal ta che ka zui em em ang che, i duh duh chu ka duh asin" a ti ve mai bawk a. Tichuan Inspector chu a zui chhuak a, Taitesena ngaih ṭha lo chuan a zui chhuak ve nghal a. Inspector leh Singa chu Rail Platformah chuan an inhnial ta a, an thinur dun bawk a, an ṭawl chu a ring ta hle a, vaiho

chuan an kil ţaih bawk a. Taitesena chu Singa kiangah chuan ngawi rengin a ding a. Nakinah chuan Inspector chuan Mr. Singa chu hnek thluk tawp tum hian a han bei a, Taitesena chuan a lo pawtkiang dawr a, Inspector chuan a hnek fuh ta lo va. Taitesena chuan ngawih mai chi niin a hre ta lo va, Inspector leh Singa inkarah chuan a ding a,

"Inspector Saheb, Principal Saheb, you both are officers, it's no good to fight. It's better to solve any misunderstanding by non-violence. Please, both of you give up the idea of fighting" tiin an pahnih chu a ngen a. Tichuan Inspector chuan ama dik loh hmasak zawk vang a ni tih hriain Principal Saheb hnenah chuan ngaidam a dil ta a, ani pawh chuan 'ka ngaidam a che, amaherawhchu, tun hnu

chuan fimkhur tawh ang che, kei aia naupang zawk i tawn vaih chuan in buai chhia ang" a ti a. Inspector chuan, "He compartment hi chu a tawt em a, compartment dang ka zawnpui ang che u" a ti a. Taitesena chuan, 'Kan lawm e, keimahnin kan zawng ve mai ang' a lo ti a. Tichuan an ţhian dun chuan rail compartment chu hmanhmawh takin an en dan dan a, rail kal leh dawn ţep chuan a lu depa compartment-ah chuan an invawm lut ve ta hram a. Mi chuang an lo tam lo hlauh va, rail khuin a bawh ţhin e tih mai loh chu harsatna an nei lo va, nuam an ti hle a. Nakinah chuan zing dar 10 AM velah Silchar an thleng a, Mr. Singa chuan a chenna in lam a pan nghal a, Taitesena pawhin Motor Station lam a pan ding nghal bawk a. A vanduai a siamin Aizawl lam pan tur motor an lo liam fai vek hman tawh a, chuvang chuan chak lo teh mah sela, zan khat na na na chu Silchar khaw lum tuar tur chuan a inpuahchah ta a. A tuk leh zingah chuan bungraw phur motora chuanna tur remchang a hmu hlauh va, front seatah ţhuin Mizoram lam pan chuan a chhuak ta a. Kum khat emaw chauh thang bo a ni na a, mahni ram leilung ngei a han rah chuan a hlimin a rilru pawh a hahdam huai a, tlai dar 3 pm velah Dungsei khua chu a thleng ta a.

Then 20

Thanga nu leh pa dawr nghak chuan Taitesena an hmuh veleh chuan pawnah an tlan chhuak a, chibai an lo buk a. Thanga nu chuan, "I nu boral nia Mama te nupa chhо pawh an lo la haw leh rih lo va, a ţul chen chen cham ang che u kan ti bawk a" a ti a. Thanga pa pawh chuan, 'Sena, lo ţhu

hahchawl rih la, muang changin thingpui te in te te la, tichuan i haw chho dawn nia. Nangmah chu i hrisel a maw?' a ti a. Taitesena chuan, 'Pathian zarah engmah insawiselna ka nei rih lo ve, ka ţha viau a nia. Ka nu min hringtuin min boralsan tak naa, nangni nupa, ka nu leh pa ang bawka min hmangaihtu in la dam a, ka lawm tak meuh meuh a ni. Ka nu boral nia in lo buaipui nasat dan tur te ka ngaihtuah chhuah chang chuan ka lawm bawk si, ka zak bawk si a ni' a ti a. Thanga pa chuan, 'Zak teh suh e a, tu chhungkua mah thihna tihbuai loh an awm hlei nem, lei dan a lawm. I nu leh i nupui lo enkawl theia kan nunna zuaha a awm hi Pathian chungah kan lawm em em a ni. Tin i naute nupa pawh chu ţul an tih chen chen awm rawh se, in lam rawn ngaihtuah reng reng suh se kan ngaituahawm lo ve. Remchang hmasa berah i nu nen kan lo la çhho ve ang chu' a ti a.

Thingpui a in zawh chuan Taitesena chu Nitlangailo lam pan chuan a chuak leh ta a. An khua a thlen chuan khua a thim thut thut tawh a. An inah chuan ţhenawmte an lo ţhu ţiai a. Nuin a u a hmuh veleh chuan a ţap chhuak ta hawm hawm a, Lungtiawii pawh chu a insum thei bik lo va a ţap hawm hawm bawk a. Chutia ţap thawm hria apiangte chu khawhar inah chuan an lo lut zel bawk a. Lungtiawii chuan, "U·Sen, ka nu thih ni chuan kan han ngai teh che asin. A chah dawn ţep chuan, 'Ka kal tawh dawn, khi puanvar sin pahnihin min nghak reng tawh a ni' a ti a, hlim em emin a chat thla ta a ni. Boral thut a nih avangin Nui te nupa pawhin a chat thla tur an rawn hmu hman ţawk a ni. Aw, u Sen, nu kan nei ta lo, kan

va han vanduai tak em" hnukulh ṭeuh chung hian a ti a. Thanga chuan thingpui no a rawn keng a, "U Sen, thingpui hi in phawt la, i inbual fai dawn nia" tih pahin a no ken chu a pe a. Ani chuan no chu a lo la a, a in ta a. A in phih hnu chuan 'Ka nu boral ni chuan in lo buai hle hlawm ang tih ka ring a. A thih ni te kha chuan engmah hre hek lo i, kan exam lai a ni bawk a, lehkha kan chhiar ngat ngat mai a ni. A thih nia thirhrui in rawn tiwn lah kha ni nga hnuah ka hmu chauh va. Zing lama lo thleng a ni nain kan Principal fel tak chuan exam lai a ni avangin min hrilh duh mai lo va, chawhnu lama kan-exam zawh ve leh min hrilh chauh a ni, chu chu min hmangaih vang a ni tih kei pawhin ka hria a. Ka nu thih thu ka hriat zan chuan ka rilru chu Serampore-ah aw zawng a awm lo va, kan inchhungah a cheng tlat a. Ka ṭhiante ṭhenkhat pawh ka awmna pindanah an lo leng khawm ṭaih a, ṭawngṭaina te min neihpui a, an chungah ka lawm em em a ni. Ka han mu chu ka muhil thei lo a chha a ni ber mai. Ka inngaihtuah hah avangin engmah a ni chuang lo vang tih pawh hre reng mah ila, ka rilru leh ngaihtuah hahna chu ka dahkiang thei chuang si lo. Amaherawhchu, chutia khuma ka tal ka tal lai chuan ka thinlungah 'I rit phurh zawng zawng Lalpa chungah ghat la, tin, anin a tichak ang che' tih Bible thu chang chiang em em hian a lo lang a, tichuan ṭanpui var ṭhintu Pathian hnenah chuan ka manganna leh lungngaihna nen Krista hnenah ka tlu lut ta a, tin, anin ka dilna chu chhangin Kristaah chuan min hahchawlhtir ta a ni. Ka nu thih hun laiin kei hetah awm thei lo mah ila, Pathian Engkimtitheia chuan a awmpui ngei ang che u tih ka ring tlat a ni' a ti a.

Taitesena chu a chhungte chuan, 'I lo kalna a thui si a, chaw pawh i ei mumal awm si lova, va bar zawk la a țha ang, chuti lo zawng i chau mai ang' an ti liam liam a. Tichuan chaw chu a va bar sawk sawk a, a ei kham veleh chuan lengkhawmho zingah chuan a țhu ve leh mai a. Hlate an sa a, achangin khawhar chhungkua hnem turin thute an sawi a, mi pahnih khat an țawngțai bawk a. Nakinah chuan Taitesena chuan a lenpuitute chungah a lawmthu a sawi a, chumi hnu chuan khawhar lenpuitute chu an țin ta a. Nitlangailo tlangvalte chu dan naranin ni 7 bak khawhar inah an riak ngai lo; amaherawhchu, khawhar chungkua an enin an khawngaih em em a, Taitesena thlen hma chu tlangvalho chuan riah hram hram an tum hi a lo ni a, chuvang chuan tlangval sawm lai, a tlawmngai zual chu an lo la riak a. An mut hnu chuan Taitesena te nupa chu hun rei tak inhmu lo an ni bawk a, sawi tur a pui an ngah a an muhil tlai hle a. Awii chuan, 'U Sen, Pathian hi chu a țha tak țhin mang e maw ? kum khat dawn lai a hrangin kan khawsa a, tuna hetianga min han hruai khawm hi a va lawmawm tak em' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni teh tak asin Pathian hian min veng tawn a, kan tana țha turin rem a ruat țhin a ni' a ti a. Lungtiawii chuan, ' I awm loh hlan kher khera ka nu boral hi chu, kei zawng ka chak lo bawk a, hriat thiam harsa ka ti a ni. Ka nu hi lo la dam sela chuan kan lawm a kim tur" a ti a. Taitesena chuan, "Khawvel thlir dana thlir chuan i thusawi chu a dik thawkhat hle a; amaherawhchu, khawvel kal hmang a ni a, hnah hlui a țil a, hnah thar a lo chawr chhuak leh țhin ang hian, ka nu pawh upa lam a ni ve tawh a, kei pawh awm ila engtik ni emaw

chuan khawvel hi a la chhuahsan tho tho dawn a ni. Lo la dam rih phei se zawng kan duhthusam a ni ngei mai. Mahsela, kan nunna chungah hian thu kan nei lo va, Pathian min siamtu kuta awm a ni zawk. A thuin kan lo piang a, a thu vekin kan kal leh mai dawn a ni. Ka pawm dan chiah phei chuan hetia ka nun min boralsan pawh hi Pathian remruat a ni. Tunah hre thiam lo mah ila, Lalpan hriat thiamna min la pe ang a, vanduaina kan chunga lo thleng pawh hi kan tana ţhatna tur a ni tih kan la hre thiam ang. I hre ve lo pawh a ni mai thei a, naupangte kan la nih laiin ka pain min boralsan a, ka pa chu ka nu • chuan a hmangaihin a ngai em em ţhin a, tawrh pawh a tawrh phah ngiang reng a. A hriselna pawh hian a chhiat phah ni hian ka hre ţhin. Hrehawmna leh harsatna karah keini unau hi min chawi lian a, Lalpaah hlimna leh lawmna nei mi ni lo phei se chuan nu khawngaihthlak theih tawp a ni ang. Harsatna leh hrehawm tinreng hnutiang chhawn a, ka pa nena hlim tawp lo va an leng tur chu, ngai hle ţhin mah ila kan lawmpui zawk tur a ni— 'Hlim tawp lo va dar ang leng dun khi, Piallei lo kir tur in kei zawng ka sam phal si lo ve!! a ti a. Lungtiawii chuan, "I thusawi chu a dik lo phei zawng ka ti lo. Mahsela, ka nu min hmangaih dan ka ngaihtuah hian ka ngaiin ka mittui a tla ţhin a ni. Min duat em em a, hna ka han thawh hah deuh te hian hrehawm ka ti ang tih a hlau va, mi tihlawm hi a tum hram hram ţhin a. Ka hmel hlim lo nia a hriat chuan 'Awii, i dam lo vem ni ? na i nei em ni ? min ti ziah a. A rilru tihnat hlauhvin a kiangah hlim hmel pu lo vin ka awm ngai lo. Uangpui chang suh ila, ka nu ang kha khawvelah mihring an vang hle ang. U Sen, i hah

hmel viauvin ka hria a, muthilh te pawh i tum teh ang zing thawh kan hai palh hlauh dah ang e' a ti a, tichuan an ngawi dun ta a.

A tukah chuan Lungtiawii chu zing takah tho va, thingpui a buatsaih a, Nuin a rawn ṭanpui bawk a. Tichuan inriak tlangvalho chu an sem a, thingpui an in zawh chuan an puanthuah tel nen tlangvalhote chu mahni in lam panin an chhuak ta sang sang a.

Fehrehsan chuan Dungsei lam aṭangin Thanga nu leh pa leh an ṭhian ṭhenkhatte an lo thleng a. Khawtual nula leh tlangval ṭhenkhat te pawh khawhar inah chuan an lo lut bawk a. Khuang nen tui takin an zai a, nakinah chuan Dungsei Kohhran upa min chu a lo ding chhuak a, 'Ṭhiante u, rei lo te chhung chauh thu sawi tur ka nei a, min lo hre thiam hram hram teh u. Thihna hian chhung tin a tibuai ṭhin a, mahni chhungkuaa a lo thlen meuh chuan vanduai bik nia inngaiin hriat thiam harsa kan ti ṭhin. Kan ṭhatna turin engkim hmangin Pathianin a ti ṭhin a ni tih thu te pawh hi Bible-ah kan mit ngeiin hmu bawk ṭhin mah ila, rin harsa kan tiin kan hre thiam ṭhin lo va. Rin harsa kan tihna leh kan hriat thiam ṭhin lohna chhan ber chu Pathian kan rin tawk loh vang a ni a, Bible thu nung hi dik chiaha kan pawm tak tak ṭhin loh vang a ni bawk. Kan Bible chuan mihring nun chhung chiang takin min hrilh a – mi zawng zawng hlobet ang an ni a........ Lalpa thu erawh chu chatuanin a awm reng ang tih thu te pawh hi bengin hre ṭhin mah ila thinlung taka pawm harsa kan ti ṭhin a ni. Mihringte hi chuan he kan lei nun ringawt hi kan thlir ṭhin a, Pathian Engkimtithei erawh chuan, kan lei nun leh

lei piah lam nun a thlir kawp ţhin a. Malsawmna kan tihte pawh hi leia kan awm chhunga kan tana ţha tur ringawt hi ni berin kan ngai ţhin. Pathian erawh chuan chutiangin a thlir ve lo. Lal Isuan 'mit pahnih neia Gehena meia paih ai chuan, pakhat neiha Vanram luh a ţha zawk' a ti a ni. Chuvang chuan Vanrama kan luh theih na tur a nih phawt chuan a mite hian hrehawm kan tuar Pathianin a phal a ni. Lusun chhungte hian an manganna leh lungngaihna Krista hnena an tluk luhpui phawt chuan, an manganna leh lungnaihna phurrit chu Kristan a phurhsak ngei ngei ang' a ti a. Tichuan zai an han vawr leh a, an zai tui bawk a ni angan sa nawn zing hle. Tin, lengkhawm zinga pahnih chuan ţawngţaina an hmang bawk a. Lengkhawmho zingah chuan mi chi hrang hrang an awm a, zaia han lam mai thei chi te, nula leh tlangval khawhar zai thiam tak tak te, thu han sawi mai thei te an awm hlawm a. An hlim tlang bawk a rei pawh nia an hriat loh vin tlai dar 3.30 pm a lo ni ta reng mai a. Lengkhawmho chuan ţin an tum a; mahsela Taitesena a lo ding chhuak a, 'Khawngaih takin hun rei lo te han ţhu leh rih hram teh u, sawi tur pawimawh tak ka nei a nia' tiin lengkhawmhote chu a ui a. Tichuan lawmthu a sawi hnu chuan an ţin darh ta a. Thanga nu leh pa te pawh chuan in lam an ngaihtuah em avangin zan riak thei niin an inhre lo va, an ţhiante rual chuan an haw thla ve ta a.

Zan lamah pawh chuan inleng mawi tawk chu Taitesena te chuan an la nei a. Chu mi zan chuan inlengho chu an ţhalai tlang bawk a, puak deuh takin an zai a. Nakinah chuan lengkhawmho chuan Taitesena chu Serampore leh a zirna College chanchin sawi turin an sawm a, tichuan Taitesena chuan a

hrilh ta a, lengkhawmho chuan ngaihnawm an ti hle a, hriat thiam loh an neih apiang te chu an zawt fiah a, ani chuan a hrilhfiah zel bawk a. Chutia hlim taka an inkhawm ho lai chuan leng hawn ar a lo khuang ta țham țham a, tichuan inlengho chu an țin darh ta a. In riak an awm tawh loh avangin inneitute pawh chuan mut zai an rel a. Khum ațang chuan Taitesena leh Thanga chu an titi dun a. Taitesena chuan, 'Ka pa kha a unanga han titipuina hun remcharg ka la nei lo va, an chungah lawmthu sawina tur tam tak ka nei a. Ka thang bo chhungin ka nu leh Awii in lo buaipui a, kan in te lah chu in lo zauhsak a. A dik a dik chuan ka nu leh Awii hi nangmahni pafa avanga nung ve niin ka hria. Kan in hmel lo danglam ta ka hmuh tirhin ngaihtuahna thui tak min neihtir a, i nu leh pa chungah hian ka lawm tak tak a ni. Hetia ka nuin min boralsan tak siah chuan, Lungtiawii amah chauhva han kalsan chu harsa ka ti a, Serampore lamah ka zir chhung chu awm ve turin hruai ve ta mai ila ka ti rilru deuh va, kan in hi chu ka pa kutah ka dah ang a, rem a tih dan danin a lo ti mai ang chu ka ti a. Naktuka in hawn thlak hunah pawh ka nu leh pa hnenah ka thusawi hi i lo hrilh dawn nia' a ti a. Thanga chuan 'Ni e, kan haw thlak veleh ka hrilh mawlh ang e, ka nu leh pain an ngaihtuah em em che u a, a chang phei chuan keini nupa ai miah hian an ngaihsak zawk che u emaw ka ti hial țhin asin' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni tak asin, kei ngat phei chuan min hringtu ka nu leh pa te ai mahin min hmangaih ni hian ka hre țhin. Hei hi Pathian hnathawh a nih ngei pawh ka ring' a ti Tichuan, an ngawi dun ta a, rei lo te hnuah chuan an muhil ta a.

A tuk chaw ei kham chuan Thanga te nupa chu Dungsei pan tur chuan an inbuatsaih a. An insiam chhung zawng chuan Nui chu a mittui a tla reng a. A uin a hmuh chuan a khawngaih em em a, 'Mami hlim takin kal ang che u, ka nu pawh ngaibtuah lungkham berah nei lo la, tunah zawng ka pa nen vanah hlim takin khawvel hreawm hre reng reng tawh lovin an awm tawh ang, he lei hi zawng ngaih pawh an rawn ngai reng reng lo vang; hlim takin in nupain haw thla ang che u' a ti a. An inpeih fel hnu chuan Dungsei lam panin an chhuak ta a.

Then 21

Dungsei tlangval țhenkhat hlim leh lawm taka Pathian hnena inhlante zingah pali emaw chu an hnuchhawn ramah an kir leh a. Tin, tlangval țhenkhat Krista hnena tlulut tawh si, thlarau lam nun kawng zawh zel dan hre lova buai taka khawsa an awm bawk. Chuvang chuan Dungsei Kohhran Upaten Pathianni lo awm tur zana thusawi turin Taitesena chu an sawm a. Chu sawmna chu pawm-in Inrinni tlai chuan Taitesena te nupa chu riakin an chhuk a. Pathianni chawhnua thusawitu tur Upa Țhuama chuan Taitesena a hmuh chuan a hun hmang turin a sawm a. Ani erawh chuan, 'A ni ngai lo ve, Kohhran program kal pangngai khawih buai a țha lo vang' tiin a hnial a. Hun neitupa chuan; 'Kohhran miten kan țangkaipui zawk ang' a ti ve thung a, a hnawn lui ta a. 'A nih loh leh chutiang chu i ngaih dan a nih si chuan i hun min kian chu lawm takin ka pawm e' a ti a.

Chawhnu inkhawmah chuan Taitesena chuan hun chu a chang ta a, a thusawi tlangpui chu hei hi a ni–

a) Mihringin a siamtu siam chhan anga a nun loh avangin Pathian a siamtu nena an inzawmna a chat.
b) Pathian nena inzawm leh theih nan Isua, Pathian mihringa lo chang chuan kraws-ah Kawng a rawn siam.
c) Chu krawsah chauh chuan Pathian leh mihring an intawk thei.

Zan lam inkhawmah chuan Pathian hmangaihna thu a sawi thung–

a) Pathian khawngaihna leh hmangaihna a takin kraws-ah puan chhuahin a awm.
b) Chu mi pawmtute chu enganga sual pawh ni mah sela, sual lak ata chhanchhuahin an awm. Sual tinreng, rin lohna sual tih chauh loh chu Kristan a ngaidam thei.
c) Hnungtawlhte, thinlung inchhir ngawih ngawiha sim huama thupha chawia Krista hnena an tlukluh phawt chuan Krista mangaihna chuan a ngaidam zo khawp mai.
d) Lal Isua chu kan chakna a nih avangin Amah nena nun inzawm tluantling neih a țul a, chumi atan chuan inpek reng hi ringtu tan tih makmawh a ni.
e) Ringtu thlarau nun țhan zel nan țawngțai, bible zir, Kohhran mi zinga tel, Thlarau mite kawm phur lai leh phur loh lai pawha Krista chu rin tlat tur.

Pathian Thlarau țanpuia sawi a ni bawk a, a thusawi chuan mite rilru a khawih nasa hle a, lo

chauva lo hnungtawlh tawhte zinga pakhat phei chuan a inhmu chhuak uar uar a, thinlung inchhir ngawih ngawihin mittui nen Krista hnenah a tlu lut a, nakin lamah phei chuan Bible College-ah a kal ve ta nghe nghe a ni. Zan inkhawm banah chuan Taitesena thlen inah chuan nula leh tlangval ṭhenkhat an lengkhawm a. Pu Malsawmthanga in a pindan zau lai berah an ṭhu khawm a, Pathian thute sawiin an titi mar mar a. Ṭhenkhat chuan an harsatnate an sawi a, Taitesena chuan chung an harsatnate chu a theih ang angin a hrilhfiah zel a. Nakinah chuan nulaho chuan, 'U Sen, Serampore College chanchin min hrilh theih chuan kan lawm hle ang' an ti tliar tliar a. Ani lah chuan 'Chuti taka Serampore College chanchin hriat te in chak ngai a nih chuan ka sawi mawlh ang. Amaherawhchu, 'Ka Lal awmpui ka zak lo vang' tih hla sa phawt ila, chumi zawh chuan ka sawi dawn nia' a ti a. Tichuan hla an sak zawh chuan ding meuhvin a han sawi ta a. College chanchin a sawi zawh chuan Kristaah chuan hnam tin hi unau kan ni tih sawiin a ṭhianpa, Mohan Rao chanchin chu tawikim tak hian a han sawi a. Hnam brang niin ṭawng hrang hmang ni mah sela, Kristaah chuan unau ang chiah chiaha an awmdante chu a sawi a. Miin a thinlunga Pathian hmangaihnain thu a neih tak tak chuan, khawvel ropuinate engto berah nei lovin, mi dingte tan nun a duh ṭhin a ni tih thu Taitesena chuan a tarlang bawk a. Tlangval pakhat chu a lo ding chhuak a, thu sawi ngai lo tih takah a sawi chhung zawng mai chuan a khur a khur a. 'Pianthar hi ka duh ve hle ṭhin a, ka khawsak dan leh nun dan hi ka ning tawh khawp mai a, a han tih vak ngaihna chu ka hre bawk si lo va. Nikum lama ka ṭhiante piangthar

ṭhenkbat lah chuan zu an rui an rui leh mai tawh bawk si a, han piangthar ve ta ila anni ang lek bawk ni leh chuan ka inring ang reng bawk si a, ka nun bawlhhlawh chu sim duh mah ila, ti mai hi chuan ka sim hlei thei bawk si lo' a han ti a. Taitesena chuan, 'A ni khawp mai, mahni chuan tumah hian kan sual kan sim tak tak thei lo a ni. Sim vak han tum pawh hian awmzia a nei thei lo, mahnia kan beih chhung chuan. Sual em em pawh ni mah ila, kan sualna kan hmu thei lo va, mi sual kan nih pawh kan hre thei ṭhin lo a ni. Amaherawhchu, thinlung lungchhia inchhir ngawih ngawih a, sim avanga engpawh huam chunga Krista hnena kan tluk luh phawt chuan, Krista, a thu sut ve mai mai ngai lo chuan, kan nihna ang angin hmangaihnain min lo pawm a, a thisen hlu chuan kan sual a tleng faiin thiam min chantir a, Pathian faah min siam a ni. Pathian hnathawh dan hi hriat thiam a ngai a, amah ring turin tumah a tilui ngai lo, kan duhthlanna hmang ngeia Amah kan thlan a kan pawm a lawmzawng a ni. Tlangval lam hawiin, 'Nang pawh i duh leh duh lo athu a ni, i duh phawt chuan tunah pawh hian Krista hnenah i kal thei a ni ! Ngai teh u, tun hi hun lawmawm chu a ni a; ngai teh u, tun hi chhandamna ni chu a ni' a ti a.

Taitesena vek chuan, 'Ni china i thusawi pakhat kha kan sawifiah leh hlek teh ang. Piangthar inti mahsela rei lo tea an chhuahsan tawh rama kir leh ta mai ṭhinte hian Krista hming an tichhia a, miten Krista hmel an hmuhna tur an hliah fo ṭhin reng a ni. Anniho i en chhung chuan Krista i hmu thei dawn lo va, chuvangin nangmah kha i inbih ngun zawk a ṭha ang. Mi sualna thlir lo vin nangma

sualna kha en la, I sual zawng zawng nen Krista hnenah tlu lut hmasa phawt mai rawh. Nangmah leh Krista inkar a fel phawt chuan i harsatnate pawh chu Ani chuan a chingfel ang a, mi dang nena in inkar pawh a chingfel mai ang. Mi ṭhenkhat, thlaraubote chuan A taka Krista hmuh tur pawh awm hlei lo, a hnenah tlulut rawh te an han ti thla ringawt ṭhin a, hetiang thu awmze nei lo te hi chu a sawia sawi awm loh' te an ti ṭhin a. A dik a dikin a tisa put lai ni angin Lal Isua chu a hring a hranin hmuh theihin a awm lo reng a ni. Amaherawhchu, a mite hnenah chuan thlarauvin a awm ṭhin. Taksa mitin hmu thei lo mah ila, Pathian lehkha bu thu, a chanchin puanna thu nung hi, a takah kan pawm a ṭul hmasa phawt mai a ni. A tisa put lai ni angin Lal Isua chu kan zingah awm lo mah sela, a mite tan chuan thlarauva hmuh (hriat) theihin a awm reng a ni. Kan thinlung kawngkhar kan hawn veleh Ani chu kan chhungah a lo lut vat ṭhin. 'Ngai teh, kawngkhar bulah dingin ka kik hi, tupawhin ka aw hriain kawng a hawn chuan a hnenah ka lut ang a, a hnenah zanriah ka ei ang a, ani pawhin ka hnenah zanriah a ei bawk ang.' Lal Isua chu taksa puin hmu lo mah ila Bible-a a thu kan hmuhte hi a ungin a dik chiah a ni tia kan pawm thlap chuan Lal Isua hnenah kan tlulut tihna a ni. Nangmahah khan tunah hian thlarauvin hmun a chang a, mi sual i nih a hriattir tawh che a, chu sual bawi ata chhanchhuak thei che chu Isua Krista a ni. Chu chu tunah hian i thinlung zawng zawngin i pawm thei em ? Heng Bible thute hi i la ringhlel cheu em ni ?—Tupawh ka hnena lo kal chu ka hnawt chhuak tawp lo vang' tih te, Pathianin khawvel a hmangaih em em a, chutichuan a fapa mal neih

chhun a pe a, amah chu tupawh a ring a piang an boral loh va, chatuana nunna an neih zawk nan' tih te hi a ti a. Tlangval chu a ngawi reng a, a rilru chuan 'Krista chu keima duhthlanna ngei hian ka Lal leh Chhandamtuah thlang tur ka ni a, a zalen takin tihluihna awm miah lo vin thlan tur a ni, chu chu tihluihnaa thil tih ai chuan nasa takin a ropui zawk miin an ti bawk si a' tiin a inngaihtuah buai nasa hle a. Taitesena chuan hla i sa phawt teh ang u–

"Chhandamtu thisen hlu a chhuak,
Ka bat min tlaksak nan,
A lu thianghlim a kaikun a,
Nunna ka hmuh theih nan.

Beramno nunnem ber chuan,
Kalvariah a lo tuar;
Beramno thah hnu, tho leh tawha chu,
Ka chhandamtu a ni.

Ka thil tihsualte avangin,
Kraws chungah a rum a;
Khawngaihna leh hmangaihnain,
Min pe – CHATUAN NUNNA.

Kei ṭawh ka lu ka kaikun ang,
Lalpa kraws hmaah chuan;
A tuar natzia ka ngaihtuah ang,
A hmel tak ka hmuh chuan.

Ka lungngaih mittui tla mah se,
Ka tan a tuar na zawk;
Ka pumin ka inpe ang e,
Chu chauh chu ka theih tawk" tih hla an sa a, a chang tawp ber phei chu vawi thum lai an sa nawn a. Chutia hla an ṣak chhung zawng mai chuan tlangval

kha Krista hnena inhlan hlan nghakhlelin a awm hle hle thei lo va, a lawm avangin a biangah chuan mittui a surin a sur nguah nguah mai bawk a. Chhung lama nawrtu a nasat em avangin, tlangval zakzum tak ni mah sela, hla an sak zawh veleh chuan a lo ding chhuak phat a, lengkhawmho hmaah chuan Krista hnenah a inhlan ta a. Tichuan Taitesena chuan Krista sipai rinawm tak a nih zel theih nan Pathian hnenah a țawngțai sak a, tichuan lengkhawmho chu an țin darh ta a.

A tuk zing chaw ei laiin Taitesena chuan Malsawmthanga te nupa hnenah chuan, 'Ka nu leh pa duh tak te u, hei tum anga awm thei te kan nih ngai chuan, Awii hi Serampore lamah hruai ve mai ila, heti ringawt zawngin a tan a khawhar thlak lutuk dawnin ka hria. Kan in chu țul in tih ang anga in tih atan kalsan mai ka lo rilruk deuh va, engtin emaw in ngaih ni ?' a ti a. Thanga pa chuan muang chat hian, 'A ni tak asin, Mama pawhin in titi dun thu min hrilh tawh nual asin maw le. I nu nen pawh hian kan lo sawi dun tawh nual a, Lungtiawii i hruai ve chu a țha ang, in in lam chu ngaihtuah reng reng suh ang che, a remchan ang angin kan lo enkawl mai ang. Amaherawhchu, i stipend hmuhin in va inchawm zo awm lo ve ?' a ti a. Taitesena chuan Sam 37:5-ah khan – "I awmdan tur chu ama chungah nghat la, Amah chu ring la, aman a ti vek ang" tih a ni a; chuvangin Lalpan kan chungchang chu a rel fel mai ang chu ka ti mai' a ti a. Thanga pa chuan, 'Chu chu a dik ber reng a ni. I nu nen kan lo sawi dun tawh a, ani lah chuan thla tin cheng zahnihin kan țanpui anga a ni mai a lawm. Hetiang ti thei tura Pațhianin malsawmna min pek te hi ama

ropuina atan chuan hman ka thathona zawng tak a ni zuk ti then a. Cheng zahnih rawn thawn ṭhin ila in khawsak theih phah ang emaw chu le ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka nu, ka pa, in mi khawngaihna leh hmangaihzia ka hmuh hian mak ka tiin ropui ka ti a, ka lawm em em bawk a ni. Kan khawsak theih phah ngei ang. Ka chunga in ṭhatna hi keiin rul seng lo mah ila, Engkimtithei Pathian, Hmangaihnaa khat chuan a rul ang che u' lawm avanga mittui tla zawih zawih chungin a ti a.

Then 22

Chaw ei kham hnu chuan zawi muangin Nitlangailo khaw lam pan chuan an nupa chuan an kal ta a. In an thlen chuan an kawngkhar kalhna tala chu an hawng a, in chhungah chuan an lut a, an hawi vel a. Tukverh pakhat chu a lo in hawng hiau mai a, in an chhuahsan dawnin kalhin an inhre si a, mi sualin a hawng niin an ring a. Kawngkhar leh tukverh dangte chu an han endik dan dan a, nakinah chuan chaw chhum pindan kawngkhar bula mi pakhat, ipte ung zet mai ak lo ding zai mai hi an han hmu a. An han en chian chuan Vengthlang pa, Buaia a lo ni reng mai a, 'Engtizia nge kan awm loh hlana kan ina i lo len khiah mai chu le ? mamawh engnge i neih a ?' Taitesena chuan a han ti a. Buaia chu a zak lutuk a, men ngaihna pawh a hre lo; 'Min ngaidam teh u, khawngaih takin min ngaidam teh u, tum loh angin rukru ka ni ta mai a nih hi. Kan chhungkaw harsatna thu rawn hrilh che tuma lo kal ka ni a, nizan leh tukin phei chu chaw chhum tur reng reng kan nei lo va, ka fate lah chu rilṭamin an ṭap an ṭap mai bawk si a, Ka

tihngaihna hre lo chuan, inhlawhna tur te min zawnpui theih ringin in in ka rawn pan a. Mahsela, ka vanduai a siamin in in a lo inkalh a in lo awm ta si lo va, in lo hawn hun ka lo nghak fan fan a, mahsela in lo haw ta mai si lo va, ka nghak ning chu tukverh zawnah ka lawn chho va, a lo inkalh nghet vak lo bawk a pawn lam ațangin ka sawi hawng a ka lut ta a, rukru chu ka ni ta mai a ni. Thiamna pakhat mah ka nei lo. Khawngaih takin min ngaidam hram teh u' tiin Buaia chuan Taitesena te nupa chu a ngen ngawih ngawih a.

Taitesena chuan. Buaia chu rukru țhang a ni lo vang tih a rilru chuan a ring thei mai a. Retheih luat avangin ruk a ru mai niin a ring bawk a. In chhungkaw harsatna hre lo khawpa kan lo awm chu i mi ngaihdam kan țul nupa zawk alawm. Kan ngaidam em em a che, thlamuang takin awm teh khai, Pu Buai' Taitesena chuan a han ti a. A nupui lam chu hawiin, 'Awii, pu Buaia sawn engtham mah a buhfai ipah a la ah loh saw, va tihkhahsak rawh' a han ti a. Lungtiawii chuan, 'Pu Buai, khawi maw i ipte chu min pe teh' tiin a han ban a. Pu Buaia chu a zak em em a, "A tawk tawh e, a tawk tawh e" a ti a, a ipte chu a pe duh lo va. Nimahsela, Awii chuan a va laksak ta a, ipte chu a thunkhat a, dailuah fun khat a pe bawk a. Buaia chuan ni em emin a hre lo va, a la duh lo va. Awii chuan 'I faten an duh dawn teh lul nen' tiin a pe lui ta a.

Pu Buaia chu a zak em em a, chumi rual rual chuan a lawm em em bawk a. Taitesena te nupa ngilneihna leh țhatna chuan a thinlung chhungril chu nasa takin a khawih a. Duh sela chuan lung-

inah pawh khung thei mai an ni a, mahsela, an ngaidam hmiah a chu bakah thil an la pek belh leh ta nghal si. Pu Buaia chuan an in thlen hlan a nghakhlel hle nain a ṭhiannu hmel hmuh a huphurh em em bawk a. In a thlen veleh chuan a ṭhiannu hnenah thil awmdan zawng zawng chu a han hrilh a. A ṭhiannu chuan, 'Paa, i va han ti zahthlak ṭhin em ? menna pawh kan hre dawn em ni ? Rethei teh pawh ni ila hetiang thil hi tih ka rilruk ngai lo va, nang pawhin ti la ka duh hek lo. Pathian mi i tawng hlauh va, lungin i pumpelh a nih chu. Eng-pawhnisela, tuisik baw hnu ruh leh theih si hek lo le, a zah tuar lam tal kan chak a ni ang chu. Dik tak chuan Pu Taitesena te nupa leng pawh an lo thleng ṭep tawhin a rinawm a, i nghah fan fan peih loh avangin hetiang hian hum sual i dai ta a ni. Pathian zawng a ṭha em a, thinlunga inchhir ngawih ngawiha a hnena ngaihdam kan dil chuan min ngai-dam ang. Tun chinah zawng nghah fan fan i zir dun teh tawh ang. Pathian hmangaihnaa khat chuan rilṭamin kan thih a phal lo vang' a ti a. Zanah an mut hmain an nupa chuan Pathian hnenah ngaihdam dilin an ṭawngṭai a.

A tuk zingah chuan hma takin Taitesena te nupa chu an tho va, zan lama an lo titi dun tawh angin thingpui an in zawh veleh chuan, Buaia ina leng turin Taitesena chu Veng mawng lam panin a chhuk a. Pu Buaia inchhung a va luh chuan an nu chuan ruak lo rit tawh tak chung hian mei a lo vil a. An fate pahnih chuan chawtlang an ngen a, an lo ṭap an lo ṭap bawk a. Inneitunu chu a hmel aṭang ringawt pawhin nu ro a ni lo vang tih a rin theih mai a, a cherin a hmai te chu a duk hle a.

Pu Buaia khuma mu pawh chuan mi leng thawm a hriat chuan a tho va, 'A zing a zinga i lo len teh mial, kan ṭhutthleng te lih hi chhang chhe ṭhutthleng tih takah faia ram pawh a awm lo, khawnge ka han hru fai ang e' tiin Inneitunu chuan nau puak puan bal fe hian a han hru ang thial thual a, inleng chu ṭhu tur chuan a sawm a. Taitesena chuan ṭhutthleng balh leh balh loh ngaihtuah miah lo vin a ṭhu hmiah mai a, 'In chhungkua in dam tlang em tih hre duhin ka lo leng a nia' a ti a. Buaia nupui chuan, 'Keini ang mi rethei ina i lo leng duh chu kan va lawm ve le. Kumin chu kan chhungkua kan hrisel lo khawp a, a na tawk hi kan awm reng a. Ka na deuh reng mai a, kan fate lah hi an innat chhawk chhen mai bawk nen. Kan pa lah hian tun hma angin inhlawhna a hmu ṭha thei si lova, chhuan chham zauh zauh chang pawh kan nei ṭhin. Keini mi rethei inchhungah hi zawng khua a var thei mawlh lo' a ti a.

Pu Buaia chuan, 'A ni tak asin, kumin anga kan rahbi tleu leh hrisel loh kum hi kan la nei ngai lo. A chang phei chuan keini chhung tan hian din chhuah leh hun awm pawh hian ka ring lo rum rum ṭhin a ni. Heti khawpa retheia kan awm pawh hian ka ṭhiannu hi chu, bawrhsawm hle mah sela, Pathian chungah zuk vui ve ngai reng reng lo va, kan chhungkuaa harsatna a lo thlen pawh hian a hre thiam zel a, eng hunah emaw chuan hun ṭha a la inher chhuak ve chek ang min tihsan mai ṭhin a; kei hi chuan a chenna ram ka la dai ve lo bawk a ka ngei chang te pawh a awm dawn dawn ṭhin a ni' a ti a.

Pu Buaia chuan a sawi zawm zel a, 'Chhungkuaa kan insiam hlim chuan, mite tluk lo mah ila, keimahni tawkah chuan kan rethei teh chiam bik lo. Hetia kan retheih takna em em leh kan nu bawrhsawmna pawh hi keimah vang liau liau a nihna lai a awm a. Kan inneih hnu kum khatah chuan zu in ka ching a, zu-inmi dangte anga insum thiam ka ni si lo va, a tawpah phei chuan zungawl ka vei ta a ni. Ka zu inhaw hi ka nupui ṣanaute ka hrawk a, kan bungbel tihchhiat te ka ching a, kan nu lah hi a chungah kut em chu thlak lo mah ila, a rilru nasa takin ka tina a, chaw te a ei thei lo va, a bawrhsawm phah ta ni hian ka hria. Ka nupui hi, uangpui pawh chang suh ila, nu ṭha Kristaa innghat tlat mi a ni a, ka sual ka sim hmaa min lo tlan bosan daih lo te pawh hi min hmangaih em vang a ni. Kan rahbi heti taka a tleu hnu hian ka mangangin ka beidawng em em ṭhin a, chutih lai pawha min thlamuana min ṣuihtu a ni. Hetiang mi kan nu hi lo ni lo phei se chuan keima kutah ka nun hi a tawp hial tawh ang. Chuvangin tun chinah chuan a lawmna tur ka ngaihtuah tur ni hian ka hria a!" a ti a. Taitesena chuan Pu Buaia te nupa chanchin chu ngaihthlak nuam a tih zawng tak a ni a. 'Nichin khan ka sual ka sim hma ti nual che khan ka lo hria a ka hriat sual a ni loh chuan, engtik laiin nge i sual i sim ?" tiin Pu Buaia chu Taitesena chuan a zawt ta chawt a. Ani chuan, 'Chuti khawpa sual ka nih avang chuan kan chhungkua lahin a tawrh phah a, sim tumin ṭan kan la chiam ṭhin a, a sawt thei lem lo va. Tichuan Dungsei khuaa beihpui in thlak tum khan a chhimin ka kal ve a, Pathian khawngaihna ropui tak chu ka dawng ve hlauh va, lawmna leh thlamuanna mak tak, ringtuten an lo

sawi fo ṭhin chu ka chang ve ta a ni. Rethei em em mah ila, kan chhungkaw hotu ber chu Krista a ni tih kan nupa hian kan hria a, kan mangannaah pawh ṭanpui vartu a nihzia kan hmu ṭhin. Nizana ka thil tih kha ka inchhir em em a, kan chhungkaw dinhmun chhiat luatnain min tibeidawng a, keimahah sual awmin nasatakin min nawr a, ka pen chak lutuk ta a ka petek palh ta a ni ber mai. Chuti khawpa sual hi min khawngaihzia leh min hmangaih dan ka hmuhin mak ka ti a, ka lawm bawk si, ka lung a chhe bawk si. Ka thil tih sual ka nupui ka han hrilh phei chuan pawi a ti em em a, nizan phei chu men pawh kan men rei phah nghe nghe a, tihngaihna dang hre hek lo i le Pathian hnenah ngaihdam kan dil mawlh mawlh mai a ni. (kei phei chu ka muhil thei ta lawk lo va,) tukkin lam pawh hei ka tawh tlai phah ta nghe nghe a nih hi. In nupaa chungah kan lawm tak tak a ni, keini nupa hi chuan kan chunga in ṭhatna hi rul thei lo mah ila, Lalpan a rul ang che u' a ti a.

Taitesena chuan, 'Nizan lam thil kha chu theihnghilh hmin der tawh ang che u. Pathian khawngaihna in dawn avangin kan lawmpui khawp che u a nia. Amaherawhchu, in chhungkaw awmdan tun hmain kan lo hre lo chu pawi kan tiin a bengvar loh thlak pawh kan ti khawp mai, min ngaihdam kan ṭul hle zawk a ni. Tin, Pathianin rem a tih chuan ka thil zirna hmun lamah ka ṭhiannu pawh hruai ka tum rilru a, kal thuai pawhin kan inring. Tunah hian buhfai kan la nei thawkhat viau va, nakin chaw eikhamah nangmah i lo kal theih loh pawhin, in pa lo leng sela, tlem a zawng buhfai kan lo rawlruk ang e' inneitunu hnenah chuan a ti a.

Buaia ṭhiannu chuan a hmai a kut pahnihin a hup a, 'Lalpa, min khawngaihna hi a makin a va ropui em! ka lawm si, ka zak bawk si' tiin a ṭap chhuak a. Taitesena chuan, 'Zahna tur reng reng a awm lo va, inthlahrung miah lovin Pu Buaia chu lo kal ngei ngei rawh se. Ringtute chu inṭanpui liam liam tur kan ni alawm, hetianga ṭanpui thei tur che u dinhmuna Lalpan min dah avangin Pathian chungah kan lawm em em a ni. Tun chinah phei chuan harsatna in neih phawt chuan, engmah ti thei lo mah ila min hriattir ve ṭhin ula a ni ngai e, tih theih a mual mual chu kan lo nei ve mai thei a nia' a ti a. Thingpui sen inneitunuin a chhawp chu a tlak zawh chuan a in lam panin a haw chho leh ta a.

An in a han thlen ve leh chuan a nupui hnenah chuan Buaia te chhungkaw retheihzia leh chuti chung pawha Pathian chunga an lawmzia Taitesena chuan a sawi mawlh mawlh mai a, buhfai pek a duhzia pawh chu a sawi bawk a. Chaw an ei kham ve leh chuan, 'U Sen, buhfai chu keiman ka zuk phurh thlaksak mai ang e, i sawi anga Buaia nupui awm a nin chuan thil rit han phur thei chi pawh zuk ni lo va; Pu Buaia lah chuan nizan thil avang khan kan in rawn tlawh chu thih hreh takin a hreh awm si a' Awii chuan a ti a. Taitesena chuan, 'A ṭha khawp ang chu, chutiang lam ka lo ngaihtuah pha aw zawng lo va, ngaihtuah nachang i hria chu a ṭha khawp mai' a ti a. Tichuan Lungtiawii chuan emping khat thar buhfai a phur a, Buaia te pe turin a chhuak ta a. Chutih lai chuan inneitunu chuan a fate kawr bal kawmchar leikaah chuan maihunah a lo nuai fai mawlh mawlh a, Awii thawm a hriat

veleh chuan inchhungah chuan a lo lut a, chhuat laia Lungtiawii emphụra ding chu a hmu a; 'Awii, buhfai min pek a hnuhmanah pawh min han phurh-sak leh zel a ni maw ? kan va lawm tak em' a ti a. Ani chuan, 'Keia tan rit phurh a harsa lo va, rit ka phur khat ta deuh va han inchhin hi ka chakin ka duh ve reng reng a nia, In in leh kan in inkar lah a hla bawk si lo va, hahna hman pawh a ni lo ve' hlim tak hian a ti a, a phur chu a nghat a ṭhut pawh ṭhu lo chuan an in lam pan chuan a chho leh ta a.

Tlai lam ni tlak' dawn suar suar chuan naupang pakhat hian lehkha ip hi a rawn keng va va a, Taitesena chu a rawn pe a. Taitesenan a han en chuan an College Principal lehkha a ni tih chu a hre thei mai a. A han hawn chuan an exam result leh an nupaa luah tur in an hotupain a lo hmuhsak thu a rawn hriattirna hi a lo ni a. An Annual Examnaah chuan Mohan Rao chu pakhatna a ni a, ani chu pahnihna a ni. Tichuan Pathian hnenah ṭhingṭhiin an nupa chuan lawmthu sawiin an ṭawng-ṭai a. Chaw an ei sawk sawk a an ei kham veleh chuan chanchin hrilh turin Awii pa leh Rinawma te in lam pan chuan an chhuak ta a. Lungtiawii te inah an lo lut phawt a, a pa chu amahin tap-chhakah chuan a lo ṭhu a. Awii chuan a pa a hmuh chuan khawhar em em hian a hria a, upat lamah hian ṭhian mamawhna a nasa zual a ni tih min an lo sawi ṭhin a hre reng a. Tichuan a pa chu a kawppui tur zawnpui thuai ṭulin a hre ta a. 'Ka pa, keini nupa lah chu kan thangbo daih dawn si a, Ṭani te nupa lah hian awmpui che hnial lo mah sela, Rinawma chu fa u ber a ni a, a nauteho

lah tuisik mai an la ni a, a tu amah ei tling an la awm si lo va an inpui chhuapsan an tiamin ka ring lo, ti rawh, nu tur i zawng mai ang' Awii chuan a ti ta ringawt a. A pa chuan, 'Mami, khawhar ngawih ngawibin min ring a ni mai thei a, dik tak zawngin harkhat chuan har ve bawk e; amaherawhchu chuti em em zawngin ka khua a har lem lo asin, kum thum tal i nu hi han sun rih ka la duh tlat alawm' a ti a. 'Ka pa, nangmah chuan khingpui neih i chakin ka ring lo va, amaherawhchu, dam loh hritlan te pawh a awm thei a, hetia nangmah chauhva i awm chuan kan ngaihtuah dawn em che alawm, ti rawh, ka pa ṭang suh, nu tur i zawng mai ang' tiin a pa chu a thlem heuh heuh va. "Mami, i sawi chu a dik khawp mai. Engpawhnisela, kum thum na na na chu khawhar rih pawh ka huam tlat a ni Chung hnuah chuan nangni awm bo mah ula, Ṭani te nupuin ka khingpui tur chu a chhia a ṭha min la ngaihtuahpui mai ang chu" a ti a. Awii pawh chuan tichuan a pain nupui neih a la tiam lo tih hriain a ngawihsan ta a. Thingpui te an inzawh chuan Rinawma te in lam pan chuan Taitesena te nupa chu an chhuak leh ta a.

Awii chuan Rinawma te kawngkhar chu a han kik dat dat a, Rinawma pa chuan, 'Lo leng lut rawh u, leng kan hnar ngai lo ve' tiin a lo chhang a. An va luh chuan Ṭani te nupa chu insi rial hian pathlanga ṭhutthleng seiah chuan an lo ṭhu a. Rinawma pa chuan, "Sena, eng chen nge i la cham theih ang ?" tiin a lo zawt var a. Ani chuan, "Rei awm thei pawh ka ni tawh lo, kan College luh a hnai tawh a, tlai loh hram chu ka tum a. Tun ṭumah phei chuan Awii hi hruai ve ka tum nghe nghe asin"

a ti a. Rinawma pa chuan, "Chu rem i hre khawp mai, Awiin amah maia in a lo nghah chuan i rilru a nuam lo hlein ka ring a, a remchang khawp a nih chu" a ti a. Taitesena chuan, 'Chutiang rilru ka put avang tak chuan, kan liam hmain ka nu leh pa (Malsawmthanga leh a nupui) titipui turin Dungseiah naktuk chu liam thlak kan tum a, zan riah te pawh a ṭul mai thei a, chumi chhung chu Rinawma te nupa hian kan in min lo nghahsak thei dawn lawm ni ?" a han ti a. Rinawma pa chuan, 'Kan dam tlan chuan an tan theih lohna tur awmin ka hre lo, an lo riak ngei tur alawm" a ti a. Rinawma chuan, "In ina lo riah te chu kan chak khawp ang chu, amaherawhchu, zawngrengtea serthlum veng an sawi ang hi kan ni mai ang a" a lo tiflam hlut bawk a. Taitesena lah chuan, "Kan inah chuan serthlum a tam khawp mai a, duh leh zawngrengtea leh a hote chu duh tawkin an lo che mai tur lah ni" a tiflam mai bawk a. Ṭanin thingpui sen leh kurtai a rawn sem a, an inzawh hnu chuan Taitesena te nupa chu an haw ta a.

Then 23

A tuk chawhnu lam chuan Taitesena te nupa chu an nu leh pate an chanchin hrilh tur chuan Dungsei lamah chuan an chhuk ta a. Thanga nu leh pa chuan Taitesena result leh an nupaa an luah tur in, an Principal-in a lo hmuhsak thu an hriat chuan an lawm em em a. Lungtiawii kal ve pawh chu Pathian remruat ngei niin an ring bawk a. Tin, Thanga pa pawh chuan an ring tawk lo ang tih a hlauh avangin a ṭul ang anga tangkaa ṭanpui a tiam tih. Taitesena te nupa chu a hrilh nawn leh a. An

cham chhung chuan ṭhenawmte zan tin an lo leng ṭhin a, Pathian thute sawi hovin hlim takin an inkawm ṭhin. Taitesena pawhin a ṭhiante chu bang lova ṭawngṭaisak fo turin a ngen ṭhin a. Ni li lai Dungsei khuaa an cham hnu chuan Taitesena te nupa chuan haw zai an rel ta a. A tuk chaw eikham chuan an khaw lam panin Dungsei khua chu an chhuahsan ta a.

An khaw peng bul lamlian chu chutih lai chuan kawng siamtuten an siam ṭhat lai a ni a. Chu lai hmun an thlen chuan lamlianah chuan kawnglaiho an lo ṭhu kual ṭaih a, a laiah chuan mi pahnih an lo insual a, a changin pakhat chuan a ṭhianpa chu a bawhbet a, a changin ani chu a ṭhianpa a bawhbeha khan a bawhbet ve thung a, chuti reng reng chuan an inbei a, an hmaite chu a thi phengphung tawh mai a, an chau hle tawh bawk a. Taitesena chuan an hotupa chu 'Engatinge chu ti taka an insual ?' tiin a han zawt a. Sawldar chuan, 'Pahnih mi, sual tak tak maw le, insual insual, cho cho maw le' tiin a chhang a. Taitesena chuan, Ṭhelh tawh ta che u, an intina lutuk thei dawn alawm, ṭhelh tawh rawh u' a ti a. Kawnglai pakhat chuan, 'Mi sual tak nih kha maw le, insawl insawl sawi sawi maw le, insawl insawl ṭha maw le' a ti a, kawnglaiho chuan ṭhelh reng reng an tum lo va. Taitesena chuan, 'Keiman aw' tiin insual mi pahnihte inkarah chuan a inzep lut a, a nam kiang ve ve a. Anni insualate pahnih lah chu an chau tawh bawk a, insual zui zai an rel ta, chuang lem lo va, an rilru takah phei chuan min ṭhelh har tawh mang e an tih ṭhmel hlein a lang. Taitesena chuan, 'Engati nge in insual mai ?' tiin a zawt a. Pakhat chuan, 'He mi hi sual tak ai maw

le, keima pawisa kha ru maw le' tiin a chhang a. Pakhat ve thung chuan, 'Keimah kha ru reng reng lo maw le, zunin bulah hmu maw le, keimah khan pe maw le' a tia. Taitesena chuan, 'Tumah mah insual lo ve,' pawisa hlauhtu lam hawiin 'Nang pawhin i pawisa i hmukir leh tawh a' pawisa chhartu lam hawiin 'Nang pawh, i pawisa chhar a neitu hnenah i pekir leh tawh a, Insual tawh suh ang che u' a ti a, tichuan an nupa chuan an kal leh ta a.

Serampore College hawn a lo hnai ta hle a, chuvang chuan Taitesena te nupa pawh chu kal turin an inbuatsaih ṭan ta a. An bungraw kalsan tur zawng zawngte chu ziakin fel takin an dah thlap a. Tin an awm loh chhunga an in lo luah tur Thanga nu leh pain an ruat fel hma chuan, Rinawma te nupa lo luah rih turin an sawm a. Nitlangailo an chhuahsan dawn zan chuan Lungtiawii pa leh Rinawma te nupa chu chaw eiah an sawm a. Chaw eikham chuan ṭhenawmte an lo leng khawm a, Village Council President pawh a tel a. Taitesena chuan Serampore a an khawsak tum dan tlangpui a sawi hnu chuan, VCP chuan tawi fel takin fuihna thu a sawi a, a ṭawngṭai bawk a. Zirtirtute hian naupangte thiam taka an kaihhruai theih nan hriat tur leh thiam tur tam tak an nei a, chutianga inbuatsaihna an neih hmasak chuan zirtirtu hlawhtling tak an ni thei ṭhin a; chutiang bawkin Krista pasal ṭha ni turin taksa leh ṭhlarau lama inbuatsaih hmasak a ṭul a ni tih thu Taitesena chuan a sawi a. An inbuatsaih chhunga taksa leh thlarau lama an hrisel nan lengkhawmhote chu ṭawngṭaisak fo turin a ngen bawk a. An titi laih laih hnu chuan Rinawma chuan, 'Ti teh u, Inṭhlahna hla i sa teh ang u' tiin

Hmangaihna hrui vuanin,
Thinlung hmun khat ƫuin,
Kristian kan lo insuih khawm hi,
Van lam tih dan a ni.

Lungngaihna kan intawm,
Rit phur in chhawk tawnin,
Chutin Lalpa dan kan lo zawm,
Thlarau malsawm changin.

Kan lo inthendarh hian,
Thinlung zawng a na ngei,
Mahse kan tum van nuamah khian,
Intawh leh kan beisei.

tih hla a thlang a, a chhiar chhuak nghal bawk a. Thiam takin chu hla chu an sa a, Awii te unau phei chu an biangah mittui a luang zawih zawih reng mai a. An hlasak zawh chuan an ƫindarh ta a.

A tuk chawhnu lam chuan muang changa Dungseia chhuk Taitesena te nupa chuan an tum a. Chutia an in puahchah vel lai chuan an ƫhiante chuan chibai an nupa chu an rawn buk tliar tliar a. Awii pa te, Rinawma te nupa te, Buaia te nupa te leh VCP te duhsakna nen Dungsei lam chu Taitesena te nupa chuan an pan chhuk ta hnak hnak a.

An pa Malsawmthanga inah chuan an thleng a. Serampore lamah Taitesena te nupa chu an kal dawn tih hria ƫhenawm te chu zan lamah chuan an lo leng ƫaih a. Lengkhawmho haw hnu chuan an nu chuan ṅamthu hian, 'Zanin chu khum chunga titi lo vah, naktuka zin tur te kan awm si a, thawh kan hai palh hlauh vang e' a ti a. Inneitu pa chuan nui kur kur chung hian, "Kan zawm thei ngut ang emaw

chu le, zawm theih phei chu a ṭha lam ni mai thei e" a lo ti a. An han mu ta sang sang a, rei lo te chu an reh ṭhiap a, mahsela, inneitupa ber chuan an nu thu chu a bawhchhe ta a, khum aṭang chuan Taitesena chu eng engemaw a zawt a. Ani lah insum thei bik tawh hek suh, a lo chhang zel bawk a. Thanga nu chuan nakin deuh vah chuan, "Naktuk motor chuang tur te an ni si a, an mut ṭhat loh chuan motor te pawh an rui mai ang, mut-hilh tum a va ṭha zawk tawh awm ve" a lo ti a. Tichuan an ngawi ta a, rei lo te hnuah chuan Thanga pa chu a muhil ta a, a mu nghet bawk a ni ang, bawngpain a hnar thawm chu hre phei sela chuan mi cho emaw tiin a cho let ve hmel hle.

A tukah chuan zing takah an monu leh Thanga u chu an tho va, hma takah eirawng an bawl zo diam a. Chaw ei kham hnu chuan an thlen in kawt-ah chuan Taitesena te nupa chu Aizawl lam aṭanga motor lo kal nghakin an ding a, anmahni thlahtute pawh chu an kiangah chuan an ding ṭaih hlawm a. Nakinah chuan motor pakhat hi Aizawl lam aṭangin a lo tlan a, an lo phar ding a, tah chuan an nupa chuan an inzep ve ta a. Lungtiawii chu motor la chuang tam lo a ni bawk a, kawng tluanin a rui a, thi chhawngin Silchar a lum lut a ni ber mai e. Chuti taka Awii chu a ruih avang chuan kalpui zel chi niin Taitesena chuan a hre lo va, chumi zan chuan Silcharah an riak ta a.

A tuk tlai lam chuan Ist. class compartment-ah Taitesena te nupa chu an ṭhut hmun an rem fel chiah tih chuan an chuanna rail chu a tlan ta a. An chuanna compartment-ah chuan tumah mi dang

chuang ve an la awm rih lo va. Awii chu a han hawi vel ţhin a, dunlop phah chhah puia han mut vel chu nuam awm hlein a ring a; amaherawhchu, rail tlan laia muthilh chu harsa hle chuan a ring a. Chu mi zan chuan Thla a eng ńo nghual mai a, rail tukverh aţanga a han thlir chuan Awii chuan thing bukte chu tlan zut zut hian a hmu a, a lung chu a leng em em a, a pa khawhar taka awm leh a naute nupa chu a mitthlain a hmu a, a biangah chuan a mittui chu a luang zawih zawih a. Taitesena chuan, 'Awipui, i va lungleng awm ve?' a han ti a. Ani chuan, 'Leng lo ve, engah nge nang, ka kianga i awm chhung chuan ka lunglen ang' a ti mai a. An kal hla tual tuala mi chuang pawh an tam tial tial a. Gauhati aţang phei chuan mi dang pahnih an chuanna pindanah chuan an lo lut ve a, pakhat chu Dr. B. Banerjee a ni a, Calcutta Scotish Churh College-a zirtir hna thawk a ni. Gauhati-ah a nupui fanaute an awm a, a han tlawh haw lam a ni. Dr. Banerjee chuan, 'Unaupa, khawi lama kal tur nge in nih?' tiin Taitesena chu a zawt a. Ani chuan, 'Serampore kal tur kan ni a, amaherawhchu, ka ţhiannu hian Calcutta a la hmu lo va, chuvangin Calcutta-a zan khat riah kan rilruk deuhva' tiin a chhang a. Dr. Banerjee chuan, 'A nih tak chu, kei pawh Calcutta kal tur ka ni a, kan kal ho zel dawn nia' a ti a. Ni thum lai raila an chuan hnu chuan Calcutta chu an thleng ta a. Howrah Station an thlen chuan mipui chu an lo phu nuai nuai mai a, hmelhriat hmuh tur reng reng an awm lawi si lo va. la zin ţhang ve lo tan phei chuan zam mai awl tak hi a ni a; Lungtiawii pawh chu mihring tampui awm khawm la hmu ngai lo a ni bawk a, a zam rilru hle a. Dr. Banerjee chu pa fel tak, tlawmngai tak

hi a ni a, Hun rei tak Culcuttaa lo khawsa tawh ṭhin a nih avangin a tlangnel hle bawk a. Howrah Station aṭanga an han chhuah chuan taxi driverhovin an lo bawr lat lat a, 'Ka pu, ka pu, ka motor-ah lo chuang rawh' an lo ti tliar tliar a. Dr. Banerjee chuan hma a hruai a an inzui diah diah a, driverhote chu an kal pel zel a, nakinah chuan taxi lo intlar ṭhap hi an va pan a, a hmasa ber chu an hire ta a. Dr. chuan Taitesena te nupa chu Salvation Army Hotel, Red Shield an tihah chuan a dah a, chumi hnu chuan a awmna lam chu a pan ve ta a.

Chu Hotelah chuan khualzin an tlem lai a nih avangin Hotel enkawltunu pawh chuan a lo lawm hle a, room pakhatah Taitesena te nupa chu a awmtir ta a. A tukah chuan Serampore lam panin bus-ah an kal leh ta a, Serampore chu Calcutta aṭangin a hla lo va mel 14 vel emaw chauh a ni.

Then 24

Taitesena te nupa chuan Serampore College Campus chu an thleng ta a. Taitesena chuan an chenna ṭhin Hostel pindan chu inhawngin a hmu a, chuvang chuan a ṭhianpa chu anni aiin a thleng hmasa niin a ring a. Chutih lai chuan Mohana chu pindanah chuan pawn lam hawiin a ṭhu a. Taitesena te pahnih a hmuh ve leh chuan a tlan chhuak vat a, chibai a buk a an thawmhnawte chu pindanah chuan a khai luhpui a. Thingpui an in phawt a, chutah anni nupa chu an inbual fai a, tichuan chaw an ei a. Chaw eikham chuan an pathum chuan Principal hmu turin an chhuak ta a.

Principal te nupa chu an sitting room-a an ṭhut lai tak a lo ni a, Taitesena te an hmuh chuan an ṭhu chu an tho va, chibai an lo buk a. Principal chuan Taitesena te nupa chu an in luah tur a kawhhmuh a. Chanchin eng engemaw an sawi ho hnu chuan a āwmpui chu hruai turin a tir ta a. Chu in chu Campus pawna awm a ni a, pindan pathum a awm a, a kiangah chuan in te reuh te eirawngbawlna leh inbualna tur a awm bawk a. In chu an pathum chuan an han fang vel a, a ṭha thawkhat viauvin an hria a. An theih ang ang chuan an tifai a, bungbel leh thleng leh note erawh chu engmah a awm lo va ngaihtuah chawp ngai a ni a. Thuk erawh chu hman zui mai theih tur a awm a; tichuan bungbel leh engilo lei turin an pathum chuan bazarah an kal ta a.

Mohana chuan ṭawng engkim a thiam avangin an thil lei turte chu a man a dawn vek a. An mamawh an lei zawh hnu chuan buhfai leh chawhmeh an lei nghal bawk a. An thil leite chu an rin ai daihin a tam a, chuvang chuan taxi pakhat an la a, an chenna tur lam chu an pan tlang ta a.

Taitesena chuan, 'Brother, hei hostelah kan la thleng kim rih lo bawk a, mess siam a la ni bawk si lo va, engpawhnisela, zan in chu hetah chaw ei ve turin ka nupui hian a sawm che a, remchan lohna a awm ang em ?' tiin a ṭhianpa chu a han sawm a. Ani chuan, 'In mi sawmna chu lawm takin ka pawm e' a ti ve mai a. Tichuan AWII chuan eirawng chu a bawl ta a, a bawl zawh ve leh chuan hlim takin chawhlui chu an kil tlang ta a. Chaw eikham hnu rei vak lovah chuan Awii chuan thingpui hang, tak tak, paw tawk tak a han sem a, Mohana chuan,

'Chaw puar takin ka ei tawh a, thingpui ka mamawh tawh lo, ka lawm e' a lo ti a. Taitesena chuan, 'Hetiang hi kan dan a ni a, tun ṭum na na na chu hnial lo mai teh, ti rawh, in teh khai' a ti a. Mohana pawh chuan, 'Mizo tih dan hriat nan pawh a ṭha tak e, lawm takin ka in ang e' tiin thingpui no chu a dawm ta a. Hlim taka chawlh an hman dan te an sawi dun hnu chuan dar 10 pm lai a lo ni ta a, tichuan, Mohana chuan tui taka an nupa chu mu tura dubsakin a room lam pan chuan a chhuahsan ta a.

Khua a lum bawk a, puanchilh sin ngai hek lo, thosi len hnuaia puan sin lo va an mut pawh chuan Taitesena te nupa chu an la thlan huh dup mai a. Mu chung chuan bazara an thil leite chu an chhut dun a, an rin ai daiha pawisa an hman tlem avangin tihsual palh an nei niin an ring dun a. Nakinah chuan Lungtiawii chuan, 'U Sen, thleng pali leh no paruk man kan pe hauh lo mai, a va zia lo em!, a han ti a. Taitesena chuan a han ngaihtuah vang vang a, a ṭhianpa Mohanan ama pawisa a pe a ni tih a hre chhuak ta a, a ṭhianpa a hmuh hunah pawisa chu pek a tum a. An ngawi dun vang vang a, rei lo te hnu chuan Taitesena chu a hnar ṭan chu a ni ta mai a, a ṭhiannu erawh chu muhil thei lovin a let a let a, a rilru chu a zin kual thui hman hle a. Taitesena muhil lo ṭhangharh chu zawi te hian a tho ṭhem ṭhem a, zunram thiar turin pawnah a chhuak ta a. Chu ve leh chuan Awii pawh chu a tho ve vata pawnah chuan a pasal chu a zui ve nghal a. An mut leh hnu chuan Taitesena chuan, 'Awii, i la muhil reng reng nange ?' tiin a zawt a. Awi chuan, 'La muhil lo ve, ka muhil thei lo mang-

ang ka tal ka tal a, tihharh che ka hlau bawk si nen' a ti a. 'I muthilh theih loh te chuan engah nge min tihharh ve mai loh ? mahnia men reng te chu a hreawm teh lul vei nen 'Taitesena chuan a ti a. Nakinah chuan an muhil dun ta a.

College hawn ni chuan Taitesena chu College-ah chuan a va kal a, luh ṭan ni a ni bawk a chawhnu lam. chu chawlh a ni a, chuvang chuan chawhma ban chuan a haw ding nghal a. Chawhnu lam chuan an nupain len chhuah an tum a. An insiam peih diam tawh tih chuan vai pitar pakhat hi an chenna in panin a lo kal a, amah lah chu a samte khuih ngai reng reng lo niawm tak hian a thur bem mai a, a cher em em a; a sari sin chu a bal em em bawk a. Pitar te chuan Awii chu a be ang mawlh mawlh a, ani lah chuan ṭawng engmah a la thiam loh avangin engte nge a sawi tih phei chu a hre lo va, tichuan a pasal chuan a han be ve leh a, an ina awm a ḍil a ni tih a hre ta a.

Taitesena chuan zirlai mai an ni a chuvang chuan awmpui nei thei an ni lo tih vai nu chu a hrilh a. Mahsela, ani chuan, 'Min khawngaih hram rawh, kum thum lai a ni ta ka pasal leh ka fapa neih chhunin min boralsan a, engmah tham pawisa ka pasal chuan min thihsan lo va, chuvang chuan ka rethei tak tak a ni. A dam lai chuan ka pasal chu inhlawhfaa ei zawng a ni a, a dam lai pawha kan retheih teh lul nen min han thihsan leh ta nghal a. Ka thih lohna tura ka tih tur chu thil pahnih chauh a awm hian ka hria a, hei min hmuh ang hian hna hram han thawk chi pawh ka ni lo. Min khawngaiha min awmpuitu tur zawn emaw inzawṛh

mai emaw chauh lo chu tih tur ka nei ta lo. Nangnin min khawngaih theih loh chuan inzawrh chauh ka hma bak tihna a ni a, inzawrh ai chuan ka nun tihtawp dan tur zawn ka duh zawk. Khawngaih takin Mem Sahep enkawltu atan min awmpui hram teh u" tiin mittui tla chung chuan Taitesena chu a ngen ta a. Taitesena te nupa chu an han inrawn a, pawisa thuah chuan harsatna an neiin an ring lo va; amaherawhchu, chu pitar chu engang mi nge a nih an hriat loh avangin midang rawn hmasak țulin an hre ta a. Taitesena chuan, 'Ka pi, Mizoram ațanga lo thleng hlim kan ni a, hei i hmuh angin kan chenna in hi te tak te a ni a, midang han awm ve theihna pawh a ni lo. Engpawhnisela, naktuk zingah lo kal leh la, kan awmpui thei dawn che nge thei dawn lo che kan lo hrilh thei ang che. Tunah chuan kal chhuahna tur kan nei a, engmah kan ngaihtuah hman lo a ni" a ti a. Pitar chuan, 'Kalna tur dang reng reng ka hre chuang lo, in len chhungin in varandaah hian in remtih chuan ka lo awm reng ang a, zanah pawh ka riak mai ang' a ti a. Pitar chhanna Awiin a hriat chuan a pasal hnenah chuan, "He vainu hi ka khawngaih zawng tak a ni, a thusawi te pawh kha dawt niin ka ring lo, a vanduai ve niin ka ring tlat a. Nangmahin lengchhuak ta rih mai la, keiin in ka lo nghak ang a, lo inbe thei se su lo mah ila, in chhunga ka lo awmpui țhain ka ring, engtinnge i ngaih ?" tiin a zawt a. Tichuan Taitesena chuan, "A țha zawk tak ang" tiin a kalsan ta a.

Mohan Rao hnenah a han kal a, ani chuan thingpui a lo in a. Taitesena thingpui in tur pawh chu an rawn la a. Thingpui an in zawh fel hnu chuan Taitesena chuan, "Brother, hman nia bazar

thil kan lei khan thleng 4 leh no 6 man i pawisa pe ni chein ka hria a, engzat chiah nge i pek ka rul leh nghal duh a ni" a ti a. Ani chuan, 'Brother, rulhleh atana pawisa pe ka ni lo va, thingpui te pawh ka la in ve duh mai thei a, in inah chaw te pawh ka la ei ve duh mai thei a, chuvang chuan khang kha ka leisak che u a nih kha, rulh ka ngai reng reng lo' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka nupui chuan rul ngei ngei turin min duh asin maw le' a ti a. Mohana chuan, 'I nupui chuan a nuṭapaah min ngai lo vem ni ? in rulh a ṭul reng reng lo a nia. Rulh luih ṭalh in tum chuan in rulhna chu lo lak loh ka tum ṭal bawk ang. A reng reng thuah khawngaihna thilpek in hnawl dawn em ni ang ?' a ti a. Dr. Mohana leh Taitesena chu lo inkawpin inṭhian ṭha hle mah nisela, Taitesena chuan a ṭhianpa rilru ṭhat dan chu a kip a kawiin a hre lo va. A tawpah chuan, 'Brother, I khawngaihna thilpek chu lawm takin kan nupain kan pawm e, chaw leh thingpui phei chu i duh hun hunah i rawn lam mai ṭhin dawn nia' nui chung hian Taitesena chuan a ti a.

Nakinah chuan Taitesena chuan, 'Brother, engemaw thil thuah rawn duhna che ka nei tak asin, ka lo theihnghilh hman ṭhelh tawh alawm le' a ti a. Ani chuan, 'Eng thu nge ni ta le ?' tiin a zawt a. 'Ni chinah khan pitar pakhatin kan hnena awm a rawn dil a, a chanchin ama 'sawi ang a nih chuan nu khawngaihthlak tak, ṭanpui ngai tak ni hian ka hria a. Ka nupui phei chuan awmpui mai pawh a duh nghe nghe a; amaherawhchu, heng lai mi te nun dan leh nunzia hi kan hriat ve loh em avangin nangmah rawn hmasak che ṭulin ka hria a, chuvang chuan ka lo kal a ni' Taitesena chuan a ti a. Dr.

Mohana chuan, 'A ni tak asin, kei pawhin he lai rama chengte mizia leh khawsak dan hi ka hre tam lo kher mai. A tam hian an tam bawk a, an zingah mi ṭha tam tak an awm a, chutiang bawkin mi sual pawh tam tak chu an awm ngei turah ka ngai mai a. Engpawhnisela, kan Principal a awmna a hla lo bawk a, rawn phawt mai ila a ṭha ang' tiin a rawn ta a.

Tichuan an ṭhian dun chuan Principal Office lam pan chuan an kal ta a. Principal chu a Office-ah chuan a lo la ṭhu a, pawna Taitesena te ṭhiandun ding a hmuh chuan a ko lut a. Taitesena chuan an nupaa luah tur, in Principal-in a hmuhsak avanga a chunga a lawmthu a sawi zawh chuan, an hnena awm dil Vainu chungchang chu a hrilh nghal bawk a. Tin, ani chuan, 'Hetiang awmpui hi tihfuh theih tak tihsual palh theih tak a ni a fimkhur a ngai hle tak asin; nangni lah chuan heng lai mite khawsazia hi in la hre awm si lo va. Engpawhnisela, awmpui rawh u emaw awmpui suh u emaw ka ti thei lo. Ka ngaih dan chuan nangni ṭhian dun hi chu Lalpa chakna leh thiltihtheihna hmang thei khawpa amah ringtu ni che u a ka hriat che u avangin zaninah Lalpa rawn hmasa phawt mai u la a ṭha ang a, tichuan thil tih dan tur chu in hre maiin ka ring' tiin a lo rawn a. Tichuan hlim takin an ṭhian dun chuan an chenna in lam panin an kir dun leh ta a.

In ava luh chuan Taitesena chuan sitting room-a Awii leh vainu chu inbiain a hmu a. Awii chuan Bengali ṭawng a la thiam lo nain zaizirin Vainu chu a lo be vel hi a ni a. Tlai chaw ei chu a lo hnai ta a, ei hma chuan anni nupa chuan Pathian hnenah

lawmthu ṡawiin ṭawngṭaina an nei a, an sirah chuan Vainu chu a ṭhu ve a. Chaw ei a hun chuan an nupain a hrangin chaw an kil a, Vainu chu thleng hrangin an pe a, a ei ve ta bawk a. Mut a lo hun chuan an mut pindanah chuan Lungtiawiin, 'I kawng zawng zawngah Lalpa hre reng la, i kawng te chu a kawhhmuh zel ang che' tih Bible chang a chhiar zawh chuan an nupain an ṭawngṭai dun a. Chu mi zawh chuan an mu ta a, vainu pawh chu sitting room chhuatah an muttir a. Khua a lum bawk a muthilh huphurhawm hlein an hria a, an thlan hluam bawk si nen. Rei lo deuh hnu chuan Awii chuan 'U Sen, ngawi teh, kan ṭawngṭai chhannaah i ngai emaw chu ka hre lo va, ka thinlungah hei hi a lo lang tlat mai zuk nia – 'Ka ril a ṭamin nangnin ei tur min pe a, ka tui a halin, in tur mi pe a; mi khual ka nihin mi thleng a; tih hi' a ti a. Taitesena chuan chhang lem ta lo chuan, "Lalpa I makin i va ṭha tak em! i chungah ka lawm tak tak a ni' a ti a. Awii chuan a pasalin a thil zawh chu chhang lo mah sela, a ṭawngkam aṭang chuan thil awmzia chu a hre thiam mai a. Tichuan ngaihṭha takin an nupa chuan an muhil dun ta a.

A tukzing thingpui in hun vel chuan an unaupa, Mohana chu a lo leng phei nal nal a, thu dang sawi hmasa lo chuan vainu chungchanga a ṭawngṭai a Lalpan chhang nia a hriat thu a rawn hrilh hmasa phawt a. 'Tih tak meuhvin ka hrilh a che u, heng ka unau te berte zinga mi pakhat chunga in tih chu ka chunga ti in ni' tih chang kha ka thinlungah fiah em emin a lo lang a' a ti a. An ṭhian duna an sawi hnu chuan an ngaihdan chu Awii an hrilh bawk a. Mohana chuan vainu hnenah chuan, 'Hei

in luahtute hi Mizo an ni a, mahsela, ka unaute an ni. Mi ṭha tak an ni a, tunah hian awmpui che an tum a ni tih min hrilh a; chuvangin nang pawh, rinawm takin thu awih takin i awm tur a ni ang. Harsatna i neih apiangin i pi leh i pu hi hrilh zel thin ang che' a ti a. Vainu chuan Awii lam hawiin 'Mem Saheb, heti khawpa mi rethei hi min khawngaiha min awmpui duh dawn avangin ka lawm khawp mai; rem i tih chhung chuan i kiangah ka awm ang a i kalna piangah ka kal ve ang a, i sakhua chu ka sakhua a ni ang, i chi te chu ka chi te an ni bawk ang' a ti a, a lawm chu a biangah chuan mittui a luang zawih zawih bawk a. Taitesena chuan vainu thusawi awmzia chu a nupui a hrilhfiah vek a. Mohana chu thingpui in zawh chuan a room lam panin a chhuak ta a. Zoram chaw ei hun pangngai an la chhawm nupa a; amaherawhchu, awmpui te an nei ta bawk a, an chenna ram mite tih dan chu zawm an tum ta zawk a, chumi ni erawh chuan Mizo chaw ei hun pangngaiah an ei a.

Lungtiawii te nupa chuan an awmpuinu chu Mizo hming an saksak a, Zobeli an ti a. Manganna leh retheihnain Zobeli chu a t'akbuak avangin tar chhia angin a lang a lo ni a, kum 30 emaw awrh chauhva upa a lo la ni. Kawr thar te, sari thar te a piin a leisak a, tun hma aia ṭha leh tui chaw te a ei ta bawk a, a vun a hang deuh tih mai loh chu a hmel pawh a zahpuiawm lo hle a, a pi nen chuan an innelin an inngaina em em a ni. A pi tan lah ṭawng zirna kawngah ṭanpuitu ṭha tak a lo ni bawk nen. Lungtiawii chuan ṭawng zirtirtu atan Bengali nu pakhat a ruai a, a thil tum tihpuitlin nan ṭawng thiam a ṭul hmasa phawtin a hria a, ṭan pawh a

ṭang hle reng a ni. Ṭawng thiam rang mi a lo ni bawk a, thla ruk emaw hnu phei chuan a ziak theiin, ṭawng tualleng chu a thiam a. Mi thusawi a kip a kawiin hre thiam rih lo mah sela, a tlangpui chu man ve theiin a inring tawh a.

Tuk khat chu zing dar 8-ah Taitesena te nupa chu Principal hmu turin an kal a. Chutih lai chuan Principal chu a nupui nen thingpui inin an sitting room-ah an lo ṭhu a, An hotupain Taitesena te nupa a hmuh veleh chuan in chhungah lut turin a sawm nghal a, mi leng tan thingpui siam vat turin a nawkawrte chu a hrilh a. Taitesena chuan a nupuiin engang chiahin nge ṭawng a thiam ve tawh tih hriat a duh avangin a ṭawng tam lo va, a nupui leh Principal nupui titi chu a lo ngaithla ru kiau va. Lungtiawii chuan an len chhan te hrilhin Principal lam chu hawiin, 'Ka pu, tunah chuan Bengali ṭawng ka thiam ve nual tawh a, midwifery pawh zir ve thei tawhin ka inring a, ṭawng thiam tak tak la ni lo mah ila, lecture chu ka man ve thei tawh chuan ka inring a, chuvangin Midwifery zirna tur remchang min ngaihtuahpui tur in ka ngen che a ni' a ti a. Principal chuan, 'A ni tak maw, i han tum chhin teh reng ang hmiang. Naktuk hian hei ka ṭhiannu hi medical check-up nei turin Damdawi inah kalpui ka rilruk a, tun ang hun vel hian naktuk chuan lo kal la, tichuan kan pathumin kan kal dawn nia. Hotu biak ṭul apiangte ka biakpui dawn che nia. Hman deuh khan he mi chungchang hi ka titipui tawh hlawm tak asin maw le, an mangnghilh loh chuan thil harsa niawmin an sawi lo' hlim tak hian a ti a.

A tuk zing dar 9 velah chuan Principal chu a nupui leh Lungtiawii nen Damdawi in lam pan chuan a car-in an kal ta a. Damdawi in an thlen chuan an kal hma deuh avangin Doctorte hmuh tur an la awm lo va. Rei vak lo an nghah hnu chuan an mi hmuh duh te chu an lo kal ta a. Tichuan Doctorin Principal țhiannu a en chhung chuan, Principal chuan Medical Superintendent leh Matron a hmuhpui a, anni chu an lo țha em em a, a rang thei ang bera Midwifery zirna tur remchang Awii tan lo siamsak an tum thute chu an lo hrilh a. Matron chuan, 'A rei lo vang, hapta khat hnuah chuan thil awm dan Principal kan han hriattir mai ang a, a hnen ațangin engkim i lo hre thei ang. Amaherawhchu, nang chu Assam mi i nih avangin i tan stipend a beisei theih lo vang, uniform erawhchu ka ngaihtuahsak ang che. Tin, hmanraw țhenkhat pawh nakin thlenga i la hman duh zel tur te a nih avangin nangman i intum a ngai ang' tiin Lungtiawii chu a hrilh a. Chutianga thil remchang dawn awma a lan avang chuan Lungtiawii pawh chu a hlim em em a. Tichuan Principal nupuiin medical check-up a neih zawh chuan hlim takin an haw ta a.

Awiin an chenna in a va thlen chuan a pasal chu College a lo kal hman tawh a. Zobeli chuan a thiltih tum chu a remchang thei dawn em tih a pi chu a lo zawt var a, ani pawh chuan thil awmdan chu a hrilh ve vek a. Chawhma ban ve leh chuan chanchin hriat chakin Taitesena chu a lo haw zawk a, Awiin thil awmdan a han hrilh chuan a lawm em em a, Pathian remruat ngei niin a hre bawk a a rilruin lawmthu a sawi nghal a. A hriat chak ber a hriat hnu chuan Taitesena chu College

lam pan chuan a kal leh ta a, a brother pawh chu engkim a hrilh bawk a.

Hapta khat hnu chuan Taitesena chu an Principalin a Office-a amah rawn hmu turin a ko va. Principal chuan, "Hei Damdawi in lam hotute lehkha a ni a, i nupuiin a thil zir tum a zir thei dawnin a lang, ka lawmpui khawp mai. Naktuk hian Damdawi inah chuan kal nghal tur a ni ang. Tin, an lehkha hi ken bawk tur a ni" tiin Taitesena chu a lo hrilh a. Ani chuan lawmthu te a sawi hnu chuan a chhuak leh mai a.

A tuk aṭang chuan Lungtiawii chu Damdawi inah chuan a kal ṭan ve ta a, a la tlangnel hma hapta hnih chhung chu Zobelin a kal lam leh haw lam a hruai ṭhin a. An Matron chu Kristian nu ṭha tak mai a lo ni hlauh va, a harsatna apiangah Awii chu a ṭanpui ṭhin a. Nurse training dang ang bawkin a duty ve ṭhin a.

Then 25

Puja chawlh laiin Taitesena te pawlho chuan an chheh vela hmun pawimawh ṭhenkhat te tlawha zin chhuah an rilruk a. Belur mat temple tlawh turin an chhuak ta a. Belur mat temple chu Hindu temple hmingthang tak a ni a, Gànges lui kam Culcutta aṭanga hla lo teah a awm a. Ni tin hian chu temple tlawh tur chuan Hinduho an kal zut zut ṭhin a ni. Temple an luh dawn chuan an ṭhianzaho chuan an pheikhawk an phelh hmasa phawt a, temple-a kaihruaitu chu an zui ta diah diah a, temple hmun thianghlimah chuan a hruai lut ta a. Temple tlawha

lo kal te chu Hindu an nih leh nih loh inzawhna a awm chuang lo va, pheikhawk phelha temple kaihruaitu fee dil ang an pek chuan an kher mei teh chiam lo va. Hindu puithiam Sap ang chiaha ngo, kawr ha lova ruaka awm tul mai hren erawh chu kaih, koki thlenga sam zuah uai hnuang mai hian chham phualin berhbua rimtui hal kengin nei hmaah chuan a vilik zoh zoh a, a ep lam chhuata ţhuhote chuan an pathian biakna chu Sanskrit ţawngin an lo sawi rual dial dial bawk a; chu chuan darkar khat zet a awh a ni. Temple aţanga an chhuah hnu chuan a kawta thil engilo zawrhte chu an enkual dan dan a, chu mi zawh chuan Calcutta lam panin an ţhianzaho chuan an chhuak leh ta a. Ran khawina huan (zoo) an tlawh hmasa phawt a, ramsa chi hrang hrang leh sava chi hrang hrang an en a. Tin, chung an thil hmuhte zinga pahnih Taitesena rilrua riak te chu hengte hi a ni. Sai lian pui a ding to mai a, a entute chuan pawisa an theh phei zel a, ani chuan awlsam takin a nawnin a zuk la a, a kianga ţhu, a pu hnenah chuan a theh phei zel ţhin a, nileng phei chuan pawisa a dawng tam thei hle awm e. Taitesena chuan ramsa leh savate chunga thuneitu atan Pathian hian mihring hi ropui takin a lo siam ngei zawng a nih hi tiin a ngaihtuah a.

Tin, an thil hmuh pakhat ngaihtuahna thui tak neihtirtu chu hei hi a ni—saphai lian pui mai, ţial rang ruk mai, a chhuah theih lohna tura nghet taka thira hung tlat chhunga inkual rui mai a ni. A kiang hnaiah chuan a chaw atana ar pahnih an dah chu, hlauh nachang hre reng reng lovin an tla ker ker mai bawk a. A chang phei chuan saphai kiang lawk lawkah te chuan an va tla ţhin a, rulpui rilţam

huna ei mai tur an nih hria sela chuan, hlauvin an mangang em em tur hi a ni a. Mahsela, an dinhmun hlauhawmzia hre si hek lo le, an boral hun tur thlamuang takin an pawng nghah ve ringawt mai zawng a ni. Rul a lo rilțama, man a han tum zet hunah chuan mangang thlaphangin thlawk kual mah sela, thirlena hung tlat a nih avangin rulpui chu an thlawh bosan thei chuang lo vang a, a tawp a tawpah zawng saphai chuan a dawlh nge nge dawn a ni.

Taitesena rilrua a thawh dan chuan mi tam tak chu ar, saphai ei tura an dah ang mai kha an ni a, sualina an taksa leh an thlarau a tihboralna tur ramah an khawsa a, sual hlauh nachang hre lovin a chhaihin an chhaih a, a tawp a tawpah zawng sualin a zial bet tlat a, chhuak thei lovin a siam a, an boral ta nge nge țhin a ni. Amaherawhchu, chutiang tak chuan mi sual dinhmun chu rapthlak leh beidawnthlak ni mah sela, Krista Kraws thiltihtheihna leh chakna chuan sual khuahkhirhna lak ata chu mi a chhanchhuak thei a, Pathian Faahte a chantir țhin a ni tiin a ngaihtuah zui ta zawk a.

Sa huan chu zau tak a ni a, ramsa leh sava khawi en kim tur chuan hun pawh a duh rei viau va, a hahthlak em em bawk a ni. Khawi maw lai laiah chuan țhut hahdamra turin thing buk hnuaiah țhutthleng a awm a. Taitesena te țhianzaho pawh chu an vak nasa bawk a, khua a lum bawk si nen an hnung chu thlanin a huh hian a huh dup mai a. An chauchu țhutthlengah te chuan an țhu hahchawl phawt a, an hahdam hnu chuan ei tur, in tur zawrhna inah chuan an kal a, an intihharh hnu chuan Calcutta khawpui lam pan chuan an țhianzaho chu an kal leh ta a.

State Museum-ah an za chuan an lut dial a. Museum-ah chuan hman lai thil engeng emaw vawn ṭhat en tur tam tak a awm a, Science lam thil te, damdawi lam thil te, ramsa ruh ro te leh nghapui ruh ro te leh thil dang tam tak an vawn ṭhat en tur a awm a. Tichuan Taitesena te ṭhianzaho chu pindan pakhat, zawng chi hrang hrang ruh ro leh mihring ruh ro dahnaah hian an lut a. Chung ruh ro te chu Taitesena chuan a hmuh chuan an Bible College Library-a lehkhabu pakhat, Evolution of Creation by H. Enoch-a thu ṭhenkhat a rilruah a lo lang nghal a. Charles Darwin chu Theory of Evolution ziaktu a ni .a. A vanglai chuan Kristian khermei tak a ni a, tumrik a ngainain hla lamah pawh a tui em em a. Isua Krista rawngbawltu nih tumin Cambridge-ah kum thum lai Pathian thu a zir a. Amaherawhchu, Pathian tel lovin mihring bul (Evolution of Theory) chhutin a rilru a hmang a, tichuan a lut thuk deuh deuh va, nakin lamah phei chuan Pathian awm nawh a ring ta lo va, Kristian sakhua pawh engah nih a ngai lo ta a ni. Evolution Theory chu chutih lai chuan Scientists te chuan an hlutsak a, kar lo vah khawvel a deng chhuak a, sikul tam takah phei chuan naupangten an zir a. Kristian chhungkua aṭanga piang naupang tam tak pawhin Darwin-a mihring bul chhut dan chu an pawm a. Chutianga mihring bul chhut chu Taitesena chuan ni thei ngangin a hre lo va. Mihring siam chungchanga Pathianin hmun nei lo anga sawi leh ngaih chu thil ni theiin a hre lo. Hetiang ngaih dan nei chung hian Charles Darwin chu boral ni ta sela chuan khawvel mi hmingthang ber berte zinga mi pawh ni mah sela, mi vanduai tawp niin Taitesena chuan a ngai a. Amaherawhchu, H. Enoch-

Evolution of Creation tih bu tawp lama Darwin-an a Evolution Theory ziak, dik lo nia a hriat avanga a sut lehna kha a rilruah chiang em emin a lo lang a, Darwin rilru hrehawmzia tur te chu a (Taitesena) ngaihtuah neuh neuh a. Chu lehkhabuah chuan Darwinan a thil lo ziah a sut lehna hetiang hian tawi tein tarlan a ni. Favang lai hian Darwina dam lo kan turin Lady Hope a kal a. Darwina in a va luh chuan inneitupa, khum beta na chu, a pang a dam deuh mahna tiin a lu lam chu an lo do kang ar a. Lady Hope a hmuh veleh chuan Darwina chuan tukverh lam hawiin pawna Ni eng mawi tak mai chu a kawk a, a kut leh lam chuan Bible, hun engemaw chhung a lo hnawl tawh chu, a keng a. Lady Hope chuan engnge a chhiar tia a zawh chuan, ani chuan 'Hebrai Lehkha Thawn, Lalber Lehkhabu' tiin a chhang a. Darwina chuan ringlo mite ngaihdan țawma thil siam chungchang leh Genisis bung bul chanchin, ngaihdan fumfe pawh nei chuang lo va a ziak a inchhirzia te a sawi a. A thil ziak lah chu miten an lo ngaisang khawp a, sakhua takah an nei leh nghal si nen tiin pawi a tih zia a sawi bawk a. Lady Hope hnenah chuan, 'Huanah sawn in ka nei a, tah chuan hnathawktute 30 lai an awm a, chungho hnenah chuan Isua Krista chanchin leh a chhandamna thu sawi ang che. Naktuk tlai dar 3-ah inkhawmpui lang, hla te in sa ang a, nangin i tumrik nen hma i hruai dawn nia' tiin a ngen a. Fapa tlan bo angin Darwina chu tlan bo tawh mah sela, Krista hnena a kir leh avangin Pathian chuan a hmangaihnain a lo pawm ngei ang a, fa nihna a pe ngei bawk ang tiin Taitesena chuan a ngaihtuah a.

Chu mi zawh chuan Birla Planetarium-a kal tumin Taitesena te țhianza chuan Meseum chu an

chhuahsan ta a. In chhung an va luh chuan mi an lo la tam vak lo va, chuvangin ṭhutna thuah harsatna engmah an nei lo va. An chung lam chu belthleng khaikhup ang mai hian a kum phut a, van ang maiin a lang a. Chu kum phutah chuan thim hlim aṭanga khawvar thlenga arsi chet vel dan an entir a, zan thim hnuaia ṭhua chung lam arsi che vel thlir ang chiah hian an inhria a. Film a tawpa pawna an chhuah meuh chuan, khua aw zawng a lo la ṭhiam lo va, a lo la eng uau va, Tichuan an riahna tur lam pan chuan an ṭhianzaho chu an kal ta dam dam a.

A tukah chuan Serampore lam pan chuan an kal leh ta a. An thang bo chhung rei lo hle mah sela, hmun pawimawh tak tak an tlawh theih avangin an lawm hle a. Tin, Lungtiawii pawh chu ni tin Damdawi inah a hna thawkin a kal ṭhin a, in lamah Zobelin ama buaipui tawk thawh tur a nei reng bawk a; an awmna bulah thlai huan a siam a, a thlai chin te lah chu an ṭha duh khawp mai a, a hlimpui em em a.

Then 26

Zan khat chu Zobeli chuan Awii hnenah, 'Ka pi, in hnena ka awm hnu rei lo te chhung hian in mi khawngaihzia te, ka chunga in nupaa in ṭhatzia leh nangmahni nupa ngei pawh in inhmangaiha in hlimzia te ka hmuh hian Kristian nih ve ka duh a, engtin nge ka tih ang?' tiin a zawt ta chawt mai a. Ani chuan, 'Tun hmain eng sakhaw bia nge i nih?' tiin a zawt a. Zobeli chuan, 'Mosolman ka ni a, ka pasal phei hi chu sakhaw lama khermei tak a ni

nghe nghe a. Hinduhote hi chu engah mah a ngai lo va, milem pathian bia a ti mai ṭhin, a nuihzat em em ṭhin a ni. Kan nupain kan hlim lo hle ṭhin a, kan inhnial reng reng ṭhin. Nangni nupa lah hi in hlim dun em em a, hei in hnena ka awm chhung hian in inhnial ka la hre ngai reng reng lo va, chu-vangin hlimna thuruk in hria ni hian ka ring a, Kristian ni ve ta ila ka hlim ve thei zawkin ka in-ring tlat a ni' a ti a. Awii chuan, 'A nih loh leh, Mosolman chuan Pathian Lehkhabu te in nei ve reng em ?' tiin a han zawt leh a. Ani chuan, 'Nei teh lul mai, kan Pathian lehkhabu chu 'Koran' a ni a, Abrahama te, Mosia te Zawlnei Eliza te leh zawlnei dang chanchin te pawh Koran-ah chuan ziak a ni a. Ka pasal chuan 'Isua an tih hi tlangval fel tak, thu sawi leh zirtir thiam tak a ni a, hnungzui pawh tam tak a nei ṭhin. Amaherawhchu, Kristianhovin Pa-thian Fapa a ni e tia an zirtir hi chu a dik lo va, zawlnei a ni chauh zawk a ni. Zawlnei tam tak an awm a, chung zingah chuan Muhammed (Islam) hi a hnuhnung ber a ni' tiin min hrilh ṭhin a, chu chu ka pawm ve ringawt mai' a ti a. Awii chuan, 'Kei-ni Kristiante chuan Isua chu Pathian Fapa ngei a ni a, sual reng reng hre lo leh thianghlim famkim chu a ni. Mihring famkim a ni a, Pathian famkim a ni bawk a ni. Mihringte hi chu mi sual kan ni a, sual avanga Pathian lak aṭanga tihhran tawh, chatuana boral tur kan ni. Nangmah ngei pawh hi, mihring i nih miau avangin mi sual chatuana boral tur i ni e. Amaherawhchu, Pathianin nang leh kei, sual avanga boral turte hi, min hmangaih avangin a Fa-pa Isua Krista chu khawvelah hian a rawntir a, mihring nihna tak hre turin mihringah a lo chang a, a dam chhungin hrehawm tinreng a tuar a kan

harsatna min hriatpui theihna turin, a tawpah chuan keini misualten chhandamna kan neih theihna turin, sual reng reng nei lo, thianghlim famkim chu Krawsah khenbehin a awm a, a thi a an phum a, ni thum niin Pathianin thlan ata chu a kaitho va; tichuan Isua chu sual ata min chhandamtu a ni, he kan taksa hi a borala a ṭawih vek hnu pawhin kan thlarau chu Pathian hnenah thuhrukin a awm ang a, Nikin niah thlan ata min kaitho leh dawn a ni. Chu chu thinlung tak taka kan pawm chuan min chhandam ang a, a Fa nihna kan chang bawk ang. Chu chu i rin zawng a ni em ?' tiin Zobeli chu a zawt a. Zobeli chuan an sakhuaah chuan thlamuanna a neih lohzia leh thlamuanna a mamawhzia chu a pi chu a hrilh a, rin chu han duh ve mah sela a tan a harsatzia thu a sawi bawk a. Lungtiawii chuan, 'Khawvel thil engmahah hian hlimna leh thlamuanna tak a awm lo va, Isua Kristaah chauh hian chung hlimna leh thlamuanna tak chu hmuh theih a ni; chuvangin tih tak zeta i sualna te sim huama i nihna ang anga Krista hnena i tluk luh chuan, a lo ngaidam ang chia, thiam a chantir ang chia, a Faah a chantir ang che. Tin, hlimna leh thlamuannain a thuam ang che. A nih leh tunah hian mi sual niin i inhria em ?' tiin a zawt a. Zobeli chu a han ngawi vang vang a, nakinah chuan, 'A changin mi sual niin ka inhria a, a chang chuan mi ṭha niin ka inhria tiin a chhang a. A pi chuan, 'A ni tak asin, thil ṭha nia kan hriat kan tih hian ṭhain kan inhria a, sual nia kan ngaih kan tih hian mi sual niin kan inhre ṭhin. Amaherawhchu, ṭha nia kan hriat kan ti pawhin, Pathian Fa nihna kan chan hma chuan, mi sual kan la ni tho mai, a chhan chu mihringte hi mi sual lailet der kan ni tawh miau avang a ni.

Nangpawh i sakhua chu Mosolman (Islamism) a ni a, i chi chu Bengali a ni. Tunah hian kan chhungkuaah i tel ve a, keini chu Mizo chhungkua kan ni a, kan chhungkuaa i tel ve avangin Mizo i ni ve mai lo, i chi chu Bengali a ni tho mai. Chutiang chuan mihring hi kan pian aṭang renga mi sual kan ni a, thil sual kan tih avanga sual ta mai kan ni lo va, thil ṭha kan tih avanga ṭha ni thei pawh kan ni hek lo. Chuvang chuan a lawm, Isua Krista Engkimtitheia hnena kan nihna ang anga kan tluk luh hmasak phawt a ngaih ni. Hriat thiamna satliah avanga tluk luhin kori a su thei tak tak lo va, pawn lam thil chauh a nih avangin. Thinlung chhungrila hriat thiamna neia, sual sim avanga tuar pawh huama Krista hnena inpek tur a ni. Chutiang taka i inpek chuan i sual chu Krista thisen hlu chuan a tlengfai ang a, i nakin lam nun dan tur chu a rel fel mai ang' tiin a hrilhfiah a. Zobeli chuan, 'Ka pi, thil kal hmang min hrilhfiah avangin ka lawm tak tak a ni. In hnena ka awm tirh aṭanga vawiinni thleng hian in mi enkawl dan leh ka pu nena in awm dan ka hmuh hian, engemaw tak in neiin ka hre tlat a, chu chu neih ve ka duh a, chuvangin Kristian nih ve ka duh a ni. Ngaih dan a tak mai, a hminga Kristian ka nih ve phawt chuan in neih ang hi nei ve mai tura inngaihna ka nei a, mahsela, chu ka ngaih dan mawl tak chu a nih lohzia i thu min hrilh aṭangin ka hmu fiah ta a, a, ka pi, chu mai pawh ni lo vin hlimna leh thlamuanna tak neih dan min hrilh bawk avangin ka lawm tak tak a ni' a ti a.

Lungtiawii chuan, 'Tuna kan thusawi te kha zaninah ngaihtuah zui la, tichuan naktuk zanah i pu nen kan pathumin kan sawi ho leh dawn nia' a ti

a, mut pindan lamah chuan a lut phei ta a. A pi phei hnu chuan Zobeli pawh chu a mu ve ta mai a, a pi thusawi te chu mu chungin a rilruin a ngaihtuah zui ta zel a. Nakinah chuan mi sual a nih leh nih loh pawh tun hmaa ngaihtuah nachang hre ngai lo chuan, a sualzia chu a zuk inhmu fiah ta em em a, a sualnain a taksa leh a rilru a tihhreawm ṭhinzia pawh chu a hre thiam ta a, chu mi beidawnthlak tak dinhmun ata chhanchhuak theitu chu Isua Krista niin a ring ve ta a. A mut hmunah chuan, 'Kei mi sual hi engpawh huamin Lalpa, i hnenah ka awm ang angin ka lo lum lut e, nangin min tithianghlim la, ka pi leh ka pu te ang bawka nangma ta nih ka duh a, kum khuaa i ta ni fo turin min ṭanpui ang che' tiin mittui tla zawih zawih chungin a ṭawngṭai a. Tichuan Amah duhtute hnar ngai lo Pathian chuan, a ṭawngṭaina chu a chhang a, lungmuang takin a muhil ta a. Zingah a ṭhangharh a, a tho nghal a, a pu te nupa hrilh hlan a nghakhlel em em a, an la muhil rih nia a rin avangin a theih anga thawm dimin thingpui a lum a. Nakinah chuan a pi pawh chu a lo tho ve a, choka lamah chuan a va phei a. Zobelin a lo hmuh veleh chuan hlim em em mai hian 'Ka pi, Isua Krista, ka lawm tak tak maw le' a lo ti a lo ti a. A chang leh a han nui leh ngawt ṭhin a. Thatho tak mai hian a ṭul apiang chu a ti zung zung mai a, a khat tawkin 'Isua Krista, keimah kha lawm tak ni maw le' a ti ṭhin a. Hre thiam lo tan phei chuan a a ta emaw tih hial khawp tur hi a ni a. Amaherawhchu, Lungtiawii chuan Zobeli awmdan chu a hre thiam mai a, a lawmpui em em bawk a ni. Tichuan a pasal mu lai chu a va kaitho va, Zobeli

chanchin chu a hrilh ta a. Taitesena chu a lo tho var a, Zobeli chu lawmpui nan chibai a buk a, thil awmdan chu a zawt a. Zobeli chuan zan lama a awmdan zawng zawng chu a hrilh a, Krista ta a ni ve ta tih hlim em em mai hian a hrilh bawk a. Tichuan Taitesena chuan Zobeli lu chunga kut nghatin Pathian hnena lawmthu sawiin a ţawngţai a, Krista sipai huaisen tak a nih theih nan enkawl zel turin Lalpa chu a ngen bawk a.

Nakinah chuan Zobeli chuan baptisma chan a chak ta em em a, chuvang chuan a pi leh pu te chuan Pastor hnenah Zobeli chanchin chu an sawi ta a, tichuan hun remchang hmasa berah Zobeli chuan baptisma a chang ta a.

Zan khat chu Taitesenan a ţhian kawm ngeih zual deuh deuhte sawmin an chenna inah chuan inkhawmna a siam a. Dr. Mohan Rao chuan Bengali leh Sapţawngin inkhawm chu a kaihruai a. Sapţawngin he hla hi an sa—

'Just as I am - without one plea,
But Thy blood was shed for me,
And that Thou bidd'st me come to Thee,
O Lamb of God, I come !

Just as I am — Thou wilt receive,
Wilt welcome, pardon, cleanse, relieve;
Because Thy promise I believe,
O lamb of God, I come !

Zobelin a testimony sawi tura an ngen avangin tawi fel takin a sawi a, awmdan leh hmel aţang chuan a ti mai mai lo a ni tih a lang a, a mittuite

pawh chu a biangah a luang zawih zawih a. Tichuan Dr. Mohan chuan Pathian hnenah lawmthu sawiin a ţawngţai a, ringtuten Thlarau nun kawng him taka an zawh dan tur tawi fel takin a sawi bawk a. An hla hnuhnung atan Sapţawngin hei hi an sa a—

Blessed assurance—Jesus is mine !
Oh, what a foretaste of glory divine,
Heir of salvation, purchase of God;
Born of His Spirit, washed in his blood

This is my story, this is my song,
Prasing my saviour all the day long.
This is my story, this is my song,
Praising my saviour all the day long.

Perfect submission, all is at rest,
I in my Saviour am happy and blest;
Watching and waiting, looking above,
Filled with His goodness, lost in His love.

Lal ţawngţainain an inserhna chu an ti tawp a, Thingpui an in ho va, Zobeli chuan phur takin a sem a. Pathian thua titihona hlim taka an neih hnu chuan an ţin darh ta a. Chuta chin chu Taitesena te nupa chuan Pathian Biak Ina an inkhawm apiangin Zobeli chu an hruai ve ziah ţhin a.

Then 27

Tlai khat chu an mamawh thil engilo lei turin Lungtiawii te nupa chu bazarah an kal a, an haw lam chuan pa pakhat a kut khinghniha kawl bun, police pakhat kaih leh a sira nu pakhat nau kum khat mi pua, an hnunga police pahnih leh mi tam

tak, anmahni lam rawn pana lo kal an tawk a. Taitesena chuan a hnung lama kal pa pakhat chu a han bia a, 'Engti zia nge ?' tiin a zawt a. Chu pa chuan, "He mite nupa hi mi sual tak an ni a, an unau thihsan nau te an enkawl a, a mit tihdel tumin a mitah chinai an phul a, chuvangin police-in an man a ni" tiin a chhang a. Taitesena chuan, "Engvanga nausen mit chu tihdel tum nge an nih ?" tiin a zawt leh a. Chu pa chuan, "An nupa hian an thatchhe em em a, kutdawhna ei zawngtu atan siam an tum a ni ang" a ti a. Tichuan Taitesena te nupa chu an in lam pan chuan an kal leh ta zel a. Lungtiawn chuan nuina nausen a puak ţap leh na tuara tal vak vak ţhin chu a lo hmu kher bawk a, "Hetianga nunrawng, mihring a awm theih ngai ang tih reng ka lo ring ngai lo" a ti chhuak phawng mai a. Taitesena chuan, 'A nunrawn thlak teh tak asin. Heng lai mite hi a ţhen chu mi ţha tak tak an ni a, mi ţhenkhat erawh chu nunrawng tak, khawngaihna nei miah lo te an ni. Kutdawh an piansual dan mak pui pui, siam luih ni awm tak kei chu ka hmu fo tawh a. Kut dawh ka hmuh pakhat phei chu a mak khawp a, a koki leh lam leh lamah a kephahte chu an innghat a, a biang leh lam leh lam sirah a kephah hnuai lam, hma lam aţanga thlirin zuk hmuh theih a. Chungte chu siam luih a ang khawp mai' a ti a. Awii chu a ngawi vang vang a, nakinah chuan 'Kha nausen kha chu a tan lo piang lo se ţha zawk tur, hrehawmna leh lungngaihna tuar tur ringawt maia khawvel eng han hmuh chu a chang phei chuan Pathian remruat dan hi ka zuk hre thiam lo dawn dawn ţhin' a ti a. (A pasal chuan 'lo' tih ai thlawt zawngin 'lo dawn dawn ţhin' tih a la ţha tho ve) Engpawhnisela, mihringte hian Pathian thil

tih dan hmang a kip a kawiin kan hre tak tak dawn lo, thilsiam kan ni miau mai si a. Dik tak chuan mihringte hian khawvel lam kan thlir apiangin kan buai thin a, Pathian lam kan en erawh chuan thil a lo fel leh duak thin a ni. Pathianin amah ringtute chu kan thatna turin engkimin a thawk thin tih hi keini nupa chuan pawm tlat ila kan ti sual lo vang' a ti a. Rei lo te hnuah chuan an chenna in chu an thleng ta a.

2nd. Year Final Examination a lo hnai ta bawk a, Bible College naupangte chuan ṭan an la nasa hle hlawm a. Mohan Rao leh Taitesena te pawh chuan tun hmaa an tih ṭhin danin, zir dun chang an nei a, an subject sawi dun chang an nei ṭhin. Chutiang khawp chuan ṭang mah sela, Bible chhiar leh ṭawngṭai an thlahthlam chuang lo va, hun tam zawk lehkha chhiar nan an mamawh avangin a thawh zin lamah an ramṭang a. Final Exam chhung zawng pawh chuan hriselna lamah engmah insawiselna nei lo vin, tluang takin an ṭumtla thei a, chutianga awmtirtu chu Pathian a ni tih an hria a, a chungah lawmthu an sawi mawlh mawlh ṭhin a.

An exam zawh ni, a tuka haw tur chuan zirlaite chu an inpuahchah mam mam a, Dr. Mohana pawh chu chu mi nia haw turin a inpuahchah ve bawk a. Exam an zawh zan chuan Taitesena te chenna inah chuan a leng a, an nupaa Hyderabada zin turin sawm tak tein a sawm a. Lungtiawii chuan, 'Brother, lo zin chu kan chak khawp asin, amaherawhchu, hei thil zir lai ka ni a, chawlh ka nei ve si lo va, ka tan kal bo a rem lo atin alawm maw le. Chuti ni suh se chuan lo zin chu kan chak khawp asin' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Chuti a nih chuan Brother Taitesena tal hi chu a lo zin thei dawn lawm ni ?

nang i theih dawn si loh chuan' a ti a. Taitesena chuan, 'Lo zin chu ka chak ngang asin, amaherawhchu, hmeichhe pahnih chauh in nghaka han dah chu ka tiam chiah lo deuh alawm maw le' tiin a lo chhang a. Lungtiawii chuan, 'U Sen, chu mi thuah chuan ngaihtuah awm kan ni lo vang, engemaw harsatna nei ta te kan nih chu a Principal nupate hi an ţha bawk a, min ţanpui an hnial reng rengin ka ring lo. A thu rengah, tun hma zawng pawhin Pathianin min enkawl ţhin a, i zin bo chhung pawhin min enkawl zel tho vang' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Brother, chutiang chu sister ngaih dan a nih chuan, lo zin teh mai, kan zin bo chhungin a mite veng ţhintu Pathian chuan anni pahnih pawh a lo enkawlin a veng em em ang. In nupa chanchin hi ka nu ka hrilh ţhin a, in hmel hmuh a chak em em a, duhthusam chuan in nupain lo zin ula ka duh a; mahsela, Sister a zin ve theih loh pawhin ka nun i hmel a hmuh chuan a lawm em em ang. Kal kawng senso te leh i cham chhunga senso reng reng chu i ngaihtuah hah a ngai lo vang, ka kutah dah vek rawh' tiin Taitesena chu a thlem heuh heuh va. Taitesena chuan, 'In khaw lama lo zin chu ka chak khawp asin, ka ţhiannuin ka zin a hnial lem loh chuan ka zui ve mai ang che; amaherawhchu, naktukah chuan ni lo vin naktipah chhuak ta zawk ila a rem mai lawm ni?' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'I lo zin ve theih dawn phawt chuan naktipa chhuah pawh ka hnial reng reng lo' tiin a chhang a.

Then 28

Naktip chu a lo thleng a, Taitesena te ţhiandun chu Calcutta khawpui lam pan chuan an kal ta a,

an vanduai a siamin an beisei ang a Ist. class tickets (rail) an chan tak loh avangin Calcuttaah chuan zan hnih lai an riak a. Hyderabad lam pana an chhuah ni chuan khualzin an ţhahnem hle mai a, Rail comparment tin chu a khah hian an khat hung vek a. Khua chu a lum em em khawp a, mahsela, Ist. class pindana chuang an ni bawk a a tuar azia awm deuh va. Chuti chung pawh chuan thlanin an huh hlup reng mai a ni. Harsatna engmah tawk lo vin dam takin Hyderabad chu an thleng ta a.

Dr. Mohana te in chu Banjara Hills a awm a ni a, lian tawk tak a ni a, a sak hmang pawh tun lai tak a ni. Compound zau tawk tak a nei a, a kawtah chuan pangpar mawi tak tak an ching a, chung pangparte chu enkawl ngun an ni tih hriat theih tur hian an bul leite a fai em em a, an hnah rau hmuh tur pawh a awm lo va. Chutia Dr. Mohan te ţhiandun chuan in an va thlen chuan a nu leh a farnu leh a fanu te chuan an lo lawm em em a. Kum khat zet a pa hmu lo a nih avangin a fanu chuan a pa chu a ngai em em a, a pa malchunga ţhut a ngen a. Tichuan a pa chuan a fanu chu a malchungah chuan a ţhuttir a, a be vel a. Thingpui an in zawh chuan an inbual fai a, chaw te an ei a. South India-ho chuan thur leh hmarcha an uar khawp mai a, an chawhmeh apiangah an telh ţhin a. Dr. Mohanan a ţhianpa thil ei theih loh zawng te a hriat avangin, chu mi ţuma an chawhmehah chuan engmah an telh hranpa lo.

Mohana nu chu kum 60 mi a ni a, nu ţawng duh tak, inngaitlawm tak leh khawngaihna ngah tak a ni, Mizo nu ţha tawp ang hi a ni. A fapain

Taitesena te nupa chanchin a nu lehkha a thawn apianga a sawi ṭhin avangin, Taitesena te nupa chu hmuh a chak em em a, a beisei phak loh Taitesena an hmu chu a lawm tak tak a ni, a lo lawm dan kawng pawh a fapa a lawm dan nen a danglam chuang reng reng lo. Taitesena pawh chuan Mohana nu chu 'ka nu' tiin a ko mai a. Mohana nu lah chuan a mikhual chu a inthlahrun mawlh a hlau va, 'Ka fapa, i ina i awm ang chiahin awm rawh, inthlahrung reng reng suh; i duh leh mamawh apiang sawi ang che' a ti mawlh mawlh a. Inneitunu hmel hlim reng mai chuan ngaihtuahna thui tak a neihtir a. Vawi khat phei chu Taitesena chuan a ṭhianpa hnenah chuan 'Hetianga vannei i ni tih hi ka lo la hre nga. reng reng lo, ka lawmpui tak tak che a ni' a ti ringawt a. Mohan chuan a Brother thusawi awmzia chu hrethiam lo vin, engkawngah nge vannei ka nih an chu ?' tiin a zawt ta a. Taitesena chuan 'I nu anga nu ṭha leh khawngaihna ngah khawvelah hian nu an tam lo vang' a ti a. Mohana chuan, 'A ni tak maw ! ka nu hian mi nute tluk mah suh sela, uangpui chang lo ila, ka chhuang ve viau a nia,' hlim tak hian a ti ve mai a. Taitesena chuan, 'Mi hriat angin kei chu Mizo ka ni a, nangni lah chu Chhim lam mi daih in ni a, nimahsela, Kristaah chuan chhung leh khat kan ni. A, Pathian thu hi chu a va dik tak ṭhin em ! nangni nufa hi a tidiktu pakhat chu in niin ka 'hria' a ti a.

Dr. Mohana fanu te chu kum 5 a tling ve tawh a, Sap Sikulah an kaltir a, lehkha a thiam thei hle mai a, an exam apiangin an pawlah chuan a chungnung ber ṭhin a. Amah lah chu hlim thei tak, chhawnchhaih nuam tak hi a ni. A pi leh a niin

in lamah an enkawl bawk a, a hriselna pawh a ṭhain a zuan pawh a zang hle mai. A pa a ngai em em a, nu nei lo an nih bawk avangin a pa pawhin a duat zual a, a pa kiangah a sikul kai loh ni chuan a tal chawt ṭhin a. A pain, 'Mami, chutah khatah kalna tur ka nei a i pi kiangah kal rawh aw' a tih chuan lungawi takin a kal mai ṭhin a ni. Amah ang naupang te si hmuh tur an vang hle.

Hyderabad khaw lum dan leh Culcutta lum dan chu inang lo tak a ni. Culcutta-ah chuan ruah tui a tam a, chuvangin a leilung leh boruak pawh a hnawng a, thlan tui pawh a tam. Hyderabad-ah erawh chuan ruah tui a tam ve lo va, a leilung a ro va, a boruak pawh a ro va, chuvangin thlan tui a tam lo. Lungpui thlam tiat tiat a let rem rum mai a, mi hausaten in an sak hnan a, lungpui ṭhenkhat kiangahte chuan in an sa bawk a, ṭhenkhat chu an cheimawi a. Khawpui kawtlai chu a zau hle a, a faiin a hnum sen hlurh mai a, a khat tawkah zunram thiarna fai taka enkawl a awm bawk a. Thing kung hmuh tur a tam teh chiam lo va, chung a awm chhun te pawh chu tuiin an chawm ngun hle. Pangpar kung te leh phaitual hnim te pawh nilenga tui an pek loh chuan an ro ṭhawt ṭhawt mai a ni. Amaherawhchu, chuti taka ram ro ni mah sela, a chei bawl dan leh enkawl dan miten an thiam avangin, thing leh pangpar kung te pawh an pung tual tual a ni. Khawpui hlun a ni a, a kiang lawkah chuan Secunderabad a awm a, Sipaiho awmhmun khuarna pawimawh tak a ni nghe nghe a. Tunah erawh chuan Hyderabad nen an inzawm a ni tawh mai a, chuvang chuan 'twin cities' an vuah nghe nghe a ni. Nizam of Hyderabad in hlui te, Golgonda Fort te, Charminar te, Osmania University Cam-

pus te, Salarjung Museum te, State Library te, High Court te leh Assembly Hall te chu mi khual leh khawpui mite en turin ni tin mai bian an insul zut zut mai țhin a ni.

Ni khat chu Mohana te chhungkua leh an mi khualpa chu khawpui fang turin an chhuak a, an thil hmuh leh tlawh apiangte chu Mohana chuan a țhianpa chu a hrilhfiah zel a. Nakinah chuan khaw hlui lam panin an kal a, Charminar leh Golconda Fort en an tum a. Charminar bul țhut chu feet 100 sqr. a lian a ni a, a san lam chu feet 180 a ni. Kum 1591 AD-a Md.Qnli Qutb Shah sak a ni a. Chu mi chu an en zawh chuan Golconda fort lam an pan a. Chu kulh chu tlang chunga sak a ni a, a tlang san lam chu feet 400 zet a ni a. Qutub Shah Sultan lal lai (1518 - 1689 AD) a sak a ni. A chhipah chuan in a awm a, chumi ațanga thlir chuan a chhim leh hmar, a chhak leh thlang thui tak a hmuh theih a. Kulh hungna hual chhung chu zau tak a ni a, a bang lungrem pawh Aizawl Jail hungna lungrem ai maha sang zawk a ni. A kawngkhar chu rinawm taka siam a ni a, silai (laipui) lo chuan hmelma tan pawh han lak mai mai chi niin a lang lo. Tlangchhip ațanga zuk en chuan lung lum darh phengphung hlir hmuh tur a awm a, a hnuaiah hall țha tak tak a awm ang tih la hmu ngai lote tan hriat theih tur a ni lo. Tichuan anniho chu lung let rem rum hnuaiah chuan an lut a, pindan zau tawk tak tak te an hmu a. Chung pindante chu hmelmain an beih laia an bihrukna te, ro an relna te leh chaw eihona te etc. an ni. Hmun dang tlawh lo vin, Golconda fort an en zawh chuan in lam panin an haw ta a, Kawng tluan mai chuan

Taitesena chuan Golconda fort sak chhung rei dan tur te, hna thawktute tam dan tur te, cement hmang si lova chuti taka ngheta an sak thiam dan te chu a rilruin a ngaihtuah neuh neuh va.

A tukah chuan Mohana te ṭhian dun chauh chu a hma nia an tlawh hman tak loh te en turin an chhuak a. Thil dang tam tak an en hnu chuan Salarjung Museum-ah an kal a. Chu Museum chu lian tak, chhawng thum emaw laia sang a ni a, a sak nan cheng 50,00,000 an seng a. Thil tam tak an en zinga Taitesena rilrua cham te chu – darthlalang khawnvar mak pui pui te, Tipu Sultan-a ngunhnam te, hman lai Nizam inzawn bawm te leh an pheikhawk te a ni. Chung en chuan mipui an insul zut zut mai bawk a ni. Tin, museum in sirah chuan dawhkan an dah a, a chungah chuan sanna lian an hung a, dawhkan hmaah chuan ṭhutthleng a intlar ṭhap bawk a. Sana chu lian tawk tak, kil li nei a ni a, a sir lamah chuan in te tak te a awm a, a chhungah chuan nula lem hi a awm bawk a. Dar rik dawn apiangin chu nula chuan kawngkhar chu a rawn hawng a, a dar zat chiah chiah a vua a, tichuan inteah chuan a lut leh a, kawng chu a khar leh khap ṭhin a. Taitesena te ṭhian dun chu ṭhutna a awm tawh loh avangin mi hnungah chuan an ding ve a. An sanna an n en chuan dar 3 pm a lo ni ṭep tawh a. Nakinah chuan nula chuan kawngkhar chu a rawn hawng a, dar chu vawithum a rawn vua a, a vuak zawh chuan a in teah chuan a lut leh a, kawng chu a rawn khar ri khap a. Anni ṭhian dun pawh chuan hmuh nawn an ti hle a. Chumi zawh chuan in lam panin an haw ta a.

Then 29

Hyderabada hapta hnih lai a cham hnu chuan Taitesena chuan Serampore lama kir tawh mai a rilruk a. Nimahsela, a ṭhianpa chuan, "La haw rih lo ve, Deccan plateau chuan chung zawk, hnam mawl tak, Chenchus an tih hote chenna hmunah i zin leh rih phawt ang. Hman lai chuan, hengho hian ḳawr hak nachang an hre lo va, hrenpereng chauh an kaih ṭhin a, tunah erawh chuan kawr hak nachang chu an hre tawh a, an khawsak dan erawh chu a la mawl hle a. Theirah leh ramhnim an hmuh remchan apiangte chu chawah an ring mai mai a ni. Sawrkar pawhin an chaw zawnna turin ram a hranin a reserve sak nghe nghe a. An in chu tuizem ang hian a bialin an sa a, a chung chu chingal thlawrna angin an tizum puau va. Kawngka pakhat chauh an hawng a, tukverh a awm lo va. Zanah chuan an ranvulhte chu an inchhungah chuan an dah ve mai ṭhin a ni. A ram a lum bawk a an mutbu te chu a chau nangiang mai. An chhuat chu leiin hnum hlarh hian an lip ṭhin a ni.

Khawpui aṭanga mel 150 emaw leka chuti khawp a hnam mawl leh changkang lo la awm chu thil mak tak a ni. An hmasawnna tur ngaituahin Sawrkar pawhin ṭan a la nasa hle a, mahsela, hma an sawn thei meuh lo zawng a ni. Khawpui mi zirtirtuah te an han dah a, mahsela, Chenchus-ho chenna hmun chu a lo hrehawm kher bawk a, rei awm peih lo vin an chhuahsan leh mai ṭhin a ni. Sawrkar chuan anmahni mi ngeiin zirtir sela a ṭha ang tih ngaih dan neiin an han zirtir a, mahsela, chungte pawh chuan anmahni chite zinga khawsak chu hrehawm an ti a, rei

awm peih lo vin khawpui lamah an chhuansan leh ţhin a. Chuti reng reng chu a ni a, Sawrkar pawhin a han tihngaihna teh chiam an hre lo a ni ber mai. Buhfai te leh puan te pawh an pe ţhin a, mahsela tam tak chuan buhfai chu zuah an sa zo leh mai bawk si ţhin a ni. An zinga ţhenkhat chuan mihausa bawng an enkawl a, ţhenkhat dang erawh chuan rail kawng phah tur rawra te chuin an inhlawhfa ţhin. An zingah Kristian an awm min an sawi ka la hre ngai lo" a ti a.

Taitesena chuan, 'Brother, i thu sawi chu ka bengverh zawng tak a ni, engtikah nge kan zin theih ang ?' a han ti a. Ani chuan, 'A, naktukah pawh kan chhuak thei mai ang chu, zan khat riah erawh chu a ţulin ka ring' a ti a. Taitesena chuan, 'Zan khat thangbova vahchhuah te chu thil huphurhawm a ni hlei nem, a dama kan dam phawt chuan' a ti a. Mohana chuan, 'Huphurhawm lo ve, amaherawhchu, rem i tih zawng a nih chuan kan ţhenawm nula, Miss Margaret sawm ka duh a, tunah hian Kohhran Hmeichhe High School Headmistress a ni a, Kristian nula fel tak a ni. Kan inkawm zeuh zeuh ţhin a, nula bengvar leh hawi zau tak a ni, Kristaah mihring siam thar a ni nghe nghe asin, in titi pawh a inzawn khawp ang. Tin, ka nau pawhin Chenchus chenna ram a la hmu lo va, kan zinga kal a duh ve ngei chuan ka ring a, sawm ka lo rilruk bawk a' a ti a. Taitesena chuan, 'A hlimawm khawp ang chu, i va zin ho teh ang u hmiang, rilru te pawh a kim deuh mahna' nui chung hian a han ti a. Dr. Mohana chuan, 'Rilru a kim tak tak thei phei chuan ka ring chiah lo, 'Mrs. Sena a tel ve miau si lo va' a ti ve mai bawk a. Taitesena chuan, 'Keia rilru chu kim

lo tang hmiang, i rilru kimna tur alawm ka duhpui che' a ti a.

A tukah chuan Dr. Mohana leh Taitesena chu nula pa hnih Miss Margaret leh Miss Mohan nen chuan an zin chhuak ta a. Khua chu a lum em em khawp mai a, thli tleh lah chu a lum hian a lum huam huam mai bawk a; chuvang chuan thli lum lak aţanga an inven himna turin an chuanna motor tukverh leh kawngkhar te pawh chu puan chhah puiin an khuh phui tlat a, tichung pawh chuan a chang chuan thli lum chuan anniho chu a bawh leh huk ţhin a. Nakinah chuan tuikhuah ropui tak mai, Nagarsagar Project Dam an tih chu an thleng ta a. Chu tuikhuah chu kawlphe tha siam nan leh leilet chawmna atan hman a ni a. A khuahna tlangpui aţanga han thlir chuan tui chu a tling mar put mai a, thli lo tleh chang chuan a fawn chu a hmuh nawm em em a. Tichuan Taitesena teho chuan a enkawltute office chu an fang a, a lum em em khawp a kawlphe hmaizah a vir chur chur reng nain an thlan hluam hluam mai a ni. Chu mi zawh chuan tuikhuah kiang lawka hotelah chuan chaw ei turin an lut a. Chu hotelah chuan thleng an hmang ngai lo va, hnah, hnahkhar hnah ang tak pali emaw hi an kilh khawm a, Niah an pho ro va, chu mi chu thleng atan an hmang thin a. Chaw ei kham veleh ningnawi chu chu chuan an fun khawm a, bawlhhlawh bawmah an dah mai ţhin a ni. Taitesena te ţhianzaho pawh chuan an ei kham chuan chutiang chuan an ti ve mai a.

Chaw ei kham chuan Chenchus chenna lam pan chuan an chhuak leh ţa a. Amrabad vela tlang

chung zawl, a chuan chung leh hnuaiah hengho hi an khawsa ber a, chutih lai chuan Chenchus ho chu an vaiin sangthum chuang emaw chauh an ni. Chu mi hmun panna lamlian sir tuikah chuan Mizoram thing ang hmuh tur a tam mai a, tursing leh phulruate pawh hmuh tur a awm zauh zauh va. Chenchus khua an thlen dawn ṭep chuan an chuanna motor aṭang chuan an chhuk a, kein an kal ta a. An kawng zawh chu thingtlang khaw kawng ang mai hi a ni a, a sir tuakah chuan phulrua bawn a awm a. Ngaw hnuaiah chuan lung sen ver vur hi a let rem rum mai bawk a. Rei an la kal lo tih chuan kawngsir leh lam aṭangin-arawnpa hi a lo thlawk chhuak phurh a, an hma lawka mauah chuan a fu ta a, mihring hlauh nachang a hre lo va, a fukna pangngaiah chuan a fu ta reng mai a. Anniho lah chuan chu chu remchangah hmangin duh tawkin an en a, mawi an ti em em a, tichuan an kalsan ta a. Chenchus-ho khaw luh dawn ṭepah chuan tuichhunchhuah a awm a, tui erawh chu tih tham a tling lo va. Chu mi piah lawkah chuan Chenchus-ho in chu lung vawm phak tawka inhlatin in 15 vel hi a awm a. Chutia Taitesena teho khua an luh chuan Chenchus ho chuan an lo bawr laih laih a. Chenchus chu Telegu ṭawng hmang an nih avangin, Dr. Mohan chuan a be thei a. Tichuan anniho chuan Taitesena te ṭhianza chu an khaw hotupa hnenah an hruai ta a. Khaw hotupa chuan engtia lo kal nge an nih te a lo zawt a. Nakinah chuan, 'Khua a lum em em mai sia, hawh u, saw lai thingbuk hlim hnuaiah sawn i ṭhu ang u' tiin khaw hotupa chuan a sawm a. Tichuan thingbuk hlim lam chu an pan tlang ta a. An ṭhut ṭel hnu chuan Miss Mohan chuan a ṣerthlum tui pai chu a rawn ḷa chhuak a,

a nuṭapa chuan a plastic no ah chu a rawn phawrh chhuak bawk a, tichuan an za chuan an in tlang ta a. Dr. Mohan chuan 'Chenchus-ho chu Kristian an ni lo va, Hindu kher mai tak ang hi an ni' tih a lehkha chhiar aṭangin a lo hre tawh ṭhin a. Tin khaw (penta) chhunga mite chuan an khaw hotupa thu chu an awi hle ṭhin tia mite sawi pawh a lo hre tawh ṭhin a, chuvangin a nlru put dan tlangpui hriat duhin khaw hotupa chu thil eng engmaw a zawt a zawt a. Ani pawh chuan a theih ang angin a lo chhang zel bawk a. Nakinah chuan Mohana chuan, 'In khuaah hian zirna sikul a awm tawh ngai reng em ?' tiin a zawt ta a. Ani chuan 'Sawrkarin hmanah khan a rawn hawng a, mahsela, zirtirtu an ngam thei lo va, an bang leh mai ṭhin a, chuvangin sikul kan nei hlei thei lo' tiin a chhang a. Dr. Mohana chuan, 'A nih loh leh, rawn dah ta ila, i hote hian engtinnge an ngaih ang ?' tiin a zawt leh a. Khaw hotupa chuan, 'Mi ṭhenkhat chuan an duhin ka ring a, a duh lo ṭhenkhat chu an awm bawkin ka ring' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Sikul chu nei ta ula chuan, in faten lehkha an zir ang a, nasa takin in changkan phahin ka ring' a ti a. Khaw hotupa chuan, 'A ni mai thei, amaherawhchu, hnam mawl leh rethei kan ni a, nu leh pa tam tak chuan thiamna hlutsak nachang an la hre lo va, an fate pawh hna thawka chhawr an duh zawk mahin ka ring a, chuvangin nu leh pa, an fate sikul kaitir lo tam tak an awm tho chuan ka ring' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'A nih leh, nangma mi mal ngaih danin sikul chu nei ta ula, ṭhain i ring reng em ? I fate sikulah chuan i tir duh ang em ?' tiin a zawt leh a. Ani chuan 'Sikul chu nei i la a ṭhain ka ring a, ka fate pawh sikul kaitir ka duh ngei ang'

tiin a chhang ve leh mai a. Chutia Chenchus khaw hotupa rilru a hriat hnu chuan thukhawchang dang-an ei zawn dan te, an sakhaw bink te, an khawtlang hriselna lam thu te sawiin Mohana chuan khaw hotupa chu a titipui ta a. Chumi zawh chuan penta chu an fang ho ta a. A pui a pangin Taitesena te ṭhianzaho chu an bawr lat lat a, Miss Magaret phei chu Sap rawng kai a ni bawk a, hmel ṭha an ti a ni ang an en duh lat lat hle hlawm mai. Tin, anni ṭhianzaho pawh chuan an chhithlum mum ken te chu an sem zel a, an hlim hle a, rei pawh nia an hriat hmain an sana an han en meuh chuan tlai dar 5 a lo hnai ta mai 'a, haw lam an rilruk ta a. Tichuan Monnanoor-a zan riak turin khua chu an ṭhianzaho chuan an chhuahsan ta a. Monnanoor khua chu te tak te a ni a, hotel riahna tur ṭha pawh a awm lo va; nimahsela, an hah bawk a kal zel lovin chu mi zan na na na chuan riah tumin hotel pakhatah chuan an lut ta a. Chaw te an ei kham hnu chuan an mu ta a, Taitesena tih loh chu an muhil thuai a, ani erawhchu chhun lama an thil hmuh te chu ngaihtuahin a muhil mai lo va. 'He lai ram hi Lalpan ram mu tura min kohna hmun a ni thei ang em !' tiin a ngaihtuah a. Chenchus-ho retheih dan te, an mawl dan te leh ṭanpui an ngaihzia te a mit ngeia a hmuh avangin vannei a inti hle a, an zinga Chanchin Ṭha hrilh a ṭul ni ber hian a hria: A tih dan kawng phei chu a hre lem lo. Zan a rei ta hle tih chuan a mutna khumah chuan ṭhuin, 'Lalpa, he lai ram kan tlawhah hian em ni ram chhuak tura min duh ? ka thinlungah hian min rawn hriattir ang che. Tin, hei zankhua a tlai ta, nausen angin tui takin min muttir la, naktukah dam takin min kaitho leh ang che' tiin

(Taitesena chu) a ţawngţai a, rei lo te hnuah chuan a mubil ta a.

A tukah chuan Taitesena te ţhianzaho chu Hyderabad khawpui lam panin an tlan leh ta a. Lamlian sir hmun pakhatah hian hmawng thing buk, ţawi luai mai hi a awm a, a hnuaiah chuan stall te tak te hi a awm a; tah chuan sertui sawr an zuar a. Khaw lum hnuaia zin an nih avangin anniho pawh chu an tui a hal huam huam a. Hmawng zawn an thlen veleh chuan an motor aţang chuan an chhuk sang sang a, dawrte chu an pan a. Dawr nghaktupa chu sertui thar lam an buatsaihtir a, an in ta a, an tuihal te pawh chu a reh sawng sawng a. Chutia an in zawh hnu chuan muangchangin an kal leh ta a. Miss Margaret chu Taitesena leh Dr. Mohana inkarah a ţhu a, Miss Mohan chu Front seatah. Miss Margaret chu a rui em em a, a mutchhuak chuan hmalama Front seat nghenchhan chu a bawh a, a mubil emaw ti chuan Dr. Mohana leh Taitesena chu khun takin an titi dun a. Taitesena chuan, 'Brother, i duh loh zawng sawi te ka nih chuan min ngaidam la, ka ngaihdan chuan in chhungkaw tan leh nangma tan ngei pawh, khingpui i neih ţhain ka ring' a han ti a. Dr. Mohana chuan, 'Khingpui neih hi keini ang tan chuan thil awlai a ni lo asin, kei a kara pathlawi leh nghalin tunge ka han hmuh teh lul ang? Min duh vetute awm ngai se chuan neih ka hnial hranpa hlei nem' nui chung hian a ti a. Taitesena chuan, 'Kristian nula fel leh zaidam, hmeichhia hnep mai duh vetu che awm ngeiin zuk ring tlat ia' tih pahin a kutin Miss Margaret chu a kawk zauh va. Dr. Mohana chuan, 'Chutianga beiseina nei i nih ngai chuan i ngaihven dun teh ang

hmiang; amaherawhchu, i mi beiseipui chuan chhan pawh a lo chhang duh lo mai ang che tih chu ka hlau deuh a ni' a ti a. Miss Margareti chuan an titi chu lo hre ru mahsela pawi an ti teh chiam lo va, an nula tihi chu amah chu a ni tih a hriat loh nan a hming an sawi lo mai chauh a ni. Nakinah chuan Taitesena chuan, 'Sapho pawhin i vawi khat beihnaah i hlawhtlin loh pawhin bei la, bei nawn leh rawh an ti ṭhin a, i han bei chhin teh phawt ang hmiang' a ti a. An kara Front Seat hnung nghenchhan bawha nula mu pawh chu a lo harh a, muhil ṭhangharh hlim ang maiin a han ham a, a ṭhutnaah chuan a han ṭhu ngil ta a. 'Miss Margaret, i mut a va tui awm ve ? mumang te hial pawh i nei hman lo maw ?' tiin Taitesena chuan a han fiam a. Ani chuan, 'Ka mut a chhuak bawk a, ka muhil nghet viau a niang, mumang ka neih pawh chu ka hre lem lo ve' nui deuh saih chung hian a ti a. Nakinah chuan Hyderabad chu an thleng leh ta a, Miss Margareti chu an in an thlen hmasa phawt a, tichuan an ni chuan Dr. Mohana te in lam chu an pan leh ta a.

In an han luh chuan Mohana fanute chuan a pa te chu a lo lawm em em khawp a, a pa chu ṭhut pawh ṭhuttir thei lo chuan a zar buai a. A ni Miss Mohan chuan, 'Mami, kan kawr hakte hi vaivut hlirin a khat a, thingpui te kan han in ang a, chutah kan inbual fai ang a, tichuan i pain kan zinna chanchin ngaihnawm takin a hrilh dawn che nia; tunah chuan i pa kha bawh buai tawh suh' aw nem tak hian a ti a. Naupangte chuan, 'Ka pa, in zinna chanchin min hrilh ngei ngei ang che aw' a ti reuh va. A pa chuan, 'Nakin kan mut hunah ngaihnawm

deuhvin ka hrilh ang che. Tunah chuan i pi kiangah lo va ṭhu rih lawk ta che' zaidam tak hian a han ti a. Tichuan, naupangte chu a kal kiang ta a. Chutia an inbual faia, chaw te an ei kham hnu chuan Taitesena te ṭhiandun chu Mikhual pindanah chuan an titi dun a. Dr. Mohana chuan Taitesena hnenah chuan, 'Brother, engtikah nge Kristian nula fel, ṭha leh zaidam, min duh vetu awm nia i beisei chu a tak ṭak a ni tih ka hriat theih ang ?' nui chung hian a han ti a. Taitesena chuan thil danga chhang lo chuan, 'Brother, Lalpa i rawn dun hmasa teh phawt ang' a ti a, tichuan an ṭawngṭai dun ta a. Chutia an ṭawngṭai zawh chuan Taitesena chuan, "Brother, kan nula zinpui kha ka lo chik ngun viau va, a chet dan leh awm dan ka thlirin a ngaina hle che tih ka hre mai a, tin, nang pawh a kianga i khawsa dan aṭangin i ngaina ve tih ka ring bawk. Engpawhnise, zaninah Lalpa rawn zui zel ila, naktuk lama thil kan tih dan tur chu min hriattir mai ang. Hmanhmawhba thil tih nghal rum rum hi a ṭha lo va, A zai ngaiin i ti ang" a ti a. Dr. Mohana chuan, "Ni e, chu chu a dik ber ang, Pathianin ka kawppui tura a ruat a nih chuan, thil a kal tluang mai ang, i thusawi chu ka pawm zawng tak a ni" a ti a. Titikhawchang dang dang eng eng emaw an sawi hnu chuan zan dar 11 a lo ni ta mai a, mu turin Mohana chuan a chhuahsan ta a.

Then 30

A tukzing dar 6 chuan Taitesena chu a tho va, a inphihfai a, Pathian thu chhiarna leh ṭawngṭaina a nei a. Dr. Mohana chu a pindanah chuan a lo lut a. Taitesena chuan, "Brother, thil a kal tluangin

ka ring tlat a ni, ka rilruah Abrahaman a fapa Isaka nupui tur zawng tura a chhiahhlawh rin ber a tirh khan, Pathian rawna engkim a chhiahhlawh chuan a tih zel avangin a pu nupui tur nula hmel ṭha tak a hmuhsak a ni tih thu ka rilruah chiang em emin a lo lang a, chu ngei chu Lalpan kan ṭawngṭaina a chhanna niin ka ring. Dar 7 leh 8 inkar hian Miss Margaret te inah ka va leng ang a, titipuina remchang pawh a awm theiin ka ring a, chutah chuan a rilru tak tak pawh hriat thein zuk inring tlat ia. I remtih zawng a ni em ?" tiin a zawt a. Ani chuan, "I remruatna chu dal ka tum lo, Lalpa kawng buatsaih pawh a nih ka ring bawk" a ti a. Tichuan, dar 7 rik dawn ṭep chuan Margareti te ina leng tur chuan Taitesena chu a chhuak ta a.

Taitesena chuan Margareti te kawngkhar chu a han kik a, ani chuan a lo hawn var a, "Lo leng ṭhu rawh, hei thingpui kan in lai a ni a, in ve ang che" tiin an awmpui chu thingpui no khat leh chhang rawn buatsaih turin a hrilh a. Thingpui a in zawh hnu chuan Margareti nu chu an ei siamna pindan lamah chuan a kal ta a. Thingpui in pah chuan Taitesena chuan, "Miss Margaret, eng engemaw zawh che ka duh a, min hrilh hreh lem lo vang chu maw ?" a han ti a. Miss Margaret chuan, "Thu khirh pui pui te min zawh dawn loh chuan chhan hram che ka tum ang chu" nui chung hian a ti ve mai a. Taitesena chuan, "I rilru hriat ka duh avangin ka lo zing len a ni ber a. Han sawi mai ila, Dr. Mohana saw i khawngaih thei mai lawm ni ? Hei inṭhenawm hnai in ni a, an chhungkaw chanchin leh ama mi mal chanchin pawh kei ai mahin i hre zawkin ka ring. Hei keini unau hi chu B. D. College-a zir lai

kan ni a, chi leh kuang thuah chuan mi hrang kan ni; nimahsela, Kristaah chuan unau tak tak ang chiah kan ni. Ti teh, pasalah nei mai teh" a ti a. Nui deuh sang chung hian 'Margareti chuan, "Keia duh thu a ni hlei nem, keiin lo duh hle pawh ni ila, anin min duh lo tlat thei asin" a ti a. Taitesena chuan, "In inkawm dan ka hmuhin a duh che tih ka hria a; amaherawhchu, ani chuan hmangaih hle che mahsela i lo duh loh zawng mi a ni thei tlat bawk a, chuvang chuan alawm i rilru hre chiang tura a zing a zinga ka lo len" a ti a. Miss Margareti chuan, "An chhungkaw chanchin leh ama mi mal chanchin chu ka hre chiang khawp mai. Han inpuan ta mai ila Dr. Mohana hi ka mi ngaihnat zawng tak a ni; Amaherawhchu, mi hausa chhungkua a mi a ni a, amah hi mi lehkha thiam tak a ni bawk a, kei atan chuan a ropui lutuk a ni lawm ni tiin ka ngaihtuah țhin" a ti a. Taitesena chuan, "A hausakna leh a thiamna zar zopuitu atan a duh che alawm" a ti a. Margareti chuan, "Nichina pitar i hmuh kha ka nu a ni a, unau ka nei lo va, kum nga kal taah khan ka pain min boral san a, tihian ka nu nen kan khawsa dun a. Ka pain in țu · tak min lo sak sak hman hlauh va, chuti chu ni lo phei se chuan cheng tam tak senga mi in luah hawh mai maia khawsa tur kan nufa hian kan ni. Pasal lo nei ta ila ka nu dinhmun tur chu ngaihtuahawm tak a ni ang" a ti a. Taitesena chuan, "Miss Margaret, chu lam chu thil harsa awmin ka hre lo. Mohana te chhungkua hi Kristian chhungkaw dik tak niin ka hria a, hausa hle mah sela, inngaitlawm tak an ni. Serampore-ah pawh kan chenna inah a awm chawt a, unau ang chiahin min en a, ei leh bar thuah pawh a in thlahrung bik lo va, keini nupa pawhin unau

berah kan nei a; harsatna kan neih pawhin min ṭanpui ṭhin a ni. Hetah ka lo zin hian a nu leh a farnu te pawh hi mi ṭha tak, inngaitlawm tak an ni tih a takin ka rawn hmu a. Tunah hian i nu chu nangmah chauhvin i enkawl a, nupa lo ni ta ula, an chhungkuain i nu chu an enkawlpui mai dawn che alawm" a ti a. Margareti chuan, "I thu sawi chu a dikin ka ring, kei teh lul min duh chu engtin nge ka hnar phal bik ang ni. Engpawhnisela, inneih chungchang hi chu ka nu a la dam bawk a, a thu thu a ni ang chu. Ka nu hi chuan pasal ka neih min duhsak zawk ang tih pawh ka ring" a ti a. Taitesena chuan, "A lawmawm khawp mai, engkim i rilru min hrilh duh a; kei chuan nupaa Mohana nen in insiam hi Pathian remruat ni ngein ka ring tlat a ni. Tunah chuan lawm takin ka kal tang e" a ti a. Miss Margaret chuan, "Hyderabad-ah i la cham rei dawn em ?" tiin a zawt a. Taitesana chuan, "Haw mai chu ka duh tawh a, vawin hian Seat Reservation Dr. Mohana nen kan va dil phawt ang a, a remchan hun chu ka chhuah hun a ni mai ang chu" a ti a. Miss Margaret chuan, "Chuti chu naktuka chhuak thut tur te i nih dawn lem loh chuan kan Sikulah hun rawn nei thei la a va ṭha awm ve ?" a ti a. Taitesena chuan, "Nakin tlaiah Dr. Mohana nen kan lo leng ang a, tah chuan ka chhang thei chauh ang che. In sikula thu han sawi pawh chu, Sapṭawng te thiam teh chiam lo mah ila, ka chak khawp asin. Engpawhnise, Pathian remruat atan i dah ang" a ti a. Tichuan hmel hlim takin Miss Margareti te in chu a chhuahsan ta a.

Mohana te ina a luh chuan Mohana leh a nu leh a nau chu sitting room-ah an lo ṭhu a, an lo

titi a. Mohana nu chuan Taitesena a hmuh ve leh chuan a kalna hre lo ni awm tak hian, "Sena, khawiah nge i kal?" tiin a lo zawt var a. Ani chuan, "Brother hi a khua a har em emin ka hria a, ka khawngaih a, a kawppui tur zawngin ka chhuak alawm maw le" a ti a. Mohana chu a lo nui deuh sang a. Thleninnu chuan, "A nih leh, i unaupa khingpui tur chu i hmuhsak thei dawn awm emaw chu?" tiin a zawt a. Taitesena chuan "Dawn lawm ni! a bul ka va ţan tawh a, unaupa'n a bawhzui ve ang chu" a ti a. Tichuan thingpui an in zawh chuan reservation of seat dil turin an ţhian dun chuan an chhuak ta a. Station Master Office-ah an lut a, ani chu a chhuah bo lai tak a lo ni hlauh va darkar khat emaw dawn lai an nghak a. Station Master a lo haw ve leh chuan an dilna chu an pe nghal vat a, ani chuan 'A va pawi em! in tlai hret a ni, naktuk leh a tuk leh atan seats awl a awm tawh lo reng reng a,' tiin pawi ti awm tak hmel pu hian a lo chhang a. Anni pahnih chuan, 'A rem chang hmasa ber min ngaihtuahpui theih chuan kan lawm khawp ang' an ti a. Station Master chuan, 'Naktbai tlai lam rail-ah seat awl awm theiin ka ring, chumi atan chuan reservation ngaihtuah theih a ni ang' a ti a. Anni chuan, 'Chutianga min ngaihtuahsak theih chuan kan lawm em em ang' tiin an chhang a. Tichuan Office thawktute chuan ticket chu an buatsaih a, an han tihfel meuh chuan dar 1 p.m. a lo ni reng tawh mai a; tichuan in lam pan chuan anni ţhian dun pawh chu an tlan haw leh ta a.

Tlai a lo nih chuan Taitesena te ţhian dun chu Margareti te ina leng tur chuan an chhuak leh ta a. Chutih lai chuan Margareti leh a nu chu an ţhut

pindanah an lo ṭhu a. Margareti'n Taitesena te ṭhian dun a hmuh ve leh chuan in chhunga lut turin a sawm a. An ṭhut fel hnu chuan Margareti chuan a nu hnenah chuan, 'Ka nu, he mi hi Mr. Taitesena a ni a, Mizo a ni a, Mizoho chu India Hmarchhak kila awm an ni. Bible College-ah Dr. Mohana nen an zir dun a, an inkawmngeih khawp a, unau ang chiahin a ni an khawsak ni tia a chanchin ka hrilh che kha a nih hi. Nimina a lo len khan choka lamah i kal ta mai si a, in inhmelhriat hman ta lo a ni' a ti a. A nu chuan, 'Mr. Taitesen, i dam maw? kan ina in lo len avangin ka lawm khawp mai' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka pi, kei pawh ka lawm e' a ti ve mai a. Margareti chuan, 'Mr. Sena, kan sawmna che kha i chhanna hriat kan va duh tawh awm ve?' a ti a. Ani chuan, 'Chawhma lam khan Brother Mohana nen reservation of seat kan buaipui a, kan tihfel meuh chuan chawhnu lam dar 1 p.m. a ni tawh a. Nakthai, tlai lam raila haw chu lawm tum chuan kan tum chu a ni a. In mi sawmna pawh kha lawm takin ka pawm e tih tunah hian ka sawi thei chauh a ni' a ti a. Margareti chuan, 'Chuti a nih chuan naktuk chawhnu lam dar 2-ah inkhawm chu ṭan thei ila a va duhawm ve? remchan lohna a awm ang em?' a ti a. Taitesena chuan, 'Keima lamah chuan ka dam phawt chuan harsatna engmah a awm lo vang, amaherawhchu, Brother tel lo chuan engmah hi ka ti hlei thei lo va, naktuk pawh chuan kan pahnihin kan lo kal mai ang' a ti a. Miss Margareti chuan, 'Kan naupang pawl hniam lam chuan Sapṭawnga thu sawi an la man ṭha theiin ka ring lo va, Chuvang chuan tihian remruat ta ilang tih awm a ni ang em? Dr. Mohana'n i thusawi chu a letling ang a, ṭul a ṭih

chuan Bible chhiarin a țawngțai ang a, i thusawi țan hmain hun a hmang mai ang chu ka ti rilru deuh va,' a han ti a. Taitesena chuan, 'A țha khawp ang. Tin, keiin eng thu nge sawi ila min duh ? Pathian thu nge ka sawi anga kan ram chanchin ?' tiin a zawt a. Margareti chuan, 'In ram chanchin leh Krista nena in intawh dan, a rawngbawltu atana koh i nih dan te, Bible College i zawh hnua i thiltum te i sawi theih chuan kan naute tan a țangkai hlein ka ring' a ti a. Taitesena chuan, 'A nih tak chu, chutiang rilru pu chuan inbuatsaih ka han tum ang e. Tin, hla pakhat duh em em mai ka nei a, chu chu—'What a friend we have in Jesus' tih a ni a, kan sa thiam a ngem ?' a ti a. Miss Margareti chuan, 'Kan sa fo țhin a, kan naupangte pawhin an sa thiam ang' a ti a. Chutia an titi lai chuan Margareti nu chuan, 'Fate u, min ngaidam teh u, pindanah kal țulna riau ka nei a' tiin an pindan leh lamah chuan a phei ta a. Nakinah chuan Margareti te awmpuinu chuan cold drink a rawn sem a, in pah chuan anniho chu an titi zel a. Dr. Mohana chuan, 'Tak a na, tun lai hian 'A tale of two cities' film an chhuah lai a ni a, hawh u, i en ang u hmiang, in duh em ?' a han ti a. Miss Margareti chuan, 'Duh dawn lawm ni ! tun hma kum nga kal taah khan ka en tawh a en leh ka chak khawp asin ! amaherawhchu, zanin chuan kan en hman tawh awm si lova, naktip zanah i en tlang ang u hmiang' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Brother Taitesena pawh a la haw hman lo vang a, a țha khawp ang' a ti a. Tichuan a tuk zana en chu an tum tlang ta a. Taitesena chuan, 'Sister, Pathian țanpuinain engkim tluang takin a kal zel ang tih ka ring a, Naktukah pawh chuan 'Romeo nen kan lo

kal ngei ang. Hei kan leng rei ta bawk a, tunah chuan kan haw ta rih ang e' a ti a. Tichuan an nula rim chu an mangţhat hnuin an chhuak dun ta a. Kawng tluan chuan an titi dun a, a chang leh an han ding vei ţhin a. Nakinah chuan Taitesena chuan, "Brother, engmah harsatna awm dawnin ka hre lo, amaherawhchu, Romeo leh Julieti te hian a hranga inhmuhna remchang nei se ţha berin ka ngai e, mi dang inrawlh ţulin ka hre tawh lo" a ti a. Dr. Mohana pawh chuan nui chungin 'A dik ang' a ti ve mai a.

A tuk tlai dar 4 aţang chuan Taitesena te ţhian dun chu Hmeichhe High School-a kal tur chuan an inpuahchah ţan a. Dr. Mohana chuan a driver chu an motor endik turin a tir a. Taitesena chuan fiam thu hian, "Julieti kan hmu dawn sia, Romeo chu a nalh theih tawpa inchei a ţha ang" a ti a. Dr. Mohana lah chuan, "South India tlangval zinga nalh ber tluk tur khawpin ka han inchei ang e" a lo tifiam ve mai bawk a, Driver-in motor a enfel hnu chuan amah Mohanan a khalh a, Sikul lam panin an kal ta a. Sikul an va thlen chuan School Hall-ah chuan naupangho chu an lo inrem nak nak a. A hma lamah chuan dawhkan an dah a, pangpar mawi tak tak naupangho khawi chu dawhkan chungah chuan a inhung a. Taitesena leh Mohana chu Headmistress ding lam leh vei lama ţhutthlengah chuan an ţhu a. Zirtirtute leh naupang an inrem fel zawh chuan Headmistress chu a lo ding chhuak a, an inkhawm kalhmang tur chu a sawi a. An inserhna ţan nan "What a friend we have in Jesus" tih an sa a, chumi zawh chuan Dr. Mohan Rao chuan Bible chhiarin a ţawngţai a. A ţhianpa

Taitesena chu khawvel lamah mi huaisen a nihzia tawifel takin a sawi a. Chumi zawh chuan Taitesena chu thusawi turin a lo ding chhuak a. India hmarchhak kilkhawr, Mizorama awm a nih thu te, motor accident rapthlak tak a tawhin a thlarau nun a tihharh thar dan te, Pathianin a rawngbawltu atan a koh thu leh Pathianin a kohna chhang tura amah leh a nupui inpuahchah mek dan te a sawi a. Pathianin kal tura a tirhna apianga kal tura a inhuamzia te a sawi bawk a. (Tin, Gallatia 6:14-a innghatin thu a sawi a—"Kei erawh chuan kan Lalpa Isua Krista kraws lo chu ka chhuan loh turzia mai chu, chu mi zarah chuan khawvel hi ka tan khenbehin a awm ta, kei pawh khawvel tan khenbehin ka awm ta.") A thusawi zawh chuan chorus—

He lives, He lives, Christ Jesus lives today !
He walks with me and talks with me, along life's narrow way,
He lives, He lives, Salvation to impart !
You ask me how I know He lives ?
He lives within my heart' tih an sa a, Lalpa ṭawngṭainain an inkhawm chu an ti tawp a.

Naupangho ṭin hnu chuan Headmistress leh a hote chuan thingpui Taitesena te ṭhian dun chu an inpui a, an hlim tlang hle a. Thingpui an in zawh fel hnu chuan Dr. Mohana chuan 'Hei Banjara Hills lama kal turte in awm chuan mi pathum chu kan phur thei ang' tiin zirtirtute chu a han sawm a Pahnih chu, chu lama kal tur an awm a, tichuan, Headmistress leh zirtirtu pahnih chu car-ah chuan an lut ve ta a, Banjara Hills lam pan chuan an tlan ta a. Margareti ṭhiante pahnih chhuah hnu rei lo teah chuan Margareti te in chu an thleng ta a, Margareti chuan, 'Lo chawl lawk rawh u,

khua te a lum si a cold drink te pawh kan in ang chu maw le' tiin Mohana te ţhiandun chu a sawm a. Mohana chuan, 'Keini teh lul min sawm chu i mi sawmna lawm takin kan pawm e' a ti a, tichuan nula chu an zui lut ta a. Sitting room-ah chuan an ţhu a cold drink chu an in a, chutia an in lai chuan Dr. Mohan chuan 'A tale of two Cities film' i en ve teh ang u tiin nula chu a sawm nawn leh a. Ani chuan 'En ka chak khawp asin, amaherawhchu, zanin chu hun a bichilh lutuk a ka va remchang awm lo em ! zanah lo leng ula kan remchan hun tur kan sawi ho ang chu maw le' a ti a. Taitesena chuan 'Ni e, a dama kan dam phawt zawngin kan lo leng mawlh ang; ţhianpa lah hi a to lo khawpa lenna tur pawimawh bik riau nei pawhin ka ring lo ve, in in tih loh hi chu' a ti a, a ţhianpa chu a lo nui deuh tat tat a. Cold drink an in zawh chuan anni ţhiandun chu an chhuak ta a.

Mohana te in an thlen hnu chuan an ţhiandun chuan 'Eng hunah nge Headmistress-i te inah leng ila ţha ber ang' tiin an ngaihtuah a. Nakinah chuan chaw ei hmaa len remchang berin an bre dun ta a. Leng tur chuan an inbuatsaih ţan ta a, Taitesena chuan a ţhianpa chu fiamthu hian 'Nula hmel ţha kan rim dawn si a, a nalh thei ang berin inchei teh khai' a ti a. A ţhianpa lah chuan inchei mawlh mawlh chungin 'Mi pianthiam leh hmel ţha tan inchei teh chiam a ngai dawn em ni ka ti deuh' a ti ve mai a. An inpeih chuan Margareti in lam chu an pan leh ta a. In an va luh chuan inneitunu leh a fanu chu sitting room-ah chuan an lo ţhu a, Margareti chuan, 'Leng ţhu rawh u' tiin ţhutthleng chu a kawhhmuh a. Tichuan Taitesena chu inneitunu kiangah chuan

a ṭhu a, Mohana erawh chu nula kiangah chuan a ṭhu a. Inneitunu chuan, 'Ka fanuin i chanchin min hrilh a, kimchang zawka hriat ka chak khawp mai a min hrilh thei ang em ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka pi, keia kar chanchin mah i hriat duh phawt chuan ka hrilh mawlh ang che' tiin a chanchin tlangpui chu a sawi ta a. A sawi chhung zawng chuan Margareti nu chuan ngaihnawm ti em em hian ka ang hiauvin a lo ngaithla a.

A nih leh Mizoramah chuan sakeite savawmte an la tam viau em ? tiin inneitunu chuan a han zawt leh a. Ani chuan, 'Hman lai ang em zawngin an tam tawh lo, hmuh tur zawng an la awm zauh zauh chauh a ni' a ti a. Margareti nu chuan eng engemaw a zawt a zawt a, ani pawh chuan a theih ang ang chuan a chhang zel bawk a. Nakinah chuan dar 8:30 pm a lo hnai ta mai a, haw hunin a hria a, Taitesena chuan 'Brother, haw lam kan hnaih dawn tawh lawm ni ? ka pi te chaw ei hun kan bawhbuaisak mai ang tih a hlauhawm e' a han ti a. Mohana chuan, 'I haw tawh ang hmiang, ka pi nena intiti kha in thu a inzawnin in tui hmel viauvin ka hria a haw ka rawt lo mai a ni' a ti a. Taitesena chu a ding a Margareti lam chu hawiin, 'Sister, naktuk zan chuan cinema kan en ang chu maw ? ka pi hian a phal ang em aw' a han ti ngawt a. Margareti chuan, 'E, kei teh' lul min hruai duh phawt chuan ka zui em em ang che u' nui chung hian a ti a. 'A ṭhat chu, kan dam ang a naktuk zan zawng cinema kan en ang chu, ka pi pawh hian a en ve duh lawm maw ni le ?' Taitesena chuan a ti a. Margareti nu chuan, 'Min sawmna lawmawm tak chu ka hnial mai ang e, min ngaidam teh u,

In ṭhianzahovin hlim takin in en tlang dawn nia' a ti a, tichuan anni ṭhiandun pawh chu an chhuak ta a.

A tuk tlai chuan Dr. Mohana leh Taitesena chu Margareti nen Cinema en chuan an kal ta a. Chu mi ṭum chuan a driver hruai lo vin amah Mohanan car chu a khalh a. An en zawh chuan in lama haw mai lo vin khawpui an fang a, Secundarabad te pawh an tlawh a. An kir lam chuan hotel pakhatah khua a lum bawka intihharh nan tiin cold drink an in a; Chu hotel chu ropui tak a ni a, zanah chuan kawlphe khawnvar eng hring nghial hi an chhi ṭhin a, nula. leh tlangvalte pawhin inrimna hmun takah an nei a ni. Taitesena tan chuan chung chu thil thar a ni a. Rei lo te hnuah chuan an veng lam Banjara Hills, Hyderabad-34 panin an haw ta a. Zan a lo rei ta bawk a, chuvang chuan leng tawh lo vin Margareti chu an inah an hruai hmasa phawt a, tichuan anni ṭhiandun chu an haw ding nghal a.

Then 31

A tuk tlai chuan Taitesena chu Dr. Mohana chuan a car-in Rail Station-ah chuan a va hruai a. Tichuan Taitesena chuanna tur compartmentah chuan an va lut a, mi pakhat sumdawng, Calcutta lama kal tur hi a lo awm a. Dr. Mohana chuan a ṭhianpa hnenah chuan, 'Hei i chuanna tur a nawm dawn viau hi, thawl pawh in thawl hmel viau hi' a ti a. Taitesena chuan, 'Brother, min kalsan tawh mai rawh, min buaipui avangin ka lawm tak meuh a ni' a ti a. Ani chuan, 'Ka hmanhmawh hlei nem, kan thil tih nia in nupaa in lo tel ka duh hle ang,

amaherawhchu, ka beisei ngam chiah si lo che u a' a ti a. Taitesena chuan, 'Keini lo tel theilo mah ila, hlim takin in lo ti dawn nia. A remchan tak leh Serampore-ah i la rawn hruai ve dawn nia' a ti a. Rail a lo tut ta a, chibai an inbuk hnu chuan Mohana chu a chhuak ta a.

Rail a kal hnu chuan Taitesena chuan a suitcase chu a hawng a, puan phah tur leh a lukham hampuar chu a la chhuak a, ṭhutna chu a kaipharh a a chungah chuan a puan chu a phah a a lukham chu a dah bawk a, a puan phah chungah chuan a ṭhu a. Vai sumdawng, a hming Bhom Lal chu leh lam pangah chuan a ṭhu bawk a. Nakinah chuan Bhoma chuan, 'Unaupa, khawi lam pan tur nge i nih' tiin a han zawt a. Ani chuan, 'Calcutta ka thleng phawt ang a, chuta ṭang chuan Serampore ka pan ang' a ti a. Bhoma chuan, 'Enge Serampore-ah chuan i tih' tiin Taitesena chu a zawt leh a. 'Zirlai ka ni a, Bible College-ah kum hnih ka zir tawh a, kum khat dang ka la hmabak a ni' tiin ani chuan a chhang a.

First Class passengers an ni bawk a, chaw leh in tur te chu an order mai a, pindanah chuan an rawn pe ṭhin a. Vaipa chuan, 'Min ngaidam la, Chinese i ni em?' tiin a chuanpuipa chu a zawt a. Nui chung hian Taitesena chuan, 'Mizo ka ni a, heng laiah hian Mizo hre lo mi tam tak an awm a, Chinese emaw ka nih an ti fo ṭhin asin, Chinese nen hian inanna kan nei a ni ang, a, an thiamawm tho ve, Mizo la hre ngai hek lo' a ti a. Chu mi zan chuan an pahnih chauh chuan an awm a. Tichuan Bhoma chuan a ṭhianpa chu Mizoram chanchin te a a zawt a, ani pawh chuan a theih ang ang chuan a

hrilh zel a, an innelin an inkawmngeih țan ta hle a. Vaipa chuan mi sual an tam avangin khualzin mite fimkhur a țulzia a chuanpuipa chu a hrilh mawlh mawlh a. A tuk chhun lamah chuan khualzin mi țhenkhat an pindanah chuan an lo lut a, station pahnihkhat an chuan hnu chuan an chhuak leh mai a, chutiang reng reng chuan khualzinhote chu an lutin an chhuak a. Zan lamah erawh chuan an pindanah chuan an țhiandun chauhvin an awm a, vannei an inti hle a.

Calcutta an thlen hma zan hnuhnung ber chuan zan laiah mi sual pahnihin Taitesena te țhiandun chu rawk an tum a. An Compartment chuanna kawngkhar chu an chhuih bur bur a, anni țhiandun chuan hawn pawh an tum chiah lo va. Mi sualte chuan, 'Ticket Collector' kan ni a, seat hnih in pindanah hian la ruakin kan hria a, hei passenger pahnih in pindana awm ve tur kan rawn hruai a ni, rang takin kawng han hawng rawh u'an ti a. Tichuan Taitesena chuan kawngkhar chu a han hawng a; chu ve leh chuan mi sual chemte keng a lo lut vat a, Bhoma lam chu a pan nghal a. A hnungah chuan mi dang pakhatin pistol kengin a zui bawk a, chupa chuan Taitesena hnenah chuan, 'Pawisa mi pek loh chuan ka kap ang che' tiin a vau va. Chutih chhung chuan Bhoma leh a pawisa laksak tumtu chu an inbei țiang țiang mai bawk a, mi sualpa chem kenna lam ban rek chu nghet deuh mai hian Bhoma chuan a vuan tlat a, mi sualpa pawh chuan a chem chu a hmang thei bik lo va. Taitesena pawh chuan mi sual amah vautu pistol ken chu ngun takin a melh a, a lem niin a hria a. Tichuan hlauhna nei miah lo vin a bum dan tur a ngaihtuah ta a. A cheng za note ah chu a han phawrh a, a han pe a;

mi sualin a han ban veleh chuan a bawh phei thut a, kawngkhar bang chu a ri bur mai a, kawngkhar bulah chuan a let ta reng mai a. Chu veleh chuan mi sualpa pistol thlauh chu a la thuai a, Bhoma țanpuiin a che vat a, mi sualpa chem kenna lam ban chu a pistol ken chuan a chhu vak a, tichuan mi sualpa chuan a chem ken chu a thlauh ta a, chu chu Bhoma chuan a lo la var a, rail banga signal chu a pawt thuai a, mi sualpa chu a veng ta a. Taitesena pawhin kawngkhar bula mi sualpa let der chu a lo tho leh mai ang tih hlauvin inring ranin a veng khar bawk a.

Rail a din veleh chuan Rail Guard leh police 4 Taitesena te chuanna Compartment-ah chuan an lo luț a, thil awmdan an rawn zawt a. Bhoma chuan thil awmdan engkim a lo hrilh fiah a, tichuan mi sual pahnihte chu police-te chuan kawl an buntir a an hruai ta a.

Bhoma chuan Taitesena hnenah lawmțhu a sawi mawlh mawlh a. Ani chuan, 'Țhianpa, ka chunga lawmthu i sawina tur awmin ka hre lo, kei hi i chungah lawmthu sawi zawk tur ka ni alawm' a ti a. Harsatna an chunga lo thleng chuan an inkarah ințhianna thuk tak a hring ta a.

A tuk chaw hma chuan Howrah Station chu an thleng ta a. Bhoma chuan hma a hruai a, sum-dawng hausa, Calcutta-a in leh lo nei a nih avangin thil chinchang a hre em em a. Tichuan Rail Station ațang chuan an inzui chhuak dun ta a. Station pawnah chuan a mi chhawr pakhat leh driverin an lo nghak ran a, carah chuan Taitesena leh Bhoma chu an chuang ta a. Salvation Army Red Shiled

hotelah Taitesena chu an va hruai a. Taitesena chuan Bhoma te chu thingpui a inpui zawh chuan hotel aṭang chuan ama in lam panin Bhoma chu a chhuak ta a. Theihnghilh nei ni awm takin Bhoma chu a lokir leh a Taitesena chu a address a pe a, ani pawh chuan address chu a lo pe ve bawk a. Bhoma chuan, 'Engtik nge Serampore chu i panang ?' tiin Tatitesena chu a zawt a. Ani chuan, 'Naktuk chawhma hian ka pan ang chu ka ti mai' tiin a chhang a. Bhoma chuan, 'Chuti a nih chuan naktuk dar 8 am-ah ka lo kal ang a, keiman Serampore thlengin ka hruai ang che' a ti a. Taitesena chuan, 'Mr. Bhom, ka ti buai em em tawh che a, la tihbuai leh fo che chu ka tan a fel lo vang; Serampore thlenga nangmah ngeiina mi va dah phei chu mumang lamah pawh ka beisei phak lo reng reng a ni, i mi ṭanpuina leh khawngaihna avangin i chungah ka lawm tho tho a nia' tiin a chhang a. Bhoma chuan, 'Ṭhianpa, inthlahrung reng reng suh, ṭanpui che ka chak a, a dam a ka dam phawt chuan zing dar 8 am-ah, kawng laka buaina te ka tawh loh chuan, ka lo thleng ang a, min lo nghak reng dawn nia' tih tak hmel pu tak hian a ti a, a chhuak ta a.

A tukah chuan zing takah Taitesena chu a tho va, a inbual a, tichuan thingpui te a in zawh chuan a thawmhnaw te chu a suitcase-ah chuan a rem fel a. Chutih lai chuan motor thawm a hre ta a, a ṭhianpa kha nia a rin avangin, pawnah chuan a chhuak var a a lo thlir a. Rei lo te hnu chuan a beisei ang ngei chuan Bhoma chu a lo ni a. Tichuan an ṭhiandun chuan Serampore pan chuan an chhuak ta a. Serampore chu Calcutta aṭangin a hla lo va, chuvang chuan an ṭhiandun chuan Serampore chu an thleng thuai a.

Lungtiawii te pitu chuan motor thawm an lo hriat chuan pawnah an lo chhuak a, Taitesena leh a ṭhianpa chu an va hmu a, chibai te an buk a. Bhoma chuan a car hnung lama bungraw phurhnaa a suitcase dah te chu a phawrh chhuak a, in chhungah chuan a rawn la lut a, Awii chuan a pasala ta vek emaw ti chuan a lo la a, a dah ṭha mai a. Suitcase pakhat kha chu Bhoman Taitesena te nupa a present a ni. Lungtiawii chuan, 'Ka pu, thingpui inphawt la, inbual thlan dai rawh' tiin pu Bhoma chu a sawm a. Bhoma erawh chuan, 'Inbual ka ngai lo ve, thingpui crawh chu ka in ang e' a ti a. Tichuan, sitting room-ah chuan Taitesena te nupa leh an mi khualpa chu an ṭhu a, Zobelin paratha lum, sa vat leh thingpui no chu a rawn chawi lut a, tichuan, an pathum chuan thingpui in pahin an titi ta a. Nakinah chuan Lungtiawii chuan, 'U Sen, i kal khan suitcase pakhat chauh kha keng ni chein ka hria a, nichin khan i ṭhianpa-in suitcase pahnih a rawn la lut a, i ta ve ve a niang chu ka tia ka lo dah fel ringawt a, cheng engzatin nge suitcase pakhat hi i lei ?' tiin a zawt a. Taitesena chuan, 'Suitcase pakhat chauh a lawm ka ken, ka ṭhianpa ta a ni ang, kan zawt ang e' a ti a. Bhoma chu a han zawt ta a. Ani chuan, 'Suitcase pakhat kha i ta a ni a, pakhat dang pawh kha i ta bawk a ni, ka pek che u a ni, a chhungah khan sari pahnih ka dah nghe nghe a nia' tiin an nupa chu a hrilh a, Taitesena chuan kan zin kawng tluanin min ṭanpui tawh a, heng thilte hi mi pek i tum leh zel a nih chuan kan tan a vazahthlak duh awm ve' a ti a. A ṭhianpa chuan, 'Ka nunna chhanhimtu i ni a, i chungah ka lawm em em a, heng thil hote ka pek che hian ka tana i thiltih ropui

tak chu a rul zo lo tawp ang tih phei chu ka hria a; mahsela, khawngaih takin min pawmsak ula ka lawm tak meuh meuh ang' a ti a. Taitesena chuan, 'Ṭhianpa, i chungah thil ropui tih ka nei hlei nem, engpawhnisela, i thil min pek te hi lawm takin kan nupa hian kan pawm e' hlim tak hian a ti a. Rei lo te hnuah chuan Bhoma chu Calcutta lam panin a haw leh ta a.

An ṭhianpa haw hnu chuan Taitesena chuan a nupui hnenah chuan fiamthu hian, 'Ka thang bo rei viau mai a, i lung a lo leng tawh hlein ka ring a, min ngai hle lo maw ? a han ti fiam a. A nupui chuan nui deuh sang chung hian, 'Mahni pasal te ngai lo nu an awm ngai pawhin ka ring lo ve; tak tak a na, lungleng hman pawhin ka awm lo, Damdawi inah hna kan ngah khawp mai a, mawng pawh hung hman lovin kan phe sek mai a ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Hei dar 11 am lai a ni tawh si a, Damdawi ina kal i tum lo vem ni ?' a ti a. A nupui chuan, 'Tum lo ve, i lo thlen laia ina ka awm loh chuan i hrilhai ang tih ka hlauva, nimin khan ni thum chawlh ka lo la ḓiam tawh alawm. Ka lo beisei ḓan chuan vawina i lo thlen loh pawhin naktuk chuan i lo thleng ngeiin ka ring a. Hetia Pathian venhimna hnuaia damtea kan inhmu leh hi chu a va lawmawm ṭhin tak em !' a ti a. Taitesena chuan, 'Aw, Awipuii nge nge tak hi chuan rem a va hre tak ṭhin em ! tukin ka lo thlen khan lo awm lo ta la chuan hrilhaiin ka van ka van awm si a; hetianga min hmangaihtu leh fel, pasal te tana inpe zo, nupui ka han nei kher kher mai hi chu a va han vanneihthlak tak em' a ti fan ruai a. Lungtiawii lah chuan nui chung hian, 'Pathian zarah i thlang fuh roh reng a lawm' a lo ti a.

Nakinah chuan Taitesena chuan a zinna lam chanchin chu kimchang takin a nupui chu a hrilh a. Rambhuaia khawsa, Chenchus ho retheihzia leh an la mawlzia te ama mit ngeia a hmuh avanga vannei a intihzia te chu a sawi bawk a. Chung mite chu a mitthlaah an la cham reng a, a chang phei chuan chu lai rama rammu turin Pathian chuan a ko ni te hian a inngaihtuah ţhin tih te chu a nupui chu a hrilh bawk a. Hyderabad aţanga a lo haw kawnga a vai ţhianpa, Bhoma nena mi sualin suam an tuma an beih dan te, vanneih a siama chung mi sualte chu che thei lo va an siam hnua Police-in an man tak dan te pawh chu kimchang takin Awii chu a hrilh bawk a. Lungtiawii pawh chuan, 'Tlemah tlemah, pasal ka lo sun ţhelh lo zuk ni tak a, Pathian hi chu a ţhain a thutiamah chuan a dingnghet tlat a ni. Aw, a va ropui em, Sam ziaktuin, 'Pathian chu kan inhumhimna leh kan chakna, mangan laia ţanpui vartu hnai reng a ni' tia a sawi kha, i chungah a takin a lo thleng a nih chu. U Sen, ka va lawm tak em ! Pathian hnenah lawmthu sawi mawlh mawlh mai tur keini nupa hi kan nih hi' dam diai hian a ti a. A sawi zawm zel a, "I zin bo rei si a, i rawp tawh viauin ka ring, zanin tlai chu sangha ka khilai ang che, kal rawh a leiin barzarah i kal ang" tiin a pasal chu a sawm a. Tichuan an nupa chuan an insiam sawk sawk a, bazar panin an kal ta a. Sangha zawrhna hmunah chuan an kal a, rawmas sangha thar itawm tak hi an lei a an haw leh mai a. Zobelin tui takin a buatsaih a, tichuan zanriah chu hlim takin an kil ta a. An chaw ei kham fel hnu chuan chhung inkhawm an nei a, malsawmna tam tak an dawn avangin Pathian hnenah lawmthu an sawi a, tichuan mut a lo hun ta bawk a an mu ta dial a.

Then 32

Thla khat emaw lai hnu chuan tlai khat chu Dr. Mohana lehkha Taitesena chuan a hmu a, a lehkhaah chuan Margareti nen inneih an tum thu a rawn sawi a. Anni nupa pawh chu an inneih nia tel turin a rawn sawm nghal bawk a. Tin, Hyderabad aṭanga Taitesena haw hnua an chhungkuain an ngaihzia te pawh chu a sawi tel nual a. Taitesena chuan a ṭhianpate inneih nia an nupaa tel ve chu chak em em mah sela, a lam a hla sia an tan thil tih theih chi turah a ngai lova. Amaherawhchu, lawmpui nan tiin pawisa, a lehkha hmuh tuk chuan, a thawn nghal vat a.

Khua a lum bawk a chhun lai chuan engmah tih peih nachhi a ni lo va, College lah chu an la lut leh rih bawk si lo va, chuvang chuan engemaw ṭulna bik riau te a awm ngawt loh chuan Taitesena chu inah a tawm reng ṭhin a. A ṭhiannu lah chu zirlai a ni bawk a, ni tin Damdawi ina a kal a ṭul si a, a chang chuan Serampore chu a ning hle ṭhin a ni. Tlai lam Ni nemah an in bul huan, Zobeli siamah chuan hna thawkin a inhmang ṭhin a, College hawn hun a nghakhlel em em ṭhin a ni. A thlai chinte chu a ṭha phian a, bazar anhnah lei lovin an chhungkua an tlem bawk a an intodelh thei a, sa erawh chu bazara mi an lei ṭhin. Zobeli an lo awmpui kher kher chu tifuh an intiin an inchhir lo hle mai. Huana a thawh lo ṭum chuan tlaiah a ṭhiannu hmuakin Damdawi in lamah a kal ṭhin.

Bible College chu hawn a lo hnai leh ta hle a, ni thum emaw chauh a la awm a. Chu mi tlai

chuan Dr. Mohana lehkha Taitesena te nupa chuan an hmu a, an nupaa lawmpuina lehkha an thawn leh an pawisa thawn a lo hmuh thu a rawn sawina a ni. Tin, College pawh a hun taka lut thei tura lo kal a tum thu te pawh a rawn sawi tel bawk a. Tichuan Taitesena te chhungkua chuan Dr. Mohana leh Margareti chu nupa hlim tak, inhmangaih tak an nih theihna turin an chhung inkhawmah chuan ṭawngṭaisakna an nei a.

College hawn dawn ni tlaiah chuan Dr. Mohana chu a lo thleng a, hostel lam pan lo vin a ṭhianpa Taitesena te nupa chenna in chu a rawn pan ding nghal a. Anni nupa chuan an lo lawm em em a, Dr. Mohana pawh chu inthlahrung miah lo vin, mahni in ang chiahin a che ve bawrh bawrh mai bawk a. Zana an mut hma chuan sitting room-ah an pathum chuan an ṭhu khawm a, Dr. Mohana chuan an khaw lam chanchin leh a nupui neih thu te tui takin a sawi a, a thlenin te nupa lah chuan an lawmpui tak tak a ni tih hriat theih khawp hian hlim hmel pu chungin an lo gaithla dun bawk a. Nakinah chuan Dr. Mohana chuan, 'Hyderabad aṭanga i haw khan kal kawngah harsatna engmah i tawk lo vang chu maw ?' tiin a thleninpa chu a zawt a. Taitesena chuan, 'Tawk teh lul mai, amaherawhchu, kan harsatna tawhte chu Pathianin min hnehsak a ni. Kha, min va thlah a, pindana lo ṭhu reng kha a hming Bhom Lal a ni a, sumdawng hausa zet mai a ni a, pa hawihhawm leh inngaitlawm tak a ni nghe nghe a. Kan pindanah mi chuang dang an awm ve lo bawk a, hlim takin kan titi dun bawrh bawrh reng a, nel pawh kan innel hma kher mai. Chutia hlim taka kan chuang chu Howrah Station

kan thlen hma zanah mi sual pahnihin min rawn suam a, mahsela, chung mi sual pahnih lak aṭang chuan Pathianin min chhanchhuak a, engmah ti thei lovin kan siam ta zawk nghe nghe a, police-in an man ta nghe nghe a ni. Pathian thiltih dan hi a mak em a, chuta ṭang chuan nang nena kan inpawh ang chiah hian Bhoma nena kan inkarah chuan inpawhna thuk tak a lo awm ta a. Calcutta aṭanga Serampore min va thlentu pawh Bhoma hi a ni. Mi hausa a ni a, dawr lian pui pui Calcutta-ah leh Hyderabad-ah a nei a. Kei teh lul chuti khawpa min ngaina ta mai chu engdang ni hian ka hre lo va, Pathian Engkimtithei hnathawh ni hian ka hria. Mi sualin min beih lai chuan mahni inchhanhim tumin theihtawp tak meuhvin kan ṭang ve ve a, Bhoma chunga ka thiltih chhuan tur awm sawi tur reng neiin ka inhre lo. Chuti taka mi khawngaih leh lainat avangin Pathian chunga bang lo va lawmthu sawi tur niin ka inhria' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Tluang takin i haw emaw tih nak a lai a, chu, tlemah tlemah, i lo thi ṭhelh tak a nih chu. Ka fanu te khan i haw zan kha chuan 'Daddy' tan ka ṭawngṭai dawn e' a ti ve reuh va, ama thiam ang tawk te te chuan a chham ve malh malh asin a ti a. Taitesena chuan 'Chu a va tilawmawm reuh ve, engtin nge tih nachang pawh a hriat zawk chu le; a pi leh ni enkawl thiam vang a ni ngeiin ka ring. Nula fel tak, Pathian ṭih mi a la ni ngeiin ka ring' a ti a.

A tukah chuan Taitesena te ṭhiandun chu College-ah chuan an kal a, luhtirh ni a ni bawk a, an haw leh thuai a. Taitesena te nupa chuan Dr. Mohana chu Hostel mess siam hma chuan an hnena chaw ei turin an sawm a. Taitesena leh Dr. Mohana

chuan, an Final Year a ni bawk a session tirh aţangin lehkha chhiar an ngawrh ţhian dun hle mai a, amaherawhchu infiam ngaina mi an ni bawk a infiam an thlahthlam chuang lem lo. Lungtiawii pawhin a thil zir a chhunzawm zel a, Pathian tana rawngbawl nia a inhriat avangin a tih turah chuan a inpe zo em em a, damlote pawhin an ngaina em em bik a ni. A damlo enkawlte chu mi lian an ni emaw·mi chhia an ni emaw a thlei ngai lo.

Then 33

Hun a kal zel a Puja chawlh pawh chu a lo hnai ta hle a, tichuan Taitesena te ţhiandun leh Hindu tlangval pahnih te chuan Puja chawlh chhunga Varanasi tlawh an rilruk a. Varanasi chu tun hma chuan Benares an ti ţhin a, Hinduho khaw thianghlim a ni a, Ganges luipui kama awm a ni. Hinduho chuan Ganges luia an inbual chuan an sual faiin an ring a, chuvang chuan inbual turin mi tam tak ni tin mai hian an kal ţhin a. Chutia Puja chawlh a lo nih veleh chuan Taitesena ţhianza mi palite chu Varanasiah chuan an zin a; ni khat an cham a, nilengin khua chu an fang a. Varanasiah chuan temple tam tak a awm a, Hindu temple te, Sikh temple te leh sakhaw dang temple te a awm a, temple khawpui tih awm tak Varanasi chu a ni reng a ni. University hmingthang tak a awm a, a campus pawh a zauvin a chhungah chuan in lian pui pui, ţha tak tak a awm a; thingbuk mawi tak tak hmuh tur a awm bawk.

Khua an fan chhuah hnu chuan Hinduho inbualna hmunah an kal a, mi tam tak tuia inchiah

noh noh an hmu a. Lui kamah chuan lawngleng pahnih inthlung an hmu bawk a, a chhungah chuan mi ṭhenkhat inbual tuma lo inphelh ang chawt chawt te an hmu bawk a. Lawng pakhat luhkaah chuan Sap pahnih hian an camera an lo hmet mawlh mawlh mai bawk a. Chulai hmun vel chu a than hian a thang huam mai a, chuvang chuan anni ṭhianzaho chu rei awm lo vin an kir leh mai a. An kir lam chuan Hindu temple pakhat an en a. Chu temple chu hman laia sak a ni a, a sak dan hmang pawh a hman laiin a ropui teh chiam lo; amaherawhchu a tlawhin mi an kal tam hle ṭhin. Taitesena te ṭhianzaho tlawh ṭum pawh hian mi an tam hle. Temple kaihruaituin hma a hruai a, a hnungah chuan a dawtin an ṭhianza li chuan an zui a. Temple chhung an luh dawn chuan an pheikhawkte chu an phelh sang sang a, tichuan a chhungah chuan an lut ta a. Kaihruaitu chuan Hindu nia Taitesena te a rin avangin Hmun thianghlim an tih thleng chuan a hruai a. An maicham hmaah chuan Hindu puithiam pakhat hi, bawp khawkherhin a lo Bhudda ṭhut vang mai a, a hmaah thleng a inhung a, a chhungah chuan buhfai leh pangparte a lo awm ram a, pawisa tlem azawng a awm bawk a. An zinga Hindu tlangval pahnihte chuan an pawisa ah an phawrh a, thlengah chuan an dah a, tin, puithiam chuan mal a lo sav sak a. Chu mi hnu chuan inchhawng lamah Temple hruaitu chuan a chhohpui leh a, chu inchhawng chuan bang a nei fumfe lo. Kil khatah chuan an pathian lim, lian zet mai, rangkachaka siam, mawn 20 dawn laia rit hi a lo ding to mai a, anni ṭhianzaho lah chuan thu dang sawi ta lo chuan a man tam turzia ringawt chu an sawi hlawm a. Chutia temple chhunga en tur awm

awm an en zawh hnu chuan, anmahni thil kawhhmuhtupa chu pawisa an pe a, an chhuak ta a. Dr. Mohana chuan, 'Varanasiah hian kalna hun remchang dang kan nei tawh kher lo mai thei a, ti teh u, silk puan lei tur i zawng teh ang u, silk puan a tlawm khawp mai tia mi sawi ka hre tawh ṭhin a, tak tak ni ngai maw' a ti a. Tichuan silk puan zuar dawr lian deuh deuh chu an fang kual dan dan a. A tlawmna ber nia an hriat dawrah chuan Taitesena leh Mohan chuan sari an lei a, tlangval pahnihte erawh chuan anmahni hak tur ve ve kawr an lei ve thung a. Chutia an indawr zawh chuan an tui a hal tlang tawh bawk a niang hotel pakhatah an lut ta dial a.

Thingpui te an in zawh chuan sakawr tawlailir an hire a, University Campus lam panin hlim takin an chuang a. University Campus gate bulah chuan an chhuk a, thla te an la a. Gate aṭang chuan kein an kal a, thui an la kal lo tih chuan an hma kawngpui chu Arawn hian a rawn thlawh khum a, thui thlawk ta lo chuan ralmuang inti awm fahran hian kawngsir lehlama thingah chuan a fu ta vung mai a, thlawh bo mai a tum reng reng lo va. Taitesena chuan a en vang vang a, mawi hi a ti em em mai a, Mi khawi chu a ni awm si lo va, chu arawn chu a va han ngam ve le' a ti chhuak phawng mai a. Dr. Mohana chuan, 'Heng lai phaiah hian chuan miin sava tihhlum tumna an nei lo va, ramsa leh sava chungah hian an ngilnei em em a, chuvang chuan Arawn pawh hian mi hlauh nachang a hre lo a ni' a ti ve mai a. 'Heng lai mite ang hian sava chungah ngilneih nachang Mizo hian hria ila chuan kan rama savate khi chuti takin an ṭi lo tur' tiin Taitesena chuan a rilruin a ngaihtuah a. University campus

chhunga in lian, ropui tak tak te chu an fan hnu chuan hotel an innghahna lam an pan tlang leh ta a. Zan lamah phei chuan nilenga vak an nih avangin an hah bawk a, an muhil bawrh bawrh hlawm a. A tukah chuan Serampore panin railah hlim takin an chuang a. Vanarasia an thil hmuh te chu an mitthlaah a cham reng a.

Tlaia Serampore an thlen chuan peng darh lo vin Taitesena te chenna in an pan tlang dial a. Thingpui in pahin an thil hmuh chanchinte chu an sawi a. Nakinah chuan an Hindu ṭhian pakhat chuan, 'En teh u, hei ka nun Ganges lui tui min chah ka hawn a' tiin a saidawium ah chu a han lek chhuak a. Dr. Mohana chuan, 'Nu te duhzawng tih hi a ṭha asin, amaherawhchu, a thianghlim tawk ang em aw? a ti a. Hindu tlangval chuan, 'Tui thianghlim niin ka ring lo, Vanarasia inbualna hmuna tui kha ka thal mai a ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Ṭhianpa, kha tui kha i nu i pek hmain chhuang so la, i nun i chhuang so tih i sawi loh chuan a hre lo vanga a ṭha ang; khatia i pek mai chuan i tui lak kha a hrisel tawkin ka ring lo' a lo ti var a. An Hindu ṭhianpa pawh chuan, 'A dik khawp mai, ka chhuang so ang! a ti ve mai bawk a. Dr. Mohana chuan, 'I nu chu a tar tawh em?' tiin a han zawt a. Hindu tlangval chuan, "Tar teh reng mai, kei hi a fa naupang ber ka ni a, kum 83 a ni tawh ang" a ti a. "A nihtak chu, chuti chen chen i nun a dampui che chu i vannei hle a ni" Dr. Mohana chuan a ti a. Taitesena chuan a lo tui hnih ve a, 'Kei chu ka nun nikum khan min boralsan tawh a, ka pa phei chuan hmanah khan min boralsan tawh bawk a, nang chu vannei tak i ni, Pathian chunga lawmṭhu

sawi mawlh mawlh tur i ni' a ti a. Chutia thingpui te an in zawh fel hnu chuan Taitesena ţhiante pathum chuan an hostel pan turin an chhuahsan ta a.

Chaw an ei kham fel hnu chuan Anni nupa pawh chu an mu ta a, khumah chuan an titi dun a. Awii chuan, 'U Sen, hei kum hnih aia tam kan awm dun tawh a, ka thep ngaiin ka la thep reng a, a chang phei chuan ka mangang rilru deuh ţhin a, nau ka awh teh lul nen' a ti a. A pasal chuan 'Lungngai mai teh rih suh khai, Pathianin hun a tih hunah zawng i la ruak lo mai ang; Pathianin a mah ringtute tan chuan an ţhatna turin engkimin a thawk ţhin tih Pathian Lehkhabu-ah pawh kan hmuh kha. Han ngaihtuah ngun teh, nausen pawm chu ni la chuan kan han buai dan turzia mai chu, kan zirlai min tibuai hle dawn tihna a ni ang. Amaherawhchu, Engkim hretu Lalpa chuan min hmangaihin kan buai turzia a hre vek a, chuvangin nau i la pai rih lo mai chauh a ni ngeiin ka ring a ni. Hlauthawng reng reng suh, Sari pawhin tlai khaw hnuah a nih kha nau a pai ni. Lalpain kan nupa tana ţha tur a hria a, fa kan nei emaw nei lo emaw lawm takin kan awm mai tur a ni. Fa pawh nei lo mah la, Abrahama ang zawngin ka rinawm loh san em lo vang che' a ti a. A nupui chuan, 'Fa ka awh em avangin ka han ti mai a nia, a reng reng thuah nu te hi chuan pasal nei te kan nih chuan naupai awm rual kan nih bawk si chuan nau chu kan beisei ţhin alawm. Engpawhnise, kei zawng hmeichhiaah pawh a rilru zam hma chi hi ka ni a, chuvangin ka nau awh thu ka han sawi mai a ni. I sawi angin Pathianin fa chu min la pe ve em ang chu' a ti a Taitesena chuan, 'Ni e, min la pe ngei ang. A, zan

a rei hle tawhin ka ring, muthilh zai i rel ang' a ti a; tichuan an ngawi dun ta a.

Then 34

Hun chu a liam zel a, Final Exam pawh chu a lo hnai ta hle mai a, Lungtiawii pawh chuan a training chu a zo tawh a, chhuanawm takin an examnaah chuan a tling nghe nghe a. Taitesena erawh chuan exam a la hmabak a, a la zalen lo rih hle mai. Zanah rei tak tak a meng thin a, lehkha a zir ngat ngat reng mai a ni. Amaherawhchu, Pathian lehkhabu chhiar leh ṭawngṭaia Pathian pawlna a neih ṭhin chu a hlamchhiah chuang lo va. A exam chhung pawhin Pathianin a ṭanpui ṭhin a ni tih hriain Pathian hnenah lawmthu a sawi mawlh mawlh reng a. An exam zawh ni tlai chuan Taitesena pawn a han chhuah zawk chuan an awmna lam rawn pana taxi pakhat chak fea lo tlan hi a hmu a. Theological College Campus gate a thlen chuan taxi chu a ding ta a, taxi aṭang chuan nu pakhat, sap ang maia ngo leh hmel ṭha hi a lo chhuak a. Tu tih a tirah chuan Taitesena chuan a hre lo va, ngun taka a han en chuan Margareti a ni tih a hria a. Tichuan hmanhmawh deuh maiin a ṭhianpa chu a va hrilh a, an pahnih chuan mi khualnu awmna lam pan chuan an kal ta a. Chibai te an inbuk hnu chuan Taitesena chuan Margareti suitcase a khai sak a, tichuan an pathum chuan Mohana pindan pan chuan an kal ta a. An ṭhut hahdam hnu chuan Taitesena te chenna in lam pan chuan an chhuak tlang leh ta a.

Sitting room-a Lungtiawii ṭhu chuan an thawm a lo hriat veleh chuan pawn a lo chhuak nghal a,

Margareti chu chibai a lo buk a. Tu tih a hre lo nain a rilru tak chuan an 'brother' ṭhiannu niin a ring a. Tichuan inchhungah an za chuan an lut nghal a, an ṭhut fel veleh chuan Dr. Mohana chuan Awii hnenah chuan, 'Sister, he nu hi alawm ka ṭhiannu chu' tiin a sawi a. Awii chuan, 'Mrs Mohan lo zin tum te chu inhriattir lawk ve awm tak, i sawi phal lo em ni?' fiamthu hian a han ti a. Dr. Mohana chaun nui sang chung hian, 'Sister, sawi phal loh lam phei zawng a ni hauh lo va, amaherawhchu, remchan lohna eng emaw awm thei a ni a, a ṭhulh hlauh takin tih thuah ka sawi lo mai a ni. Mr. Taitesena chu ka hrilh kha maw le' a ti a. Taitesena chuan, 'Thil dang a ni lo ve, keima bengvar loh vang a ni, Awii engmah ka lo hrilh lo va; engpawhnisela, zanin chuan hetah in nupain chaw in ei ang a, riahna lam erawh chu i pindanah tumah mi dang an awm lo bawk a, a riah theih a rinawm a. Remchang ta lo a nih chuan kan chenna inah pawh hian, hrehawm deuh mah sela zan hnih khat na na na chu in riak ve nawl nawl mai ang chu' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Riahna lam chu engmah harsatna a awm lo vang, kan Hostel Superintendent phalna ka la diam tawh a nia' a ti a. Tichuan Zobeli chuan hlim takin eirawng chu a bawl sauh sauh va, zan dar 8-ah chuan chaw an ei a, an ei kham hnu rei lo teah chuan Mizo tih danin thingpui an in leh a, chumi hnu chuan Dr. Mohana te nupa chu mu turin an ṭin ta a. Anni nupa pawh chu an ṭhiante haw fel hnu chuan an mu ve mai a, muhil mai thei hek lo mu chung chuan an titi dun a. Seramporea an awm chhunga Pathianin a awmpui a, a enkawla a kaihhruaizia te — hmangaihtu ṭhian leh hotu ṭha tak tak a pekzia te hlim takin an sawi dun mawlh

mawlh a. Kum thum zet Serampore-ah an awm a, a khua lian lovin a boruak nuam lo hle mah sela, an han chhuahsan dawn tak tak chuan ngaihawm dawn hlein an hria a. Zan a rei ta a, tichuan Pathian hnenah lawmthu sawi leh an taksa leh thlarau a venhimna hnuaia kawltirin an țawngțai a, muthilh tumin titi zawm tawh lo chuan an ngawi dun ta a.

A tukah chuan College kal a țul tawh lo bawk a, rilru muang siaiin an awm a, khaw lum zual lai chuan han vahchhuahna chi a ni lo va, chuvang chuan Dr. Mohana te nupa chu lengah an sawm a. Anni nupa chu chaw eikham chuan Taitesena te chenna inah chuan an leng a, inkawmna hun remchang leh hun thawl tak an neih theih avang chuan an lawm tlang hle a. Thu tam tak an sawi hnu chuan Taitesena chuan, 'Brother, Hyderabad-a ka lo zin țuma kan mi va tlawh te kha ka rilruah an thi thei mawlh lo mai a, Lalpa hnenah 'Khang mite zinga chetla turin min duh em ni ?' te kan tithla leh ringawt țhin a. Khangho zingah khan Chanchin Țha hril țul em emin zuk hre tlat ia. Thil tih awm chi a ni ang em ?' a ti a. Dr. Mohana chuan, 'Chenchus an tihte khan Chanchin Țha hril an la dawng ngai reng reng lo va, an zinga Pathian Hmangaihna thu hril a țulin a țha khawp ang. Amaherawhchu, chuti maia tih rum rum chi niin ka ring lo. Mi kal duh pawh lo awm teh reng mah sela, Sawrkar phalna lak phawt a ngai ang a, chutianga phalna lak chhung chu rin aiin a rei duh phianin ka ring. Anmahni Chenchus hian kan zingah Kristian kan awm a min enkawl turin Pastor emaw Puithiam emaw kan mamawh a ni tia nasa taka an nawr chuan kawng a awlsam deuh mahna le. Pathian

engkimtithei kan nei a, amah chu kan dil ang a, tichuan Anin remchang a siam mai ang chu. Engpawhnisela, ka hawn hunah thil kal hmang ka han thlir ang a, a ţul danin ka lo bawhzui zel dawn nia. Chu lai hmun atan Pathianin a ko che pawh a ni mai thei reng asin, tu nge hria ang, Amah chauh lo chuan a ti a. 'A ni teh tak e Pathian thu thu a ni e 'Nangni keimaha in awm reng a, ka thu nangmahnia a awm reng bawk chuan, in duh apiang dil rawh u in tan tihin a awm zel ang' Lal Isua pawhin tia min hrilh kha' Taitesena chuan a ti a. Mrs. Mohan chuan ka han inpuang ve mai ang a, kei pawh pasal ka neihhma chuan Chanchin Ţha puang tura ram danga kal ka ril ruk nasa hle a, mahsela, hmeithai fa ka nih avangin ka tum ang chuan ka ti thei ta lo a ni, thlarau bote rilrua ka veina chu tunah pawh hian a la reh chuang lo a rawn ti ve a. Mrs. Taitesena chuan a han chhunzawm a, 'Mrs. Mohan, nang chu i nulat lai aţang tawhin chutiang rilru chu i lo pu tawh a, kei chu chutiang ka ni ve hauh lo asin. Ka la pianthar hma chuan Pathian tana ka pasal inpekna pawh ka hriat thiampui reng reng lo va, kan inkarah engemaw inhriatthiam lohna a awm thei tih ka hlauh avangin, ka pasal pawh ka rilru tak ka hrilh ngam lo va. Krista nena inpawh nun ka neih hnu chauh hian a nia a thil tum chu hriat thiampuia ka hlutsak ni. Nang chu kei ai chuan Thlarau lamah i phanchang zawk a ni, a ropui hlein ka hria. Tin, tunah hian beidawn mai tur pawh a la ni lova, nangni nupa chu lehkha thiam in ni a, nupa te chu pum khat kan ni a, chuvang chuan Dr. Mohana hi khawi lamah nge Lalpan a tirh dawn kan la hre rih lo va, Lalpa rawngbawl tura inpe a ni a, Chanchin Ţha hril la

dawng ngai lo te zinga rawngbawl tura tirh a nih chuan, nang pawh a nupui i nih avangin a kalna piangah i kal ve mai dawn a ni, chutih hunah chuan i lo duhsam ber ţhin chu tihhlawhtlinin a awm dawn a ni. Kei pawh hei i hriat angin ka pasal kalna pianga kal huamin he mi thleng hian ka rawn zui a, kan rawngbawlna tur rama chengte tan thil ţangkai tur a nih beisei leh ringin Midwifery ka zir a. Nangni nupa chu lehkha thiam in ni ve ve a, chutah nang lah chu zirtirtu thiam tak i ni bawk a, heng malsawmna min pek te a ropuina tura hman kan phal phawt chuan Lalpan remchang chu min siam sak em em ang tih ka ring' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka rilrua awm ka sawi fiah tawk thei lo pawh a ni mai thei a, mahsela, sawi ţula ka hriat avangin tlem azawng thu ka han sawi ve ang e. Hei Chhim leh Hmar chhak kila mi, chi leh kuanga mi hrang tak, ţawng inanna pawh nei miah lo te chu Krista avangin unauza angin kan inhmu khawm a, tui tak takin thinlung chhungrila chhuak thu ropui tak tak te kan sawi tlang a, a nuamin ropui hlein ka hria. Keini pahnih Dr. Mohana nen pawh Bible College-a kan luhtirh ni aţanga tun thleng hian Pathianin min awmpuiin min enkawl zel a. Kan team lah chu pakhatin kan pung leh ta nghal a. Hengte avang hian Pathian hnena lawmthu sawi mawlh mawlh mai tur ni hian ka inhria a. Kan hma lam awmdan tur kan hre lawk thei lo va, engpahnisela, Pathian rawngbawl tura a duh ang anga a hman theih turin Krista hnenah kan inpe tawh a, kan mihring rilru kalh zawng pawhin kal ţul hun a chang chuan a awm ang; chung hunah pawh chuan a thu awih thei zel turin Krista nen ni tin zan tin kan inpawl reng fo a ţul a ni. Chutah chauh chuan

Krista Kraws thiltihtheihna leh chakna hmang theitu ringtu kan ni chauh dawn a ni tih hi i hre nawn leh ang u' a ti a. Tichuan lawmthu sawiin a ţawngţai a, an hma hruai zel turin Lal Isua Krista a dil bawk a. A ţawngţai zawh chuan vakchhuak tur chuan an za chuan an inbuatsaih ta a.

Then 35

An inbuatsaih zawh chuan an Hostel Superintendent quarters an pan hmasa phawt a, Taitesena leh Dr. Mohana chuan Serampore Bible College Hostela a kaihhruaina hnuaia an awm chhunga, an harsatna tinrengah a buaipui ţhin avanga a chunga an lawmthu an sawi a. Chu mi zawh chuan an College Principal Bunglow lam pan chuan an pali chuan an kal leh ta a. Principal kawt an thlen chuan Principal chuan a lo hmu a, verandahah chhuakin inchhunga lut turin anniho chu a lo sawm a. Ţhutna pindana ţhut an inrem fel hnu chuan Taitesena chuan a College-a an zir chhunga an ţhiandun chunga a ţhatzia sawiin lawmthu a sawi a. Principal chuan lawmthu sawi engmah a ţul lo va, an harsatna kawnga a lo ţanpui ţhin te chu a tih tur reng a ni tiin a chhang a. An hawn tum hun te chu a zawt a. Dr. Mohana chuan remchan lohna thut te a awm loh chuan a tuk leha haw an ţum thu te chu a sawi a. Principal chuan, 'Chutianga naktuk maia haw te tum in nih chuan in khaw lam address leh envelope Office-ah in dah tawh em ?' tiin a zawt a. Anni ţhiandun chuan, 'Kan dah fel diam tawh e, kan address ve vė leh thirhrui thawn man tur cheng 20/- ve ve kan pe e' tiin an chhang a. Chutih lai chuan Principal nupui rit tawh tak chu sitting roomah

chuan a lo phei a, Awii chu a rawn be vat a. Awii chuan, 'Ka pi, engtik nge damdawi in lam i pan dawn?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Naktip lam chuan nau neiin ka inring deuh va, naktukah damdawi in chu ka pan ang chu ka ti mai' a ti a. Principal chuan, 'Hei vawin hian damdawi in i pan ang ka ti a, naktukah a ti deuh tlat a lawm maw le' a lo ti ve a. Lungtiawii chuan, 'Damdawi in pan hma hi chu a ţha asin. Kan pipute chuan 'khaw chin leh nau chin hriat a ni ngai lo ve' an lo ti ţhin a, chuvangin nang pawh naktuk lam te chuan nau i nei ve mai thei a ni. Engpawhnise zanin lamah te nei dawn awma i inhriat chuan kei pawh koh theih ka ni reng alawm' a ti a. Principal nupui chuan, 'Ni tuk e, ţul ta thut ka nih chuan ka rawn kohtir ang che.......taka, naktuk chuan haw in tum a ni lawm ni kha?' a ti a. Lungtiawii chuan, 'Lawm tum chuan kan tum chu a ni a, keini naupang tan chuan zan khat tlaivar te chu engahmah kan ngai hlei nem. A ţul phawt chuan inthlahrung reng reng lo vin min han kohtir ang che' a ti a. Tichuan thingpui te an inzawh hnu chuan Taitesena te ţhianzaho chu an chhuak ta a, Mohana pindan lam pan chuan an kal ta a.

Dr. Mohana pindan an thlen chuan khua a lum bawka cold drink an in phawt a, chutah an inbual a, an inbual zo chu an ţhu khawm a, an titi ta a. Thu tam tak an sawi hnu chuan Mrs. Taitesena chuan, 'Hei tum anga kan awm theih chuan naktuk chuan Serampore hi kan chhuahsan tlang dawn a, chuvangin zanin chuan Dr leh Mrs. Mohan te nen kan awmna inah inthlah nan chawhlui kan kil ho ang chu ka ti a, vawin tlai khan kan awmpuinu

pawh engkim lo buatsaih tur ka hrilh diam tawh a, Brother te nupa pawhin in remtih ka beisei e' a ti a. Mrs. Mohana chuan, 'A va lawmawm dawn ve, amaherawhchu kan tibuai hle che u a nih hi' tiin a bag chu a zuk zen a, cheng sawmnga a la chhuak a, Awii chu pek a tum a. Awii chuan a lo dawng duh hauh lo va, 'Engmah in pek a ṭul reng reng lo, chawhlui kilpui che u kan nupa hian kan duh mai a ni' a ti a. Mrs Mohan chuan, 'Inthlahna atan chawhlui i kil ho ang u in ti a, keini nupa pawhin ṭha kan ti a, chutia engkim in tum nupa vek bikin keini nupa tan a va nuam awm lo ve, khawngaih takin hei hi lo hmang rawh u' tiin cheng sawmnga chu pek a tum leh a. Lungtiawii chuan a la duh chuang lo va. Taitesena chuan, 'Awii, lo dawng mai rawh a ṭha zawk ang, chuti lo zawng Mrs Mohan te nupa hi an intimikhualin an rilru pawh a nuam lo vang e' a ti a. Tichuan, lawm takin Lungtiawii chuan dawhkana cheng sawmnga chu a la ta a. Tichuan Taitesena te in luah lam chu an pan tlang ta dial a.

Zobeli chuan hlim tak mai hian an zanriah ei tur a lo buatsaih a, anniho erawh chu sitting roomah chuan an ṭhu khawm ṭaih a. Mrs. Taitesena chuan, 'Mrs. Mohan, i mut hahdam duh chuan saw khum a awm saw, va tlu ẓal rawh' tiin an khum chu a kawhhmuh a. Ani chuan 'ka hah lo ve, mut ka ngai lo, ka lawm e' a ti a.

Tichuan an ṭhu khawm chu an titi ṭan ta a, Dr. Mohan chu a lo ding chhuak a, ngawi teh u, ka pindanah ka khum kiangah tape recorder ka dah a, ka va la lawk ang e, zanina kan titi te hi tape ka duh a, keiniho pawhin zai te pawh kan duh mai thei

a, chungte pawh chu tape ilang a ṭha ang, ka va la ang e' tih leh chhuah chu a rual a. Reilote hnuah chuan tape recorder khaiin sitting room-ah chuan a lo lut a, 'kan za vaiin a mal malin kan hla duh ber ṭheuh kan sa ang a, chumi zawhah chuan a hovin hla kan sa ang a, tape recorder-ah hian ka lo khung vek ang; tumah phat lo vah' nui chung hian a ti a. Tichuan Mrs. Taitesena chu zai hmasa ber tur chuan a sawm ta a. Lungtiawii chu a ding a, 'Ka ralthuamna ka dah ngam lo' tih hla a han sa ta a, a chang tawp ber a sak chuan a pasalin a rawn zawm a. Mrs. Mohan chu a lo ding chhuak a, 'Aw hmangaihna min thlah lotu' tih hla Sapṭawngin a han sa a, a chang tawp a sak phei chuan a biangah mittui a luang zawih zawih a. Chumi zawhah chuan Taitesena chuan 'Ka Lal duhawm ka zahpui lawng' tih hla a sa a, a mittui chu a biangah a luang zawih zawih bawk a. A tawp berah chuan Dr. Mohan chuan an ṭawngin 'Isua kraws mak tak chungah khan' tih hla a sa a, a chang tawp ber chu mi dang te chuan an sakpui a, Taitesena te nupa chuan Mizo ṭawngin an zawm a, Margareti chuan Sapṭawngin a lo zawm bawk a, an za vai chuan an tui em em ṭheuh va. Dr. Mohan chuan, "Tunah kan vaiin zai ta ila, eng hla nge sak in duh ?" a ti a. Taitesena chuan 'We are one in the Spirit, we are one in the Lord' tih hla hi kan sak thiam chuan sa ila ka duh khawp mai a ti a. An han sa chu an tui em em a, an kutte an beng a, an lam lo chauh hi a ni. Chumi hnu chuan an zai chu an ngaithla leh a, ngaihnawm an tiin an hlim tlang hle a. Nakinah chuan Mrs. Taitesena chuan, 'Kan hla sak ngei ngei tur ni awm, mahsela kan la sak si loh a awm a, chu chu i sa ho leh teh ang u, tape-a thun

a ṭul leh ṭul loh phei chu ka bre lo' a ti a. Mrs. Mohan chuan, 'Mrs. Taitesena hla tih chu i sa ang u, tape-ah khung bawk ni se, cassette a la awm a ni lawm ni kha?' tiin a pasal chu a zawt a. Ani chuan, a la awm e, Mrs. Taitesena hla tih chu i sa ang u' tiin cassette chu a phawrh a, a thar a thun a, Tichuan Awii hla thlan God will take care of you still to the end tih chu an sa a, ṭhenkhatin Sap-ṭawngin an sa a, a ṭhenin Mizo ṭawngin, a ṭhenin Telegu ṭawngin. Nakinah chuan Taitesena chuan Mrs. Mohan chu St. Mark 16, verses 15 to 18 chu chhiar turin a sawm a. Ani chuan ding chungin a chhiar a – 'Go throughout the whole world and preach the gospel to all mankind. Whoever believes... be saved and whoever does not believe will be condemed........they will place their hands on sick people, who will get well.' Chumi zawh chuan Taitesena chu a ṭawngṭai a – 'Aw Lalpa, Chungnung bera Pathian, nang chu khawngaihna leh hmangaihnain i khat a, i thilsiamte thil ilam lovin i enkawl ṭhin a, chuvang chuan i chungah kan lawm em em a, tunah hian i hmaah kunin ctibai kan buk a che. Pian leh murna thua inang lo ṭawng thuah leh nunzia pawha inang lo tak takte Lal Isua Krista thisen avangin unauvah min siam a, chuvang chuan lawmthu kan hrilh a che. College kan luhtirh aṭanga tun thleng hian min awmpui a, min kaihruai a, ṭhian ṭha tak takte leh hotu ṭha tak takte min pek avangin i chungah kan lawm bawk a ni. Hei tunah pawh hian keini ṭhianzaho pawh inpawlna hun ṭha min pe a, chu mai ni lovin kan zingah i tel bawk avangin i chungah kan lawm tak meuh meuh a ni. Tum anga kan awm chuan naktuk hian Serampore kan chhuahsan ang a, hun engemaw chhung chu keini

ţhianzaho pawh hi kan inţhen darh rih dawn a. Tuna kan zinga i awm ang bawk hian kan inţhen darh hnuah pawh min awmpui ţheuh zel ang che. I rawngbawltu atan Dr. Mohan leh kei pawh kan inpe tawh a, ni tin zan tina i hnena kan inpek zel theihna turin keimahniah hian thawk la, Lal Isua Krista Kraws thiltihtheihna leh chakna hmang zel thei, ringtu ni zel turin min awmpuiin min ţanpui zel ang che. Mihringin kan hma lam program kan hre lo va, keiniho pawh inţhendarh rih mah ila, inhmuh khawm lehna hun remchang min ruatsak kan beisei a. He khawvelah hian inhmukhawm leh lo kan nih pawhin Jerusalem tharah chuan kan la inhmu khawm leh ngei ang tih kan beisei a ni. Zanina kan chawhlui hi nangin min kilpui la, kan thil ei leh inte kan taksain a ţhat phah nan malsawm ang che. Isua Krista hmingin ka dil e. Amen' Tichuan chaw chu an ei a, an ei kham chuan thingpui hang an in leh a, tichuan Dr. Mohana te nupa chuan hostel an pan a, Taitesena te nupa pawh chu an mu ve ta a.

Then 36

Zan dang ai mahin Taitesena te nupa pawh chu an mut a tui a, an kawngkhar min an rawn kik pawh chu an hre lawk lo va. Kawngkhar kik ri chuan Taitesena chu a tiharh a, a sana a han en chuan zan lai dar 1 a ni a. Tichuan a mu chu a tho va, sitting room lam chu a pan phei a, 'Tu nge ni kawngkhar rawn kik ?' tiin a han zawt a. Pawna ding chuan, 'Principal nawkawr ka ni a, ka piin Mrs. Taitesena zuk ko rawh a tih avangin ka lo kal a ni, nau a nei dawn a ni ang' a ti a. Taitesena

chuan inchhungah a ko lut a thil kal hmang chu a zawt chiang a. Tichuan Lungtiawii mu pawh chu a lo tho va, a pasal leh nawkawrpa inbiakna thawm a hriat avangin thil awmdan chu a hre mai a. A inchei sawk sawk a, Zobeli pawh chu a tho va a insiamtir nghal bawk a. Taitesena chu pa fimkhur tak a nih avangin amah ngeiin va hruai a tum a. Awii leh Zobeli te insiam zawh chuan nawkawrpa te nen chuan Principal in lam pan chuan an kal ta a. In a han thlen zeta ani Taitesena chu a haw leh mai a.

Lungtiawii chuan Principal te mutna pindan lam chu a va pan a, Principal nupui chu a han khawih vel a, 'Engmah hlauhthawn awm a awm lo ve, naute awmna pawh a ṭha e, ṭha takin a nei mai ang' a ti a. Zan Dar thum velah chuan ṭha takin nau chu Principal nupui chuan a hring ta a. Dar 4½ vela engkim a tihfel hnu chuan Lungtiawii leh Zobeli te chuan an hawsan ta a. An quarters an thlen veleh chuan anni pahnih chu an mu ta a. Zing dar 6 velah Taitesena chu a tho va, thawm dim takin choka lamah chuan thingpui a inlum a, a in zawh chuan a inphih fai a Dr. Mohan te pindan lam pan chuan a chhuak ta a. Anni nupa pawh chu an lo tho fel chiah a. Margaretin Taitesena a lo hmuh chuan lut turin a lo sawm nghal a. 'Brother, thingpui nge i in duh cold drink?' a ti a. Taitesena chuan, 'cold drink ka in duh zawk mah ang, thingpui chu ka rawn in tawh e' tiin a chhang a. Tichuan Margareti chuan cold drink chu a han thli a ṭawhkanah chuan Taitesena hmaah a rawn hung a. Cold drink in pah chuan zan lama thil awmdan chu a hrilh ta a. Ani chuan, 'Chu vawin chuan

Serampore in va chhuahsan thei lo mai awm ve ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Chhuahsan rih loh ṭhain ka hria, nizanah Awii te an mu lo reng reng a, kei pawh dik tak chuan ka muhil bik lo. Kan kal kawng a thui sia mu ṭha lo va zin zawng a hrehawm em mai a, ka rilru tak chuan vawin leh naktuk chu la awm rih ila, kan Principal nupui a ṭhat zel chuan naktip lamah haw ta ila ka ti rilru deuh va' a ti a. Chutia Mrs. Mohan nen an inbiak lai chuan Dr. Mohan pawh chu bathroom aṭangin a lo chhuak a, a nupui ki‹›gah chuan a lo ṭhu a. 'Brother, chu nangni chu in la haw ve thei dawn lo maw ? i thusawi te kha ka sawn hre nial nual a' tiin Dr. Mohan chuan Taitesena chu a zawt a. Taitesena chuan, 'Kan haw theih ka ring lo, kan Principal nupui nau nei a ṭhat zel chuan naktip chu lawm tum chuan kan han tum phawt chu a ni a. Mihringin program kan han siam ṭhin a, mahsela, Pathianin a her danglam ṭhin tih hi a dik khawp mai' a ti a. Dr. Mohan chuan, 'Keini nupa chu le pawimawhna hranpa kan nei lo bawk a, dar 9-ah Calcutta lam, taxiin kan pan ang chu kan ti a' a ti a. Taitesena chuan, 'A nih leh, taxi chu i tifel tawh em, remchan loh ṭum te pawh a awm thei asin' a ti a. Ani chuan, 'Ka la tifel hauh lo mai, a remchang ang chu ka tithla ringawt a' tiin a chhang a. 'Kei man taxi chu ka va ko vang a, dar engzat chiahah nge lo kal se ṭha ang ? dar 9 Am velah in lo inpeih hman tawh ang em ?' Taitesena chuan a ti a. 'Brother, nasa takin min buaipui tawh a, kan la tibuai leh zel dawn che em ni ?' Dr. Mohan chuan a ti a. 'Buai teh suh e, taxi va koh a harsa hlei nem, dar 9 Am vela kal thei i rin lo inpeih diam u la, ka va ko vang e' Taitesena chuan a ti a, cold drink a in

zo chu a chhuak ta a. An chenna in a tlawh phawt a, a nupui leh an awmpuinu chu an lo la tho lo va, a nupui muhil chu a va kai tho va, taxi zawng tur chuan a chhuak ta a.

Taxi Stationah chuan pakhat chauh hi a lo awm a, a thlen dawn ṭep chuan a tlan chhuak leh nghal a, mi dàngin an hire a lo ni a. Rei fe a nghah hnu chuan taxi pakhat hi stationah chuan a lo tlan lut a, chu chu a va hnaih var a. Driver nena an inbiak rem hnu chuan an Hostel lam pan chuan a kalpui a. Dr. Mohana te nupa pawh chu an lo inpeih diam tawh a, tichuan an thawmhnaw-te chu Taxi bungraw phurhnaah chuan Taitesena chuan a han dahpui zung zung a, kal an peih ta a. Taxi chu Taitesena te in luah lamah an kaltir a, motor thawm a hriat ve leh chuan Lungtiawii pawh chu inchhung aṭangin a lo chhuak thuai a, Zobelin a hnungah a rawn zui chhuak bawk a. Chibai an inbuk zawh chuan Calcutta lam pan turin Mohan te nupa chu taxi chuan an tlan ta a.

Tlai dar 5 a lo nih chuan Lungtiawii leh Zobeli chu Principal inah an kal a, a ṭul ang angin an pi chu Awii chuan a han enkawl a. Principal nupui chu la nula tak a ni a, a hrisel bawk a, tun ṭum hi nau vawithum a neihna a ni. A nau te pawh chu a duhawm viau reuh va, hmeichhia a ni nghe nghe a. Principal chuan Lungtiawii chungah lawmthu a sawi mawlh mawlh a, anmahni avanga an tum anga hawtir thei lo nia a inhriat avangin ngaihdam te a dil a. 'Ka pu, chumi thuah chuan i rilru tibuai duh reng reng suh, Pathian zarah in lama kan chhungte pawh ngaihtuah awmin an awm lo va, haw kan hmanhmawh lem lo a nia. A reng reng thuah

ţanpui thei cheu a Pathianin min siam hi kan lawm khawp asin. Ka pi pawh ngaihtuah awm a ni lo, a chak thuai ang' a ti a, tichuan Zobeli nen chuan an chhuak ta a.

A tuk leh tlai lam chuan Awii chuan Principal nupui chu a han kan a, ani chu a lo lawm em em mai a, lawmthu te a lo sawi luam a; amaherawhchu, amah avanga an haw hun ni hnih laia an khawtlai phah erawh chu pawi a ti hle a. Lungtiawii chuan, 'Ka pi, chutiangin pawi ti reng reng suh, kan haw a la rem lo a ni mai alawm, peih pawh kan la inpeih chiah lo reng reng a ni' a ti a. Principal nupui chuan, 'In haw kawng a thui hle sia, hei pawisa tlem te kalkawnga in thingpui man atan tiin cheng sawmnga pek a tuma. Nimahsela, Awii chuan a la duh lo va, 'Ka pi, pawisa ka dawng lo vang e, hetia ţanpui i ngaih laia ţanpui thei chea ka awm hi ka lawm a ni' a ti mai a. 'Ka lawm em avangin ka lawmna entir nan ka pe che a ni mai a, la hram rawh khai' tiin inneitunu chuan Awii chu a ngen leh a. Ani chuan, 'I lawm a ni tih ka hriatin ka lawm a, chu chu ka lawmman a ni e, khawngaih takin min hre thiam hram ang che' a ti a. Inneitunu chuan, 'A nih leh, ka lawm e, naute in neih ve hun chuan min la han hriattir ve ang chu' a ti a. Lungtiawii chuan, 'Naute nei ve kan nih ngai chuan kan han hrilh ngei ngei ang che, ka pi, hei tunah chuan i ţha viauva, beisei aia chakin i ţha sawt a ni; naktuk hian haw kan tum a kan inhmuh leh loh takin 'Chibai' a ti a, kal a tum ta a. Inneitunu chuan, 'Kawng tluanin Pathianin a veng ang cheu a, Krista hnung zui thei turin in taksa leh thlarau Lalpan a venhimsak zel ang che u, Dam takin,' a ti a, tichuan Awii te chu an chhuak ta a.

Then 37

A tuk zingah chuan Taxi station lam panin Taitesena te nupa leh Zobeli chu, an bungrua nen bawr zet maiin an kal a. Verandah aṭangin Principal chuan a lo hmu a, an bawr zia a hmuh chuan a va pan a, 'Engtizia nge in va bawr ve, taxi in ko lo vem ni?' tiin a zawt a. Taitesena chuan, 'taxi vak vel kan lo chang a, hmuh tur pakhat mah a awm ta si lo va, Taxi station lam kan pan ta ringawt mai a ni' a ti a. 'He tah hian lo awm ula, ka driver-in Motor Station-ah a va hruai dawn che u nia' Principal chuan a ti a, tichuan rang takin a car chu a rawntir a, driver chuan Motor Station chu a va thlen ta a. Taitesena te chu an Principal chungah an lawm em em a, driver chu an lawmzia a pu hrilh tur chuan an chah mawlh mawlh a.

Culcutta an thlen chuan an pa thum chuan salvation Army Red Shield hotel-ah an innghat a. Taitesena chu tun hmain chu hotelah chuan a lo thlen zauh zauh tawh ṭhin avangin Hotel manager nen chuan an inhmelbriat hle a. Khua a lum em em mai a Taitesena teho chu an thlan hlup hlup mai a, hrehawm an ti hle a. An han inbual a, chaw te an ei zawh chuan an khumah chuan an tlu zal a. Taitesena chu a han chhing hlek a, a rilru ah chuan 'Mizoramah kan haw dawn a; Culcutta khawpui hi tlawh lehna remchang kan nei lo mai thei a, chuvangin ka ṭhianpa, Bhom lal va tlawh thei hram ila a ṭha awm mang e' tiin a ngaihtuah a. A mu chu a tho va, Hotel enkawltunu hnenah chuan a kal a, 'manager, hei hi ka ṭhianpa address leh a phone No. a ni a, biak ka duh ngang mai a min ṭanpui thei

ang em?' tiin a diary-a Bhom lal address etc. chu a entir a. Ani chuan, 'Thei e, heta hi phone a awm a, pawisa erawh chu tlem pek a ngai ang ka han be pawp dawn teh phawt ang' a ti a, a han bei ta a. 'tirawh le a biak theih ta e' manager chuan tiin Taitesena chu phone chu a pe a. Taitesena chuan Bhom Lal chu a va bia a, ani chuan leng turin a lo sawm a, anmahni lam turin car tlai dar 6 ah a rawntir ang tih pawh a hrilh nghal a. Chutia a ţhianpa nena an inbiak hnu chuan Taitesena chu an room lam panin a kal a, a ţhiannu leh Zobeli te chu a vai ţhianpa nena an inbiak thu chu a hrilh a. Tlai dar 6 a rikna tur minute 5 a la awm tih chuan car thawm an hria a, tichuan Taitesena te nupa leh Zobeli chu verandahah dingin car rikna lam chu an lo thlir ţhap a. Nakinah chuan car chu Hotel kawtah chuan a lo ding a, anniho chuan an pan nghal a carah chuan an lut a, Bhom lal in lam chu panin an tlan ta a. Bhoma te chhungkua chu sitting room ah an lo ţhu ţaih a, Taitesena te an hmuh veleh chuan Bhoma te nupa chu an lo ding a, chibai an lo buk a, tichuan ţhutphah tingtuih mai chungah ţhut an rem ta a. Bhoma chuan, 'Whisky te, Beer te, Cold drink te zinga in in duh ber thlang rawh u' a inlengte hnenah chuan a ti a. Anni chuan 'Cold drink' an thlanga. Cold drink in pah chuan hlim takin an titi hova, eitur tui hnai tak tak chhiahhlawhte chuan an rawn chhawp reng bawk a. Nakinah chuan Bhoma chuan, Taitesena nena raila an zin mi sualin an rawnbeih thu a sawi ta a, Taitesena avang chauhva a nunna zuaha a awm thu uar takin a sawi a. Taitesena chuan, 'Brother, kei ai chuan i huai daih zawk alawm, mi sual chem kengtu kha hlauhna reng reng nei lovin chelhbet lo

la chu min sathlum hialin ka ring asin' a ti a. Zobeli chuan 'ka sawi ve tur awm lo mah sela, ka pute ţhiandun chu, in thu han sawi hmang aţang khan in huaisen ve ve niin ka hria' a lo ti a. An nupuite pa hnih pawh chuan, 'In huaisen ve ve a ni' tiin nui chung hian an lo ti bawk a. An in kawm ho chu an hlim bawk a dar 9 pm a lo hnai ta mai a, tichuan dar 9pm-a hotel thleng leh tur Taitesena te chu an nih avangin Bhoma chuan a driver chu Red Shield Hotelah chuan car-in a va dahtir a. Chawkidarin kawngkhar a lo khar ţan tih chuan Taitesena te chu an va thleng chiah a.

A tukah chuan thlawhnain zing dar 6.30 velah Silchar panin Taitesena te chu an thlawk ta a. Thlawhnaa la thlawk ve ngai lo, Awii leh Zobeli chu an ni bawk a, nuam an ti hle a. Thui an la thlawk lo tih chuan Air Hostess-in 'in ţhutnaa kawngbren kha hreng vek rawh u' tia mi chuanghote chu a hrilh avangin Taitesena teho pawh chuan kawngbren chu an hreng a. Thlawhna chu chhak zawnga thlawk a ni a, Pakistan ram chhunga an thlawh lai phei chuan sang takah a thlawk a. Chhum a zing muai mai a, chuvang chuan lei lam engmah a hmuh theih lo va. Niin chung chhum zing mup mai chu a rawn chhun eng a, la pua hmun zau taka inzial teptupa chhunkhawm ang mai hian a varin a var vo mai a. Taitesena chuan an 'zuk thlir a, ropui leh mawi hi an ti em em a, Siamtu Pathian ropuizia tilang em em hian an hria a. Silchar thlawhna ţumhmun an thleng ţep tih chuan an hma lamah chuan chhum chhah pui pui a zial hian a rawn inzial tup tup mai a, thlawhnain chhum a han sut chuan a nghing lawk lawk a, a hniam ruai ruai a. Thlawh-

naa chuang tam tak chu an mangang chhe tawh mai a, ṭhenkhat chu an ṭap a. Chutiang hlauhawm an tawh lai chuan Taitesena chuan mi tang Tirhkoh Paula Rome khua pana an kal ṭuma thlipuiin an chuanna lawng a nuai thute a hrechhuak rum rum a. Pathian engkimtitheia chu an hnenah a awm reng a ni tih a hriat avangin rilru thlamuang takin a awm a, a nupui leh Zobeli pawh hlau reng reng lo turin a thlamuan a. Silchar thlawhna ṭum hmun a hmuh theih loh avangin minutes 20 lai chu a thlawk kual a thlawk kual a, nakinah chuan Thlawhna ṭum hmun chu a lo lang thei ta, tichuan thlawhna chu a ṭum ta a. Mizoram kal tur motor a lo chhuah hman tawh avangin, Taitesena te chu khaw lum huphurh hle mah sela, Silcharah chuan an riak ta a.

A tukah chuan bus-in Mizoram pan chuan an kal a, tlai dar 3 chuan Dungsei khua chu an thleng a. Motor aṭang chuan an chhuk a, Thanga pa inah chuan an lut a. Thanga nu leh pain an lo hmuh chuan an lo lawm em em a, riak turin an sawm a. Taitesena chuan a tute hmuh nghak hlel hle mah sela, a nu leh pain riak tura an sawmna chu hnial chi niin a hre lo va, riah chu an tum ta a.

Tlai chaw ei kham chuan Taitesena te lo haw hria ṭhenawmte chu Thanga pa inah chuan an lo lut zang zang a, Taitesena te chu an rawn kawm a, an awmna lam chanchinte an zawt hlawm a. Taitesena chuan Hyderabad a zin ṭuma a thil hmuh te, a hawn kawnga mi sualin suam an tum thu te, Zobeli chanchinte leh Lungtiawii thil zir chungchangte tawi fel thei ang berin a hrilh hlawm a, a inlenghote chuan ngaihthlak nuam an ti hle a. Zan dar 10 a lo ri ta

mai a, tichuan inlengho pawh chu an ṭin ta a, anniho pawh chuan mut zai an rel ta a. An han mu chu Thanga pa leh Taitesena chu an lo tih ṭhin pangngaiin khuma mu chung chuan an inkawm a, kum hnih emaw lai inhmu tawh lo an nih avangin thu sawi tur pawh an ngah dun hle a. Taitesena chuan Thanga nu leh pa chunga a lawmzia a sawi mawlh mawlh a, anmahni avang leh Pathian khawngaihna avang chauhva a thil zir zo thei nia a inhriat thu a sawi bawk a. Thanga pa chuan muang chuar hian, 'I lawmna chu keini nupa pawh kan lawmna a ni e; pawisa i rawn chah belh ngai si lo va, in khawsa thei a niang chu ka ti mai a, rawn thawn belh nachang ka hre lem hlei lo va' a ti a. Taitesena chuan, 'Chutianga pawisa thawn belh a ngai reng reng lo, indaih lo ila chuan ka han chah mai ang chu' a ti a, a farnu te nupa chanchin chu a zawt a. Thanga pa chuan 'an nupain in kan nghahtir a, an theih ang angin an sumdawng ve a, an tluang rih viau asin, mi an rawn pur bik hauh lo, kan lawm khawp a nia. Anih loh leh, engtin nge in awm zel ang ?' tiin Taitesena chu a han zawt a. Ani chuan, 'Kan awmdan tur chiangin engmah kan la sawi thei rih lo, kan result chhuah veleh Aizawl lama kan hotute hnenah ka han inreport ang a, engang chiahin nge ka chungchang an ngaihtuah dawn ka hre thei rih lo a ni.' Zoram pawn lama rawngbawlna tur hmunte min hmuhsak chuan, Chanchin Ṭha hril ngai lohna rama thawh chu ka chak ber chu a ni. Engpawhnisela, Pathian hnenah a duh ang anga hman turin ka inpe tawh a, a thu thu a niang chu' a ti a. Chutia tui taka an titi dun lai chuan Thanga nu muhil tawh lo harh leh chuan, 'Thanga pa, zan a rei hle tawh lo maw ? Sena te lo

haw kawng thui teh lul nen, hah pawh an hahin an mut te pawh a chhuak tawh ang, ngawih a țha tawh zawk lo maw?' a rawn ti a. A pasal chuan, 'Zan a rei tawh tih pawh chu kan lo hre chang lo va, kan ngawi tawh ang e' a ti a, tichuan an titi zui ta lo va.

A tuk chawhnu lamah chuan Nitlangailo khaw pan chuan Taitesena te nupa leh Zobeli chu an kal ta a. Zobeli chu kawng chho la kal ve ngai lo a ni a, chuvang chuan zawi tein an kal a. Dungsei leh Nitlangailo chu inhnai te a nih avangin an khua chu an thleng thuai a. Ral khat ațanga an in an hmuh chuan a hmel a lo danglam vek tawh a, Nui te nupain an in hlui chu țhiatin an lo sa țha tawh a, tunhma ai chuan len pawh a lian zawk daih nghe nghe a ni.

In chhung an luh chuan Nui chuan mei a lo vil a, a fa upa zawk hmeichhia te chu chhuatah chuan a lo infiam a. Nui'n a ute a lo hmuh veleh chuan a țhu chu a lo ding a, chibai a lo buk thliah thliah a. A fanu hnenah chuan, 'Mam te, hei i pi leh pu te an nih hi, chibai buk ve rawh' a ti a. Mami te chu a va kal hnai a, a pu teho chu chibai a buk ve reuhva. A pu chuan, 'Mami, chithlum mum kan rawn hawn che asin' tiin a iptea a chithlum mum ah chu a la chhuak a, a pe a. Ani chuan lak pah hian, 'A pu a pu a lawm e' a ti vei reuh va. A pu chuan, 'Mami, ka kianga mi hi i pi a nih hi, engemaw țha tak a rawn hawn mai thei che a ni' a ti a. Lungtiawii chuan, 'Mami, engemaw țha tak ka rawn hawn che asin, kal rawh i va en ang' tiin a suitcase dahna lamah chuan a pawm phei

a, a suitcase chu a zuk hawng a. Thingrem chhunga nau te lem (dolly) chu Mamin a hmuh chuan a lawm em em khawp a, a nui hawk hawk a. A pi chuan 'Puak i duh em ? ka puaktir ang che aw' a ti a, Mami chu a puaktir ta a, ani lah chuan lawm em emin a awi sawi ve laih laih a.

Chaw an ei kham fel hnu rei lo teah chuan an țhenawm te, Taitesena te an lo thleng tih hriain an lo leng a, rei awm lovin zan danga kawmah an ti a, an țin thuai a. Mi lengho haw hnu chuan Taitesena chuan Pathian hnenah lawmthu sawiin a țawngțai a, tichuan an mu ta dial a.

Hlawm thumna

Then 38

Taitesena chuan a awm dan zel tur a la inhre chiang thei rih lo va. Engpawhnisela, Nitlangailo khuaah chuan an result nghaka awm a tum rih phawt a. Tin, an khuaa a awm chhunga chhungkaw tin taksa leh thlarau lama an dinhmun, a tam thei 'ang ber hriat a tum bawk a. Chhun lamah a naute nupa chu a theih ang angin a țanpui țhin a, zan lamah erawh chuan a țhiannu nen an leng chhuak țhin.

Zan khat chu an nupain Buaia leh Pi Rochani te ina leng turin an chhuak a. Buaia te in kiang an thlen chuan naupang infiam thawm leh an nu leh pa te hlim thawm an hria a. Tichuan Lungtiawii chuan Buaia te kawngkhar chu a va kik dat dat a, inneitunu chuan, 'Lo lut rawh u, leng kan hnar ngai lo ve' a lo ti nem raih mai a. In chhung an va

luh, chuan Buaia te nupa chu dawhthlengah, meilum hmung puaka thuin an fate chu thlirin an lo nui bawk bawk a. Inneitunu chuan Taitesena te nupa a hmuh ve leh chuan a ding a, chibai a lo buk a, 'Thu teh u, keini a kar ina in lo leng duh chu kan va lawm ve le' a ti a. Tichuan Taitesena te nupa chu pathlanga thuttbleng inhungah chuan an thu a. Buaia thiannu chuan a fate chu khuma lo va mu turin a tir a, an nu thu awih chuan an mu ta dial a, a upa ber chuan a naute chu thawnthu a hrilh ve malh malh bawk a.

Taitesena chuan, 'Pu Buai, tun lai eng angin nge in khawsak? eibar zawn kawngah harsatna te in nei em? I thiannu hi a thlarau zin kawngah a kal tluang zel em?' a han ti a. Ani chuan, 'Sawi tur a pui a tam ngang mai a, amaherawhchu, a tawi thei ang berin ka han hrilh ang che u. Kan hotunu hi hmana in hmuh lai ang kha chu a ni tawh lo va a lo hrisel ve tawh a, in lam enkawl hna zawng zawng chu a kutah ka dah vek a, in lam ngaihtuahna nei miah lo vin thlawhhma ka buaipui ngar ngar thei a, Pathian chunga'h kan lawm teh asin. In mi hriat angin kha ti khawpa rethei kha kan chhungkua hi kan ni a, tunah zawng kan khawsak pawhin ziaawm lam a pan ve tawh a nia' a ti a. Taitesena chuan, 'Chu a va lawmawm tak ve, a kawp a thuabin malsawmna in dawng a ni ber mai a, keini nupa pawh hian kan lawmpui tak meuh che u a ni. Malsawmna min pe tu Pathian chunga lawmthu sawi hi, a dawngtute hian kan bat a ni tih theihnghilh loh a tha ang' a ti a. Pu Buai, hei zanina in ina kan lo leng hi vannei kan inti nupa khawp asin. In inchhung kan lo luh hmaa in fate

nena hlim tak maia in nui thawm kan hriatin ngaihthlak nuam kan ti khawp mai. Khawvelah hian hlimna leh lawmna kan zawng thin tak a, kan beisei ang leh kan tum ang chuan kan hmu lem hlei lo va, tuikhur tui awm lohnaa tui chawi tum ang lek fang hi mihringte hi kan ni. Hlimna leh lawmna tak tak bul chu Isua Krista c...uh hi a ni tih hi in hriat hnu pawh ni mah sela, kan hriat nawn tlan atan tiin ka han tuihnih mai a ni. Hei in ina len hi nuam ti hle mah ila, in dang tlawh tur kan neih avangin kan chhuak tawh rih mai ang e' a ti a. Inneitute chuan, 'Engah maw? thingpui sen tal in in lo vang maw?' an ti a. Anni nupa chuan, 'Kan lawm khawp mai, kan in loh tum ni teh mai se, len lehna tur kan la nei a, kan tlai luat zawngin a fel lo vang e' tiin an chhuak ta a.

Pi Rochani in lam pan chuan zawi muangin Taitesena te nupa chu an kal a; in an thleng tep tih (ah) chuan tap ri an hre ta a, an han ngaithla dun a pitar tap ri ni ngei chuan an hria a. In an luh dawn chuan Awii chuan 'Ka pi, kan lo leng dawn i awm em?' a han ti a. Ani chuan, 'Lo leng rawh u, in va han ti lawmawm ve' a lo ti a. Tichuan Awii te nupa chu in chhungah chuan an lut ta a. Mei alh eng riai ruai hnuaiah pathlang lam hawiin, mei lum hnung puaka thuin lungleng leh khawhar takin Pi Rochani chu a lo tap a lo ni a. Taitesena te nupa thawm a hriat ve leh a lo insumin a puanfemin a mit a hru mawlh mawlh a. Awii chuan, 'Ka pi, min hria em?' a han ti a. Pi Rochani chuan, 'Ka mit a fiah tawh lo va, i hmel chu ka hre thei lo, i aw erawh chu Lungtiawii aw ni chuan ka hria' a ti a. Awii chuan nui

chung hian, 'Ka pi, i ri hriatna a la ṭha khawp mai, Lungtiawii ka ni a ka kianga ding hi u Sena a nih hi' a ti a. Pi Rochani chuan, 'In va han ti ṭha ṭhin em! ṭhutthlengah khan ṭhu phawt mai teh u; buichhe laih loh han inpuang ta ila, Maman min boralsan hi chu ka tuar ulh khawp a, a thihna kum khat lai ni tawh mah sela ka khawhar leh lungleng hi zan tin mai hian ka la ṭap reng mai a ni, zanin pawh in lo luh hma lawk kha chuan ka lo ṭap ka lo ṭap asin' a ti a. 'Kan hriat thiam pui khawp mai che, mihring taka lusun hi chu a hrehawmin a vanduaithlak reng a ni. Kan hmangaih leh duh takten mual min liamsan hian kan ngaia kan ṭap ṭhin, lusunte an ṭap ṭhin pawh hi thiamawmna lai an nei a ni. Amaherawhchu, ngaiin ṭap ṭap mah sela, an ṭhentakte chu leiah hian an lo kir leh chuang lo. Khawhar leh lunglenga an ṭah reng mai chuan mut pawh an muhil tlem a, an chaw ei te a tui lo va, tichuan an taksain a tuarin a chak loh phah ṭhin a ni. Chu lo rengah pawh Pathian nena an inpawh sarhna kha a chiang lo ta ṭhin a, an thlarau nunin a chauh phah ta ṭhin a ni. I ṣapa pawh chu mite sawi dan chuan Kohhranin Biak In enkawltuah a hmang a, Pathianin a khawngaihna a chungah a lantir a, Pathian thuah a tuiin a hna rinawm takin a thawk ṭhin a ni awm a kan lawmpui khawp asin. Khawvel hreawm a tuar phal lo vin Pathianin a hnena chawl turin a hruai ta niin kan hria. Ka pi, ngun takin ngaihtuah teh, kan khawharna leh kan lunglen em emna te hi keimahni hma kan sial vang mai mai a ni lo maw? Hmangaihnain mahni hma a sial lo va, engkim a tuar hram hram a, engkim a ring a, engkim a tuar chhuak ṭhin a ni. I ṣapa hi i hmangaih tak tak a

nih ngai chuan hetianga chan ṭha a chang hi i lawmpui tur ni zawk awmin ka hria. Khawvel buaina leh harsatna chim phak lo va hlim leh lawm taka Pathian angchhunga a awm chu, amah i hmangaih tak tak a nih chuan leia lo kir leh turin duhthu i sam phal ngaiin ka ring lo. Khawvelah hian thihna avanga tuarna awm ṭhin la kiang thei engmah a awm lo, chu chu nangmah ngei pawhin a takin i hria a, kum khat lai i fapa boralna ni tawh mah sela, engmahin a chhawk thei lo che a nih hi; chuvangin mi lungngai leh reawm tuarte khawngaihtu Isua Krista hnenah i harsatna zawng zawng nen tlu lut mai la, Ani chuan mihringte ang hian a thu a sut ve mai mai lo va, tichuan, i phurrit zawng zawng chu a chhawk ang chia, rilru hahdam takin a awmtir ang che. Krista chu a thi a a tho leh a, chutiang bawk chuan he kan taksa hi vaivutah chang mah sela, i fapa te chenna rama chatuana awm ve turin min la kaitho ve dawn a ni tih ring tlat ang che. Krista chu a danglam ngai lo va, nimimah nen vawinah nen chatuanin a pangngai reng a ni, a thu pawh a danglam ngai lo. I manganna a hnenah thlen la, Anin a lo ṭanpui zel ang che ! Taitesena chuan a ti a, a ṭawngṭaisak hnu chuan thingpui sen an in a, Pi Roohani chu tui taka mu tura duhsakin an nupa chuan an chhuahsan ta a.

Zan khat chu tlai tawh tak dar 12 velah hian Taitesena te kawngkhar chu an rawn kik dat dat a. 'Tute nge kawngkhar rawn kik ?' engnge ni in duh a' Taitesena chuan a lo ti a. 'Lianna ka ni a,' VCP nupuiin nau a vei a, ù Awii han kotawh min tia ka lo kal a ni' tlangval kawngkhar kiktu chuan a ti a.

Taitesena chuan, 'Kawng ka rawn hawng e, lo lut ta che' tiin inchhunga lut turin a sawm a, Awii leh Zobeli te pawh chu an tho nghal bawk a. Liana chu inchhungah chuan a lo lut a, Taitesenan thil awmdan a zawh vel lai chuan Awii leh Zobeli te pawh chu an insiam sawk sawk a; an insiam zawh chuan VCP in lam pan chuan Awii te pahnih leh Liana chu an kal ta a.

In chhung an va luh chuan Villege Council President chuan, 'Hei nau neih kan tum thut mai si a, in mu tui lai kan han tibuai ngawt mai che u a, min hre thiam a niang chu' a lo ti a. Awii chuan 'Ka pu, chutiangin inthlahrung duh reng reng suh, kan lo mu kham hman viau tawh a nia, ṭanpui in ṭul phawt chuan ṭanpui che u hi ka chak zawng tak a ni' a ti a, mutna pindanah chuan a lut a. VCP nupui chu khumah chuan a lo mu zan mai a, a pum chu na a ti hle tawh nain a bengchheng duh bauh lo va. Tichuan Awii chuan a han exam vel a, nau te awmna chu felin a hre lo va, a han siam rem a. Rei vak lo hnu chuan nau te chu a piang a, mipa a ni reuh nghe nghe a. Nau te nu pawh chuan engmah inhliamna nei lovin tluang takin a hring a. VCP te nupa chu, an fa hmasa pathumte chu hmeichhia an nih avangin, chutia mipa an nei ta chu an hlimin an lawm dun em em a. A buaipui ṭul a tih fel hnu chuan Awii leh Zobeli chu an haw ta a.

Lungtiawii chu nau chhar thiam leh damlo enkawl thiam a ni tih miten an hriat hnu phei chuan, ni tin amah rawn tura a hnena kal tam tak an awm thin a. Nu inngaitlawm, biak nuam leh khawngaihna

ngah mi a nih avangin a pasal ang bawkin Lungtlawii chu miten an ngaina em em a ni.

Then 39

Chung lai chuan Lungsei khua an hlim nasa khawp mai a, zan tin maiin an Biak ina leng lo khawpin an inkhawm thin a, an lam mup mup reng mai a ni. Kohhran Upa zingah chuan ngaih dan hrang nei an awm nual a, 'Eng dang a ni lo, lamhote hian ramhuai thlarau an chang a ni' ti tawk an awm a, hlima lamhote chu an hnawl titih mai a. Upa thenkhat thung chuan, 'A pawng a puiin lam kan hnawl mai tur a ni lo reng reng, Pathian Thlarau chuan hlim lamna a hmang ve fo thin a ni. Lamte hian thlarau chang bikah in ngai ta se chuan an dik bik kher lo vang; hlimna zawng zawng hi Pathian Thlarau hnathawh a ni vek lo vang tih chu a rin theih a. Engpawhnisela, phurna hi Pathian chuan amah fak nan a hmang ve thei tho a ni. Keini Upaho hian theihtawpchhuahin kaihhruai that kan tum zawk tur a ni, chutianga kan tih loh vaih chuan kan Kohhranah inthendarhna a awm thei ang, kan beram enkawlte engkawng mahin kan thlahthlam tur a ni lo' an ti ve thung a. Upa thenkhat chuan, 'Lam mitena lam lo an ngaih dan hi a tha tawk lo, lam lote chu Thlarau chang lo vah an ngai a, hei hi a dik bik chiah lo. Lam te, Pathian thua tui te a tha thawkhat viau va, amaherawhchu, a la tawk lo, phurna piah lamah nuna Pathian kan chawimawi a tul a ni. Krista chuan mihring pumpui phurna te, rilru te, thinlung te leh kan thlarau a vaiin a thara siam a duhin a tum a ni' an ti bawk a. Chutiang chuan Upaho zingah pawh chuan

ngaihdan a phir hle a. Upa zinga la tlangval chak deuh ber, Hranga an tih chu Pathian tana inpe tak a ni a, Upa ṭhenkhat zaikhawmnaah tel peih lo mah sela, ani chu zaikhawm zingah a tel ve reng a. 'Phur lamna hi Pathian Thlarauvin a hmang ṭhin a, amaherawhchu, an zingah a lema lo lam ve ta dawrh dawrh pawh an awm ang' tih Hranga chuan a ring a. Tin, mi hlim zingah pawh kawng dik lo lam zawhpui tuma bei te pawh an bo lo vang tih a ring bawk a. Chung avang tak chuan lamhote chu pawng thlahthlam mai theih niin a ngai lo hulhual a, an zingah a tel ve chawt reng a ni. Ṭhalaiho zingah pawh chuan lam hlimnain hna a thawk nasa hle a, Pathian thua tuia lawma lam an ni hlawm a. Zungawlvei ṭhenkhatte an lam a, zu zuartute pawhin an zuzawrh leisaktu an hmuh loh avangin pawi an ti lehling hle a. Lungsei khaw boruak chu a ṭhain a nuam a, zana zurui au thawm hriat tur reng reng a awm lo va.

Pathianni tlai khat chu chawhnu inkhawm banah ṭhalaihote chu an ṭhu khawm a, Upa Hranga pawh chu an sawm ve a. Chungho chuan NITLANGAILO khua chil an rawt a. Upa Hranga chuan, 'Naute u, in thil rawt chu ka phur zawng tak a ni a, kal in tih chuan ho che u ka inhuam bawk a. Amaherawhchu, kan thil tum hi Nitlangailo Kohhran kan hriattir hmasak a ṭha ang. Naktuk hian tlangval pahnih tlawmngaiin liam hmasa ta sela, naktipah keiniho chu chhuk ta ila a ṭel ang a' tiin a rawt a. Ṭhalaihote chuan an Upa rawtna chu ṭha an ti tlang a, a tuka Nitlangailo khuaa kal turin an zinga mi pahnih chu an ruat fel nghal a. A tukah chuan chung tlangval pahnihte chu Nitlangailo khua pan chuan an liam ta a.

Lungsei ṭhalaiten an khua an rawn chil dawn tih Nitlangailo Kohhranin a lo hriat chuan hmuah zai a rel ta a. Mikhual lo buaipui turin ṭhalaiho a ruat a. An khaw ṭhenawmte rawn chhim turin Kohhran chuan a sawm bawk a. Thawhlehni chawhnu lam chuan mikhual hmuak turin ṭhalaiho chu kawtchhuahah an fuan khawm a. Ṭhenkhat te phei chuan KM 1 laia hlaah an lo hmuak a. Nakinah chuan Lungsei ṭhalaiho chu Upa Hranga hovin an lo kal dam dam a, zân hnih riak chawfai leh inthlaktna thawmhnaw an ak far bawk a, an vai chuan mi 25 an ni, nula 15 leh tlangval an Upa tiamin 10 an ni. Chibai an inbuk nak nak zawh chuan thingpui, Nitlangailo ṭhalaite lo buatsaih chu hlim takin an in a, tichuan Khawlam panin an kal ta dam dam a. Mi khualte 'chu khawtual ṭhalaite chuan an thlenna tur inah an hruai zel a.

Zân lamah chuan Kohhran Biak inah an inkhawm a, khawtual Kohhran Upa minin a ho va, Upa Hrangan hun a nei a. Inkhawm chu mi an ṭhahnem em em a, Biak ina a leng thei ang tawk ṭhutthleng an rem hnu pawh chuan pawnah mipui an tlim hmur mai bawk a. Hla an sak chuah mi sawmhnih rual lam tur an awm reng a, lam ṭhenkhatte chu lam ṭha hlei thei nang lo va ṭhiante nek buai zawnga pai deuh ṭuang ṭuang te, mahni dinna hmuna lo bu lo bute, lo khawngkhawbai tauh tauh te an ni a. Upa Hranga chu pulpitah dingin Thlarau purchaw tura kal an mih thu thiam takin a sawi hmasa phawt a. Pathian Thlarauvin an Kohhrana hna a thawh nasatzia a sawi bawk a. Pathian hmangaihna — Mihring suala boralte chhandamna tura Pathian hmangaihna Kalvaria Kristaa puanchhuah, chumi chu tupawh a ring a piangte tan CHHAN-

DAMNA a nih thu uar takin a sawi a. A thu sawi zawh chuan Inkhawm Chairman chuan—Zaninah hian inkhawmna hlimawm tak kan neih theih avangin a lawmawm tak meuh meuh a ni. Pathianin kan Kohhran tiharhtu atan Lungsei ṭhalaite hi a hmang ngei ang tih i beisei tlat ang u. Kan mikhualte hi in hriat angin vawina lo thleng an ni a, hah pawh an hah viauvin ka ring. Tunah hian dar sawm lai a ri tawh a, chuvangin zanin chu i inkhek rih teh mai ang u, inkhawm ban hnuah pawh tumah leng khawm lo ilang a ṭha ang e. Tisaa kan awm chhung hian hun hnuaia awm kan ni tih i hre reng teh ang u. Kan taksain a chauh phah hlauh chuan a pawi dawn em mai, Pathian tan kan inhman tur angin kan inhmang thei lo vang; chu chu Setana duhzawng tak ni pawhin ka ring a ni. Hlim vanga hun pawisak loh hi a ṭha lo a nia, keini ringtute chuan hun hman thiam kan zir a ṭha ang, naktuk lam atan i inkhek zawk ang u' a ti a. Tichuan thusawitu hla thlan—Aw hmangaihna sawi thiam ila tih Pathian fak nan an sa a. Inkhawm an bang chu zai khawm chak zual deuh deuh te chu an phun nang nang a. Amaherawhchu, Ṭhalai Hruaitute chuan, 'Inkhawm Chairman thu kha i awih teh hram ang u; tichuan kan hlim tlang ber ang' tiin chunghnote chu an thlem dai thei hram a.

A ṭuk chawhnu dar 1 aṭang chuan Biak Inah chuan inkhawm a awm a, mi an ṭhahnem hle a, Nitlangpailo chhehvel khua aṭangte pawhin a chhim turin lehlangin mi ṭhahnem tawk tak an lo thawk bawk a. Biak in dar khat rik hmain inchhung chu a khat tawh a, pawna ṭhutthleng an remahte pawh chuan lo kal tlaite chu an ṭhu hmur mai bawk a,

Inkhawm chu Upa Thangan a kaihruai a, Taitesenan hun a chang bawk a. Dar hnih rik hmain hla pahnih an sa a, an tuiin an hlim em em khawp mai a, an lam mup mup mai a, tualchhung mite pawh an lam ve nual a. Galatia 6:14-a innghatin thusawitu chuan uar takin a sawi a. A thupui chu hetiang hian a ţhen a—

(i) Khawvel thil dang zawng aia Krista Kraws chhuan tur a nihzia,

(ii) Pathian hmangaihna thuk ber krawsa puanchhuah pawmtute chu khawvel lakah an thi a, khawvel pawh an lakah a thi a ni,

(iii) Khawvel chuan Krista kraws awmzia an hre thiam lo va, ringtute amah nena pumkhat nia nun inkeu-zawn neite chuan Krista kraws lo chu chhuan tur an nei lo va, a thiltihtheihna leh chakna an hmang ţhin.

(iv) Pathianin thil ropui tak min tihsak avangin lawmin amah chawimawiin kan nun pumpuiin i ţak ang u.

Thlarauva khata thusawi Taitesena chu a ni bawk a, a thusawi chuan ngaithlatute thinlung a khawih nasa hle a, ţhenkhat te phei chuan mittui tlapurin an ngaithla a, a khat tawka lo hallelui ţhat ţhat tawk lah bo lo. Inkhawm Hruaituin inkhawm kal zel dan tur program a puan hnu chuan hla hnuhnaung atan Pathian ţak nan—Aw hmangaihna khawvel entu tih hla an sa a, mipui chu an hlim em em khawp a, an sa nawn zing hle mai nu chak lo leh pa chak lo deuhte phei chuan an chauh phah hial ang tih te pawh hlauhthawnpui awm tak a ni. Khawtual pawh sawm emaw lai chu an lam ve a.

Zan lamah chuan dar 7 aṭangin inkhawm ṭan a ni a, Upa Hrangan thu a sawi a, Taitesenan inkhawm a hruai thung a. An hlim tlang hle a, hla an sak reng reng chu a tlem berah vawi thum an sa nawn ziah a. Thusawituin a uar berte chu—Ringtute hian Pathian hmangaihna chen ringawt lo vin, Zion thlen hma chuan chung lam thlira hma lam pana ṭimkhur taka kal zel tur kan ni. Tisaa kan awm chhung hian harsatna eng engemawin min tlakbuak ṭo vang, pumpelh theih a ni dawn lo, amaherawhchu, Kristan min hnehsak zel ang. Pathianin thil ropui min pek hi, bel te phai thei lo nei anga mi dangte hnenah pek chhuah tur a ni. Hetiang ti thei tura Pathian hnena ni tin zan tin kan inpeka kan inpawl fo a ṭul a ni. Thusawitu thusawi zawh chuan hla hnuhnung atan Pathian fak nan 'Ka vanram in nuam......kraws a ni' tih hla an sa a, an inkhawm chu Lalpa ṭawngṭainain an khar ta a. Zan a rei ta deuh va chuvang chuan mual inkhawm neih an lo rawt tawh pawh chu an ṭhulh ta a.

A tuk chawhnu leh zan lam inkhawm chu Upa Thangan a kaihruai a, Taitesenan hun a nei ve ve a. Marka 8:34—'Tupawhin mi zui a duh chuan, mahni hreawm pawisa lovin, a kraws puin mi zui rawh se' 8:35 -'Tupawh a nun humhim duh apiangin a chan ang a; tupawh keimah avang leh Chanchin Ṭha avanga a nun chan apiangin a humhim ang' tih changte tlawhchhanin uar takin thu a sawi a. Zan lamah chuan Thuhriltu chuan Sam 119:11 leh Hebrai 4:12 thu tlawhchhanin 'ringtuten Pathian thu nung an hriat a tawk mai lo va; muanna, lawmna, chakna, thiltihtheihna leh chhelna a nihzia rilrua

an hriatthiam mai a tawk hek lo, a nuna nunpui tihmakmawh à nihzia uar takin a tlangaupui a.

Zan inkhawm ban veleh chuan mual inkhawm a awm a, tah chuan Taitesena chu hruaitu a ni a. A ruala ṭawngṭaina an neih hnu chuan Inkhawm hruaitu chuan a duh apiang tan thusawina hun rei lo te chhung a hawng a. Mi pathumin an sawi a, chung zinga pakhat chu Lungsei tlangval a ni. A thusawi tlangpui chu — Lal Isua Kristaa Pathian nen kan inrem tawh a, keimahni ṭheuhva nun hnih insual reng pawh inrema a awm tawh bawk chuan, kan kiang a mite Pathian nena la inrem ve lote inremna turin thawh a ṭul a, chu hna thawk tur chuan keini ṭhalaihote kan inpek a ṭul a ni. Pathian nena inremna kan neih tlan hnuah kan zingah inremna ngelnghet a awm ve thei chauh ang. A sawi zawh chuan fakna hla an sa a, lam an ṭhahnem bawk a, mual pawh a khu deuh cham cham reng a.

A tuk chu an inkhawmpui ni hnuhnung ber a ni a, chawhnu lam dar khat aṭangin inkhawm chu ṭan a ni a. Dungsei khua aṭangte leh a chhehvel khua aṭangtein inkhawmpui rawn chhim turin mi ṭhahnem tak an lo kal a, dar khat rik hmain Biak inah chuan mi an khat vek a, tualah chuan an ṭhu hmur mai bawk a.

Inkhawm chu Upa Thangan a kaihruai a, Upa Hrangan hun a nei thung a. Hla pahnih an sak hnu chuan Chairman chuan ni danga an la tih ngai loh, mi thenkhatte hriat ṭula a hriat zawhna ṭhenkhat — Lamte chauh hian em ni Pathian Thlarauvah tihharhna dawng? Piantharhna lam tur nge? pianṭhar

hma? Lamte hian Thlarau an chang sang bik tihna em ni? a sawi fiah hnu chuan Chhandamtu hmangaihna ka hria tih hla an sa a. An sak zawh chuan Pulpitah chuan Upa Hranga a lo ding chuak a, II Kor. 5:19,20 a chhiar a. Heng changa innghat hian thu a sawia Ringtute chu Krista thisena Pathian nena inrema siam kan ni. Ring tute chu thlaraubote hnenah remna Chanchin Ṭha, thu leh hla mai ni lo va, kan nun pumpuia puang tur kan ni. Thlarau Thianghlim tel lova thusawi hian hnuhma a nei thei tak tak lo va, chuvangin kan thinlung zawng zawng Thlarauvin a luah khah hmasak a ṭul a, chuta tan chuan kan puma Lal Isua Krista hnena thuawina nena kan inpek fo a ṭul. Krista nena inpawlna thukin ringtute leh Krista inzawmna a tingelnghet thin; tichuan A thiltihtheihna leh chakna ringtuin ṭawmpuiin a chhawr thei a ni. A thusawi a tla ṭha bawk a, nuho ṭhenkhat chu an halelui chhuak nual a. Chhandamtu hmangaihna mak leh chanchin lawmawm fak ru tih an sak hnu chuan ṭawngṭaiin inkhawm chu a hmawr an bawk a.

Zan lam inkhawm tlai hlauvin chhung tinin hma takin eirawng an bawl a, hma takin an mi khualte chaw an eipui bawk a. Mi khual zingah chaw eina hre lo an awm tak in tiin khawtual ṭhalaihote pawh an vir vat vat reng bawk a. Zan inkhawm dar khatna a rik chuan Biak In chhungah leh tualah chuan mi an ṭhu hmur tawh mai a. Zan ding zawng aiin chumi zan chuan mi an ṭhahnem a. Inkhawm ṭan hma chuan hla pahnih an sa a, an tui bawk a, lam pawh an pung sawt hle a. Dar an nawn ve leh chuan Inkhawm Chairman – Upa Thanga chu a lo ding chhuak a, inkhawm ban hnua mual in-

khawm program a sawi zawh chuan hun heitu—Taitesena chu a sawm nghal a. Taitesena chu pulpitah chuan thusawi turin a lo ding chhuak a; Thlarau Thianghlim thawh dan tlangpui a sawifiah a—Pathian thlarauva harhna chu lamnaah emaw A thua tuinaah emaw a intarlang thei a, chumi awmzia chu Pathian thlarau chuan tuina leh lamna a hmang thei a, a hmang bawk thin reng a. Amaherawhchu, Setana pawhin phurna leh lamna chu a hmang ve thin a ni tih kan hriat a tha ang. Mi a lam avangin emaw a tui hluah emaw vangin thlarau a chang sang ta bik tihna a ni lem lo, lam ngai hauh lo pawh thlarau mi a awm theih tho mai. Amaherawhchu, a pawng a puia lamna hnawl tur tihna pawh a ni chuang lo, lam mi thlarau mi an awm tho bawk a ni. Engpawhnisela, Pathianin a fapa Isua Kristaa thil ropui tak min tihsak, hriat tak tak avanga tui leh lam chu Pathian duh zawng a ni. Mi theakhat chuan lam te, tuina te—piantharna thleng pawh hian rilru phurna mai mai a lawm an ti thin a. Engpawhnise, phurna pawh hi Pathianin a hmang thin a ni tih chu tuman kan hnial thei lo. Rilru phurna mai te, thua tuina ringawt te lam te ang pawh hi a tawk mai lo va, Kan rilru, ngaituahna, thinlung leh thlarau—kan mibring nihna pumhlum hi Pathian chuan a thara chantir a duh a ni. Phurna ringawta inghat tur kan ni lo va, rilru hriatna ringawta inghat tur kan ni bawk hek lo. Isua Krista leh a thu nung, danglam thei lovah ringtute hi innghat tlat tur kan ni zawk. Krista nun tawmpuia Amah anna lama thanglian zel tur kan ni. Kan phurna leh lamnate pawh hi a tihtirtu dik a pawimawh ber a ni.

Thusawitu chuan heng Pathian thu thianghlimte hi a chhiar a—I Tim 15—Krista Isua mi sualte chhandam turin khawvelah hian a lo kal tih hi a rinawmin a pawm tlak em em a ni. Luk 16:15—Khawvel zawng zawngah kal ula, thilsiam zawng zawng hnenah Chanchin Ṭha hi hril rawh u.' *John 3:16—He miah hian hmangaihna engnge a nih kan hria, amah chuan kan tan a nunna a pek tak avangin; keini pawhin unaute tan kan nun pek ve tur a ni.' Mat 16:24—Tupawhin mi zui a duh chuan mahni hrehawm pawisa lovin, a kraws puin mi zui rawh se. A thusawi tlangpuite chu heng hi a ni—mi sualte chhandam turin van aṭangin Isua Krista chu a ropuina hlipin leiah a lo kal, hrehawm tam tak tuarin mi sual ber thihin krawsah a thi, thlanin a chelh thei lo ni thum niin a tho leh, chhandama kan awmna turin a thi a ni ringawt lo va thlarau boten chhandamna an chan theih nan chhandam kan ni, kan nun pumpui hi thlarau bote chhandam nan kan hlan tur a ni, chhandam hlimna kan chen hi a ṭha e, amaherawhchu, mahni inphatin hrehawm tuar huamin Krista kan zui tur a ni. Isua Krista nena inkeu zawn nun kan neih chuan Amah anna lamah kan ṭhang zel ang a, harsatna leh thlemna te chu Krista chakna leh thiltihtheihna chuan min hnehsak zel dawn a ni. Kristan tuar chunga khawvel a hneh ang khan keini a zuitute pawhin tuar chungin kan hneh zel ang. Harsatnain ringtu thinlunga Krista luah ram chu a chawk buai thei lo vang.

A thusawi zawh chuan hla an sa a, inkhawm chu Lalpa ṭawngṭainain an ti tawp a.

Inkhawm ban chuan mual lam panin mipuite chu an kal a, an insingsak fel chuan Taitesena chu a lo ding chhuak a, Lungsei khua aṭanga lo kalte chungah leh mi khual inkhawm rawn chhimtute chungah lawmthu a sawi a, inkhawm program a a chhiar chhuak nghal bawk a. 'Kan ṭawngṭai rual ang a, kan ṭawngṭainaah chuan hengte hi kan hre reng dawn nia. Pakhatnaah chuan kan inkhawmpui chhung zawnga Pathian min hruaina leh awmpuina avanga lawmthu sawina kan nei ang a, harsatna chhumpui hnuaiah pawh Krista anna lama kan ṭhan zel nan ṭanpui kan dil bawk ang' a ti a. An ṭawngṭai rual hnu chuan Pathian chawimawi nan—Aw Lalpa i malsawmna hlu kan engkim chungah a lang tih hla an sa a, an hlim khawpa an lam mup mup mai. Zai an kham lo bawka hla pahnih—Tuifinriat ang khawngaihna hi' tih leh 'Ka thlarauvin Kristaah chauh muanna kim a hmu a' tih an sa leh a. Tichuan, Upa Hranga chu hun rei lo te thu sawi turin Chairman chuan a sawm a. Ani chu a lo ding a, Nitlangailo khaw mipuite leh Kohhran chungah lawmthu a sawi a, khawtual mipuiten inthuruala inkhawmpui chhunga mi khualte hlim taka kan awm theihna tura an chet nasatzia a hmuha a lungawizia a sawi chhuak bawk a. 'He laiah hian Pathian fakin hlim takin kan awm a, hetiang reng hian kan awm dawn lo tih hi mi tinin i hria ang u. Mahni khaw lama kan kir leh hunah tuna kan hlim ang hian kan hlim lo a ni mai thei, engpawhnisela, kan phur emaw phur lo emaw Pathian thlarauvah kan awm nge awm lo tih mahni theuh kan infiah fo a ṭul a ni. Chhandamna hlimna kan chang a, kan zalin kan lam e, a tha e, amaherawhchu, mahni chhandamna ringawt mai buaipui

lo vin, mi dangte chhandama an awm ve theihna tura Krista hmantlak ni turin i inpe fo vang u' tiin a thusawi chu a hmawr a bawk a. Chumi zawh chuan hla—'Kan vel ih buh lak tur tam tak a hmin ta e' tih hla an sa a, tichuan mual inkhawm chu Lalpa ṭawngṭainain an ti tawp ta a.

Then 40

Inkhawmpui ṭiak ni tuk leh tlai lamah chuan Thanga pain a fate Nitlangailova awm chu, a thei remchang apiang Dungsei khuaa kal turin a rawn chah a. A lehkhaah chuan an u (Thanga u) dam loh thu a rawn sawi a. Taitesena chuan, 'Ka pa hi pa hawihhawm leh tlawmngai a ni a, heti meuhva lehkha a rawn thawn hi, ka rin danin Matei ni hi a na viau a ni ang, chuvangin chaw ei hma ila, Thanga nen chaw eikham ve leh chhuk mai ila ṭhain ka hria' a ti a. Lungtiawii chuan, 'Kei pawh ka kal ve ang e, Dungsei chu a hla lo bawk a' a ti a. Taitesena chuan, 'Chuti a nih chuan kan pathumin kan kal ang a, a nupui lam hawiin, inchiuna te leh damdawi ṭul awm nia i ngaihte kha keng tel lang a va ṭha awm ve' a ti a. Tichuan chaw eikham ve leh chuan an insiam ta sawk sawk a, Dungsei lam pan chuan an chhuk ta a, hma takin an thleng thla a.

Thanga te in an va luh chuan a u chu khumah chuan a lo mu a, a lu chu tuiin an lo leih a. Thanga nu leh pa ten an lo hmuh chuan, 'A ! naktuka lo kal turah kan ngai che u a, heti teh thuta in lo kal pawh chu kan lo beisei pha hlei nem, a va lawmawm ve' an ti a. Taitesena chuan,

'Ka pa lehkha kan hmuhin lo chhuk hma hi ţhain kan hria a, kan lo kal nghal mai a ni' a ti a. Lungtiawii chuan, 'Ka nu, Tei ni hi a natna a rei tawh em ? a zun leh ek te enge a an ? tiin Thanga nu chu a zawt a. Ani chuan, 'Hetia khumbeta a nat chu ni 6 emaw a ni tawh a, tun hma chuan khawsik zauh zauh hi chu a nei a, tlun chang te pawh a nei ţhin. Zan khat te a khua a sik zauh va, a tukah a reh leh mai ţhin a, ngaihsak nachang pawh chu kan lo hre lem lo va, hetia a beh zual chhung hi chuan a la daikal lo va, zun erawh chu tlem te tein a zung ţhin' a ti a. Lungtiawii chuan, 'Chuti a nih chuan a natna hi sikserh a nih a rinawm a, a awm lam phei chu engmah ţhat lohna awm awmin a lang lo va, ka damdawi ken hian kan chiu ang a a ţha mai ang. Engpawh ni se, a ek loh chhung a rei tawh avangin kap e phawt mai ila, tichuan damdawiin ka chiu dawn nia' a ti a. Tichuan a kahna tur a han buatsaih a, a kap ta a. Rei lo te hnu chuan damlo chu a e ta a. Awii chuan damdawiin a chiu zui nghal bawk a, damlo chu a muhil ta siai siai a, zan dar 12-ah phei chuan a khawsik te pawh chu a lo reh ta a. A chiu leh hnu chuan Awii leh Thanga nu leh pa te chu an mu hahchawl a, Taitesena leh Thanga chuan damlo chu an menpui ve thung a.

Zing dar liah chuan Awii chu a lo tho va, damlo chu a han chiu leh a, enkawltu an awm bawk a, khumah chuan a mu leh mai a. Inneitute nupa chu an lo thawh chuan an fanui mar chu an han khawih a, a chal te pawh chu an dek a, khawsik nei tawh lova an hriat avangin an lawm hle a. Thanga chuan a nu hnenah chuan, 'In lo thawh hma lawk khan a

chal ka dek a, a khawsik awm lovin ka hria' a ti a. A nu chuan a lawmawm a nih chu, tun aṭang zawngin a ṭha zel tawh ang chu. I u Sena nen khan va mu ve rawh u' a ti a. Anni pahnih chu mut pindan lamah chuan an phei ta a. Zing dar 7 a lo ni a, Lungtiawii pawh chu a lo tho ve a, damlo chal chu a han khawih a a lo dai diai mai a, a lawm em em a. Tichuan tui lum lip lepin damlo hmai chu a hrufai a, a kam chu a ṭhuahtir bawk a, chutianga damlo a cheibawl hnu chuan pindana sana khai chu a lo ri tlung tlung a, dar riat a ni a. Tichuan a chiuna hmanrua chu Awii chuan a tifai a, vawi khat a han chiu leh a, 'Tun bak zawng chiu leh a ngai tawh em lawng chu, sikserh damdawi erawh chu la ci zawm zel rih se a ṭha ang' a ti a.

A tuk lehah chuan tukṭhuan eikham hnuin Taitesena chu Branch Post Office-ah a lehkha te a lo awm mial takin tiin a kal a, Dak in nghaktupa hnenah chuan, 'Ka pu, lehkha hmuh ka inbeisei deuh va, ka lehkha a lo awm mial lo maw ?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Awm e, nimin piah khan a lo thleng a, vawin lama rawn thawn chhoh ka lo rilruk nghe nghe asin' tiin lehkha ip chu a rawn phawrh chhuak a. Taitesena chu a pe a. Taitesena chuan lehkha ip pawn lam a han en chuan an Principal thirhrui rawn thawn a ni tih a hre thei mai a; tichuan a han phelh a, a chhungah chuan thirhrui lehkha a lo awm a, tah chuan hetiang hian a inziak—

TAITESENA NITLANGAILO VILLAGE AIZAWL TELEGRAPH OFFICE AIZAWL MIZORAM DR. MOHAN AND TAITESENA PASSED IN FIRST CLASS IN THE LAST BD. EXAMINATION STOP DR MOHAN STOOD FIRST AND

TAITESENA SECOND. HEARTY CONGRATULATION PRINCIPAL.

In a va thlen ve leh chuan a ṭhiannu a hrilh phawt a, chutah Thanga nu leh pa te chu a hrilh bawk a. Pathian hnena lawmthu sawi ṭula a hriat avangin Pei ni pindanah lawmthu sawia ṭawngṭai Taitesena chuan a rawt ta a. Tichuan Thanga u pindanah chuan an chhungkua chu an ṭhu khawm ta a. Taitesena chuan Thanga u dam lo a lo dam tak avang te, BD a zir chhunga hmangaih tak leh lainat taka enkawltu a neih avang te, BD examnaa ṭha taka a pass avang tein Pathian hnenah lawmthu sawiin a ṭawngṭai a. Thanga nu chuan, 'Tlai lam atan in u pass lawm nan kan ar la kha talh ula, Mami pawhin suraw tui a mamawh bawk a. Hma takin eirawngbawl ṭan ila, chaw eikhamah Mama chu Nitlangiloah haw chho sela, Tei te nufaza ka ngaihtuah em mai, Tei ni zawng a ngaihtuah awm tawh lo vang chu, a ṭha zel tawh ang' a ti a. Tichuan pindan aṭang chuan an chhuak ta hlawm a. Tichuan eirawng chu hma takin an bawl a, hma takin chaw pawh chu an ei a. Thanga nu chuan, 'Mama, haw chu i tum em ?' a han ti a. Ani chuan, 'Ka nu haw ka tum rih lo ve, in lam chu an ngaihtuahawm hlei nem, nutling pahnih an awm bawk a an dam phawt zawngin an buai chhe lo vang; ka u hi a ṭhat zel chuan naktip lamah haw ta zawk ilang a ṭha ang' a ti a. Thanga u pawh chu a harh chho hret hret zel a, chuvang chuan Thanga pawh chu Nilaini chawhnu tlai lam chuan Nitlangailo lamah chuan a haw chho ta a. Taitesena te nupa erawh chuan Tei ni ṭhat fel hma chuan cham an tum a. Ani pawh chuan hma a sawn chak hle a, amahin

zunram thiarin pawnah a chhuak thei a, țhutna pindanah pawh rei lo te chhung chu a țhu chhuak ve zawk zawk țhin. Chutia an damlo buaipui a lo țhat leh tak avang chuan Taitesena te nupa pawh chuan haw an rilruk a.

Hapta khat zet an cham hnu chuan Thawhțanni chawhnu lamah chuan Taitesena te nupa chu an khaw lam panin an haw ta a. A zanah chuan an inah a țhiantebo an leng țaih a, an khuaa lamhote kaihhruai dan tur țha nia an ngaih an sawi ho nak nak a. An zinga pakhat Luia an tih chuan, 'Kei chu han inpuang ta maį ila, lamhote hi chu engah mah ka ngai hlei nem, chutih nak a laiin anniho lah hian thlarau chang sang an inti a, lam ve lote min chhuk en ringawt mai a' a ti a. A kianga țhu pawh chuan, 'Kei pawh lam hi chu ho ka tih zawng tak a ni, an han lama thusawi ngaihthlak hunah duh tawk ngah tawh inti awm fahranin an muthlu leh duar duar a, Pathian thlarau changa lam pawh ni hian ka ring thlawt lo' a lo ti ve bawk a. Țhalai hruaitu pakhat, Ringa ve thung chuan, 'Kei chu țhiante ngaihdan chu ka țawm ve thei hauh lo mai, a pawng a puia hlim lam hnawl tawp mai chu thil tih chi turah ka ngai lo; thua tuina leh hlima lam kan tih ang chi phurna hi ringtute hian kan paih mai thei lo va, a pawimawh ber zawk chu engin nge tiphur ? emaw engin nge tihlimna lamtur ? tih hi bih ngun a ngai a ni. Hlim lamna leh tuina rawn irh chhuahna chu Thlarau hmun khat, Pathian thlarau dik tak a nih a țul a ni. Chutiang changtu lam mite chuan, thlarau chang sang an nih leh nih loh te an inhria a, lam ve kher lote en dan pawh an thiam bawk a ni. Lam mi thlarau mi a awm theih a, lam ve lo pawh thlarau mi a awm theih

bawk tih an hre chiang em em a ni. Amaherawh-chu, Pathian thlarau chauhvin mi a tiphur a ni lo va, thlarau dang dang pawhin mi a tiphur ve thei tho mai, chuvang tak chuan Kristian nun, nuna lak luh a, amah nena nun inṭawmna awm zelna hi ringtu-te tan petek bo lohna a ni' a ti a. Ṭhalai ṭhenkhat chuan, 'U Senan a ngaih dan sawi ve teh se' an ti a. Ani chuan, 'Hei kan hmuh leh hriat angin kan khaw Kohhran hlim lamna chu kan chang ṭan ve ta a, a lawmawm hle a, amaherawhchu, Kohhran hruaituten tih tur pawimawh an neiin ka hria a. Lam mite hlamchhiah mai tur a ni lo va, an zingah tel ve hram hram tur a ni. Piangtharin Pathian hnen aṭangin Thlarau thianghlim a dawng a, lamte pawhin chu thlarau vek chu an dawng a, mihring taksaa a thawh lanchhuah dan a danglam mai a ni tih keiniho pawh hian kan hriat ṭhain ka hria. Lamho zingah hian ngaihtuah awm fe fe chu an awm ngei a rinawm a, chung chuan humsual an dai loh nan an zinga tela hruai ngil i tum teh ang u. Rilru sosang leh tlahniam te hi Thlarau Thianghlim chuan a hmang ve chawk ṭhin a, amaherawhchu, chu mai chu a tawk lo va, kan mihring nihna pum-hlum hi Thlarau Thianghlim chuan hman a duh a ni. Ralep mai lovin, a ṭul angin i ṭanpui ṭhin ang u' a ti a. Lenghawn ar a khuang ta ṭham ṭham a, mi lengte chu haw tumin an ding hlawm a. Innei-tupa chuan, 'La ṭhu rih hram teh u, thu hrilh tur che u ka nei a nia. Hei ka BD Exam result a chhuak a, ka tling ve hram a; chuvangin Pathian hnenah lawmthu i sawi ang u' a ti a. Tichuan a ṭhiante chu an ṭhu leh a, an zaa aiawhin Ringan Pathian hnena lawmthu sawiin a ṭawngṭai a. Chumi zawh chuan an ṭindarh ta a.

Then 41

A tukah chuan Taitesena chu Aizawl panin a chho ta a. Sakawrhmuituai pang, hmana motor accident an tawhna kawngsir chu lungin an lo rem tawh a; chu lai hmun a thlen chuan a rilru a thar hle a, kha mi ṭuma a ṭhiante ruala boral ve lo va, Pathianin a nun a zuah avangin alawm em em a, a nun zuah a nih chhan pawh chu a hre chiang tawh a, Rilruin Pathian hnenah lawmthu a sawi mawlh mawlh a. Tichuan harsatna engmah tawk lo vin, him takin Aizawl chu a thleng a. Aizawlah chuan a ṭhiannu pu inah a thleng a.

A tuk chawhmalamah chuan Zosap (Rev. Missionary) inah a han leng a, zosap nen an inkawm a, an titi dun a. Taitesenan a BD exam result a han sawi chuan Zosap chuan 'Pathianin a ṭanpui che avangin hetiang hian i examnaah i tling thei a ni, ka lawmpui tak meuh meuh a che' a ti a, 'I inbuatsaihna pawh i zo thawkhat tawh a, i rammutna tur pawh Pathianin remchang a la rawn siam thuai ka beisei' a ti a. Taitesena chuan, 'ka pu, min lawmpui avangin ka lawm khawp mai, khawii hmunah pawh kal turin ka inpe tawh a, i sawi angin Lalpan kawng a buatsaih ngei ka ring tlat a' a ti a. Zosap chuan, 'chutiang rilru i pu tih ka hriatin ka lawm em em a. Nikum Synod chuan Dungsei khua leh Nitlangailo khua bial khatah siama Pastor pakhat hnuaia dah a remti tawh a: amaherawhchu, Pastor han dah mai tur Synod-in a la hmu remchang thei lo va, tun thlengin chu mi chu tih khah a la ni lo. Tunah hian Pastor hna han dil dawn la, Bial inkhawm leh Presbytery Conference kaltlanga Synod-a dil

tur a nih avangin, a tlai lutuk tawh si a, kumin hi chuan engmah chu lam chu a ngaihsak theih loh a ang viau mai. Ngaihdan pakhat ka nei a, i rilru mil zawng a ni emaw phei chu ka hre lo va; Synod Theological college-ah staff pakhat lak belh tum a ni a, chu chu i ngaihven zawng a nih chuan Theological Committee Secretary hnenah dilna theh lut la, anin committee ṭhu khawm turin a ko vang a, Committee-in rem a tih chuan kumina Synod lo awm tur pawhin rem a tih ka beisei; tichuan hun engemaw chhung chu college-ah i han thawk rih phawt thei ang' a ti a. Taitesena chuan, 'ka pu, i thu mi rawn ang chuan ka ti ang, amaherawhchu, thinlunga ka vei ber chu min hriatpuiin ka hria a, chumi lam kawng zawh thei tura min ṭanpui turin ka ngen che a ni' a ti a. Zosap chuan, 'Pathian thu thu a ni a, rem a tih zawng a nih chuan kawng a la rawn hawng mai ang, hlim takin awm rawh. Lecturer hna dilna erawhchu engpawhnisela han ziak la, ka hnen ah han dah la, ka lo buaipui zui ang e' a ti a. Taitesena chuan, 'Ni e ka pu, nakin tlaiah emaw naktuk chawhma lamah emaw dilna chu ka rawn theh lut ang e' a ti a, tichuan a chhuak ta a.

Zosap in aṭanga a chhuak chu a ṭhian inah a leng haw a. A ṭhianpa phei chu ḥnathawkin a lo chhuak hman tawh nghe nghe a, a nupui fanaute chu inah chuan an awm a. Inneituaauin Taitesena a hmuh chuan, 'lo leng lut rawh, i ṭhianpain hmuh che a chak dawn tehlul nen hnathawkin a lo kal chhuak hman tawh si a, a pawi mang e aw' a ti vawng vawng a. Taitesena chuan, 'ka la cham reng dawn alawm, kan la inhmu ang chu. Zanin lamah

te pawh ka thleninah lo leng se la, kan inkawm ang chu maw le' a ti a. Inneitunu chuan, 'I ṭhianpa zawng hna a ngah em em khawp a, zingah a ṭeh chhuak a, tlaiah a lo haw ṭhin a, hetiang hian emaw ni teh reng ni mi ten hna an thawh ṭhin ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Taksa a dam a, mahni hlim phawt zawngin thawh tur tam mah sela, rilru a hlimin a lawmawm tho a nia' a ti a. Tichuan, thingpui a in zawh chuan a thlenin lam panin Taitesena chu a chhuak ta a.

Taitesena chuan a thlen in a zuk thlen chuan inneitupa (Awii pu) chuan a kawt pal chu a lo siam ṭha mawlh mawlh a, tual kawngkhar pawh chu siam ṭhat zel a tum rilru a. Taitesena chuan, 'Ka pu, kha i va han taima ve le, ka rawn tihpui ang che' tiin in chhungah chuan a lut a a va inthlak thuai thuai a, a lo chhuak leh a, a pu chem ken chu a laksak a, 'Lo va ṭhu hahdam teh, keiman kan ti ve teh ang' a ti a, pal chu a ping ta a. Inneitunu chuan thingpui leh a veilam a rawn sem a, fiam thu hian nui chungin, 'Mama pa chu hna i thawk ve si lo va, thingpui ka kat mai dawn che em ni ang aw !' a ti a. 'Mai mai a, ka thawh chu ka pu thawh, ka pu thawh chu ka thawh' nui chung hian Taitesena chuan a lo ti a. Tichuan pal a pin zawh chuan pawn kawngkhar chhia pawh chu Taitesena chuan a siam ṭha a. Ni, suk chen vel a ni ang tih chuan a thil siam chu a zo ṭel thei a. Zanriah an kil lai chuan Taitesena chuan, 'Ka pi, hei heti chauh hi em ni in nih tawh ?' a ti a. Inneitunu chuan, 'Ni rih e, Mama phaiah lehkha zirin a thang bo va, Ngaihsakin khual khuaah pasal a nei bawk a, tunah rih chuan pathum chauh hi kan ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Tein pasal a neih hunah phei chuan in khua

a har hle dawn a nih hi' a ti a. Inneitunu chuan, 'Tei zawngin pasal leh tukkhum hmuh ni nei ve ngut pawhin ka ring lo' a ti a. Tei tlawmngai chuan, 'Pasal te duh ila chuan ka hmu zet zut mai maw le, min duh apui hi an tam a, a ṭha leh fel ber ka la thing nalh mai ang' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni ti rawh, Tei, pasal neih kawngah hmanhmawh teh ruai a ṭul lem lo a nia, tlangval fel tak kan la thing nalh mai dawn nia' a ti a.

Zan lamah chuan a ṭhianpa chu Taitesena kawm tumin a thlen inah chuan a lo leng a, sitting roomah chuan inneitute chhungkua nen chuan an inkawm a. Taitesena chuan 'Vawin chawhma lam khan i inah ka lo kal a, Office lamah i lo chhuak hman chiah ni tur a ni i ṭhiannu sawi danin, hna i ngah ṭhin hle a ni maw?' a ti a. Ani chuan 'Ngah teh reng mai, a chang phei chuan ṭhiante kal hmain zingah ka kal ṭhin a, ṭhiante aia tlaiah ka haw ṭhin, hna harsa engemaw te hi chu kan hotuten 'Nang lo buaipui rawh' min ti fo ṭhin a, a chang phei chuan ka ning hle ṭhin a ni. In lama thawh tur ka hawn chang pawh a tam mai. Han tlansanna tur hna dang keini ang tan chuan vana rah ang a ni si a, ka sepui ruah tuar ngawt ngawt mai a ni' a ti a. Taitesena chuan thu danga chhang lo chuan, 'Chu hna tak tak i thawk a nih chu, tlansan tum aw zawng suh khai, rin tlakin i thawk ṭhin tihna a ni mai a, chutianga hotute pawhin hna pawimawh leh harsa bik an pek fo che chuan lawm em em mai rawh, an ring em em che tihna a ni. Tita chawt ila, i hre thiamin ka ring a, i piangthar ve tawh em?' a ti a. A ṭhianpa chuan, 'Pianthar ngai ka nihna pawh chu ka la hre lem lo va; kan Office-

ah chuan ka thawhpui mi pahnih chu an piangthar a, an tui em em a, Pathian thu hi an tuipui khawp a, ninawm khawpin min hrilh ṭhin asin. Kei lah chu ka hel rilru khawp a, an chet dan leh thil an tih dan ka en hian ka piangthar ve ang tih mawlh ka hlau va. Pathian thu an tuipui teh lul nen Office an tlai reng mai a, pawn chhuah lah an hrat, remchang an hmuh phawt chuan hlemhletna kawng zawh pawh an hnial lo hian ka hria a; chutiang chu mi piangtharte awmdan a nih si chuan pianthar ve palh ka hlau tak tak a ni. Ka hmuh dan a dik emaw phei chu ka hre lo va, thim thama awm chung sia en tum ang lek ni hian ka hria' a ti a. A chhunzawm zel a, 'Heng mite hian vanram an kai chuan kei chu mathei lova kai turah ka indah a ni' a ti a. Taitesena chuan thianpa, i thusawi chu thu pawimawh tak niin ka hria, piangthar inti Krista la tawk tak tak si lote hian mi dangten Krista an hmuhna tur kan hliah fo ṭhin reng a ni. Pathian thua tuina ringawt hi piantharna a la tling lo va, ṭhiante fiamthuin, hmui chauhva piangthar an tih ang hi mi tam tak chu kan ni reng ṭhin a. Mahsela, chu chu a tawk mai lo va, kan mihring nihna pumhlum hi Kristaah siam thar a ni tur a ni. Lo haw lem lo la, nangpawh mi chapo tak i niin ka hria, tuna i ṭawngkam aṭang khan a lang chiang hle a ni. College-a kan zir dun aṭang tawh khan i mizia ka hre chiang hlein ka hria a, mi pawisawi lo, tlawmngai, mi itsikna nei lo, hawihhawm tak i ni a. Ṭhianpa, ngun takin in ngaihtuah teh, tual that kher lo mah la, uire kher lo mah la, zu rui buai a mi tihbuai ching lo mah la, ruk pawh ru lo mah la, i la thianghlim pumhlum lo hmuh theih ṭhila ṣual i khawih loh avangin mi thianghlim i ni

mai lo; i chhung lam kha han bih teh; Mosolmanho hian thlan insak hnan an ching hle a, chung thlanin chu rawng varin thianghlim takin an chei ṭhin. Thlan chhung lam erawh chu thil tenawm leh rimchhiain a khat a ni. Chutiang bawk chuan i chhung lam nun chu mahni hmasialna te, duhamna te, chapona te, awhna te, itsikna te, thikna te leh rin lohna sualin a khat a ni. Chutiang chu mihring awm dan hi a ni tih hria la chu mi sual i nih hi i pha mai mai lo vang. Mi sual i nihzia leh i dinhmun hlauhawm zia i hriat hma chuan pianthar pawh ṭulin i hre thei ngai lo reng ang.

Tin, chu lovah chuan i thil thlir dan a dik chiah lo a ni. I sawi dawt loh nain, Piangtharte chu ṭha zawk tur anga ngaihna inei ni awm tak a ni. Engpawhnisela, Lal Isua Krista hmuh i tumna lam kha a dik lo lam a ni, i ṭhiante emaw mi dangte emawa hmuh i tum chhung chuan Krista i hmu ngai lo vang, Krista en hmasa phawt la, tichuan, mi dangte a ṭul danin i la en dawn nia. Krista nena in inkar chin fel a nih hmasak ngat chuan tuna i han sawi tak i ṭhiante pahnih pawh chu en dan i thiam mai ang. Ṭhianpa, hei ka sawi tam ta viauva, kan sawi takte kha i haw huna i khumlaizawla i ngaihtuah zawm zel ka duh a ni' a ti a. A ṭhianpa chuan, 'A dik a dikin, mi sual ka nih leh nih loh hi ka lo ngaihtuah ngai lo va, ngaihtuahna hun pawh ka nei meuh lo reng a; zingah hna thawkin ka chhuak a, tlaiah ka lo haw a, kan chhangchhe sia chhun lama ka buai ang bawkin zan lamah pawh ka buai a, mut chhung chauh hi ka hah chawlhna chu a ni mai a. Chhuan lam dang engmah han phuahchawp tur ka nei lo, sakhaw lam hi ka lo la

la tak lo a ni ber mai. I chapo ve min tih pawh kha a dik chiah a ni, engmah ni hlei lo hi ka lo chapo ve ar ṭhin a lo ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Pathianin lei malsawmnain a vur che a, i nupui fanau chawm theihna turin hnathawhna a pe che a, i duh ber nupui an i nei bawk a, chutah fanu fapain mal a sawm bawk che a, heng malsawmna petu che Pathian chungah hian lawmna chang i hre lo va, a malsawm thilpekah i innghatin i lawm a, chu chuan thlarauva i piangna tur a dal a ni. Dik takin, chhungkua kan dam tlan laia ei leh bar thuah thlaphang lova kan awm lai chuan Pathian nena kan inpawhna hi a dal duh reng a ni' a ti a. Tei chuan, 'K'u Sen, kei chu Pathian awm hi ka ring a, pian thar loh chuan Vanram luh theih niin ka ring lo bawk a; mahsela, pianthar duh ve em em mah ila, a tih ngaihna der zuk hre lo ia' a ti a. Taitesena chuan, 'Duh lo na na na chu Pathianin a tilui ngai lo va, duhtute chu a hnar ngai bawk hek lo. Chutia pianthar te i duh tak tak chuan i la piangthar ngei ang. Mihring duh thlanna hi Pathian chuan a phut a ni. 'Ka duh ve si a, mahsela, ka piangthar ve thei lo' ti te pawh hian an duh tak tak zo ṭhin lo a ni. Zakzeh engmah nei lo va, engpawh huama Krista hnena mi a tluk luh phawt chuan 'tupawh ka hnena lo kal chu ka hnawtchhuak tawp lo vang' titu chuan a lo lawm ṭhin a, a thisen hlu chuan an sualte a tlengfaiin thiam a chantir a, Chhandam an niin Pathian fate an lo ni ṭhin a ni. Chuvangin nang pawh Tei, pianthar i duh tak tak a nih chuan i duhthlanna i hman a ngai a, Pathian chuan i duhthlanna ngei hmanga engkim dang zawng aia Krista chu i Chhandamtu atan, i thinlung zawng zawnga i pawm a phut a ni. Rilrua i hriat thiamna mai kha

a tawk lova, rin ngamna tak tak neia Krista hnena i lum luh tawp mai a ṭul hmasa phawt a ni !' a ti a. Nakinah chuan Taitesena chuan an zingah Pathian a thlarauvin a tel ngei a ni tih hria a Pathian hnena lawmthu a sawi zawh chuan, a ṭhianpa chu a haw ta a, anniho pawh chu an mu ta a.

Then 42

A tuk zingah chuan Chanmaria a ṭhianpa tlawh a rilruk a, tichuan a thlenin te nupa hnenah chuan, 'Chanmaria ka ṭhianpa tlawh ka duh riau mai a, Zosap hnenah dilna ka theh luh hnua he lama lo kir leh lovin Chanmari ka pan ding nghal mai ang. Zan in chu ka ṭhianpa inah ka riak ang a, nak zana lo kir leh chu lawm tum chuan kan tum phawt ang a, tum anga awm ta lo ka nih pawhin naktip zan chuan ka dama buaina dang ten min tlakbuak loh chuan ka lo haw ang a, Tei teho nen hetah kan inkawmho leh ang chu' a ti a. A pu chuan, 'Hei kan khawhar min rawn tihlim a, chutia i riah bo daih chuan kan khua a va har duh awm ve maw le ! engpawh nisela, ṭhian ṭhate han tlawh chu a ṭul hle bawk si a' a ti chuar chuar a.

Chaw ei kham chuan Taitesena chu a inchei sawk sawk a, Rev. Missionary in lam pan chuan a chhuak ta a. Zosap chu lehkhabu chhiarin a varan-daah chuan a lo vei ngut ngut a, Taitesena a hmuh ve leh chuan sitting room-ah chuan a luhpui a. An ṭhu fel ta tih chuan Taitesena chuan a dilna chu a pe a, Zosap chuan, 'Naktipah dar 11 am-ah Theo-logical College buildingah Theological Committee meeting a awm ang a, members ten hmuh an duh

chein ka ring a, tlai lo vin i lo kal ve dawn nia' a ti a. Tichuan rei lote an titi hnu chuan Taitesena chu Chanmari lam pan tur chuan a chhuak ta a.

Mipa school pui kawn a thleng chu kawng chung leh kawng hnuai infinna sirah chuan Taitesena chu a han ding lawk a, tlangval pakhat a lam rawn pana kawng hnuaia lo kal hi a han hmu a. Zulawmma ang viauvin a hria a, mahsela, chu tlangval chu fel tak hian a inchei a. Zulawmma em kha chu ni chuan a ring ngam lo va, a hai a ni mai thei ang tih hlauvin a mitte chu a han nuai a. Chutia a ding chu Lawma chuan a rawn hmu a, 'U Sen, i dam maw ? khawi lamah nge i kal dawn ?' a rawn ti a. Taitesena chuan, 'E khai, Lawma nang i ni maw ? kan inhmu lo rei tawh bawk a, ka hai ṭhelh che alawm, i hmel a va duhawm ta ve' a ti a. Ani Lawma chuan, 'Kha mi zan ti ila i hre thiam maiin ka ring a, kha mi zan aṭang khan Ram Thar kawng panin ka kal ve ṭan ta a ni' hlim deuh mai hian a ti a. Taitesena chuan, 'Khawi lam pan nge i tum a ? ka len tumna lamah lo kal ve ta che' tiin a sawm a. Lawma chuan, 'Kal tumna pawh ka nei chuang lo, vawiin Sawrkar chawlh a ni a, ka han leng khawthawng vel mai mai a ni' tiin a chhang a. 'Chuti a nih chuan kal rawh Chanmaria ka ṭhianpa inah i leng dun ang, inkawm pawh a chakawm a lawm' tiin Taitesena chuan Lawma chu a sawm ta a. Ani pawh chuan hnial lo vin a zui ve ta a. An pahnih chuan kawng tluanin an titi dun a, Lawma chuan tui em em mai hian a lo danglam ve tak dan chu a sawi mawlh mawlh bawk a. Nakinah chuan Zarkawt an thleng ta a, Taitesena chuan, 'Ti teh, saw lai thingpui dawrah sawn thingpui i in dun teh

ang' tiin thingpui dawrah chuan a luhpui ta a. Thingpui an in chhung pawh chuan an titi dun zel a. Tichuan, an in zawh chuan tea-stall aṭang chuan an chhuak a, Chanmari lam pan chuan zawite hian an kal dun leh ta a.

Chanmari an thlen chuan Taitesena ṭhianpa in lam chu an pahnih chuan an pan a, in an luh chuan sitting rooma inneitute nupa lo ṭhu chu an ding vat a, an inlengte ṭhiandun chu chibai an lo buk a. Inneitupa chuan, 'Ṭhianpa, i dam a lawm maw ? fate i nei ve tawh em ? engtia lo kal nge i nih ? tiin Taitesena chu a zawt a. Ani chuan, 'Ka dam e, fa chu dam tea kan awm chuan November thla hi chuan neih ve kan beisei a. Kan BD Exam result hman ni khan min rawn hrilh a, Pathian zarah ka tling ve hram a, chu mi chanchin chu kan hotute ka rawn hriattir a; tin, engti angin nge min ngaihtuah zel dawn tih hriat te pawh ka duh a Aizawl ka lo kal a ni ber mai' a ti a. Inneitupa chuan, 'A nih leh hei i ṭhianpa hi tunge ni ?' tiin a han zawt a. Taitesena chuan, 'Lawmna a nih hi, tun hma chuan khawvel thila lawmna zawnga vak vak ṭhin a ni a, hun rei tak chutiang zawnga a vah hnuin, a zawn a zawn ṭhin lawmna tak chu Isua Kristaah chauh a lo awm a ni tih a taka hretu a nih hi' a ti a. Inneitupa chuan, 'A nih tak chu, zan in chu in pahnihin kan mi khual ang che u; kan nuin a ngaih zawng zawngte va sawm sela, zanah inkawm hona i nei ang u' a ti a. Tichuan inneitunu leh a fanu chuan eirawng an bawl nghal a. Nakinah chuan inneituanu chu choka aṭangin inpuiah chuan a lo lut a, ṭu ñamthu thiam tak hi a ni a, 'Mama pa, nichin khan i ngaih zawng zawngte va sawm khawm rawh

kha i ti a, nang lo hi chu ngaihzawng dang reng ka nei si lo va engtin nge maw ka tih dawn le ?' tiin nui chung hian a pasal chu a han zawt a. Ani lah chuan, 'Chuti a nih a hnu, i duh zawng zawng kha va sawm mai la a ni mai alawm' a lo ti a. Tichuan a nupui chu zana ina lo leng turin an ṭhenawmte sawmin a chhuak ta a.

Zanriah an ei kham fel ta tihah chuan an ṭhenawm te chu an lo lut thliah thliah a, an vai chuan sawmhnih emaw lai an ni An zinga tam zawk chu ṭhalai an ni a, nu leh pa tlem an tel bawk a. Chutia ṭhutna an rem fel hnu chuan inneitupa chu a lo ding chhuak a, 'Hei ka han inti chairman chawp nai ang a, min lo hre thiam tlang a niang chu. Hei ka kianga ṭhute hi in la hmelhriat loh niin ka ring a, ka dinglama ṭhu hi Taitesena a ni. Pathian rawngbawl tura inpe a ni a, zirna lama a inbuatsaihna zovin Mizoramah a la haw leh tawh a, an BD Examnaah pawh a tling ṭha hle a, Synod lam hotute be tura Aizawla lo zin a ni. Tin, ka vei lama ṭhu hi tlangval Lawma a ni a, ani pawh hi kum li zet Kristaa mihring siam thar a ni tawh a. Engmah sawi lawkna awm lo vin, in kawm duh ka beisei avangin kan han sawm ngawt mai che u a, in mi hriat thiam pawh ka duh a ni. Zaninah hian zalen takin kan inkawm ho ang a, anni pahnih hi an testimony han sawitir phawt ila, chuta zawhna nei apiangin in zawt ang a, ṭawngṭaina a duh apiangin kan hmang ang a, hla te pawh kan sa ang chu. Zan khat na na na chu a ṭul leh kan bantlang mai ang chu' a ti a. Taitesena chu hun hmang tur chuan a sawm ta a. Taitesena a lo ding chhuak a, a testimony sawi hma chuan a ṭawngṭai phawt a,

chu mi zawh chuan a pianthar dan te, Lalpa tana a inpek dan te, Lalpa rawngbawl tura a inbuatsaih dan te, Serampore Bible College-a a zirlaia a khawsak dan leh harsatna kara Pathianin a hmai zel dan te, Aizawla a lo kal chhan te chu tawi fel takin a sawi a. Chu mi zawh chuan Lawma chu thu sawi turin Chairman chuan a sawm ve leh a. Lawma chuan, 'Kei hi chu Aizawl tlangval ka ni a, amaherawhchu Hmar lam leh Chhim lama chengte hi mihring kan ţhahnem ve ta a, kan inhre lo tlang hle hlawm a. Mi ţha leh challangte erawh chu an lar a, hriat loh a ram pawh kan nei kherin ka ring lo va. Kei hi erawh chu tu khaw han hriat tur chi ka ni lo va, ka chetna a hniam a kh vlaia rui buk mai mai chi ka ni a. Ka hming tak, ka nu leh pain an phuah chu Vanlallawma tih a ni a, amaherawhchu, chutia rui reng mai, nu leh pa tibuai reng ţhin ka nih avang chuan Zulawma tiin miten min ko ţhin a ni. Tuna ka hmaa thusawitu nena kan inhmelhriatna pawh hi a la rei vak lo, kum li zet a ni ta, zan khat lungremsei an tih bulah sawn kan inbei chiam mai a, tihhlum tum rana u Taitesena hi sual ka ni. Ani lah chuan min han tham lo lutuk khawp a, mi tihnat hlau tak chung hian, dimdawi tak chungin ka chungah a ti a. Tih nat ka tum luat a leiah kawng charah chuan hma zawngin, hnara thi chhuak zawih zawih khawpin ka tlu a. Ka hmai te chu ka sawh vung cher chur a, ka lu a hai mup mai bawk a, engtia rei chiah nge kawng charah chuan bawkkhupin ka mut ka hre lo (Taitesena chuan dar kar chanve emaw lai a niang a lo ti a). U Taitesena hian min lo awmpui ran mai chu a lo ni a, tlema ka lu hai a reh chuan ka han inbeng ţhu a, ani chuan a rawngawlin ka hmaia thi luangte chu min hruk sak a,

lainat takin min bawisawm a, mak hi ka ti em em mai a. Chutih lai taka ka rilru chu ka sawi fiah tawk thiam lo hlein ka ring, ka zak em em a, ka lawm em em bawk si. Keiin thah tumna rilru puin ka sual a, ani lah chuan mi tihnat hlau mai ni lo vin, hmangaihnain ka chungah thil a lo ti si a. 'I lu a hai chuan ka kuah hawng ang che' min han tih phei chuan ka thinlung chu chhun angin a na a ni. Tichuan kan inah ka pai lut a, ka nu leh pa te chu an lo mu tawh a, chanchbin engmah hrilh lo chuan, insil pawh insil fai chuang lo chuan ka khumah chuan ka lum tawp a. Mahsela, ka mut reng reng a chhuak thei lo va, chu mi zana ka chunga thil lo thleng chu ka ngaihtuah zui zel a, ngaihtuah loh ka tum lah chuan a sawt chuang der lo va. Tichuan ka sualzia chu chiang em em mai hian ka thinlungah a lo lang a, ka nun han tihtawp mai dan tur te ka ngaihtuah a, mahsela, ka ngam chiah bawk si lo. ka mangang chu ka tal ka tal a thlan tuiin min bual huh hlup hlup mai bawk si nen. Chutia mangang taka ka awm lai chuan 'Lal Isua tawngkam, —tupawh ka hnena lo kal chu ka hnawt chhuak lo, vang tih leh Mi sual khenbeh pakhatin amah anga khenbeh Isua Krista hnena—Isu i ram i thlen hunah min hre reng ang che tia a ngen khan, Ani chuan, 'Vawinah ka hnenah Paradise-ah i awm ve ang' tia, a chhanna kha chiang lo te hian ka rilruah a lo lang a. Tichuan Krista hnena ka tluk luh chuan Ani chuan min hnar dawn lo va, engangasual pawh lo ni tawh mah ila hmangaihnain min pawm duh a ni tih ka ring ta a. Khumah chuan ka thingthi a, 'Lalpa, mi sual ka ni mi ngaidam rawh, tunah hian i taa awm kumkhua turin i hnenah ka rawn inpe' tiin ka tawngtai a. Lalpa, tawngtaina chhang thin

tu chuan, kei mi sual ṭawngṭaina pawh chu a lo chhang ngei mai a, ka manganna leh thawipikna chu a kiang ta a. Tichuan he hi –

Aw ka thlarau, tho la
I sualna kalsan rawh' tih ka sa a, a tawpna
'Ka Pathian ka hmu ta,
A aw nem chu ka hria,
A fa atan min duh,
Ka hlau tawh tawp lo vang.
Nangmah ringin ka lo hnai e,
Kan Pa, mal min sawm sak ang che' tih phei hi chu ka sa nawn zing hle mai. Ka thawm hria chuan ka nu leh ka pa te chu an lo tho va, chibai min buk a, ka nuin, 'Mama, Pathian hi chu a ropui ti rawh, kan lawmpui khawp mai che a nia' a han tih phei chuan ka lawm em em a, chutianga aw nem, hmangaihna aw chuan ka thinlung a tawk nasa em em a, lawm hle e ti lo chuan ka mittui chu a surin a sur nguah nguah mai a ni. Ka nu chuan, 'Engtizia nge Mama, i hmai a va vung cher chur ve?' tiin mi han zawt a. Kei chuan, 'Ka nu, ka pa, hmangaihna vung a nih hi: hlau thawng reng reng suh u' tiin ka chhang mai a, thil awm dan phei chu ka hrilhfiah duh chuang lem lo va. Tichuan, bual ina ka inbual chhung zawng chuan he hla hi zawi te tein ka sa a –

Ka thlarau i Chhandamtun i hnenah,
Thu a rawn thlen ta a;
Tunah Lalpa, ka duh ka thlang tawh ang,
I thu chauh ka ring ang.

Ṭhiante u, hei tunah chuan ka hmel in hmu a, ka aw ka in hria a. Zungawl ka vei lai chuan danglam tak ka ni. Lal Isua chu niminah nen

vawinah nen, kumkhua pawhin a danglam chuang lo va, a thu—thutak chu a pangngai reng a ni. Kei mi sual leh chak lo berte zinga mi pawhin Krista kraws chakna leh thiltihtheihna zar ka zo ve ta' a ti a. Chairman chuan 'Pathian hnen ata ka bo hnu tih hla kha i han sa rih teh phawt ang' a ti a; tichuan tui takin an sa a, Vanlallawma phei chu hla sak chhung zawng chuan a ṭhuthmunah a ban a phar ḍuai duai a. Chairman chuan, 'a duh apiangin thu in neih chuan insum lo ula, ṭawngṭai te leh hla thlan pawh tumah insum tur a ni lo, zalen takin kan hun hi i hmang-ang u' a ti a. Lalhluta a lo ding chhuak a, 'Zaninah hian thu tlem a zawng tal sawi lo thei niin ka inhre lo. Kan zingah Pathianin a thlarauvin min awmpui avangin ka lawm a. Testimony ka lo ngaithla ve fo tawh ṭhin a, zanina kan unaute pahnih testimoy anga ropui leh thinlung khawih ka la ngaithla ngai lo. Zanina he inpawlhonaa ka tel ve hi vannei ka intiin Pathian chungah ka lawm tak tak a ni. An inpekna thukzia ka hriatin ka lawm a, Lalpa tana Palai rinawm tak an nih zel theihna turin kan ṭawngṭainaah i hre reng ṭhin ang u. Chairman-in rem a tih phei chuan kan unaute pahnih tan tunah hian a rualin ṭawngṭaina nei nghe nghe ila tiin ka han rawt duh nghal a ni' a ti a. Chairman chuan, 'A ni tak e, Pu Taitesena leh tlangval Vanlallawma te tan, keimahni leh Pathian inkar chinfel a nih theih nan, Pathian nena kan inkar chin fel a nih hnua mi dangte, Krista la nei loten Krista an neih ve theihna tura hmanraw ṭangkaia min siam turin a rualin kan ṭawngṭai ang a; kan ṭawngṭai hmain 'Min hruainaah chuan ka kal ang' tih hla i han sa phawt teh ang u' a ti a, tichuan hla chu an sa ta a, an sak zawh chuan a

rualin an ţawngţai ta a. Lengkhawmho chu an hlim tlang bawk a, rei pawh niin an la hre lo va, mahsela, an sana an han bih chuan dar 11 PM a lo ni tawh reng a. Tichuan 'Ka Chhandamtu ka hmuh chuan' tih hlain an inkawmkhawmna chu an khar a, kham lo takin an ţin ta a.

A tukah chuan Vanlallawma chuan an thleninpa hnenah chuan, 'Vawin chu U Sena hi kan veng lama hruai phei ka tum a, zing chaw ei lo vin phei mai nghe nghe ila a ţha ang' a ti a. Inneitupa chuan, 'Zanin chu la riak dun leh ula ka duh asin maw le, zau zawkin mite sawm ila Pathian thua inpawl hona kan nei leh ang chu ka lo ti rilru asin' a ti a. Vanlallawma chuan, 'A chakawm khawp mai, amaherawhchu, U Sena nen program kan lo siam diam tawh a, ani hi Aizawlah rei a cham theih dawn loh avangin kan vengah kan phei rih mai ang e' a ti a. Thleninpa chuan 'Chuti a nih pawhin chaw ei lova in chhuah a ţha lo vang, chaw ei khamah in phei dawn nia' a ti a. Tichuan chaw te an eikham fel hnu chuan an thleninte chunga lawmthu an sawi zawhin Taitesena te ţhian dun chu Lawma te veng lam panin an chhuak ta a.

Then 43

Lawma te ina Taitesena leh Lawma an luh chuan a nu leh pa chu ţhut pindanah chuan an lo awm a. Lawma nuin a pa a hmuh veleh chuan, 'Mama, mizanah khawiah nge i riah? kawng lah chu zankhuain kan kalh lo va, tun chhunah chuan lo haw loh i tum a nih chuan min hrilh tawh ţhin lang a ţha ang, tun lai rukru an tam tehreul nen' a lo ti a.

Lawma chuan, 'A ni ngawt mai ka nu, u Sena nen kan inhmu a, Chanmari lamah kan phei a, a ṭhianpa inah inpawl hona te kan nei a, ka riak ta mai a tin alawm maw le, ka tidik lo chhia va a ni, min ngaidam teh' a ti a. Lawma pa chuan, 'Kha i ṭhianpa kha tunge ni ?' a ti a. Lawma chuan 'Ka pa, a hming chu i hre tawh ṭhinin ka ring a, ka sawi fo ṭhin kha alawm, u Taitesena a nih hi. Han inpawl tak pawh ni ta i la, amah vang hi a lawm, hetia nun thar ka lo neih ve theihna chu. Amah hi ka ngainaa, chuvang chuan zanin chu hetah a riak ang a, naktuk pawh hetâh chaw a ei nghal ang chu tiin ka rawn sawm a ni. Kan ṭhenawmpa, Pu Saia kawmpui atan ka duh em avangin, a hman lo chung chung ka han pheipui a ni' a ti a. A pa chuan, 'A nih tak chu, i nu nen hian upa lam kan ni ta bawk a, mi thu haw lam leh kal lam pawh kan hre tawh lo; Mama, i u Sena chu kan ar tui lai kha i talh dawn lawm ni' va man la, va puah nghal la, a kan vel ci. Mamin a buaipui ve dawn nia' a ti a. Taitesena chuan, 'Ngawi teh u, ar hlawh tlak pawh ka ni lo, chawhmeh engmah siam buai tur a ni lo, in ei pangngai ang kha a tawk chauh a ni' a lo ti a. Mahsela, Lawma chu a chhuak a, an ar la tui lai chu a va man a, a va talh a a puah nghal a. A kan lam chu a farnu chuan a buaipui ta a. Lawma chu a lo lut a, Taitesena kiangah chuan a ṭhu a, ka pa, 'U Taitesena hi a lawm hmana ka ruih buai zana ka sual; ka han chet suala bawihsawm ngai ka nih chuan a hmelma amah tihhlum tum ni mah ila, lainat leh khawngaih takin mi bawisawm a. A ni hi chu Kristian niin ka hria a, a nunin ka thinlung chhungril a chhun phel a ni ber mai, hetia ka lo danglam takna pawh hi, nichina

ka sawi zawk ang' khán, engemaw chen chu amah vang ka ti lo thei lo a ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Mawi a, keimah vang zawng a ni hauh lo a nia, kei chuan engmah tihtheih ka nei lo va, mi sual, chak lohnaa khat ka ni ve mai a; amaherawhchu, Isua Kristan nun thar a pe a ni zawk e' muang deuh charh hian a ti a. Lawma nu chuan Taitesena chu a chanchin eng engemaw a zawt a zawt a, ani pawh chuan a chanchin chu kim chang takin a hrilh vek bawk a.

Tlai chaw an ei kham hnu chuan Taitesena chuan Pathian thu a sawi a, Pu Saia an kawm chhunga lo ṭawngṭai sak turin Lawma nu leh pa chu a ngen a. Tichuan Pu Saia in lam pan chuan an pahnih chuan an kal ta a. Chutia Pu Saia in an va luh chuan nupa tuak hnih hi ṭhut pindana lo ṭhu an hmu a, chungte chuan Pu Saia dam lo chu an en a ni. Mut pindani an luh hma chuan Lawma chuan ṭhut pindana ṭhute hnenah chuan, 'Ti khan lo awm ula, hei u Taitesena nen hian a falin Pu Saia hi kan han kawm lawk ang e aw, min lo hre thiam teh u' a ti a. Anni chuan, 'E kan hre thiam khawp che u, va kawm teh u, in lo luh hma pawhin heta ṭang hian a ṭawng kan hria a, a kawm theih hun lai tak a nih pawh kan ring e' an ti ṭha ve mai a. Tichuan anni pahnih (Taitesena leh Lawma) chu damlo pindanah chuan an va lut a, Pu Saia chu an lo ṭhut muttir lai a ni a, an muttir fel zawh hnu chuan Lawma chuan, 'Ka nu, Pa Saia hun rei lote chhung han kawm fal kan duh a, a rem thei ang em ? Saia nupui damlo lo bawisawmtu hnenah chuan a han ti a. Ani chuan 'Thei e, a kawm theih lai tak a ni asin, kawm mawlh rawh u' a ti a, ṭhut

pindan lam pan chuan a chhuak ta a. Taitesena leh Lawma chu damlo chuan a khum bula ṭhutthlengah chuan ṭhu turin a sawm a.

Chutia an ṭhut hnu chuan Taitesena chuan, 'Pa Sai, enge i an?' a han ti a, ani chuan 'Hei ni thum lai chu keimah rau rauvah ka harh viauin ka inhria' tiin a chhang a. Taitesena chuan, 'I dam lo tih hei ka nau Lawma hian min hrilh a, rei lote chhung han titipui che ka duh a, a rem thei ang em?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Thei e, ka ṭha viau a nia' a ti a. 'A nih loh leh, han zawt ta phawng mai che ila, i thlarau nun chungchangah hian harsatna i nei ngai reng em?' Taitesena chuan a han ti a. Ani chuan, 'Nei teh reng mai, kei hi chu ka sual khawp a, ka nun kal tate ka han ngaihtuah hian ka sual em em avangin, Pathian ngaihdam tlak lo khawpa sual ni hian ka inhria a, chu chuan nasa takin min ti mangang ṭhin a ni. Muhil thei lo khawp khawpa zana ngaihtuah ka ching a, a chang phei chuan ka mangang thaw ipik hi ka hui leh chiam ṭhin a, a sawt lem chuang hlei lo va. Hei tunah natna khirhin min man a, ka liam a hnai tawhin ka ring bawk a, chhandam lova han liam mai chu ka zuam bawk si lo va, a han tihngaihna lah chu ka hre bawk si lo' a ti a.

Taitesena chuan, 'Thihna chungchangah chuan mihringte hi khawvela lo piang tawh phawt mai hi chu liam vek tur kan ni a, engtik niah emaw chuan kei leh Lawma pawh hi mual liam tur kan ni. Kan nunna hi Pathian kuta awm a nih avangin Pathianin hun a tih hunah chuan lei hi kan chhuahsan mai dawn a ni. Thih kan hreh emaw hreh lo emaw kan lei program kan hman zawh hunah chuan kan thi

mai dawn a ni; numna emaw thihna emaw kan ta a ni a, tin, keini pawh hi Krista ta kan ni a, Krista pawh chu Pathian ta a ni. Nang pawh Pathianin rem a tih chuan i dam leh mai ang. Krista kan mamawhzia hriat hi piantharna lam min hawitirtu a ni a, Thlarau Thianghlimin chu chu a hriattir tawh nghe nghe che a. Amaherawhchu, i dinhmun i han sawi atang khan Pathian hmangaihna thukzia leh zauzia, engang sual pawh a ngaidam zo a ni tih i la hre lo ni berin ka hria. Engang pawhin tun hmain lo sual tawh mah la, Krista chuan a ngaidam thei che a ni. Tualthattu te, rukru te, hlepruk hmang te, uire te, mahni hma chauh sial te, chapo leh itsiknaa khatte pawh, engkim hnuama Krista hnenah an tlukluh phawt chuan a hmangaihna chuan a lo ngaidam zo em em a ni. Sual inhriatna neia sim si lo va, Juda Iskariota kawng zawh ta te pawh mi an awm ṭhin, hei hi Setana hruai bo te an ni.

Hei hi i hriat a ṭulin ka hria—sual ngaihdam theih loh Pathianin a nei reng reng lo va, rin duh lohna sual tih chauh loh chu. Lal Isua kraws lera a awm laiin suamhmang tualthat hnenah chuan, 'Vawinah ka hnenah Paradise-ah i awm ve ang' a ti a, chu suamhmang chuan Pathian ngaihdamna a chang a ni. Zakaia, chhiahkhawnhotu pawhin a sual a sim a, Krista ngaihdamna a chang a. Uire lai, Judahotu ten lunga den hlum tuma Isua hnena an hruai pawh a sual simin Krista ngaihdamna a chang bawk a ni. Pathian lehkhabu chuan mi sual, inchhira sima Krista hnena tlulut, ngaihdamna changtute chanchin min hriih a ni. Pa S.., nang pawh tun hmain engang pawhin i lo sual a ni thei e, chung i sualnate chu Pathian chuan a ngaidam zo em em a ni tia pawm that la ka duh a ni. I sualnate Kris-

tân a ngaihdam thei 'a ni tih i rin duh loh na sual tak kha erawh chu a ngaihdam thei lo a ni. Chu rin loh na sual chu dah bovin, i awm ang ang khan Krista kraws bulah bawkkhup rawh, Lal Isuan a hnena kal tawh a hnar ngai reng reng lo. Pathian thu chuan – 'Vawin hian a aw in hriat chuan, in thinlung tikhauh suh u' a tih kha. Ngaihdam theih loh khawpa sual nia i inhriat avanga i phurrit kha Krista chuan tunah hian a chhawk duh che a sin. 'Nangni phurrit phur zawng zawngte u, ka hnenah lo kal ula keiman ka chhawlhtir ang che u' a ti a ni. Taitesena chuan 'a sawi zawm zel a, 'Pa Sai, thil sual nasa tak i lo tih tawh avang khan mi sual i ni mai lo, sual sa i nih avangin sual i ti a ni mai a ni. Thil tha pawh ti mah la mi sual i nih avangin Pathian hmaah chuan mi sual i ni tho mai. Chuvang chuan mihringte, Pathianin ama anpuia a siamte hi min hmangaih si a; sual avanga Pathian laka tihhran ni tawh mah ila, amah nena kan inrem lehna turin sual reng reng hre lo Isua Krista chu thihna rapthlak ber, krawsah a thi a, thihna chelh theih lovin a tho leh a; chung chu nang leh kei min hmangaih vanga kan nun theihna tur a ni; chuvang chuan Krista chu kan chhandamtu a ni tia thinlung zawng zawnga kan pawm chuan, chhandam kan ni tih hi i pawm thei em? chu chu a ni Krista hnena tlulut tih awmzia chu. I duh leh duh loh a thu mai a ni, tunah pawh hian i awm angin, i sualna zawng zawng nen Krista hnenah a ngaihdamna chhanga Pathian 'fa ni turin i kal thei a ni. Chutianga Pathian nena in inkar chinfel a nih chuan, thil dang pawh a ching fel mai ang' a ti a.

Pu Saia chu a ngawi vang vang a, nakinah chuan, 'Ka inhmu chhuak uar uar mai, keima ngaih-

dana innghatin ka sual em avangin Pathian pawhin mi sual tak mai kei ang hi chu ngaidam thei lo turah ka lo dah a, chhandamna lah chu keima thawh hlawh turah ka lo ngai a, ka tidik lo chhia va a ni. A, Pathianin a rawntir che u niin ka hria a, ka lawm khawp mai. Min hmangaihtu hmangaihna hre lovin khawvelah hian rei tak ka lo tal a, tunah chuan min hmangaihtu chu hmangaih ve ka duh a ni. Ka han ţawngţai teh nghe nghe ang' a ti a. Aw chhang deuh tak chung chuan, 'Lalpa, ka hun ţha zawng zawng sual rawng bawl nana hmangin khawvelah hian lawmna ka zawng a, mahsela, tuikhur tui awm lova tui chawi tum ang lek fang ka ni a, ka sualna chuan ka phur zawh loh khawpa rit mi phurh tir a; nang min hmangaihtu hmangaihna lah chu ka lo haider ţhin a, tunah hian Lalpa min ngaidam turin ka dil a che. Tunah hian min hmangaih avanga i tuarna leh thihna, i thawhlehna te chu ka thinlungah min hriattir ta a, chuvangin lawm takin ka sualna leh ka phurritte nen i hnenah ka rawn inhlan a; Lalpa, ka Lal leh Chhandamtu i ni' tiin lungchhe takin mittui luang zawih zawih chungin a ţawngţai a, a ngawi leh deuh vang vanga, nakinah chuan, Lalpa, i ta ka ni a, ka ta i ni bawk a, ka nunna hi chu i kuta awm a ni tih ka hre bawk a, i thu thu ni rawh se. Kan Lal Isua Krista hmingin ka dil e, Amen! Chutia a ţawngţai zawh chuan Taitesena leh Lawma chu chibai a buk a, hlim tak mai hian, 'Saia tenawm leh rimchhiaa ka ni ta lo, Kristaah chuan Saia piangthar ka ni ve ta' a ti a. Tichuan, Vanlallawma chuan Pathian chunga lawmthu sawi leh damlo chu a awmpuia enkawl zui zel tura sawmin a ţawngţai a. Chu mi zawh chuan an pahnih chuan ţhutpindan lamah chuan an chhuak phei ta a.

Taitesena chuan 'Hei zan a rei tawh viau na a, zawi tein hla sak ka duh tlat mai a, pa Saia pawhin a pindan aṭangin a lo ngaithla theiin ka ring, nui chung hian a tihawm lo em ?' ṭhu khawmho hnenah chuan a ti a. Anniho chuan, 'Tih awm loh lo ve, i zai ang u hmiang' an lo ti ve mai bawk a; tichuan zawi tein *Ka thlarau tho la, hlim takin,*

I chhandamtu fakin zai rawh;
Chawimawina hla saa, zaiin,
A hmangaihna a thlawn a ni.
Aw,. a hmangaihna a thlawn a ni.

Suala ka tlu chhe tawh hnu hi,
Min hmangaihna a chuai chuang lo;
Min tlan chhuak ta, ka bo hnu hi,
Aw, a hmangaihna a ropui e.

Taitesena chuan hla dang pakhat, chang khatna leh a chang tawp ber sak a rawt leh a. Chu hla chu College-a a zir laia a duhzia leh a sak fo thu a sawi a.

'Khawvel hi bo mah se,
Isua ka nei;
Engkim dung ai ṭawhin,
Amah ka duh.
Khawvel sual thimah hian,
Thlamuantu an awm lo;
Isua chauhvin a nei,
Isua ka ta !

Thihna ka hnaih pawhin,
Isuan min zui;
A hnenah min hruai ang,
Vanram thlengin;
Chumi ka thlen hunin,
Chatuanin ka chawl ang;

Amah chu kumkhuain,

Ka fak jo vang' zawi te muang deuh charh hian Taitesena chuan a han chhiar chhuak hman a, tichuan zawi tein an sa a. Thingpui te an in zawh chuan anni thiandun chu an tin ta a.

Lawma te in an luh chuan a nu leh pa phei chu khumah an mu tawh a, an la muhil hman lo va. An thawm a hriat chuan Lawma nu chuan khuma ţangin, 'Mama, nangni thiandun leng chu in hlim haw em?' a ti a. Taitesenan a lo chhang var a, 'Kan hlim khawp mai, Pathianin min awmpui a, kan titi pawh mal a sawm ngei ang' a ti a. Lawma nu chuan, 'Keini pahnih pawh kan lo muhil mai thei lo va, in tan kan lo ţawngţai ngat ngat asin' a ti a. Lawma chuan, 'A lawmawm a nih chu, ka nu, Pathian thiltih dan hi a makin a ropui ţhin teh e, pa Saia pawh piah lam ramah thlamuang takin a haw theih ka beisei' a ti a. A nu chuan, 'A nih tak chu, in rawngbawlna Lalpan mal a sawm a nih chu, zan a rei tawh a mut lam te pawh tin tuah tawh rawh u' a ti a. Tichuan Lawma farnuin mutna a lo siam sa diamah chuan an thiandun chuan an mu ta a.

Then 44

Taisena chu zingah a tho va, chaw ei hmain Lawma nen Pu Saia an tlawh leh a. Pu Saia chu a khumah chuan a lo ţhu a, an va luh chuan Taitesena chuan, 'Pa Sai, nizan'i mu tha thei em?' a han ti a. Ani chuan, 'In haw khan ka muhil ve ta mai a, vawikhat chauh ka ţhangharh a, tukin dan 5.30 Am khan ka harh leh chauh a ni, ka mu tha khawp mai,

Nizan khan in lo leng lo vang tih mawlh a ni ka hlauh ni, Lungngaihna thim ruama ka awm Nunna eng rama ka awm ve ta hi ka lawm tak tak a ni. Tunah chuan eng lam kawng pawh zawh dawn mah ila, Krista chakna ringin ka thla a muang tawh ang' a ti a. Taitesena chuan, 'A lawmawm a nih chu, tun hma khan Setana bawihah i awm a, a ta i ni a, tunah erawh chuan Krista ta i ni a, Krista chu i ta a ni ta bawk a; chuvangin, Setana chuan thlem tlakah a ngai tawh dawn che a, rinhlelhnain emaw dam-chhung lungkhamna eng engin emaw a rawn thlem dawn che a ni. Chutih hunah chuan Lal Isua lam en la, a Kraws chakna leh thiltihtheihna hmang thei zel tura Amah nena inzawm nun i neih phawt chuan, chung ang thlemnate chu hnehin a awm zel ang. Ţawngţaina hi kan chakna lakna hmanrua a ni a, thlahthlam reng reng lo va, Pathian thu chhiar harsa i tih pawhin mi dang chhiartir la ngaithla ţhin la, thlarau lamah ţanpui i ngaih chuan hei, Lawma pawh in ţhenawm hnaia awm a ni a, eng hunah pawh i lo sawm mai ţhin dawn nia. Pathianin a thlarauvin a thuam ang chia thlamuang takin i awm zel ang. Keini pawhin kan ţawngţainaah kan hre reng ţhin bawk ang che' a ti a. Lawma pawh chuan, 'Pa Sai i duh hun hunah min rawn ko mai dawn nia, in thlahrung reng reng suh ang che' a ti bawk a. Tichuan, thingpui te an in zawh chuan an chhuak dun leh ta a.

Chaw ei khan chuan Taitesena chu Kulikawn lama kal tur chuan a inbuatsaih a. Lawma chuan, 'U Sena chu han zui che ka chak tehlul nen, vawin Office kan chawl tawh si lo va ka zui hman dawn lo che a nih hi maw le' a ti a. Taitesena chuan, 'Zui ka ngai lo ve, mahni tuina lam kawng zawh

nana Office kal loh ngawt zawng a ţha ngai lo ve, hlim takin i hna chu va thawk ang che. Zaninah erawh chuan i dam chuan ka thleninah i lo leng dawn nia, ka ţhianpa leh ka thlenin nula titipui ka rilruk a, lo tel ve thei ngei la ka duh khawp mai; kan meng rei ta deuh a nih leh i riak ve mai dawn nia' a ti a. Lawma chuan, 'Ka dam phawt zawngin lo kal ngei ka tum ang' a ti a. Tichuan, Taitesena chu a chhuak ta a.

A thlen in a thlen veleh chuan a inbual fai a, chaw an ei kham chuan a inchei a, Theological College, Mission Vengthlang, Aizawl lam pan chuan zawite in a kal a. Kawng tluan chuan Pathian hnenah lawmthu hrilh leh a nun kaihrui zel turin a rilruin a ţawngţai mawlh mawlh reng a.

Theological College a va thlen chuan Committee members chu pindan pakhatah an ţhu khawm ţaih tawh a. Chairman-in Taitesena a lo hmuh veleh chuan lut turin a kutin a lo hui a. Tichuan, Taitesena pawh chu pindanah chuan a lut a, a ţhutna tur Chairman-in a kawhhmuhah chuan a ţhu a. Chairman chuan, 'Committee members te hi an danglam nual tawh a, chuvangin, nangmah la hmelhriat lo te pawh an awm mai thei a, chuvangin, in khua, i pa hming leh i chanchin han sawi hmasa phawt teh' tiin Taitesena a sawm ta a. Taitesena chuan an khaw hming leh a pa hming a sawi a, chu mi zawh chuan ama chanchin tawi fel takin a sawi bawk a. A thusawi chu tihian a hmawr a bawk a—'Keima mihring duhna chuan chanchin ţha hril ngai lohna ramah rawngbawl ka chak ber a ni.' Member pakhat chuan, 'Engvanga in khua chu Nitlangailo ti nge in nih?' tiin a zawt a. Ani chuan an khua Nitlangailo

an nu leh paten an vuah chhan te chiang takin a sawi a. Member dang pakhat chuan, 'Eng class-ah nge BD chu i tlin ve ?' tiin a zawt a. Taitesena chuan, 'Ist. Class-ah pahnihna Pathian ṭanpuinain ka tling ve mial' tiin a chhang a. Chairman chuan, 'Pu Taitesen, kan lawm khawp mai, Committee thu tlukna chu lehkhain kan han hrilh ang che, tunah chuan i kal thei tawh ang' a ti a. Tichuan Taitesena chu a chhuak ta a.

A thlen in a va thleng a, rei lote a ṭhu habchawl a, thingpuitẹ a in a; a thingpui in zawh chuan a insiam a, hmanhmawh takin Dawrpui lam pan chuan a kal ta a. Vainaupang Sikul kawmchhaka a kal laiin a hnung lamah thawm a hria a, a han lehhawi chuan tlangval sawmhnih rual hian damlo, damdawi ina dah tur an rawn zawn a hmu a. A zawn an lo thlen chuan Taitesena chuan damlo zawnna hlang hnung lama zawnna mau chu a chuh ve ta a, Lungremsei an thlen chuan tlangval ṭhenkhaṭten chhawk an han tum a, mahsela, ka la hah lo ve, chhawk ka la ngai lo ve a tih tlat avangin an chhawk thẹi lo va. Nakinah chuan Bawrhsap pisa zawn an lo thleng a, mi dangin an chhawk ta a. Zawn zawnga hlang a insawi avangin hlang hnung kil khat chu Taitesena chuan a chelh a, mi dangte pawh chuan a ni dawn tak e ti niawm takin hlang chu an rawn chelh liam liam hlawm a. Nakinah chuan Damdawi inpeng an thleng ta a, Taitesena chuan, 'Kei chu kan hai rih mai teh ang, he laiah hian tih tur pawimawh ka nei e' tiin Dawrpui bazar lam chu a pan ta a. Hmeichhe pathum tan kawr pakhat ṭheuh leh Nui fate tan naupang lawm leh Thanga tan vawthlep lei tumin dawrah chuan a lut

zar zar a, a rin ai daihin a indawr chhung chu a fei a. Chutia a lei turte a lei kim hnu chuan Kulikawn lam panin a haw leh ta a.

Tlai chaw ei kham fel hnu rei lo teah chuan a ṭhianpa chu a lo leng a, Lawma pawh a lo thleng ve nghal mai bawk a. Tichuan inneitute chhungkua leh an inlengte chu sitting room-ah chuan an ṭhu khawm tlau va. Taitesena chuan 'Kan titiho hmain thu ṭhenkhat han sawi lawk ka duh a' tiin Chanmari lama an leanna chanchin te leh Pu Saia chungchang a han sawi zawk a. Lawma chuan Taitesena chu a bekbawr a, ṭhu han sawi ve lawk a duh thu a han hrilh a. Ani chuan sawi rawh ti niawm tak hian a lu a bu nghat nghat a. Lawma chu a lo ding chhuak a, 'Thu tawi te kan titi hma hian sawi lo thei niin ka inhre lo va, sawina hmun a ni nge ni lo phei chu ka hre chiah lo. Mahsela, min nawrtu a chak em si avangin ka ṭang zo lo zawng a ni ber mai e. Tun kum 4 hma lamah kha chuan Zulawma tih ka ni a, (chutia Zulawma ka ni a han tih chuan Tei chu a lo phawk deuh hra a) tunah erawh hi chuan ka nu leh pain ka hming atana an sak, Vanlallawma tia koh ka ni ta a. Ram hluia ka khawsak lai chuan ka rui thei em em a, zungawl ka vei leh nghal a, ka nu leh ka pa te pawh ka tumngang nangiang mai, ka nu phei chu a hriselhain a chhiat phah hial a. Ka pi leh pu te u, min lo hre thiam ula, hmana in fu a lo tih buai tumtua kha ka ni alawm. Nikum lam pawh khan ka pi leh pu hnenah hian thuphachawia ngaihdam dil ka lo riruk tawh thin a, mahsela, zahna avangin ka tum chu ka puitlin thei ngang lo a ni. Zaninah hian Lalpan remchang min hawn siam sak niin ka hria a, zak chung chungin, tim takin ka pi leh pu hnenah

thupha ka chawi a, min ngaidam turiu ka ngen bawk a ni. Ngaihdam tlak loh ka nih pawhin ka chunga an tih ang ang chu tuar ngam turin ka inhuam bawk a ni' a ti a. Inneitute chhungkua chu Lawma thupha chawina leh ngaihdam dilna chuan a khawih nasa hle a, an pa chu a lo ding chhuak a, 'Ka fapa Lawma, hmanah khan kan lo ngaidam daih tawh che asin, ngampa tak leh tlangnel takin he inchhungah hian awm la, i in ang chiahin awm ang che. I duh hun hunah lo leng la, zalen takin awm ang che. Kan chhungkua hian kan ngaidam tak tak che a ni' a ti a. Taitesena-chu a lo ding chhuak a, 'Kan titi ho tan nan pawh a ni ang a, hawh teh u, hla i han sa phawt teh ang u' a ti a.

"*Pathian hmangaih kan hre zo lo,*
A hmelma a ngaidam thei,
A thutiam hi a chhe thei lo,
Kumkhua thlengin min vawng thei;
Mihring rilru a let fo va,
Ama rilru a nghet a;
A fa thihna leh thawhlehna
Avangin kei ka nung ang' tih hla an sa a, an tui bawk a yawi thum zet an sa nawn a. Thianpa hian engemaw sawi tur neiin ka ring a, han sawi hmasa phawt mai teh se' Taitesena chuan a ti a. Ani chuan, 'Hman zanah kan titi kha ka ngaihtuah zawm ta zel a, ka dinhmun niawm taka thianpain a sawi te pawh kha a dik chiah chiahin ka hria a, chhun lama ka hna thawhna hmunah pawh ka rilruah a lo lang leh thin a. Zep rual loh vin ka dinhmun hlauhawmzia leh ka sualzia te ngaihtuah nachang hre lo khawpin sualin mi lo zial a ni. Ka chapo va, tha ka inti em em a, mi dang sualna chauh ka hmu thin a, keima sualna te chu, zawngtein ama

ngumkhak hmu lovin a ţhiante ngumkhak chauh a hmu tih ang maiin, ka lo hmu thei ngai reng reng lo a ni tih ka hre fiah ta uar uar a. Pathian ngaih nachang pawh ka lo la hre ngai chiah lo tih tunah chuan ka hre chiang ta. Tunah hian hetia awm rikngawt hi chu ka duh bik tawh lo va, tun hma kha leh chen kha, min hmangaihtu hmangaihna hre duh lo vin ka lo awm tawh a, tunah hian min hmangaihtu hmangaihna hriain hmangaih ve thung ka duh ve ta a ni' hlim tak hian a ti a.

Tei chuan, 'Kei chu Isua Krista chuan min hmangaih a, ka tan a thi a, a tho leh a, chu chu ka rin chuan chhandam ka ni ang tiin min min hrilh ţhin a. Ka thluak hriat thiamna aţang chuan ka hre thiam mai a, chu mi baka han tih leh chuan ngaihna reng reng ka hre lo a ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Chu hriat thiamna i sawi ang chi chu a la pawnlawi a, a la tawk mai lo; i rilru zawng zawng, i thinlung zawng zawng leh i thlarau zawng zawnga Isua Krista thihna leh thawhlehna chu Nun i neihna tur a ni tih i pawm chuan, chu Nun chu a pe ang chia, Pathian fa i ni bawk ang. Nangma duhthlanna ngeia Krista chu i pawm a ngai hmasa phawt a ni, i duh lo chung a tilui ngai lo vang che' a ti a. Lawma chuan a han sawi ve a, 'Kei pawh hun rei tak chhung kalsan phal loh ka neih avangin Krista min hmangaihtu chu ka hmu thei lawk lo va, engkim kalsan huama a hnena ka tlukluh hnuah erawh chuan Krista, ka Pathian chu ka hmu thei chauh a ni. Kan t ahtuten an duhthlanna an hman dik loh avangin sualah an tlu a, Pathian thlanghlim famkim lak aţangin lak hran an ni a. Keini mihringte (an thlahte pawh hi) sualin kan lo

piang a, Lal Isua Kristaah amah nena inrema awm turin kan duhthlanna ngei kan hman a ṭul a ni' a ti a. Tei chuan, 'Mi ṭhenkhat lemin tih theih reng reng i nei lo ve, tinungtu chu Thlarau a ni tiin min hrilh bawk si a, chu chuan min tibuai ṭhin a lawm maw le. Keia ngaihdan chiah phei chuan chutia tih theih ka neih si loh chuan tihian ka awm mai mai anga, tinungtu Thlarau chuan min la tinung ve mai ang chu te ka ti ṭhin' a ti a. Taitesena chuan, 'Chhandamna chungchangah hian tih theih pakhat mah i nei reng hlei nem, kum 2000 emaw laiah khan Kristan a lo ti zo vek tawh alawm; tin, tinungtu chu Thlarau chauh a ni reng bawk a ni. Thil ṭha nia i hriat te ti mah la, Krista Chhandamna chu i hlawh dawn lo reng reng, Pathianin a thlawnin Isua Krista–Chhandamna chu a pe che a, i duhthlanna hmanga lawm taka i lo pawm mai tur a ni. Lo pawm theihna leh lo pawm loh theihna neiin Pathianin a siam che a, chu chu i hman ngei Pathianin a phut tlat a ni. Kan Pathian Lehkhabuah pawh Pathian chu keimahni ngeiin kan duhthlanna hmanga thlang tur kan nihzia hmun tam takah kan hmu a ni. Dik tak chuan, mihring suala an tluk hnu pawhin duhthlanna chu an la nei reng asin, chu mai pawh chu a ni hlei nem an sual a zarah a chhia leh ṭha hriatna an nei belh asin. Chu duhthlanna hmang chuan Isua Krista chu Chhandamtu leh Lal atan mihringte hian kan thlang thei a ni. Thlarau Thianghlimin thinlunga thu a sawi kha lo pawm phawt a ngai a, tichuan, Thlarau Thianghlim vekin a tinung ṭhin a ni. Thlarau Thianghlim tihnun min a duh tlat si lou chuan engtikah mah thlarauva nunna a nei ngai lo vang. Mihring hi engmah a nih lohna lai uar lutuk a

pawi thei hle a ni. Pathian ropuina, a felna leh thianghlimna te, a hmangaihna te han thlira, mihring sualna leh bawlhhlawhzia han bih leh chuan mihring chu engmah lo ni anga han sawi mai pawh hi awl tak a ni a, pawnchhehnaangkhai leh lungtum tak ngial pawh mihring hian tluk lo va sawi te pawh kan awm reng thin a. Nimahsela, Siamtu thinlungah chuan mihring hian hmun a chang lian hle si a ni. Lungtum leh pawnchhehnangkhai ang lek fang zawng kan ni lo, Pathianin duh taka ama pawl theih tura amah anga a siam mihring hi kan ni. Sualin Pathian dak atangin tihrang mah sela, mihringa nunna Pathianin a dah hi chatuan daih a ni. Mihring hi pawnchhehnangkhai leh lungtum ang lek fang ni ta ila, Pathianin a fapa Isua Krista min tlan tura khawvela a rawntirh a tul lo vang. Isua Krista chu a Pa Pathian nena mihring suala tlu tawhte inremna lehna turin, amah leh amah intitlawmin Krawsah mi sual ber thihin a thi a, ni thum niin thlan atangin a tho leh si a. Engvangin nge Pathianin a fapa Krista chu khawvelah a rawntirh tih a zawng a zawng hre seng lo mah ila, hei hi kan hria a ni lawm ni? min khawngaihna min hmangaih hrim hrim vang a ni a ti a. Tei chuan, 'U Lawma leh U Sena thusawi chuan mi a tivar sawtin la hria a ka lawm a khawp mai. Amaherawhchu, tunah mai hi chuan Krista hnenah ka la inhlan thei lo' a ti a. Taitesena chuan, 'Hawh teh u, kan tlem viau naa zawitein hla han sa leh teh ang u, thiangpan han thlang ang che se la tha ang' a ti a. Ani chuan —

Ka Chhandamtu vah hosanin,
Ka tak kawlan he khawvelah;
Khawvel mawinate zawng chatuan an tling zo lo,
Hmangaihin min hruai thin a;
Ram tlam pan zel turin.

Aw a va mak em min hmangaihna,
Ka tan a ni a tuarna chu;
Haw r'u i fak ang u, khawvel chhandamtu chu,
A mah fak mai loh zawng, hlimna dang a awm lo.

Tunah ka lo kir Chhandamtu,
I angchhung muanna pan turin;
Nangin i fate tawngtaina i chhang thin a,
Ka thinlungah chatuan,
Nunna hlu tak min pe' tih hla a thlang a. An han sa chu an tui tlang hle a, Lawma phei chu a dinga a phar duai duai a. Nakinah chuan Taitesena țhianpa chu a lo ding chhuak a, mittui parawl țeuh chungin Krista hnenah chuan a inhlan ta a. Thingpui an in zawh chuan 'Kei zawng chhangchhe pa ka nih hi kan haw ta rih ang e' tiin a haw ta a. Lawma pawh chu haw tumin a ding uaih a, nimahsela, Taitesena chuan, 'La haw ve mai lo ve, nang zawng nau puak tur i la neih ve loh kha. I ngaihawm bawk a zanin na na na chu kan riak dun dawn nia; Tein chhuatah nuam em emin mutna a phah ang a kan zal anga a ni mai alawm, zan reh hei anga mahnia haw zawng a fel lo ve' tiin a sawm a. Tichuan Lawma chuan fiamthuin 'Thlemsama kan va han ang duh awm e' ti chungin Tei mutna siamah chuan Taitesena kiangah chuan a mu ve ta a.

A tuk zingah chuan Taitesena leh Lawma chu an tho va, thingpui te an in zawh chuan Taitesena chu haw turin a inbuatsaih a. Tei pawh chu choka ațangin a lo phei a, Taitesena leh Lawma hnenah chuan zan lama Krista nena an intawh thu a rawn sawi a, 'Nizan khan ka muhil thei lawk lo va, ka thinlungah 'Tei, engtia rei nge ka hmangaihna che i haider dawn' tiin a lo ri dawt dawt a, ka ngaihtuahna

mai mai emaw ka ti a, mahsela, chu thu bawk chu ka thinlungah a lo ri leh ṭhin a, tichuan, ka khumah ka ṭhingṭhi a chiang em em hian mi sual ka nihzia leh ka rinhlelhna te chu ka thinlungah chuan a lo lang a, mi sual ka ni Lalpa, min ngaidam rawh, I ta ni kumkhua turin i hnenah ka lo kal e tiin ka ṭawngṭai ta a. Ka lo chapo ṭhin zia te pawh chu ka thinlungah chuan a lang chiang bawk a. Chutia Krista hnena ka tluk luh chuan a hmangaihnain min vuan a, ka sualna zawng zawng chu a thisen hlu chuan tlengfai ta duak hian ka hre bawk a. Tei, hlau suh, kumkhuain i hnenah ka awm zel dawn alawm tia min thlamuan hian ka hre bawk a. U Sen, U Lawm, tunah chuan nun thar ka nei ve ta' tiin a hlim em em mai a. Taitesena chuan, 'A ni tak maw, khaw nge ka han ṭawngṭai ang e' a ti a, Pathian hnena lawmthu sawi leh Tei awmpuia kaihruai zel turin ṭanpuina dilin a ṭawngṭai a. Chu mi zawh chuan Taitesena te pahnih chu Motor Station lam pan turin an chhuak dun ta a.

Then 45

Motor Station an va thleng chu Taitesena chuanna tur bus chu a lo kal hman chiah tawh a, tichuan an hawihai ṭhian dun viau va. Minutes 5 vel an din hnu chuan Silchar lam kal tur TMB pakhat hi a lo kal hlauh mai a, tah chuan Taitesena chu a chuang ta a.

Lungsei an thlen chuan tuallaia lo awmte chuan, 'Kan khaw piah lawkah sawn leiminin kawng a hnawh mup mai a, ni khat thila ban pawh fai mai chi a ni lo; nangni pawh in kal thei lo vang' an lo ti sap

sap a. Chuti a nih si chuan an kal zel theiin Taitesena chuan a ring lo va, 'A mak ang reng mang e, Aizawl lamah chuan khua a ṭha viau si a, he lamah ruah a lo sur a ni maw?' tiin chungho chu a han zawt a. Anni chuan, 'zan thum lai chu ruah a sur zan tin mai a, a sur nasa sia chuvang chu a niang hetia kawng a min ni' an ti a. Driver chuan Aizawl lama kir leh mai ai chuan chu mi khuaa nghah mai chu a rilruk a. Chutia riak tur an nih si chuan tiin a inpu chhuak a, Upa Hranga in lam pan a tum a. A puanthuah pua a ding chu a hmelhriat tlangval pahnihin an lo hmu hlauh va, 'U Sen, i puanthuah chu kan lo pu ang e, khawi lam nge i pan dawn?' an ti a, puanthuah chu an putsak a, a thlen tumna in lam chu an panpui ta a. Upa Hranga in an thlen chuan inneitupa leh a nupui chu an ṭhut pindanah chuan an lo ṭhu a. Upa Hrangan Taitesena a lo hmuh veleh chuan, 'Engtizia nge Sena, ṭhu teh u, in puanthuah te kha tah khan nghat rawh u' a lo ti a. Taitesena chuan, 'Hei Aizawl lam aṭanga lo kal ka ni a, kawng a min nasa hle an ti a, ni hnih khat heta riah a ṭul dawn a nih awm hi maw le' a ti a. Upa Hranga chuan, 'A tihzia hlauh a nih chu, riak ve la a ni mai alawm. Hei i vanduaina keini tan vanneihnaah Lalpan a chantir hlauh dawn a nih hi' a ti a. Taitesena chuan, Upa Hranga thusawi awmzia chu a hre thiam lo hle a, 'Engti kawnga ka vanduaina in tan vanneihna a nih hlauh dan tur chu ka va hre thiam lo ve maw le' nui chung hian a ti a. Upa Hranga chuan, 'Naktuk zan hian thu sawi tur ka ni a, hei vanneih a siamin nang i lo awm hlauh mai a, ka hun chu ka kian ang chia, kan Kohhran mipui tan a ṭhain ka ring alawm' a ti a. Taitesena chuan, 'Kian lo

ve, Kohhran program tih danglam zawng a tha ngai lo vang tiin a chhang ve mai a. Upa Hranga chuan, 'A pawng a puia Kohhran program tih danglam a mai hi chu a tha chiah lo reng a, amaherawh-chu, a tul pawha tih danglam theih loh tlur chu thil tha a ber niin ka ring lo. Kohhran mite tana hlawkna tur a nih phawt chuan, eng emaw changa han tih danglam pawh chu thil sual niin ka ring lo. I thusawi hi la hre ngai lo kan khaw mipuite an mi deuh vekin ka ring a, kei chuan thusawina hun ka ngah a, ka thusawi hre lo pawh an awm hek lo. Secretary leh ka thiante kan rawn ang a, a rem ngeiin ka ring a, tun atang hian naktuk zana thusawi tur chuan ril su lo nei la a tha ang' a ti a. Taitesena pawh chuan a hnial zui lem ta bik lo va.

Zanriah an ei kham fel ta tih chuan thalaiho Taitesena thlenna chuan an lo leng khawm a. Taitesena chuan, 'Naute u, in Kohhran in hlim zel em? in Kohhran hlim zat kha kan khaw Kohhranin kan zo ve a ni a, kan lawm khawp asin' a han ti a. Thalai zinga pakhat chuan, 'Kan la hlim tlang zel e, zuzui bengchheng briat tur a la awm rih lo chu a ni a, zu zuarte pawhin dawrtu an la van rih hle a ni ang, ar a lungchhia sanghara lunglawm an tih ang deuh hi kan ni a, keini kan lawm teh lul nen zu zuarho zawng an lunghnur viau awmin an sawi ka hria' a ti a. Taitesena chuan, 'Hetiang hi zawng khawvel kal hmang a ni ve reng reng a, tute emaw an lunglawmna hun lai hian tute emaw chu an hlim viau ve reng thin a ni. In Kohhran in la hlim zel chu a lawmawm a nih chu' a ti a. Upa Hranga chu a lo ding a, Kan nau sawi tak ang khan kan Kohhran kan hlim hle zel rih e, amaherawhchu, kan

naute zinga pahnih chuan 'an zing ata lo chhuak ula, a hrangin awm rawh u' tiin a letling zawngin an kalpui a, a bik thlarau changin mi dangte zinga awm duh lo vin, an intibik reng mai a, kaihhruai dan pawh kan thiam meuh lo a ni. Mi an hmu chak si lo va, a tlangval zawka chu a nausen hi a ni awm a, a nula zawk chuan nu chan chang intiin a enkawl ţhin a, heng mi pahnihte hi kan hlauh mai ang tih chu ka hlau deuh ţhin a ni' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni tak asin, heng ang mi thlarau bing rui te hi enkawl thiam ngaihna pawh a awm meuh lo ve, an ruih lai ngat phei hi chuan zahpah an nei lo va, huai te pawh an huaiin an luhlul duh khawp asin. A bik khura an luh thuk hmaa ţan lak loh phei chuan an harsa a nia. Engpawhnisela, Pathian engkimtitheia kutah dah ila, harh chhuah hun te pawh an la nei ve leh mahna. Amaherawhchu, Pathianin mihring a hnathawktu atana a hman ţhin avangin, hmangaihna nena in enkawl a ngai dawn a nih chu. Pathian rawn zelin kaihhruai in tum anga an lo la harh chhuak leh mai thei a ni,' a ti a. Ţhalaiho zinga nula pakhat chuan, 'U Sen, Aizawlah chuan engnge i han tih?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Ka BD result hman deuh khan a chhuak a, ka tling ve hram a, chu mi thu chu kan Synod hotute ka han hrilh a ni. Chanchin Ţha la hrilna ngai loh rama kal turin Lalpan min duh a ni tih ka chiang tawh a, amaherawhchu, a hmun tur chuti mai chuan hmuh a harsa a, kum hnih kum thum emaw lai chu Mizoram chhungah thawh a ţul mai thei,' a ti a. Upa Hranga chuan, 'Kan titi tam ta bawk a, tei kan ţhalai tlang bawk a, puak deuh ţhahnin he hla hi i han sa teh ang' a ti a. An hla sak chu 'Lalber sipai kan ni.' An sak zawh chuan

dar 10 pm a lo ri ta a, tichuan, lengkhawmho chu an tin darh ta a.

A tuk Pathianni zan chuan Biak inah chuan mi an thahnem hle a, Taitesena thusawi hriat chak te, amah hrim hrim hmuh duh te an ni hlawm a. Mat. 27:26 ... krawsa khenbeh turin a pe ta a, tih thupuia hmangin Taitesena chuan thu a sawi a. Inkhawm ban chuan a thleninah chuan an lengkhawm a, an hlim hle a, mi pahnihin tawngtaina an hmang bawk a. Taitesena chuan thu tawi te a sawi – "Pathian Thlarauvin in Kohhran a tiharh a, in hlimin in lawm a, in lam a; in Kohhran hmangin kan khaw Kohhranah harhna a lo thleng a; chuvangin Pathian chungah leh in zaa chungah lawmthu ka sawi leh a ni. Hlim lamna hi Pathian thlarauvin a hmang thin a, phurna leh thua tuina pawh Thlarauvin a hmang bawk thin a, pianthara kan tih pawh hi phurna a nihna lai a awm. A pawimawh ber chu mi tiphurtu, lamtirtu leh pianthartirtu chu Isua Krista a ni tur a ni, chu mi ka han sawi duhna kher chu Pathian Thlarau ni lo, mihringte min tiphurtu thil dang tam tak a awm avang a ni. Piangtharho zingah pawh hian a lemchang tam tak an awm thin a, chutiang bawkin lamho zingah pawh hian lam sathah mai mai an awm chawk thin. Engpawhnisela, keini mihringte hian kan lo thliar thei mai lo; chuvangin, hlim lam te, piantbar te, tuina te hi kan pawng hnawl mai thei lo a ni. Lam mi zingah thlarau mi an awm tho va, lamlo mi zingah pawh thlarau mi an awm ve tho va, a tu amah mah indema insawisel tur a ni lo. Engpawhnisela, hruaitute chuan an zingah tel a, ral ep mai lo va Pathian rawn chung zela Krista anna lama kaihhruai an tum tur a ni"

a ti a. Chumi hnu chuan hla pakhat an sa leh a—an hla sak chu, Ka Lalpa hmu lo mah ila, tih a ni. An hla sak zawh chuan lengkhawmho tui t ka mu tura in duhsak tawnin an ţin darh ta hlawm a. Thawhţanni chuan kawng te a lo kal leh theih ta bawk a, Taitesena chu an khaw lam pan chuan a chhuak ta a, him takin an khua chu a thleng a.

Then 46

An khuaa hapţa khat a awm hnu chuan ni khat chu Aizawl lam aţangin lehkha a hmu a. Secretary, Theological Committee-in an rorel copy a rawn thawn a, Synod remtihna nghah a nih thu a rawn hrilh a. Tin, Synod lo awm tura Aizawla zin turin a sawm bawk a. Synod palai ten amah hmuh an duh tak thuta khawmpui hmaa a inlan theihna turin a sawm a ni. A lehkha hmuh chuan a tihlim hle a, Aizawla zin leh pawh a chak rilru hle a.

Synod khawmpui chu December-a la awm tur a nih avangin in lam hna pawimawh thawhna hun niin Taitesena chuan a inhria a. An huan chu a hung a, zikhlum french an, parbawr etc. leh tomato chinna tur a buatsaih a. Bawng ek lei ţha a khawn khawm a, compost pit-te a siam bawk a. Zan lam-ah erawh chuan a nupui a rih deuh tawh avangin amahin a vakchhuak ţhin a. Zankhat a leng haw chuan kawng kiang thingbukah hian nausen ţap ang chiaha ţap ri hi a hria a; thingbuk chu a va pan hnai a, aw ngek aw ngek tia ţap ni chiah hian a hria a. A kawlphe khawnvar eng chuai tawh tak chuan a han en kual dan dan a, engmah chu a hmu lo va, engnge ni chutianga nausen ţap ang taka ţap

chu tih hriat a duh ta a. A han en kual leh dan dan a, engmah chu a hmu thei chuang lo va; nakinah chuan lungin a han vawm ta a, thingbuk atung chuan mu ni maiin a hria a, a thlawk chhuak phurh a. A rilru chuan ṭiah ta lo ila chuan thla ai emaw tih mai tur a nih hi a ti a. Krista neitu a ni a, serh leh sang phei chu a nei hauh lo va, mahsela, sava thlawk chhuak kha chu hmu ta lo se chuan a ngaih chu a ṭha chiah lo mai thei. Puithuna atthlak bawiah mi tam tak an la awm a ni tih a hriat avangin tumah phei chu a hrilh duh mai lo va.

Zan khat chu chakai meichher chhit turin Ṭaitesena, a makpa leh Zobeli te chu an daithlang lui ah an kal a, lui mawng lam zawhin ai buh an chiah thla zel a. Chakai meichhher chhit nan khua a thim tawk tawh ang tih chuan lui mawng atang chuan an chhit chho ta a. An beisei ai daihin chakai chu a lo tam a, an man an man a an hlim hle a. Nakinah chuan luikam qiauvah hian sa hniak an hmu a, lung chunga a hniakte pawh chu a lan hul hman lo va, chuvang chuan an hma lawkah sain lui dung chu a zawh ve niin Taitesena te pawh chuan an ring a, Zobelin a hlau vang tih an hlauh avangin hlim takin an ti ti dun bawrh bawrh zel a. Kawngin lui a ṭanna lai an thlen chuan sa hau chu an hmu ta lo va. Tichuan meichher kengin Thangan hma a hruai a, a laiah Zobeli a kal a, a hnung berah chuan meichher keng bawkin Taitesena chu a kal a. Thui an la kal lo tih chuan zal leh hma sakei bahum chu an hre ta a, Zobeli hlau lutuk chuan Taitesena chu a pawm ta chung chung a. Taitesena chuan, "Hlau reng reng suh, sakei chu a vai chak khawp a, tunah

phei chuan ram hla tak a thleng daih tawh ang' tiin a thlamuan a. Tichuan kal chung chuan Taitesena te chu an titi zel a. Zobeli chuan, 'Lui dunga kan awm lai khan engati teh reng emaw ni ka hlau em em mai a, ka khur ka khur mai a, engmah phei chu ka hmu si lo va, hrehawm ka ti tak tak a ni' a ti a. Taitesena chuan, 'Sapui hi chuan huhang a nei nasa khawp a, amah hmu hauh lo mah ila kan kiang hnaia a awm chuan kan khur kan khur ṭhin upaten an lo ti ṭhin reng asin. Mahsela, tunah zawng a thleng thui hle tawh ang, hlauh tur a ni tawh lo' a ti a. Kawtchhuah an thlen chuan, 'Tunah chuan ka thla a muang ta huai mai' Zobeli chuan a ti a.

In an va thlen chuan Nui leh Awii chu khum aṭangin an lo tho va, Taitesena te chakai man chu an lo lawm a, an han chhun khawm chuan ṭin khat dawn lai a ni a. Nui chuan, 'Ka ute chu ka rin ai daihin in man tam, in lo haw hma hle si a, hetiang zat zat in man pawh ka lo beisei reng reng lo' a ti a. 'Kan vanneih ṭum a nih hi, sapui kan hmaah kal zel lo phei se chuan hei aia tam man kan inring nghe nghe zawk asin' Taitesena chuan a ti a. Lungtiawii chuan, 'U Sen, hei in man tam viau va engtin nge kan tih ang?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Ṭhenawmte kha paruk pe ula, i pa te paruk pe bawk ula, pali Pi Rochani pe bawk ang che u' a ti a. Awii chuan, 'Hei a la tam hle si a, i putea kan pe ve dawn lawm ni?' a ti a. 'Pek tur a la awm te chuan pe teh lul mai e' Taitesena chuan a ti a. Thingpui te an in zawh chuan mu turin mahni khum lam an pan ta hlawm a. A tuk zingah chuan chakai chu an sem ta a.

Zan khat chu Awii chuan, 'U Sen, tun thla tawp hi chuan ka in chhut danin nau nei maiin ka inring a, kan khuaah hian nau chhar thiam awm awmin ka hre si lo va, Durtlang Damdawi in pan hma ṭhain ka ring' a ti a. A pasal chuan 'A dik alawm, naktukah inbuatsaih ila, a tuk lehah Damdawi in chu kan pan dawn nia' a ti a. A tuk lehah chuan Taitesena te nupa chu Durtlang damdawi in lam panin an chhuak dun ta a. Ni thum Damdawi ina a awm hnu chuan Lungtiawii chuan fapa duhawm pui mai hi a nei ta a, a hmingah chuan Andrew Lalhrila Doctor incharge chuan a sa a. Ni ruk emaw hnu chuan Awii chu Damdawi in aṭangin a chhuak a, Aizawl lam tlawh lo vin a pasal nen chuan an khaw lam panin an haw ding nghal a.

Taitesena chu an khuaah chuan rei cham lovin Synod khawmpui chhim turin Aizawl lamah a chho leh thuai a; a thlenin pangngaiah a innghat a. In a va luh chuan Tei chauh a lo awm a. A insil fai hnu chuan thingpui a in a, 'Te bawih, i la ṭha zel em ang chu maw?' a han ti a. Nui deuh sang chung hian Tei chuan, 'Ṭha dawn lawm ni ! a hun leh ni pawh la awm hmaa chuti maia chauh te chu ni thei turah ka ngai hlei nem, kan ti ṭan dawn chauh alawm le' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni khawp mai, a lawmawm a nih chu, Pathianin a awmpui chein a kaihruai zel ang che' a ti a.

Synod Khawmpui chu Mission Veng Kohhran Biak Inah nghah a ni a, palai kal ṭhat ṭum tak a ni nghe nghe a. Taitesena chu palai ni ve lo mah sela, sorel ngaihthlak phal a ni bawk a, inkhawmpui Sorel chhung chu a kal ve ziah ṭhin a ni. A ni hnih ni chuan Khawmpui chuan Taitesena chungchang an

ngaihtuah a. Moderator chuan khawmpui hmaah Theological Committee thu lo tihtluk tawh chu a chhiar chhuak a; tichuan Moderator chuan, 'Tunah khan Committee thu lo tih tluk dan chu in hre tawh a, palai ten engangin nge in ngaih ? a pawm mai theih ang em ? a han ti a. Palai pakhat chu a lo ding chhuak a, 'Pu Moderator, Pu Taitesena la hmelhriat lo tam tak palai zingah hian kan awm a, khawngaih takin palaiho hmaah hian a rawn inlan a remchang thei em ? Palaiten a thusawi kan ngaithla chak bawk a, minutes 5 vel hun a pek theih lawm ni ? a ti a. Hnung lama palai ţhu pakhat chuan 'Ka palaipui rawtna kha ka thlawp e' a ti bawk a. Tichuan Moderator chuan Taitesena chu rawn inlan tur le'n thu rei lo te chhung sawi turin a sawm ta a. Taitesena chu a lo chhuak a, Moderator-in hun a pek avanga lawmthu a sawi zawh chuan, Pathian kohna chhang tura a inpek dan – khawii hmunah pawh Lalpa rawngbawl tura eng hna pawh chelh a huam zia leh Chanchin Ţha hril ngai lohna rama rawngbawl tura Pathianin ko nia a inhriat dan te a sawi a. Thu a sawi zawh chuan a chungchang Khawmpuiin ngaihtuah dawna a hriat avangin pawnah a chhuak nghal a. Moderator chuan, 'Pu Taitesena hmel in hmu a, a thusawi te pawh in ngaithla bawk a, tunah hian Committee thu lo tih tluk tawh hi a pawm theih mai tawh lawm ni ? a han ti a. Palaiho chuan an han sawi leh nak nak a, nakinah chuan lungrual takin Theological Committee thu lo tih tluk sa chu khawmpui chuan a pawm ta a.

Khawmpui ţiak hnu chuan Taitesena chuan a phunte kan a duh avangin ni khat a la chiam a. A chhan ni chhawhna lam chuan a ţhianpa Chanmaria

awm chu a tlawh a, chawhnu lam erawh chuan Lawmа te in lamah a phei leh a, tlai chaw a ei nghal a. Chaw ei kham chuan Lawmа nen Pu Saia ralin an kal a. Pu Saia ṭhiannu, pi Lianin Taitesena te ṭhiandun a hmuh chuan, 'E lo leng teh u, in va han ngaihawm ve' a lo ti chul a. An ṭhut fel hnu chuan Taitesena chuan, 'Nu Lian, Pa Saia chu engtikah nge a boral ? a kal dawnin engang chiahin nge a awm ?' a han ti a. Ani chuan, 'Hapta thum lai a ni ta a boralna chu. A kal hma thu a in sawi theih laiin thu min chah a, 'I fate ne i mittui nen min rawn thlah reng reng suh ang che u. Lai hrehawm chhuahsana Vankhawpui ka pan nian, mita hmuh ngai loh, benga hriat ngai loh Lalpan a hmangaihte tana a buatsaih chang tur ka nih hriain lawm takin lo awm ang che u. In zain nangmahni awmpuina enkawl ṭhintu Lalpa kutah lo tlu lut vek ula, Ani chuan a ensan lo vang che u. Liani, nang pawh khawhar leh hrehawma i awm ka duhsak lo che i hlimna zawk tur a nih phawt chuan khingpui i nei mai dawn nia. Khua a var hunah Jerusalem Tharah kan la inhmu khawm leh ang' a ti a. Taitesena chuan, 'A nih leh Zawh awm loh pawh i ti mai thei a, van khawpui a pan ni chuan engangin nge i awm ?' a ti a, Pi Liani chuan, 'Insum thei hek lo i, ka ṭap hawm hawm reng mai, kan pa duhzawng phei chu a ni lovang tih phei chu ka hre reng nain ka insum thei thlawt lo' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni tak e, pasalte meuh an han liam ta vung vung mai chu ṭah loh a harsa hle chuan kei pawhin ka ring e. A reng reng thuah ṭah hi thil awl a ni hranpa lem lo va, dam chaunga hmu leh tawh lo tur nia inhriatna hian mi a tilungchhe ṭhin a ni. Amaherawhchu, an awmna hmun lama la kal

ve tur kan ni tih hriat a ṭha a, mi insumna nei hauh lo va a ṭah a ṭah chuan a taksain a tuar ṭhin a, a mu tlem a, a chaw ei a tui lo va, a taksa a lo chak lo va, natna engemawin a tlakbuak thei ṭhin a ni. Tin, chutianga mi lungleng reng renga a awm chuan Pathian nena an inzawmna pawh kha a chiangkuang lo ngei ṭhin a' a ti a. Inneitunu chuan, 'Heti maia in pa Saian min boralsan hi a ngaihna ka hre thiam lo va, keini chhungkaw rethei tana a ṭhatna ka hre mawlh lo mai' mittui tla zawih zawih chungin a ti a. Taitesena chuan, 'A ni ngawt tak asin, a ṭhatna hriat thiam harsa tak niin ka ring; thihna hrethiam tur leh thihna malsawmnaah Pathianin a chantir ṭhin tih hre thiam tur chuan Isua Krista hnena tluk luh hmasak phawt mai hi a ṭul a ni; chutia Pathian nena thlarauva inkeuzawn nun tluantling miin a neih tikah chung i hriat thiam loh chu i hrethiam dawn chauh a ni' a ti a. Lawma chuan an tuihnih ve a 'Hrehawm reng reng hi tuar lai chuan hriatthiam harsa tak a ni, hre thiam lo napui chu kan tuar ngawt ngawt mai ṭhin zawng a nih hi; amaherawhchu, chu mia mi insawia awm tan chuan tuar hnuah, taksa leh thlarau lama malsawmna a lo nih zawkzia a hre thei chauh ṭhin a ni' a ti a. Pi Liani chuan 'Ni e, tunah hian kei leh ka fate hian an pa thihna hi kan tan a ṭhatna la hrethiam lo rih mah ila, Pathian zarah kan la hre thiam chhawm ve ang chu' a ti a. Thu sawi tur tam tak an nei naa, zan te a lo rei ta bawk a, thingpui an in zawh chuan Taitesena chuan inneitunu chu a ralna a pe a, tichuan Lawma te in lam pan chuan anni ṭhiandun chu an chhuak ta a

In chhunga Taitesena te pahnih an va luh chuan an lo mu vek tawh a, mahsela an lo la mubil lo

va. Khum atangin Lawma nu chuan, "Mama, i u Sena chu a riak ve dawn lawm ni? zan reh hei anga mahni chauhva haw chu a tha lo vang" a rawn ti a. Taitesena chuan a lo chhang var a, "Ka thlen in a hla lo ve, zan pawh a la rei vak lo, keimahin haw pawh ka haw dawn hlei nem" a ti a. Lawma nu chuan, 'Chu Mama, i u Sena chu zui i tum em ni?' a han ti leh a. Ani chuan, 'Tum lo ve, zui a ngai hlei nem; naktuk zinga thawh tur ka hawn teuh mai a, han riak bo thei pawh ka ni lo ve' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka nu, min ngaihtuah duh suh, heng lailah hlauhawm a awm hlei nem, a reng reng thuah keimahin ka haw dawn hlei nem' a ti leh mai a, tichuan Kulikawn lam pan chuan a chhuak ta a. In a va luh chuan unneitute chu an lo reh thiap tawh a, ngawi rengin thawm dim takin Taitesena chu a inphelh sawk sawka a mu ve ta a. A tukah chuan an khaw lam panin a haw ta a, Kalkawngah engmah buaina tawk lo vin dam takin an in chu a thleng a.

Then 47

Taitesena chuan a fapa chu a duh em em mai a, chhun lamah chuan a paw blu hlu thin a, zan lamah erawh chuan chhungkaw thenkhat a la tlawh lehte tlawh turin a chhuak a, Pathian thu an sawi ho thin a ni. Taksa leh thlarau lama an harsatnate a theih ang tawk tawkin a tanpui thin a ni. Tin, a thlai chinte chu a enkawl peih bawk a, an tha hle a, a thar hmasate chu an khuaa mi mi rethei zual deuh deubte a rawlruk thin a.

Tin, Lungtlawm pawhin an khaw nubo a ko khawm a, taksa phatma tur leh hriselna tura dawr

ţha ei a ţulzia te, nuin a ruah loh laia intihfai a mahmawhzia te, nau bual fai dan te leh chaw chhum dan te, chingal hian thlaia chakna awm a tihchhiat ţhin avanga chawhmehah telh loh a ţhat zawkzia te a zirtir ţhin a. An hriat thiam nan tiin a chang phei chuan nuho hmuhin nau a bual bawk ţhin.

Nitlangailo khuaah chuan bawng, kel leh vawk a tam em em a, a neitute lahin zana khuahkhirh nachang an hre lo va khawlaiah an riak a ram tinah an e mai a, uihli leh tho, thosiin a tam phah hle a. Chu bakah huan neitute tan an chimawm hle a, ran luh theih lohna khawpa pal siam a awlai loh avangin chhungkaw ţhenkhat chuan an in kiang-ah chuktuah huan an neih loh phah ţhin a ni. Tin, nu tam takin an fate khawlaiah an ektir mai mai a, chhungkaw tam zawkin ekna tur bik in siam lo vin daiah in thiarin an kal mai ţhin a, chu chu hriselna lam gaihtuahin chin fo loh chi a ni. Fur lai phei chuan dai kal a hrehawm a, chutah vawk-puiin beisei nei tak chungin mi a zui a, kiang lawkah nghakhlel em emin mi a lo en run ţhin a, zah pawh a zahawm fu a ni. Khawtlang mipui hma-sawnna turin heng hi inzirtir a ţul a ni tiin Taitesena chuan a ngaihtuah a. Zan khat chu Taitesena chu VCP inah a leng ta chawt mai a, chungtiang lam chu a titipui a. VCP chuan a inlengpa thusawi chu a bengkhawn zawng tak a nih avangin Taitesena chu a tihdan tur a zawt a. Taitesena chuan, 'Keima ngaihdan mai mai chuan VC members ko khawm phawt mai la, ţul i tih tak leh min sawm ve ang a, tichuan sawiho phawt ila a ţha ang' tiin a rawn a. VCP chuan, 'Chuti chu, naktip zan hian ka inah ka thlantebo chu ka ko khawm ang a, nangpawh i lo sel dawn nia. I hriat angin keini a hminga VC

memberte hi pa mawl te te, hriatna nei zau lo tak tak te kan ni a, nangina min finchhuah loh zawngin engruai kan ni lo vang' a ti a. Tichuan an khawtlang mipuite hmasawnna tur thil eng engemaw an sawi hnu chuan Taitesena chu a țin ta a.

A tuk zan chuan VC member-te chu an hotupa inah chuan an kal khawm a, Taitesena pawh chu a tel ve a. VCP chuan "Țhiante u, hei zanina ka han koh khawmna chhan che u ka han sawi phawt ang e. Kan khawtlang hmasawnna turin tih tur tam tak kan neiin ka hria a, chu mi chungchangah chuan mahni ngaih dan i han thawhlawm liam liam teh ang u. A hmasa berin hei kan zingah Pu Taitesena a lo tel ve a, a chungah kan lawm tlang hlein ka ring a, ani hian thu han sawi hmasa teh phawt se" a ti a. Tichuan Taitesena chuan, "Kan khawtlang hmasawnna tur hian tih theih tam tak kan nei a, chu mi ti tur chuan kan inpek leh pek lovah innghatin ka hria. Kan ranvulh hmang hi tih danglam a hun tawh lawm ni tiin ka ngaihtuah a, hetia zanah thlung lo va an duh dubnaa an thang/vah hi a fel lo deuh a ni lawm ni ka ti rilru țhin. Zanah an duh duhna hmunah an riak a hmun tin hmun tangah an e a, ran nghal zual bik țhenkhat chu mi huanah te luh an ching a, khuahkhirh zai rel a hun lawm ni tiin ka ngaihtuah țhin. VC-in a thuneihna hmanga thu-pek chhuah mai lo vin, mipuite zana ran khuahkhirh țhatzia zirtir hmasa phawt nghe nghe i la, țhain ka ring. Tin, pahnihnaah chuan hriselna lama khaw-tlangin hma a sawn theih nan Hriselna lam inzirtir ila; ṣitur țha taksain a mamawhzia te inzirtir bawk ila. Tin invawn fai nu tan a țulzia leh a fate hrisel nan a vawn fai a țulzia pawh zirtirna nei bawk ila.

A tawp berah chuan kan khuaah hian huan lam hnaa tui tak tak te pawh kan nei a, hengho hian chuktuah huan buatsaih dan te leh thlai china enkawl zui dante an hun awl remchangah mipui min zirtir se la, kan khawtlangin kan sawtpui ngeiin ka ring bawk" a ti a. Member zinga pakhat phei chuan ṭha a tih zawng a ni a niang chu thupek chhuah nghal rum rum a duh mai a. Member dangte erawh chuan thupek chhuah mai chu la hun rih lo deuhvin an hria a, Taitesena sawi anga khawtlang mipui te han zirtir (educate) rih ṭhain an ring a. An VCP chuan ding meuhvin a sawi a, 'Keima mi mal ngaih dan chuan thil tih rum rum hi a ṭha lo va, chuvangin thupek kan siam hmain mipuite han zirtir (educate) hmasa phawt i la, tichuan, an hriat thiam hnu chuan lungawi takin thupek chu an zawm theiin ka ring' a ti a. Tichuan ran khuahkhirh chungchanga mipuite zirtir, VC ṭhukhawm chuan an rel thlu ta a. Taitesena chu, khawtlang mipuite zirtirna tur thu buatsaih turin an ruat a.

Hriselna kawnga khawtlang hmasawnna lam an sawi ho leh a, nu leh an fate leh nulate, taksa vawnfai dan te, nau bual dan te leh enkawl dan te, taksa chakna atan chaw ṭha ei a ṭulzia te zirtirna neih an duh tlang a. Amaherawhchu, chhungkaw tam ber chu lo lama hna thawk an nih avangin hmeichhheho tan kal khawm fo harsain an ring a, mahsela, khawtlang hmasawnna tura tih makmawh ni chuan an hre bawk si a. Tichuan a tawpah chuan Pi Lungtiawii leh VCP nupui chu, chu mi lama mawhphurtu atan an ruat ta a, anni chuan ṭha an tih angin program te an buatsaih bawk ang. Tin, Pu Vaia, Nitlangailo khuaa chuktuah huan nei ṭha ber ṭhin

chu, chuktuah huan buatsaih dan leh ankawl dan a duh a piangte zirtirtu atan ruat a ni leh bawk a.

VC members thukhawmin thu an rel zawh chuan VCP chuan Taitesena chu thu sawi turin a sawm leh a. Ani chuan thing menhyin a sawi a—VCP leh members rahawm tak, Nitlangsilo khawtlang mipuite hmasawnna tura mawhphur tura mipui thlante u thu tawi te han sawi lawk ka duh chu—"Tan rual hi chakna a ni. Hei tuna in thurel hi tipuitling turin in zaa in inthurual a pawimawh hmasa ber phawt a ni. Harsatna eng engemaw pawh a lo awm mai thei, mahsela, chutih hunah pawh chuan inphat sam zeng sung suh ang che u. Rinawm takin in tihtur in hmaa lo awm apiang chu ti zel ang che u. In torel dodaltute in vua leh vang zinga mite pawh an lo ni palh thei bawk a, chutih hunah pawh chuan in phatsan chuang suh ang che u. Enguanga kan khua hi kan nu leh pa ten 'Nitlangailo' tia vuah nge an nih tih member tinin chhut fo thin ang che u" a ti a. Tichuan thingpuite an in zawh chuan an tindarh ta a.

A zan leh chuan Taitesena chu a thil ziak keng-in an Village Council hotupa inah chuan a leng a, a thil ziak chu VCP nen chuan an thlir dun a Krisma leh Kumthar hosu kin mi rilru a chiah hneh tawh avangin an beirual, program buatsaih chu Kumthar lama pawhzui thain an hria a. Tin, Langtlawii leh VCP nupui pawhin hmeichhe ho kaih-hnuaina tur program chu buatsaih se la, kumthar lamah tan se a thain an ring bawk a.

December 24 ni chu a lo thleng a, Taitesena leh thalai thenkhatin naupangho an beaipui a, ten

inkhawm ṭanah chuan Isua pian lai dram an chhuahsak a, dar 12pm thlengin hlim takin an zaipui a. Chu-mi kum chuan Krismas chu Village Council President inah nghah a ni a, a kawtah chuan bawngpa chal thau tak pakhat leh vawk sum nga pakhat an thlung ruah mai a. Krisma ni chu Pathianni ang chiahin an serh a, zan lamah erawh chuan Krismas thlengtu inah inkhawmna leh zaikhawmna a awm a, an hlim khawp a, zai a pianga lam thei mai sawm rual tur hi an awm bawk a. Naupangho, puitling zaikhawmnaa tui pha ve lo te tan a hranin inkhawmna buatsaih a ni bawk a. Nula leh tlangval te lah chuan inthurualin ṭan an la nasa khawp a, Krismas chhungin buaina engmah a awm lo va, a khawtlang an hlim hle a.

Lungtiawii leh VCP nupui chuan Krismas leh Kumthar inkarah program an siam dun a, an khua chu bial ngaah an ṭhen a – Veng lu, Veng lai, Veng mawng, Hmar Veng leh Chhim veng tiin chung bial ngate chu thla hnih chhunga tlawh chhuah tur a ni a, an inhmuh khawmna tur chu an zirtir (educate) tur nuho te remchanna ngaihtuaha ruat tur a ni, an inzirtir hun chhung pawh nuho hman theih dan tur ngaihtuaha ruat tur a ni bawk. Tin, thla hnih chhunga program chu zawh tum a ni bawk a. Dam loh hritlan awm thei a ni a, chuvangin Lungtiawii theih loh chang pawh a, VCP nupuiin a chhun zawm zel theih nan a inbuatsaih a tul a; chuvang chuan Awii chuan VCP nupui chu engkim a zirtir a. An ṭhiandun chuan an tuiin an phur em em a an thiltih tum lama tui awm deuh deuhva an hriat nu tlawngawl leh nulate phungbawmah an sawm bawk a.

Kumthar pawh chuan bawng leh vawk an talh leh a, ni hnih ruai an ṭheh a, an ṭiak hnu ni hnih tlai chuan Taitesenan lehkha a hmu a, a han hawn chuan Theological College-a thawk tura ruatna leh 1st. March thlaa zawm tura hrilhna a ni a. Pathian-in a awmpuiin a hruai zel a ni tih a hriat avangin Pathian chungah a lawm hle a, tichuan a nauteho chu a ko khawm a, "Tah khan ṭhu u la, hei ka hna dil kha ka hmu ta a nih hi, min petu Lalpa chungah lawmthu i han sawi teh ang u" tiin lawmthu sawiin a ṭawngṭai ta a. Nui chuan, "Chu ka u, engtik nge in kal ang ?" tiin a zawt a. Ani chuan, "February thla tawpa Aizawl kan chhoh a ngai ang" a ti a. Awii chuan, kan program buatsaih te kha chu a va thlawn mai awm em ?" a lo ti a. Taitesena chuan, "Thlawn mai lo ve, January leh February chhung kan la awm dawn a, chu mi chhung chuan a ṭum khatna chu kan tizo hman ang. Kan VCP te nupa hi khawtlang tana ṭhahnemngai leh inpe tak niin ka hria a, kan kal bo hmain theih angin kai-hruaiin zirtir ila, kan awm loh hnu pawha kan program an kalpui theih zel nan ṭhain ka hria" a ti a. Ni e, theihtawp kan chhuah ang a, ka ṭhiannu pawh hi nu vengva tak niin ka hria a, thil ka han hrilh hi a man zung zung mai a thawhpui nahawm tak niin ka ngai" a nupui chuan a ti ve mai bawk a.

January thla, hapta hnihna Thawhṭanni zan chuan vantlang inkhawm VCP chuan a ko va, mi an kal ṭha viau va, tah chuan khawtlang hmasawnna tura program an siamte mipuite chu an hrilhfiah a. Mi tam zawk chuan ṭha an ti a, an khawtlang hmasawnna tura ṭul apiang thawh pawh an inhuam a, ṭhenkhat chuan a bikin ranvulhtute an ni ber a,

an zawh loh tur nghawngkawl inbahtir tumna angah an ngai bawk a.

Zan khat chu an program lo buatsaih tawh bawh zuiin Taitesena, VCP leh member dang pathumte chu bial insemin intinah an lut a. Anmahni ṭanpui turin ṭhalaiho an sawm ṭheuh bawk a, ranvulhtute ina an luh chuan khawtlang hmasawn nana ran khuahkhirh a ṭhat zawk zia an sawi uar ṭheuh va, ranvulhtute zinga ṭhenkhat phei chuan e.g. engemaw chhuanlam siamin an lo hnial bawk ṭhin. Amaherawhchu, an sawi ho hnua thil awmdan an hriat hnuah chuan ranvulhtute chuan khawtlang mipui lungrualna a niha, an khawtlang tan ṭha tur a nih dawn phawt chuan zana ran khuahkhirh chu a ṭha a lawm an ti thei ta a. Tin, Taitesena te ṭhianzaho chuan an bial ṭheuhvah chuan mahnia intodelh a pawimawhzia an sawi uar bawk a, chuktuah huan in tinin neih a ṭulzia te, thlai chinna tur lei buatsaih thiam a ṭulzia te, thlai enkawl thiam a ṭulzia te an sawi tel zel bawk a. Chu mi lam ngaihvena leh hre duhtute chu Pu Vaian englai pawhin a lo hrilh thei tih te pawh an sawi zel bawk a.

Lungtiawii leh VCP nupui pawhin thla hnih chhunga an program zawh tum ranin chhunah nuho leh nula remchan hun thlir ranin an vak chhuak ṭhin a. Taksa chakna leh hriselna atan inawnfai a ṭulzia te, chaw ṭha ei a ṭulzia te, hmun tin hmun tanga zunram thiar mai mai te a that lohzia te leh ekna tur hmun bik neih a ṭulzia te, kan chawhmeh ei ṭhin pangngai a chakna a bo lo va buatsaih dan te etc. an zirtir ṭhin a. Nau bual dan nuin an thiam nan tiin entirna (demostration) an nei bawk ṭhin.

Thlakhat emaw lek chhung pawh chuan an khaw hmel chu a danglam a, zana khawlaia bawng bawk hmuh tur a awm lo va, vawk vak mai mai hmuh tur a awm bawk hek lo. In sawm emaw lai chuan daiah inthiar lo vin, ek in an nei a, ek in neitute chu an inchhir lo hle mai. Ranvulhtuten zana an ran khung nachang an hriat chinah chuan huan thlaiin a lo him phah ta bawk a, chu chuan nasa takin huan neitute chu a tiphur bawk a.

February thla a lo rel dawn ta tep a, ni hnih emaw chauh a la awm a, thla tawp ni chuan Taitesena chu Aizawl lama chho tur a ni a. Tichuan khawtlangin 27 zan chuan Primary sikul-ah thlahna an nei a, tah chuan inkhawm hruaitu chu VCP a ni a. Tuibur 2, tursing vaibel 2 leh khumbeu 1 Taitesena te chhung chu an pe a. Taitesena chuan khawtlang hmasawnna tura hotute program buatsaih chu lo bawhzui zel turin a fuih a, an khawtlang changkanna tur a nih avangin tumah ralbang mai lo va, hotute kaiza venga thawk turin a ngen bawk a. Thla hnih chhung lek pawha an khua a danglamzia sawiin kum hnih hnuah phei chuan nasa taka a danglam ngei a rin thu a sawi bawk. A thusawi zawh chuan VCP chuan heti ang hian a sawi a—"Hei hi an hriat angin Taitesena te chhungkua kan thlah chu a ni ta mai a, mumang lam pawh ang rum rumin ka hria a, mahsela, a tak chu a ni si a. Taitesena te nupa hi naupang te an nih lai atang tawhin ka hre chiang em em a, mi danglam tak an ni a, anmahniah pawh hian beiseina sang tak ka nei thin a, chu ka lo beisei thinna chu tunah hian an rawn tihlawhtling tan mek niin ka hria. Taitesena hi a tlawmngaihin a huaisen a, a taimakin em bawk a,

kan khawtlang thatna turin thil tam tak a ti a, khawtlang tana a inpekna ka ngaihtuah hian ka ui tak tak a ni. Mi awm thei leh awm thei lote a thliar hrang chuang lo va, inang vekin an chungah thil a ti thin a; a nupui, Lungtiawii lah hi heti tak maia kan khaw hmeichhehovin in ngaina mai hi mak ka ti a, ka lawm bawk a ni. Kan khuaah hian awm rih deuh sela ka duh em em a, amaherawhchu, zan zawka Pathian rawng an bawl theihna turin kawng Pathianin a hawn sak niin ka ngai a. Ka uina leh ka lawmpuina a insual tawk hle mai Engpawhnisela, an chhungkua Pathianin a awmpui zel ang a, hrisel tak leh rilru hlim taka an hmaa tih tur awm apiang an tih zel theih ka duhsak a ni."

Kohhran upa min a lo ding chhuak a, hetiang hian tawitein thu a sawi - "Hei keini upaho bengvar loh avangin, kan naute chhungkua hi Kohhran pawhina thlahawm tak, an pem ni kan lo hai palh avangin Kohhran hmingin thlahna kan siam ta lo chu a ni a, upaho pawhin pawi kan ti hle a ni, a zahthlak hle bawkin kan hria. Taitesena te chhungkua pawhin min ngaidam se kan duh a ni. Phai atanga an lo chhuah hnu hun rei lo te chhunga kan Kohhranin hma a sawnzia kan hmuh hian keini upaho chu an chhungkaw chungah kan lawm tak zet a ni. Taitesena rawngbawlna Pathianin mal a sawm nasa hle a, mi thenkhatin Pathian fa nihna an chan phah a, chutiang bawkin a nupui rawngbawlna avangin nu tam takin hriselna an neih phah bawk a. Mi rethei te tein heti tak maia anni nupa an ngaina hi a vang dang awmin ka hre lo va, Isua Krista vang a ni. Pathianin an chhungkua a awmpui ang a, he laia Krista rawng an bawl ang bawk a, an pemna hmun

lama Pathian rawng an bawl theih zel ka duhsak a ni."

Ṭhalai lama an hruaitu lawk pakhat a lo dingchhuak ve a, hetiang hian tawitein a sawi bawk — "Pu Taitesena te nupa hian ṭhalai an ho thiam em em a, chapona an nei lo va, an tlawmngaihna leh mi dang tana an inpekna hian nula leh tlangval rilru a hneh hlein ka hria. Kan khuaa mi retheite an ngaihsak dan em em hi mak ka ti ṭhin a ni. Kristan a hmangaih a ni tih an hria a, chu hmangaihna chuan mi dang te tan thawk turin a tur a ni ber hian ka ngai ṭhin. An mi kaihhruaina avangin kan khaw nula leh tlangvalhote pawh, khaw dang nula leh tlangvalte tluk lo mah ila, pen hnih khatin hma lam sawn chuan ka inhria. Chuvangin kan ui tak tak a, amaherawhchu, zau zawka rawng an bawl theihna tur nia kan hriat avang erawh chuan an pem hi kan lawmpui bawk a ni."

Inthlahna hla an sak zawh chuan pungkhawmho chu an ṭin darh ta a.

A tukah chuan Taitesena chu Aizawl panin a chhuak ta a, a nupui fanau te chu a remchan huna hruai atan an khuaah chuan a hnutchhiah a. Tluang takin Aizawl chu a thleng chhova, a pu te inah Kulikawnah a innghat a.

Then 48

March ni khat ni chuan Theological College chu a zawm ve ta a. Staff quarters a indaih loh avangin in luah tur remchang a hmuh hma chuan a pu te inah a khawsa ve mai a. College chawlh chuan an

khuaah haw mai lo vin in luah tur a zawng hmasa phawt a, vanneih a siamin Mission Veng Thlangah an college aṭanga hla teh chiam lo vah in luah tur a hmu a, a chhungte hruai chhoh va chu in chu luah a rilruk a. Chutia in te a hmuh fel hnu chuan an khaw lamah a haw chhuk a, a chhungte pawh chu a thang bo chhungin damtlang takin an lo awm a.

An khuaa a awm chhung chuan Taitesena chuan VCP leh member te, Kohhran hruaitute leh ṭhalaihote a kawm ṭhin a. Zankhat chu VCP-in vantlang inkhawm a ko va, tah chuan nu leh pa leh nula tlangval an tam hle a. Chu mi zan chuan VC-in program a lo buatsaih tawh an bawhzui dan leh a rah report ngaihthlak a ni a, inkhawmhote chu an hlim tlang hle a. VCP-in mi tin thawh hona avanga an program hlawhtling thei nia a hriat avangin khawtlang mipui chungah lawmthu a sawi bawk a. Taitesena chu thusawi tura an sawm avangin a lo ding chhuak a, program hlawhtlinna tura beitu an hruaitute leh mi tlawmngaite chunga a lawmthu a sawi hmasa phawt a. Chutah khawtlang hmasawnna thawh tur tam tak a awm a, tunah rih chuan an thawk tan chauh a ni a, chuvangin, inthuruala an thawh ho zel a beisei thu a sawi a. Thla hnih khat lek a thang bo chhung pawha an khaw lo danglam takzia a sawi lang bawk a. Chu mi hnuah chuan kham lo takin an ṭindarh ta a.

Zan khat chu dar 12 velah hian Taitesena te kawngkhar chu min an rawn kik dawt dawt a, chu mi thawm chuan Lungtiawii chu a tiharh a, khum aṭang chuan, "Tute nge in nih a, engnge in duh ?" tiin a han zawt a. Anni chuan, Lura leh Sanga

kan ni a, Vengthlanga Pi Rochani kha a chan viau va, a ṭawngvaiin in nupaa hming a lam a lam ṭhin a; zan chu a rei tawh hle nain valopaten han ko teh mai u tia min rawn tir a ni" an ti a. Tichuan Awii chuan a pasal muhil pawh chu a kaitho va, "Kawng ka rawn hawn ang che u, lo lut lawk ta che u" a han ti a. Zualkote chuan, "U Awi, kan lo lut lo mai zawk ang e" an ti a an kal leh ta a.

Pi Rochani kawtah chuan tlangval ṭhenkhat har bulah an lo ṭhu khawm tlau va. Taitesena chuan, "Engnge damlo chu a dinhmun chiah aw" tiin tlangvalho chu a han zawt a. Anni chuan, "A duhawm chiah lo a ni ang, chah phei zawng a la chat lo a ni awm e" an ti a. Tichuan Taitesena te nupa chu thawm dim takin inchhungah chuan an lut a, chhuatah chuan ṭhalaiho an lo ṭhu khap bawk a, inhnuai lamah kalkhang lo do ṭha mawlh mawlh te pawh an awm bawk a. Taitesena te nupa chuan damlo chu an han hnaih a, a chal an han khawih chuan a khawsik a sang hle a ni tih an hria a. Taitesena chuan, "Ka pi min hria em? Taitesena ka nia, ka kiangah hian Lungṭiawii pawh a awm e" a han ti a. Pi Rochani chuan zawi te hian, "Nangni in ni maw Sena, hei Ramthar kai ṭep tawhin ka inhria a, ka chhuah hmaa hmuh loh che u mawlh ka hlau va, in lo kal theia ka va lawm em! In nupaa min khawngaihna te avangin in chungah ka lawm a, Lalpan a awmpui che uin a kaihruai zel ang che u. A, mah a sawm sak bawk ang che u. Pathian thu thiltha hlim kawng, tih emaw kha min hmar chhiar sak la, lo ngaithla ang e", a ti a. Taitesena chuan a duh chu Sam no. 23 a ni tih a hre thiam mai a, tichuan Pathian Lehkhabu an han

zawng a, zawite fih tak hian Taitesena chuan a han chhiar ta a. A chhiar zawh rual rual chuan damlo chu a muhil leh ta a. Darkar chanve emaw hnu chuan Pi Rochani chu chatuana chawl turin Jerusalem thar panin a chhuak ta a. Chhung leh khat tak tak, thisen zawmpui nei lo mah sela, Nitlangailo thalaite chuan an sunin an ui em em a, tahtu pawh a ngah khawp mai. Nakinah chuan Taitesena chu a lo ding a, "Ţhalai duh tak te u, kan piin Piah lam ram a thleng ta hi i lawmpui zawk ang u. Chhung leh khat mumal tak tak pawh nei lo vin, a dam chhung zawng zawng hrehawm takin a hmang zo va, han dam lo hlek se la, tu dang enkawltu nei/awm hek lo, tlawmngai takin khawngaihna nen in enkawl ţhin a. Tunah chuan natna te, hrehawmna te leh lungngaihna te chim phak loh, 'Pathian hmangaihna angchhungah chuan a awm ta a ni. Kan awmna lei in hi ţhiat mah se la, vanah in kuta sak loh, chatuana awm tur Pathian hnen ata kan nei tih kan hre si a,' tia Tirhkohvin min hrilh ang khan, tunah zawng chatuan in nuamah a chawl ta. Chuta chawl ve turin kan dam chhung ni tawi te hi hman i thiam ang u. Hla han thlang u la, hlim takin i zai ang u" a ti a; tichuan hlim takin an zai tlaivar zak a. Pi Rochani kuang chu Kohhranin a tum a, a thih zan leh a tuk leh zana thingpui atana senso zawng zawng chu ţhalaihovin an tum bawk a.

Theological College luh a lo hnai leh ta a, Taitesena chuan College hawn hma ni nga velah Aizawla an chhungkuaa chhoh ţhain a hria a, an in tuah tur chei nan leh bungbel leh thil ţul dang eng engemaw lak khawm nan hun mamawh dawnin

a hria a. Tichuan chutiang rilru nei chuan an inbuatsaih ta a. An kal dawn zan chuan ṭhenawmte an lo leng sap sap hlawm a, ṭhenkhat chuan chibai an buk a an chhuak leh mai a, Rinawma te, Buaia te, VCP nupa te leh Ṭhalai lam hotu ṭhenkhat te erawh chu an ṭhu muang chang a. An khawtlang ṭhatna tura program an bawhzui zel dan turte an sawi ho va, an hlim tlang hle a. Leng hawn ar a lo khuang ta ṭham ṭham a, inlenghote chuan hriselna tha tak neia Lalpa rawng bawl zel thei tura dūl-sakna hlanin an ṭinsan ta a.

A tukah chuan Taitesena te chhungkua chu Aizawl panin an chho ta a; an pu inah an innghat phawt a. A tukah chuan nilengin an in luah tur chu a singsa fel a, ni thum lai in vel tihfai nan leh singsak nan hun duhin a ring a. A tuk lehah chuan Zobeli a hruai a, inchhung lama thian fai a, ani Taitesena erawh chuan pawn lama singsak ngai a buaipui thung a.

A tuk lehah chuan mamawh lei turin Taitesena te nupa chu Bazar lam panin an kal a, an hma lawkah chuan tlangval pakhat bazar lam pan tum niawm tak hi an hmu a. Taitesena chuan chu tlangval chu tunge a nih a hre mai a, a ṭhiannu hnenah chuan, 'En teh, kan hmaa kal tlangval saw alawm i nau Ngaihsaki hmana lo pawt buaitu chu. Tunah chuan tlangval fel tak, pianghmir dik tak a ni tawh a. Zu in a chin lai chuan a hmai te hi a puam ang el ul a, a hming tak pawhin miten an ko duh lo va, Zalawma te an ti mai mai a. A hming a nu leh a pain an sak chu Vanlallawma a ni. Hmana Aizawl ka han zin tum khan kan in-

hmu hlauh mai a, kan inzui rang rang reng asin, Chanmariah te, Bungkawnah te leh Kulikawnah te kan kal a. Tunah chuan a nun a danglam tawh em em a, Krista tana a inpekna chu nasa tak a ni. Zan khat pawh i putea inah kan riak dun a, chu mi zan chuan ka thianpa (a inah pawh i la nulat laia chaw kan ei kha) leh Tei te nen Pathian thua inpawlna kan nei a. Vanlalawma pawhin i pi leh pu hnenah an fanu a chunga a lo sualna puangin, mittui nen ngaihdam a dil nghe nghe asin' a ti a. Bawrhsap pisa kailawn bula a peng tur a han ding zawk chuan, Taitesena te nupa chu a rawn hmu a, kailawna chho ta mai lo chuan a lo ding a, 'U Sen, i dam em?' tiin chibai a lo buk a, a kianga ding nu pawh chu chibai a buk bawk a. Taitesena chuan 'Kan dam e, hei ka kianga ding hi Lungtiawii a ni a, ka nupui a ni' a ti a. Lawma chuan, fiamthu hian 'Ka lungtiawi tur thiannu ka van duh ve e' a ti a. Anni nupa chuan Ngawi rawh, I lung tiawi ngei tur nula kan la nei ang chu nui chung hian an ti a. Lawma chuan, 'Khawi lam nge in pan dawn?' a han ti leh a. Anni chuan, 'Bazar lam kan pan dawn a, Theological College thlang lawkah in kan luah ve dawn a, bungbel leh thil tul dang kan lei ang chu kan ti a' an ti a. Lawma chuan, 'U Sen, in in luah tur chu in cheibawl zo tawh em ni?' a ti a. Taitesena chuan, 'Kan cheibawl zo thawkhat tawh e, eng engemaw tih tur neuh neuh phei chu a la awm a, a in kan luah tak tak hunah kan la cheibawl zawm zel ang chu ka ti mai' a ti a. 'Chuti a nih chuan naktuk chuan ka rawn pui ve ang che u, vawin hian naktuk atan casual leave kan dil ang a, ka hmuh ngei ka ring a. Amaherawhchu, in in luah tur awmna ka va hre ve awm

lo ve ?' Lawma chuan a ti a. Taitesena chuan, 'Min puih theih chuan kan lawm zawk zawk ang chu.' Naktukah kan thlen inah lo phei hmasa phawt mai la, tichuan kan in luah tur lamah chuan kan kal dawn nia. Kan thlen in lah chu Tei te in a ni, a i hai em lawng chu' a ti a. Lawm chuan, 'Ka dam phawt zawngin ka rawn pui ngei ang che u, Tei te in pawh zawn hmuh a harsa lem lawng chu' a ti a. Tichuan an inthen ta a, Taitesena te nupa chu Bazar panin an kal a, bazarah chuan an inmawhte an lei a. Lo khawsa hrang tawh an nia avangin lei belh tur thil an ngah lem lo ve, tlai lam dar 2 chuan Kulikawn chu a thleng leh mai a.

A tuk chuan hma takin Lawma chuan chaw a ei a, a insiam zawh ve leh chuan rosagula tin khat leh chhangthawp 2 a leia Kulikawn lam panin a kal ta a. Tei te in a va thlen chuan anni chhungkua pawhin chaw an lo ei kham fel diam tawh a. Taitesena chuan, 'Unaupa chu i va han titha thin em ! Keini pawh hei chaw kan ei kham fel chiah chauh a la ni, sitting room-ah khan lo thu la, kan han insiam ve ang e' a ti a. Lawma chu thuthlengah chuan a thu a. Tei nu chuan, 'Sena, vawin chu Zobeli hahchawl-sela, Tein a va pui ve ang che u' a ti a. Tei pawh chu hnathawk tur chuan a insiam a. Taitesena teho hnathawk tura an liam hma chuan Lungtiawni chuan, 'Lawma, in hma thawk zo haw mai lo la; hetah chaw i ei ang chu, kan lo buatsaih diam dawn a ni' a ti a. Taitesena pawh chuan, 'Ni e, vawin tlai na na a chu chaw a ei ve ang chu, a thawh that mang loh leh a ei tlem deuh vang a, a taimak viau leh a duhtawkin a inthunkhat mai ang chu' nui chung hian a lo ti bawk a.

Lawma lah chuan 'In va fingin in va tiropui awm ve, chutia tlem te thawha ei ṭeuh tur ka nih hrim hrim chuan ka ei mai dawn em ni tak chu aw' nui kurh kurh chung hian a ti a. Inneitu nu chuan, 'Lawma, kan tiflam a ni lo a nia, tlai chaw kan lo kep dawn che a ni, i u Sena rualin in in lama haw lo vin i lo kal nghal dawn nia' a ti bawk a. Lawma chuan, 'Kei a kar chaw eia min han sawm der chu ka hnial phal aw zawng lo mai, chaw eia sawmtu hi ka la hmu zen zen lo va, kei hi zawng ka to lo teh a nia' tiin a nui kuk kuk a. Awii chuan, 'I to ve ṭum pawh a ni mai ang chu, i rawn ei ngei ngei tur a ni, chawhmeh tuihnai ṭha nei lo mah ila, i ei ve hrim hrim kan duh alawm' a ti a.

Chutia an insiam zawh chuan Taitesena te chu Mission Veng thlang lam panin an chhuak ta a. In an va thlen chuan Tei chu tui chawi turin Tuikhur lamah a kal nghal a, Taitesena te pahnih erawh chuan ekin leh zunram thiarna an siam a, Tei chuan tui a chhek khawm a, in chhung lam sil la ngai deuh deuhte chu a silfai bawk a. Thingpui a lum zawh chuan a ute chu in turin a ko va, anni chu an lo kal a thingpui chu an in ta a. Tei chuan an thingpui hmeh atan tiin thleng te pahnihin rosagula leh chhang thawp zai an hmaah chuan a rawn hlui a. Taitesena chuan fiamthu hian 'Tei, rosagula min hlui a a te bi . em mai, Lawma lem lian tak i hlui bik si, ka lung a awi thei chiah lo' a han ti a. Tei chuan nuisang chung hian, 'U-a hi chu a, i mit vaiin mihrang kuta sahrang hmu lian an tih ang maiin i ṭhianpa chan i hmu lian mai mai a ni lo maw?' a ti a. Lawma lah chuan, 'Ka chan chu kan u chan ai chuan a lian deuh lar reng a ni' a

lo ti ṭiam bawk a. Thingpui an in zawh chuan Tei chuan, 'Mei zial tui tak ka nei a, kei chu piantthar avanga mei zuk loh ngawt te hi thil ṭha berah ka ngai lo, kan taksain a ngeih lo te a nih lem loh chuan; u Lawm, i zu duh ve em?' a ti a, a meizial chu a han ṭheh a. Lawma chuan a lo la a, mei chu a zu ta a, 'Kei hi chu mei zuk tur a awm leh ka zu mai a, a awm loh leh ka zu lo mai; mei hi ka heh lo reng reng a, ni khatah tlawn nga bak ka zu ngai lo' a ti a. Tei chuan, 'U Sen, Hindu puithiam ang mai ni chein ka hria a, mei te i lo duh ve mial lo maw?' a han ti a. Ani chuan, 'Ka pian a hnu lamah mei hian ka hmui a la khawih lo reng reng a, ka zu lo mai ang e. Amaherawhchu, Te bawih, Evi ang chuan khawsa lo la a ṭha ang' nui chung hian a ti a. 'Khawsa kawng lo ve, tunah pawh u Lawma hi chu mei zuk kawngah chuan thlem a ngai lo, ṭlu sa a ni mai alawm. A reng reng thuah u Awii pawhin mei a heh khawp mai hmanah khan a ti a, mei rimchhia i tihawm teh lul nen, a kiangah i ṭhu kuk fo alawm' Tei chuan a ti a. Lawma chuan 'Tei min thlem vanga mei zu pawh ka ni law, ka chaka ka zu ve mai a nia, pa mei zu ngai lo te pawh hi an nupuite hian an pak khum tuai tual fo thin asin; ti rawh u, kan hmabak i chhunzawm leh tawh ang u' a ti a. Tichuan an hna hmabak chu an chhunzawm ta a. Tlai lam dar 4 velah an hna chu an zo va, tichuan Kulikawn lam panin an haw ta a. Lawma a kal hmasa ber a, Tein a dawt a; a hnung berah Taitesena a kal a. Nakinah chuan Khatla veng panna kawng peng, theipalingkawh (ṭiwilaih) mai bul an thleng ta a, Lawma chu an veng lama haw tum niawm tak hian a kal ngat ngat a. Tei chuan, 'U Lawm, engti zia

nge hawn i tum e lo? kan inah chaw i ei dawn a ni lawm ni?' a ti chul a. Ani chuan 'Ka lo theihnghilh hman der tawh pek alawm maw le' tiin a lo kir leh a. A u Sena lah chuan, 'Theihnghilh hma awm roh ve' a lo tisap a. In an thlen chuan an han insilfai te te a, chaw chu an kil ta a, Zobelin chawhmeh siam a thiam bawk a, puar takin an ei hlawm a. An ei kham meuh chuan dar 8 a lo ni reng tawh a. Lawma chu haw tumin a ding a, Tei nu chuan, 'Zan pawh a la rei hlei nem maw le, leng rih la' a ti a. Lawma chuan 'Len reng pawh a chakawm hle na a, ka haw rih teh mai ang, ka haw har zawngin ka nu rilru a lo hrehawm hman ang tih ka hlau a ni, lo hrilh lawk nachang hria ila zawng rei deuh pawh ka han leng thei tur a' a ti a. Tei nu chuan, 'A nih leh zan dangah te pawh i lo la leng ṭhin dawn nia' a ti a. Tichuan 'Mangṭha u' a tih zawh chuan Lawma chu a chhuak ta a.

A tukah chuan Taitesena te chhungkua chuan in chu an luah ta a, an pi te nupa pawh chuan an va hmuh pui a. Lungtiawii chuan, 'Mamapain naktuk chu chaw ei khawm a rawt a, in lo tel vek dawn nia. Tei phei chu lo phei hma deuh sela, che tur dang Zobeli tih mai loh chu kan awm lo. Mama pa ṭhianpa pawh kha rawn sawm nghal sela a ṭha ang' tiin a pi leh pu te nupa chu a hrilh a. A pu chuan, 'Ni e, kan dam zawngin kan lo kal ngei ang' a ti a. Ṭhenawm bengvar deuh deuhte Taitesena te in luahah chuan an lo lut hlawm a; Awii pi leh pu erawhchu in lam an ngaihtuah avangin thingpui in zawh chuan an haw a.

A tuk-chaw ei khawm an tum ni tuk zing takah Taitesena a tho va, Bungkawn lam panin Lawma te

chhung sawm turin a kal a. A la zing bawk a, Lawma te in a va thlen chuan an nula tih loh chu tho an la awm lo va. Taitesena leh a farnu inbe thawm a hriat ve leh chuan Lawma chu a tho va, chokaah chuan a lut nghal a, Taitesena chuan thingpui a lo in a. 'U Sen, i va han zing ve? engnge pawimawh ta a?' a ti a. Ani chuan, 'Eng pawimawh lo ve, vawin hian chawhlui kilhp ila ka ti a, nimin khan hrilh nachang reng reng che ka lo hre lo va, a haihawm thlak teh thin a nia, inchhungin lo tel turin kan sawm che u a ni' a ti a. 'Chu i va ti lawmawm ve, lo tel a chakawm tak chu maw le; amaherawhchu, hna pawimawh tak ka nei a, ka office ang chu ka lo ti rilru deuh asin' Lawma chuan a ti a. Taitesena chuan, 'Chutianga phat mai theih chi a ni lo, i tel ngei ka duh a ni. Chawlh dilna ziak mai la, in hotuten an phal theih tak ngang loh chuan ni khat hlawh na na na chu keiman ka tum ang' a ti a. Lawma chuan, 'Kei teh lul chuti taka tel tura min duh si chuan han hnial ngam chi ka ni hlei nem. Chawlh chu kan hotuten min phal emaw phal loh emaw lo tel chu ka tum ang chu. Hetiang chawlh—casual leave chungchangah hian kan tih dan thin chu vawin chawlh ka mamawh chuan nimin khan dilna ka lo thehlut tawh tur a ni a; tunah chuan chutianga tihna hun awm tawh hek lo. Ka hmuh tak leh a tha, ka hmuh loh pawhin ka vui chuang lo vang' a ti a. Taitesena chuan, 'A nih leh, inchhungin in lo tel thei ang em?' a han ti a. Lawma chuan, 'Kan theih loh hmel hle mai, nizan ka hawh kha ka pa a khua a lo sik a, ka nu phei chu mu tha ngut pawhin ka ring lo. Mami lah hi a zakzum khawp a, khawi mah vakchhuak ngai lo a ni a chu lo rengah pawh ka nu leh pa chhuah

bosan a hreh ang' a ti a. 'A va pawi ve maw le, in chhungin lo tel thei ula ka tih teh lul nen, i pa lo na kher 'kher chu a pawi mang e. Ka han tlawh ve nghe nghe teh ang' tiin inpui lamah chuan Taitesena chu a lut a.

Khumah Lawma pa chu lukham sang er awr chunga lu nghatin zangthalin a lo mu a, a lo muhil bawrh bawrh a, a sirah chuan Lawma nu chu a lo muhil bawk a. Tichuan, tiharh lo vin thawm dim te hian Taitesena chu a chhuak leh ta mai a. A kal pah chuan, 'Lawma a hma lamin lo kal ang che' a ti a, an in lam panin a haw ding ta a.

Tei chu zing takah a tho va, rawng a bawl sawk sawk a, a bawl zawh chuan a u Sena thianpa min chu chaw hlui kilnaa tel turin a sawm a. Chaw ei kham ve leh chuan emping khat buhfai phurin a ute in lamah chuan a phei a. A u te in a va thlen chuan Taitesena zing leng pawh a thleng fel hman chiah a ni. A u te chaw ei chhung chuan sitting room-ah amahin a lo thu a, rei lo te hnuah chuan Lawma pawh chu a lo lut ve a. Tei chuan 'Tlumtea thlir takin kan lo thlir che a i va han tlai thin ve?' a lo ti fiam chul a. Ani lah chuan, 'Vanchung nula ka rim dawn e ka tia ka in mei chhung a rei em atin a ni' a ti ve mai bawk a. Tei chuan, 'U Senan Bvi min ti mek mek bawk a, a Lawma, mei tui deuh ka nei a i zu duh ve em? tiin zial khat chu a han pe a, Lawman a lo la lai tak chu an u Sena chaw ei kham lo lut chuan a rawn hmu a, mahsela, a haider a, hmu lo awmin a awm hmiah a. Taitesena chuan thil lei tur a lo ruat lawk diam tawh a, chung chu lei tur chuan Lawma, Tei leh

Zobeli te chu Bazar kai turin a tir a. Thil va leihote chu rei thang lovin an haw leh thuai a.

Mi sawmte an lo thlen kim ve leh chuan chawhlui chu an buatsaih nghal a, hlim takin an ei ho ta a. Tei nu leh pa te chu, thingpui in zawh chuan in lam an ngaihtuah avangin an haw ta a, mi dangho erawh chu a kuang awmin an la thu a, thukhawchang eng eng emaw an sawi ho va, an hlim hle hlawm a.

Zan dar 8 a lo nih chuan mi sawmte chu an tin ta a, Tei pawh chuan haw ve nghal a tum a, mahsela, a u Awii chuan riak se a duh a, riak turin a sawm a. Ani erawh chuan riah chu hreh lo mah sela, a nu leh a pa a ngaihtuah avangin haw thain a hria a, a u sawmna chu a pawm lem lo va. Lungtiawii chuan Tei hawpui atan Lawma chu a sawm a. Lawma chuan nui kur kur chung hian 'A va han vanneihthlak awm ve, min ngaihtuah lawng maw ?' a tiflam hlut a. Taitesena chuan, 'In ngaihtuah awm pawhin eng kan tih ang le, Tein haw a duh miau si alawm' a ti charh charh a. Tichuan Tei chu a chhuak a, Lawma chuan a zui a Kulikawn panin an kal ta a. Chutia an kal chu Lawma chuan, 'Tei ding rih rawh, vai nupa kalin i kal ang' a ti a, Tei hma lamah chuan a tlan phei a, Tei chuan 'U Lawm, i ti ho roh ve, khatiang kha a ni maw vai nupa kal dan chu' a ti ve mai a. Nakinah chuan Lawma chuan, 'U Sena te nupa chu an vannei tak takin ka hria, an awmpuinu lah chu a fel em em mai a, a viak a thain thawh hreh lah chu a nei hek lo' a han ti a. Tei chuan, 'An vannei teh tak asin, Bengali Mosolman tun hma chuan a ni a, ka ute ina a awmtirh phei chuan a pawr teh

awm asin. Tunah chuan Kristian a ni tawh a, ka ute lah hian an duat khawp a, an mihrang en reng reng lo, a thawmhnaw turte hi an ngaihtuah a nia aw' a ti a. Lawma chuan, 'Upa vak pawhin ka ring lo ve' a ti a. Tei chuan, 'La upa lo ve, i rin ai daihin a naupang ang' a ti a. An han ngawi leh dun vang vang a, nakinah chuan Lawma chuan inthlahrung fahran hian' 'A nih nang Tei, kum engzat chiah nge i nih ve tawh ang?' a han ti a. Ani chuan nui deuh sang chung hian 'Upa ve tak ka ni, i rin ai daihin ka upa ang pasal lo vanga la nula chauh ka ni' a ti a, a kum zat chiah chu a sawi duh chuang lo va. Lawma chuan hlauthawng deuh tak hian 'Chuti a nih chuan pasal te pawh neih zai rel ve tawh mai la maw le' tlangval pakhat duh em em che ka hria asin, chumi nen chuan sawi rem dan te pawh ngaihtuah ila maw le?' a han ti a. Nula chuan, 'Chu tlangval i sawia chuan min duh ve tak tak ngut lo vang, a reng reng thuah Hindu hmeichhe pasal neih anga han inneih chawt mai chu, a mak awm roh em mai! a ti heu ho duh awm teh e' a tifiam hlut a. 'Ka hriat danin a dik ngei pawh ka ring a, 'Chu tlangval chuan in ina lo len te pawh hi a chak awm hlein a lang a, tlangval zakzum, mahni insit ngawih ngawih mi a nih avangin i lo dawnsawn dan tur a hre bawk si lo va, a lo leng ngam lo ni ber hian ka hria a. Tlangval hausa phei chu a ni lo, a hmel pawh a tha vak lem lo; amaherawhchu, ka hriat danin Krista hnungzuitu a niin ka hria' a ti a. Nula chuan, 'Chu tlangval chu tunge a nih a, khawi lama awm nge a nih tih hriat a chak hle a, tichuan 'Nang meuhvin chuti taka i sawi mawi tlangval chu a hming min han hrilh teh? Len te pawh i la rawn lenpui ang chu maw le' a

ti a. Lawma chuan, 'Chutia chu tlangval duh em emtu che leh hmangaih em emtu che, a hmangaih che a ni tih i hriat hma pawhin lo hmangaih tlattu che chu hriat i duh tak tak a nih ngai chuan' ti chungin amah leh amah chu a han inkawk ta a. Tei chuan chutia a rin ang lo taka Lawman a tih chuan, 'U Lawm, i ho roh; kei pawhin nula ngaina em emtu che ka hre ve tho, i duhzawng a ni ang nge ni lo vang tih phei chu ka hre lo.' Chu nula chu ti deuh pil pial, tlamthu duh tak, unau zinga tlum ber, mawl heih mai a ni. A ngaina ve hle che niin ka ring. U Lawma lah hi a lo leng ve duh si lo va, lo leng ve thin se ka tih tehlul nen, kawm te pawh ka chak khawp asin a tih ka hria' nui chung hian a ti a. Lawma chuan ngaihtha takin 'Chutiang te a nih chuan chu mite pahnihte chu Pathian Kohhran Dan thianghlima kut an insuih theihna turin tan i la dun ang hmiang' tiin nula chu a sawm a. Tei chuan 'Pathian thu thu a ni ang chu, Pathian remtih zawng a nih loh chuan engang pawhin tan han la teh reng mah ila, a hlawhtling lo vang; mihringte hian program kan siam dem dum a, Pathianin rem a tih loh chuan an zuih ral leh mai thin min an ti alawm. Pathian remtih a nih erawh chuan thil hi a kal tluang mai a ni' tiin a chhang a. Tui taka titi dun an ni a, rei pawh niin an hre lo va, Tei te in chu an thleng a ni ta reng mai a. Tichuan tui taka mu tura induhsak tawnin an inmangtha a, Lawma chu an veng lam pan chuan a kir ta a.

Then 49

Bible College chu hawn a lo ni leh ta a. Chu mi ni atang chuan Taitesena chu a hna chhun

zawmin College-ah chuan a kal ṭhin a. Lecturer an tam loh avangin zirtirtute chuan an thawkrim hle ṭhin a. Mahsela, Krista tana inpe ṭhalh an nih avangin a ṭu amah an phunnawi ngai lo. An zingah damlo an awm chuan hotute thupek nghak chuang lo vin, phur takin a hman a piangin class an inlak chhawk mai ṭhin a ni. Chutiangho zinga thawh chu Taitesena chuan nuam a tih zawng tak a ni.

A hunawl neih remchan apiangin Taitesena chuan zirlai ṭhenkhatte hruaiin Aizawl chhehvel khuate a tlawh ṭhin a. Pathianni chama Thawhṭanni zinga class la hman tura an lo hàw chang te pawh a awm ṭhin. Kohhran hovin hun an lo pek chang te a awm a, a chang chuan thlarau lama intihsawt tawnna a nih ringin Ṭhalaiho inpawl khawmnaah te an tel bawk ṭhin. An Kohhran tlawhte chu an lawm thiam hle a 'Kan thlarau chau leh ngui in rawn tiharh niin kan hria a, kan lawm khawp mai, lo kal fo ang che u' tiin Kohhran hruaitute chuan awka an lo nei ṭhin a ni. Taitesena leh zirlaite pawh chuan thlarau lamah sawt phah hlein aninhre bawk a ni.

Zan khat chu a inkhawm bang hawin an in aṭanga lung vawm phakah hian kawng laia mi pakhat, tuboh kenga lo ding tau mai hi a hmu a. A kawrawm leh a kut chu a thi hnuang mai bawk a. Taitesena chuan, 'Engtizia nge unaupa, i va han inhliam nasa awm ve?' tiin a han zawt a. Rui aw teng fahran hian 'Inhliam pawh ni ila enge i tan sawtna awm? nanga ṭanpui ka ngai aw zawng lo' tiin chu pa chuan a lo vin khur khur a. Taitesena chuan zam lo takin 'Ṭanpuite i ngaih takin tiin ka

zawt mai che a nia, thinurah lak tur a ni lo ve' a ti a, an in lam pan chuan kal a tum a. Chu pa chuan, 'Kha lamah khan kal reng reng suh, i kal luih vaih chuan i ri ve chawrh mai ang' tiin a tuboh ken chu a lek uaih mai a. Taitesena chu hnung lamah a tawlhsawn hrat a, 'Khu lai mai khu ka awmna in a ni a, hei ka haw dawn alawm' a ti a. Chu pa chuan a hma ai maha vinin, 'I kal luih chuan ka chhu hlum che a ni mai' tiin Taitesena chu a vau nawn leh a. Taitesena chu a ngawi deuh vang vang a, nakinah chuan a lehkhabu kente chu kawng chhakah chuan a theh chho dawr a, 'Mi chhu hlum emaw hlum lo emaw ka in panin ka kal dawn' tiin a in hum rub ve ta a. Chu zuruipa chet dan chu hlauhna nei miah lovin ngun takin a en ran a. Zuruipain a kut a lek chhoh ve leh chuan Taitesena chuan nghet deuh mai hian a banrekah a vuan tlat a, an inbei ta chiang chiang mai a; nakinah chuan Taitesena chuan zuruipa kapa a khupin a theihtawp tak meuhvin a han tauh vak a, a na ti chu zuruipa chu leiah a thu hnawk a, a tuboh ken chu a thlauh ta a. Chu ve leh Taitesena chuan tuboh chu a chhar vat a, 'I chet vaih chuan ka chhu hlum che a ni mai' tiin a vau va. Tichuan chu pa chu chechang ngam hek lo le leiah chuan a tlu ran a. Chutih lai tak chuan tlangval pathum an lo kal a, thil awmdan Taitesena chu an zawt a. Ani chuan, 'He zuruipa hian ka inkhawm bang ina ka haw tur mi chhut hlum a tum a, a chhan leh a vang phei chu engmah ka hre lova, mi thah a tum mlau mi avangin ka inveng a, zuruite chu dik takin an chak teh chiam ngai lo va, ani pawh chak hek lo le, khatianga leia mu tur khan ka han zilh hlek a nih kha. Misual a ni a, a tlanbo mai loh nan

ngun taka ven tur a ni. Kan thlang maiah khuan na tuar thawm ka hria a, he zuruipa sawisak hi ni ngei tur a ni, kan inbeih tak chiam avangin ka la zuk fiah hman lo. Khawngaih takin pakhat khan zuk chian teh u, ṭanpui a ngaiin ka ring. Tin, pakhat khan Theological Hostel naupangte han pun rawh u' a ti a. Tichuan, pakhat chu Hostel naupang pun turin a tlan ta a, pakhat dang leh chuan an thlanga rum rum chu engtizia nge ni tih fiah turin a kal bawk a. Rei lo te hnuah chuan hostel naupang sawmhnih lai chu hrui leh inzawnna hlang kengin an lo kal a. Zuruipa chu an hnungkhirh a, a kawngah hruizenin an hling bawk a. Chutih chhung chuan Taitesena leh tlangval ṭhenkhatte chu zuruipa, Laiawrha an tih maia mi sawisak awmna lamah chuan an kal a. Tlangval chinchang hriaa a rin a tirh khan 'U Sen, he mi hi kan veng mi chu ni chuan ka ring a, a hmai a vungin thisenin a bual vek mai a, tunge a nih ka hre chiang thei hauh lo mai' a lo ti a, a hmaia thite chu a rawmawl chuan a lo hru mawlh mawlh a. Taitesena chuan 'Sawlaia in saw kan luah a, ka ṭhiannu a awm ngeiin ka ring a, detol leh lapua leh bandage va dil tawh' tiin tlangval pakhat chu a tir a. An lo kir leh chuan Taitesena chuan lapua chu detolah chiahin mi hliam hmai a thi awmte chu dimdawi takin a hru fai a, 'Kan vengah hian kan awm hlim hlawl a ni a, a tu amah hi hmelhriat pawh ka nei hman lo a, naute a, in hriat zawng mi a ni em ?' a ti a. Tlangval pakhat chuan a han en vang vang a; a kan ṭhenawm tlangval a ni reng mai, Manga a nih hi, a va han vanduai kher kher ve le aw. Tlangval sakhaw mi tak a ni a, zanin pawh Biak in tlar hma lamah khan ṭhuin ka hmu a sin maw le' a ti a, a

chhungte hrilhin a kal nghal a. Tichuan Manga chu hlangah an muttir a, Civil Hospital lam panin tlangvalho chuan an kalpui ta a

Lajawrha chu a ze a reh hnu chuan mi dam panngai ang mai a ni a, tichuan Taitesena leh tlangvalho chuan a kut hnungkhirhin Aizawl thanaah an kalpui ta a. Thil awmdan kimchang taka Officer incharge of Thana a hrilh hnu chuan Taitesena te ṭhianzaho chu an chhuak leh ta a, haw pahin Manga chanchin hre turin Civil Hospital an tlawh a. Manga chu a na ble a, nikhua pawh a la hre lo va, biak pawh chu a biak theih lo va; tichuan tlangval sawmin damdawi in hotute phalna lain chu mi zan chuan damlo chu an tlaivarpui a, mi dangte erawh chu an haw a.

Vawikhat chu Vengthlang nuho khawhar ina leng khawmin Manga vanduaina tawh chungchang an sawi nak nak hlawm a. Nakinah chuan nu valai deuh pakhat hian, 'Kan veng hi chu kan vannei ngawtin ka hria, Pu Taitesena te leh tlangvalho tlawmngai leh rinawm tak tak te kan nei a, tisa leh thlarau lamah pawh kan veng mipuite hian hma kan sawn phah zuk ring tlat ia maw le' a han ti a. Mi dang te pawh chuan 'ni e' an lo ti tliar tliar hlawm a. Hnung lama ṭhu nu pakhat ve thung chuan, 'Taitesena leh tlangvalho tlawmngaihna chu ka ngaisang lo a ni bik hauh lo va, amaherawhchu, Manga thubuaiah hian an inhnamhnawih ngei dawnin a lang a, lo inthiarfihlim zawk se chuan an buai ve lo vang' a ti a. Nu pakhat a lo dingchhuak ve leh a, khur deuh hlak hlak chung hian a sawi ve a ṭhiani khan a ngaihdan huaisen taka a sawi chhuah avangin fakawm hlein ka hria. A ni tak a, mi tam takte hi

chuan mi dàngte ngaihdan kan pawisat luat avangin kan sawi tur mang mang pawh kan sawi ngam loh phah ṭhin a ni. Ka thu han sawi tum hi ka ṭhiani ngaihdan nen- a inpersan deuh pawh a ni mai thei a, min lo hre thiam hram turin ka ngen nghal bawk a ni. Kan pipute nun ze tin mai kha a mawiin a ṭha vek lem lo va, amaherawhchu, huaisenna te, tlawmngaihnate leh rinawmnate an zingah nunpui mi ṭhenkhatte an awm ṭhin avangin, kan pipute nun chu, chu chuan a timawi ṭhin ni hian ka ngai a. Tunah erawh chuan heng ze mawi tak tak leh duhawm tak takte hian suk chen emaw chauhvin kawl la liam lo ni hian ka ngai ṭhin. Kan k'angah kan mit hmuh ngeiah thilsual ti awm sela, a hre tur dik takin, min zawh chuan thehmeh ang maiin kan ngawi chip cham reng a, a hre lo tur hnenah kan sawi leh ang zat zat si a. Hei vang hian sualte pawh a pung tual tual niin ka hre ṭhin. Taitesena leh a ṭhiantehо thiltih hi fakawm ka ti a, thudik hmuh chhuah theihna tura mahni inhre chang lo va, thil ti niin ka ngai a, ka ngaihsan zawng tak a ni. Hetiang mi hi ni ṭheuh phei ila chuan kan khawtlang leh Kohhran te pawhin a hlim phahin ka ring tlat a ni' a ti a, a ṭhutnah chuan a ṭhu leh ta a. Nu pakhat a lo ding chhuak ve leh a, ani chuan, 'Ṭhiante u, kan titi chu i duh tawk rih teh mai ang u, khawhar lenpui a pumpa hla pahnih khat tal sak loh chu kei chu kim lo deuh huin zuk inhria ia maw le, ti teh u 'kan pathian hmangaihna thukzia' tih hla i han sa teh phawt mai ang u' tiin a rawt a, khuang chang turin an zinga leng ve pa pahnih, a tu emaw zawk zawk chuan khuang ben thiam ringin a han sawm nghal bawk a. Mahsela, chung pa pahnihte chuan 'khuang kan vaw ngai reng reng lo' tiin an

lo ţang a. Tichuan Inneitupa chuan, 'Zai kan duh tlat si a le, khuang phei zawng ka la vaw tam lo nain, khawnge khuang chu min han ne u la ka lo vua ang e; amaherawhchu, nuhovin ala in la a ni ang chu' a ti a; tichuan an hla thlan chu an han sa ta a, an tui tlang khawp mai a, meng phal a ram chu an awm lo va. Inneitupa lah chuan khuang vuak a lo thiam hle mai bawk si nen. Hla an sak zawh chuan, nuho chuan 'Inneitupa nge nge khuang vuak i lo thiam kher mai a, i lo inthiamkhek mai mai a nih bi' an ti nak nak hlawm a. Nakinah chuan 'Lalpa, sum ka ngainep a' tih leh 'Ka thlarau, tho la hlim takin' tih hla an sa leh a, an tui bawk a niang pathum chu an phar da da nghe nghe a. An hla sak zawh chuan nuho chuan ţin mai an tum a, mahsela, inneitupa chuan 'Mai mai a, la ţin rih lo vang, thu sawi tur te pawh ka nei ve a, min ngaihthlaksak loh te chuan a fel nang' tiin a chelh a. Lawmthu a sawi pahin inneitupa chuan nuho titi phuh chhuah ropuizia leh khawtlang leh Kohhran tan pawha an thu sawite chu bengvarthlak leh pawimawh a nihzia a sawi a. A thu sawi zawh chuan nuho chu khawhar in aţang chuan an chhuak ta thliah thliah a.

Zan khat chu mut hmunah Taitesena te nupa chu an titi dun a, 'Mama pa, ka han inpuan mai ang a, lo nui lem lo vang che. Mama ka pai lai khan hmeichhia ni se ka ti em em khawp a, Pathian hnenah pawh hmeichhia min pe turin ka dil ngat ngat bawk a. Nau ka han nei ta a, hmeichhia ni se ka tih teh lul nen mi pa a lo ni a. Hmeichhia beisei nak a laia chutia mi pa ka han nei ta mai kha Pathian chungah pawh ka han vui dawn dawn a. Tunah erawh chuan ka vui ta lo, fate chu a

piang a piang an dam chuan a ṭha ber a ni tiin ka ngai thei ta a' Lungtiawii chuan a ti a. A pasal ve thung chuan 'Kei chu mahni hmasial ranin fapa ka lo dil ve tlat tlat asin, fapa hei min pe reng a ni' a ti a. Awii chuan 'Chu Mama pa, kan dil chu a va lo inang awm lo ve, nangin fapa i dil laiin kei lah chuan fanu ka lo dil mawlh mawlh si a, chutiang inthurual lo ṭawngṭaina chu Pathian tan chhan a va harsa awm ve? engpawhnisela, i ṭawngṭaina chu a chhang ta bik a nih chu' a ti a. A pasal chuan, 'Mama nu, mi inthurual te ṭawngṭaina chu Pathian duhzawng anga ṭawngṭai an nih phawt chuan a chhang ṭhin a ni. Dik takin fapa ka dil tlut tlut avangin Pathianin fapa min pe a ni mai lo, kan tana ṭhatna turin a ngaihtuah a, fapa min pe a ni mai zawk a ni. Tuna i pai lai pawh hi Engkimhretu chuan mipa a nih leh hmeichhia a nih chu a hre em em a, keini lahin eng hriat nei hek suh i, min pek apianga lawm hi keini nupa hian kan bat a ni' a ti a. A nupui chuan 'Ni e, Pathian remruat hi a changin han hre thiam lo ṭhin mah ila, a ṭha ber fo a ni. Mama ka pai lai ai kha chuan keimah pawh ka zangkhai tlat a, hmeichhia neih zuk inring tlat ia, thla leh tawp lam khian neih pawh ka inring deuh' a ti a. A pasal chuan, 'Hmeichhia pawh a ni mai thei reng asin, tun ṭum pawh Durtlang damdawi inah i han nei ang chu' a ti a. A han ngawi deuh vang vang a, nakinah chuan, 'Mama nu, i mut a chhuak hle tawh lo maw?' a han ti leh a. Awii chuan, 'Ka mut awmzawng a la chhuak lo, ka harh ang tulh tulh a' a ti a. Taitesena chuan, 'Chuti a nih chuan tun laia ka rilru kap em emtu thil pakhat ka han hrilh leh lawk ang che, i ngaithla peih emaw chu?' a ti a.

A nupui chuan, 'Peih dawn lawm ni, ka lo ngaithla kar ang a han sawi teh, eng thil nge ni ta ?' a ti a. 'Chanchin Ţha la hril ngai lohna rama rawngbawl turin Lalpan min ko nia inhriain a hnenah ka inpe a; mahsela, ka ram mutna tur chanchin engmah a awm thei rih si lo va, a chang phei chuan Pathian min kohna nia ka lo hriat kha a lo chiangkuang meuh lo emaw te ka ti rum rum ţhin a, ka beidawng lek lek ţhin zuk nia maw le' Taitesena chuan a ti a. A nupui chuan, 'Mama pa, ka ngaih dan mawl tak ka han sawi ve ang e, lo ngaithla ve kiau rawh le. Pathianin a thu a sut ve mai mai ngai lo va, a kohna che pawh kha rinhlelh tur niin ka hre lo. Mihring hi zawng kan hmanhmawh em em ţhin a, kan beisei leh tum anga thil a thlen mai loh chuan kan rilru a buai mai ţhin reng a ni. Kan rilru buai avangin a tum Pathianin a ţhulh chuang reng reng lo vang. A rawngbawl turin i inpe a, tunah rih chuan Theological College-a i awm a la ţul rih a ni ang, ţul lo Lalpan a tih hunah chuan kawng a rawn inhawng mai ang. Tun hma zawng pawhin Pathian remruatnaa inngbah hi a himin a thlamuanthlak ber fo niin min hrilh ţhin a, tunah hian i hmanhmawh luat avangin i thu min hrilh ţhin kha i hre chang ta lo emaw ka ti deuh' a ti a. Taitesena chuan a nupui thusawi aţang chuan a chaklohzia a inhre chhuak ta a, hlim tak mai hian, 'Aw Mama nu, Pathianin nang kher mi lo pe hi chu ka va lawm tak em ! Setanan engkhaw lawilovah mangangin mi lo siam a, beidawnna chhumpuiin min lo tuam a lo ni reng mai. Ka chak lohnaah Lalpan min ngaidam ang a, a remruatna dawhthei takin ka ngbak fan fan tawh zawk ang.

'Hmangaih ram nuam ka pan laiin,
Hmanhmawha tlanin ka awm lo'ng;
Kawng bumboh leh khuar, nal, kawngpeng, khamrang,
Hlauhawmte hmu ngei turin,
Fimin ka kal dem dem ang' tih hla te pawh ka hre chhuak rum rum mai. Mama nu, zan rei tawh viauvin ka ring a, muthilh i tum teh tawh ang... Krista chakna leh thiltihtheihna hmang thei Krista zarah ni reng si hian hman nachang hre lovin ka lo buai em em a, ka inten hluah hluah mai' a ti a, tichuan rei lo te hnu chuan an muhil ta a.

Then 50

Inrinni vawikhat chu Taitesena leh Zobeli insu turin luiah an kal a, an chhuah tlai deuh avangin lui hnar lama insukna hmunte chu min an lo luah khat vek tawh a, chuvang chuan lui mawng lam an pan a. Hmanhmawh takin puan an su a, a ro pawh nghak lo vin an hawpui leh mai a. In an thlena thingpui te an in zawh fel hnu rei lo teah chuan pa pakhat hian lehkha a rawn keng va va a, Taitesena chu a pe a. A han chhiar chuan an Principal-in dar thuma a ina leng tura a sawmna hi a lo ni a, eng emaw hrilh tur a nei niin a ring a.

Tlai dar 2 a lo ni a, Taitesena chu an pu ina leng tur chuan a insiam a, zawi muangin an hotupa in lam pan chuan a chhuak ta a. In a han thlen chuan an Principal te nupa chu sitting room-ah an lo thu a. Taitesena an hmuh ve leh chuan Principal nupui chuan 'Lo lut rawh, hei thingpui kan in lai tak a ni a, rawn in ve nghal rawh' tia sawm chungin thingpui no ruakah chuan thingpui chu a

thli a: Tichuan Taitesena chu an hotupa bulah chuan a ţhu a, thingpui in chung chuan an titi ho ta a. An hotupa chuan, 'Methodist Church, Hyderabad aţangin lehkha lawmawm tak ka hmu a, ram thar Chanchin Ţha hrilna tur remchang an hmuh thu min rawn hrilh a, chumi hmuna rawngbawl turin Zoram Synod-in mi a nei thei dawn nge dawn lo an rawn zawt bawk a' a ti a. Taitesena chuan 'A nih leh, ka pu, engang mi nge an duh ?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'An mi duh tak chu minister nemngheh tawh ni se an ti a; chutiang mi an awm loh pawhin mi thiam ni se an duh' a ti a. 'Chuti a nih chuan kan ministerte zingah hian kal duh an awm nge awm lo tih hriat hmasak phawt a ţul tihna a niang maw ?' Taitesena chuan a ti a. Principal chuan, 'Kan minister neih sa te an indaih lo em em a, tunah hian Pastor dang kan la mamawh nghe nghe zawk a ni: chuvangin minister nemngheh tawh han chhuah theih awm Mizoram Synod-in neiin ka ring lo' a ti a. Taitesena chuan, 'Duhthusam chuan Minister nemngheh sa ngei kal se chuan remchanna tam tak awmin ka ring' a ti a. Principal chuan, 'Minister nemngheh ngei remchang thei se chuan duhthu sam a ni; amaherawhchu, minister ni kher lo pawhin missionary hna a thawh theih tho alawm, entir ran Pi Zaii te, Pi Teii te pawh minister an ni chuang lem lo va, mahsela, an rawngbawlna te Pathianin nasa takin mal a sawm tho alawm' a ti a. Taitesena chuan, 'A nih leh ka pu, kei hian kal lo duh ta ila Synod hotuten hnialna an neiin i ring em ?' a ti a. An hotupa chuan, 'An hnialin ka ring lo, an lawm em em zawkin ka ring' a ti a. Taitesena chuan, 'A nih leh, minister nemngheh ka nih theih dan kawng a awm ang em ?' tiin a zawt

leh a. Ani chuan 'Dan ang chuan minister nemngheh ni turin kum li emaw Kohhran enkawl bik neih a ṭul a; amaherawhchu, Synod-in ṭul a tih chuan dan chu pawh fan theih chu niin ka ring' a ti a. Taitesena chuan, 'Keima lo ngaih ve dan chuan minister nemngheh ... ila chuan Krista tan thawk hlawk theizawkin ka inring a' a ti a. An hotupa chuan, 'Chu lam chu ka kutah dah mai la, Synod hotute ngaih dan hriat ka lo tum ang a, ṭul an tih chuan Special Synod pawh an ko thei mai ang' a ti a. Chutia an titi zawh chuan Taitesena chu hlim takin a haw ta a.

Thawhṭanni a lo ni a, tichuan Synod Committee sang chuan Taitesena chungchang chu an ngaihtuah a. Chairman chuan, 'Methodist Church, Hyderabad-in Chanchin Ṭha hrilna tur ram an hmu a, chuta thawk tur chuan mi in thawh thei ang em ? tiin kan Synod an rawn zawt a. Pu Taitesena tuna kan Theological College-a thawk lai hian kal a huam nghe nghe a. Amah hi minister nemngheh chu a la ni lo va, kum thum zet chu College-ah hian a thawk tawh a. Ani Taitesena duh dan chuan minister nemngheh ni thei se Krista tan a thawk hlawk thei zawkin a inring a, engtin emaw chu kan tih dawn ni ?" a ti a. Member zinga pakhat chuan, 'Ram thima bawngbawl tura pen chhuak ngam kan nei chu a va lawmawm em ! kaltir ngei ila a ṭha ang. Tin, minister nemngheh thuah pawh Zoram Synod hian ṭul a tih phawt chuan dan pawt fanin special synod-ah minister-ah Taitesena chu nemngheh ni ta mai se la a ṭhain ka ring a, kan Synod pawhin a tisualin ka ring lo' a han ti a. Member dang pakhat chuan, 'Dan kan nei a, engemaw pawi-

mawh bik riau lo vah chuan kan dan te hi palzut lo hram hram ila ṭhain ka ring. Minister ni kher lo pawhin missionary hna a thawh theih tho a ni' a ti a. Member dangte chuan Taitesena chu kal ngei se la, minister-ah pawh Synod-in nemnghet ngei bawk se an duh a. Chairman chu a lo ding chhuak a, 'Chanchin Ṭha hrilh la dawng lote zinga Krista Chanchin Ṭha tlangaupui hi Pu Taitesena duh leh tum ber a ni a. Hetiang ram thar thawhna tur lo awm pawh hi, kei ka ngaih dan chuan, Pathian remruat ni ngeiin ka ring. Chuvangin Zoram Synod hian ram thara Chanchin Ṭha hril tura mi a tirh chu a tih tur tak a ti ni mai hian ka hria. Ministera nemngheh chungchang pawh thil harsa niin ka hre lo. Synod thuneihna chhunga mi a ni tho a ni. Minister puitling niin rawngbawl ta se Krista tan a thawk hlawk zawk ang nge hlawk zawk lo vang tih ngun taka ngaihtuah a ṭha ang' a ti a. Member pakhat chuan, 'Tuna Chairman thusawi kha kei ka ngaih ve dan a ni a. Dan bawhchhe turah ka lo inngai lo va, hetiang thil pawimawh bika thuneihna hmang thei turin kan danin Synod hi thuneihna a pe a, chu thuneihna chu Synod hian a hmang dawn a ni mai a ni' a ti a. Tichuan, Chairman chuan '(Hyderabad) Methodist Kohhran rawn ngenna ang hian Pu Taitesena chu hawh kan remti tlang em ? tiin committee chu an zawt a. Memberte chuan 'Kan rem ti e' an ti a. Chairman chuan, 'A nih loh leh, Pu Taitesena minister—puitlinga nemngheh chungchangah sawi tur nei in la awm em ?' a han ti leh a. Member pakhat, Dan palzut mai mai lo ila titu kha a lo ding a,' Memberpuite u, ka thu han sawi tak kha in hriat thiam ka duh a, Pu Taitesena ministera nemngheh hnialna lam hawia sawi ka ni

lo va, dan pawimawhzia leh pawng naninul mai mai him tawk lohzia ka sawi mai zawk a ni' a ti a. Chairman chuan, 'A nih tunah hian Pu Taitesena chu minister puitlingah siam i la, Special Synod pawh a rang thei ang berin koh nghal ni bawk se kan ti tlang thei em ?' tiin a han zawt a. Committee memberte chuan 'Thei e' an lo ti sap sap a. Tichuan Synod Committee sang chuan Taitesena chu missionary a tirh a rem ti a, a kal hmaa ministera nemngheh pawh a rem ti bawk a. Tichuan Special Synod nghahna tur leh a hun an ruat fel nghal bawk a.

Synod-in a lo ruat lawk tawh angin Mission Veng Kohhranin khawmpui chu a thleng a, hun bi-chilh leh hnawhsarum tika thil tih anih avangin pa-lai kal an ṭhahnem vak lo. Thu pawimawh han ngaihtuah tur dang a awm loh avangin Special Synod pawh chuan hun a awh rei lo hle a. Pathianni zan Synod tawp zan phei chu Taitesena thlahna in-khawm atan hman a ni. Zan dar 6.30-ah inkhawm ṭan a ni a, inkhawm dar khatai rik hmain Biak Inah chuan mi an khat vek tawh a, veng hrang hrang aṭanga lo kal mi tam tak an awm bawk a, Biak in tualah chuan mi an ṭhu hmur mai bawk a ni. In-khawmna hruaitu chu Synod Moderator a ni a, Aizawl Theological College Principal-in Taitesena chanchin tawi tea a sawi hnuin, Synod aiawhin a thlah nan Inkhawm Chairman chuan Taitesena chu chibai a buk a, chumi chhung chuan mipui an lo ding bawk a. Mission Veng Kohhran Zaipawlin hla pahnih an sa a—

1st. *Lalpa, i rawngbawla min koh hi,*
Hriain sual chak lohna ṭhuar vel hi,

Hlau leh khurin beiseinain,
Tawmkai lo leh bawlhhlawh, puih ngai,
I chakna ring ka lo kal e.

Ka kal zel ang Ama'n min awmpui,
Khawvel hnehna chu ka ta a ni,
Buaina chhum leh thlemna fawnten,
Min chim pawhin chhantu ka nei,
A ta ka ni, Chatuan Lal ta.

Chatuan famkimna hmun thlen hunin,
A va ropui dawn ! Krista zarah,
Riangvai, chanhai, hnehtu lian chan,
'Vohbik' chawimawina lallukhum,
Changa kei ka ding ve tur chu.

Synod Moderator-in fuihna leh ṭawngṭaisakna a neih hnu chuan hla—

2nd. *Kal la, i hun zawngin thawk la,*
I lawm nan Pa duhzawng ti la,
Chu chu Lalpa kalkawng a ni,
Ringtu, i zawh dawn lo em ni ?

I kiangah thimah mi an thi,
Thlanah thlamuanna nei lo vin,
Meichhher ṭain chhi eng zau rawh,
Thim chhah ber pawh a kiantir ang.

Thawk zel la, chau lo vin veng rawh,
Fing la, thlarau bo hruai turin;
Khawvel hmun zauvah kal chhuak la,
Vak bote chu hruai lut hram rawh.

Chumi zawh chuan Inkhawm Hruaitu chuan Taitesena chu hun rei lo te hmaug turin a sawm a. Taitesena chu Inkhawm hruaitu hmaa dawhkan

kiangah chuan a han ding a, thu a sawi ta a, a thusawi pawimawh zualte chu—Ropui taka Zoram Synod-in thlahna amah leh a chhungte tana a siam avangin lawmthu a sawi a. Pathian kohna chhangin a rawngbawl turin a inpe a, a tirhna lam apianga kal mai turin amah leh a chhungte an inbuatsaih a. A chak emaw chak lo emaw sawi thei a ni lo va, Lalpan a tirhna lam apianga kal mai tur a nihzia a sawi a. A kalna tur hmun chu ṭum khat chu a tlawh tawh a, chumi hmun ngeia rawngbawl a lo rilruk anga remçhang lo awm thei ta chu Pathian remruat nia a ngaih thu a sawi bawk a. Krista pasal ṭha, huaisen leh rinawm an chhungkua an nih theihna tura ṭawngṭaisak turin Kohhran mipuite chu a ngen bawk a. A thusawi zawh chuan hla hnuhnung atan Pathian chawimawi nan 'Kan velah buh lak tur tam tak a hmin ta e' tih an sa a, Moderator chuan malsawmnain inkhawm chu a ṭin ta a.

A tuk chawhnu lam chuan Theological College-in an thlah a, Principal-in Taitesena chu a inbuatsaih nan thla khat chhung chawlh a pe bawk a.

Then 51

Zan khat chu Taitesena te chenna inah Vallallawma a leng a, 'U Sen, in awm lai ngei hian khingpui neih ka duh ve a, ti rawh, naktuk zan chuan kan ṭhenawmpa nen min pa'aisak ula ka va duh ve maw le' a ti a. Ani chuan engmah hriat nei awm lo takin 'Chutianga nupui neih tum ve te i nih chuan ka palai maitur lah ni, tunge nia kan va rim turi chu' a ti a. Lawma chuan, 'I hre tawh vek turah ka lo ruat thlaringawt a, Sichangneii, Tei a

nu leh pa chuan an ti mai ţhin a' nui kur kur chung chuan a han ti a. Taitesena chuan, 'A lo nih hrep tak chu, kei hi zawng ka khawvel hi a zim tawh khawp a, mi thu haw lam leh kal lam engmah hriat pawh hi ka nei bar lo va. A reng reng thuah kei hi palai atan ka ţha ve ngut dawn emaw chu aw, ka tichingpen zo vek mai ang tih pawh chu ka hlau rum rum e a' a ti a. Nang meuh i va palai chuan thil a fel duak duak mai dawn tih ka hria alawm maw le' Lawma chuan a ti a. 'A nih leh palai atan min duh si chuan, naktuk tlai dar ruk velah in ţhenawmpa nen chuan kan chenna inah hian lo phei phawt mai ula a ţha ang chu maw le; tichuan ani nen chuan Sichangneii i tih te in lam chu kan pan ang a, nang erawh chu chak viau mah la kan zinga i kal ve kan phal lo vang, nghakhlel takin hetah hian i lo nghak a niang chu' Taitesena chuan a ti a. Titi eng engemaw an sawi zawh hnu chuan Lawma chu a ţin ta a.

A tuk tlaiah chuan Lawma te ţhenawmpa leh amah Lawma te chu Taitesena te inah chuan an lo kal a, Taitesena te chhungkua chuan chaw an lo la kil ţaih a. Lawma te pahnih chuan 'In hmelchhiat lai a ni maw, hmanhmawh suh u, a la tlai lo a nia' an ti a Taitesena chuan 'Kan zam a ţha vat vat hlawm teh zawng a nih hi, keini ļah chu chaw kan ei ve chauh va, ţhutna pindanah khan lo va ţhu tawh u, ka kham ve mai ang' a ti a. Lawma chuan, 'Hmanhmawh duh suh, rulpui chetin zawi muang khan ei rawh' a tiam hlut bawk a. Chaw ei kham chuan Lawma te ţhenawmpa leh Taitesena chu Tei te in lam pan chuan an kal ta a. In an va luh chuan Tei nu leh pa chuan ţhutpindanah thingpui an lo

in a, Tei nun a lo hmuh ve leh chuan a fanu chu a au va, 'Mami, i u Sena te an lo leng a, thingpui no 2 han siam belh leh rawh khai' a ti a. Palaite pahnih chu ṭhutthlengah chuan an ṭhu a, chutia Tein thingpui a siam chhung chuan Lawma te ṭhenawmpa chuan, 'Ka pi, hei zanin kan lo len chhan chu ka han sawi phawng mai ang a, in fanu hi kan nau Vanlallawma tan kan it em a kan lo leng a ni ber e, a mah Lawma hi in hriat mi ni pawhin ka ring a; engang rilru nge in put ?' a han ti a. Tei nu chuan, 'Pa ber' a awm a, pain han chhang teh se' a ti a. A pasal chuan, 'Keini a kara fanu te in han doh der chu kan va lawm awm ve. Pasal neih hi chu a hun ve tawh chu a ni a, amah-erawhchu, a la a khawp a a intinuh lo khawp a, in chhungah hian a la naupang chhe tal mai mai a, pawn laman enganginnge a va khawsak phei chu kan hre hauh lo va. Vanlallawma hi kan hriat mi tak a ni a, a lo leng ve zauh zauh ṭhin, sakhaw mi, fel tak ni pawhin kan hria asin. Engpawh-nisela, amah Tei kan biak hmasak phawt loh chuan han chhan ngaihna che u ka va hre awm lo ve maw le' a ti a. Taitesena chuan, 'Chuti a nih chuan zanin lamah Tei chu lo be phawt mai u la, naktuk zanah lo kal leh ta ila a rem chang ang em ?' a han ti a. Inneitupa chuan, 'Tunah mai hi chuan ngaihdan kan pawtchat thei lo chu a ni ber a; naktuk zan chuan lo leng leh phawt mai ula a ṭha ang' a ti a. Taite-sena chuan, 'A dik alawm, naktuk zan chuan kan dawn phawt chuan kan lo leng leh ang. Vanlal-lawma mizia sawi pawh ngaiin ka hre lo va, ka hriat ang tlukin ka pi leh ka pu pawhin hriain ka ngai mai a' a ti a. Tei nu chuan, 'Lawma mizia chu kan hre ve khawp a nia, Tei a han duh

chu mak kan ti zawk mah mah a ni. Engpawhnisela, pa ber sawi ang khan naktuk zan chuan in lo la leng leh dawn nia' a ti a. Tichuan thingpui in zawh chuan ṭhut pawh ṭhu muangchang lo vin, palaite chu an haw ta a.

A tuk leh zan chuan Taitesena te ṭhian dun chu an thawk dun leh ta a. Lawma te ṭhenawmpa chuan Tei pa hnenah chuan, 'Ka pu, thu hriat tur kan nei thei tawh ang em?' tiin a han zawt a. Ani chuan, 'Engmah rem lohna a awm lo ve' hlim tak hian a ti a. Taitesena chuan 'Hei cheng zali kan rawn lenpui chu a ni a, engtin emaw chu i ngaih ni? ka pu' a han ti a. Tei pa chuan, 'Keini chi man pangngai chu a tam lo va, cheng zali chu a va tam awm ve maw le?' muang chuar hian a ti a. Taitesena chuan, 'Tihah chuan tun lai chu cheng zali hmeichhiain an man deuh vek tawh alawm, cheng zali a awm tawk viau a ni. A reng reng thuah, Lawma pa tih dan a ni miau mai a, belh emaw paih emaw chi pawh a ni awm lo asin. Cheng zali hian manpui leh ṭhutphah huap se a ṭha mai lawm ni' a ti a. Tei pa pawn chuan 'Ni e, man a tlem vanga in iai a ni lem lo vang chu maw' tiin palaite rawn lenpui zat chu man leh mual atan a pawm ta a. An ioneih hun ni tur te pawh chu an ruat fel diam a, tichuan, palaite chu hlawhtling inti takin hlim takin an haw ta a.

A tukah chuan Lungtiawii Durtlang Damdawi ina naua nei awm pawh chu dam takin a lo chhuak a. A nau chu hmeichhia a ni a, a hmingah chuan Margaret Lalfangzauvi a nu chuan a sa a. Zan lamah chuan Hostel naupang ṭhenkhat te, Lawma

leh Tei te, an ṭhenawm hnai zual te chu nau te enin Taitesena te inah chuan an leng a, nau lawm nan thingpui hlim takin an in a. Tei chu phawk ang reng tak a ni a, nau te chu a zuk en vang vang a, 'A, nau te hian ka u a chhun lo vang tih ka va han hlau e, a pa a chhun hlauh chuan a chhe bawl awm liu liau em mai' nui tlawr tlawr chung hian a ti a. Mi lengho chu an nui dar dar a. Taitesena chuan, 'A nu leh pa te kan hmel a chhe si lo va, atu pawh pawh chhun sela, a zahpui-awm dawn lo reng reng, a la to dawn em hi maw!' a tifiam hlut bawk a. Vanlallawman Pathian hnena lawmthu sawia a ṭawngṭai zawh chuan mi lenghote chu an ṭin darh ta a.

Taitesena chuan inbuatsaih nan ni 30 chhung chawlh a neih chu ni 14 Aizawla hmana a dang chu an khuaa hman a rilruk a. Aizawla a awm chhung chuan khawpui chhehvela kohhran ṭhenkhat, tun hma a zirlaite nena an lo tlawhte chu a tlawh leh hram a. Chung kohhrante chuan an lo lawmin a puala thlahnate an lo siamsak hlawm a. Kohhran te chu Taitesena chuan Krista pasal ṭha rinawm leh huaisen a nih theihna tura Pathian hnena bang lova lo dilsak turin a ngen hlawm a.

Hapta hnih lai a chawlh Aizawla a hman hnu chuan an khaw lama haw a rilruk a. A nupui fanau te pawh Aizawlah hnutchhiah lo vin an khuaah hruai thlak nghal a tum a. Aizawlah chuan thil man a to vin, ei a harsa a, an khuaah chuan khawsak awlsam zawkin aring bawk a; chu lovah chuan a nupui fanau-te rinchhan tur an khuaah chuan an awm bawk a. Chung zawng zawng a ngaihtuah chuan Awii te nufa-

za chu Nitlangailo khuaa an awm ţha berin a hria a. A chawlh a hmang zo ţep chu a ni tawh mai si a, Taitesena te chhungkua chuan an naute inkutsuih nia Aizawla awm chu chak ble mah sela, engemaw rokhawlhna avangin an khaw lamah chuan an haw ta a.

Chuţia Taitesena a rammutna tur lam pan turin a chhuak tak tak dawn ta tih an khaw kohhranten an lo hriat chuan, an thlen ni, tuk leh zanah chuan an chhungkaw tan thlahna inkhawm an buatsaih ta a. Chumi zan chuan inkhawm an ţhahnem nangiang mai. Inkhawmnah chuan an khaw Kohhran Upa minin thlahna leh fuihna thu a sawi a. A sawi zawh chuan-

Khawiah pawh Lal Isua nen chuan awm ila,
He khawvela min hruaina apiangah chuan;
Amah lovin a chuai ang lawmna ber pawh,
Isua nen chuan engmah reng ka hlau lo vang.
Khawiah pawh hlauhna reng ka hre ngai lovang.
Isua nen chuan hlim takin ka kal thei ang.

tih hla an sa a, an sak zawh chuan thu sawi turin Taitesena chu Inkhawm Hruaitu chuan a sawm a.

Taitesena chu a lo ding chhuak a, Kohhran leh Pathian chunga a lawmthu a sawi hmasa phawt a; Berampute leh beramte inlungruala thukhat vuana awm a ţulzia a sawi a. Lalpan a tan rammu turin a ko nia inhriain, a chak emaw chak lo emaw chu Kohna chhang mai tur nia a inhriat thu a sawi bawk a. Pathian Kohhranhote chu ţawngţaisak fo turin a sawm nghal bawk a. A thusawi zawh chuan Fakna hla sain inkhawm chu an ţin ta a.

A tuk zanah chuan Khawtlanghovin Taitesena thlahna an nei leh a. Vantlang inkhawm chu vil-

lage Council Presidentin a kaihruai a. Inserhna an neih zawh chuan President chuan an khawtlang hmasawnna atana Taitesena te nupa ṭangkaizia te, khawtlang tana an inpek ntsatzia te leh Krista Kohhran tana an inpekzia te a tarlan hnu chuan, a nupui, hmeichhe lama an kaihruaitute zinga pakhat chuan, tawi fel takin thu a sawi a. Awii chunga an khaw nuho lawmzia a tarlang bawk a. Chu mi zawh chuan Nitlangailo valupa zinga pakhat chu hun nei ve turin Inkhawm Hruaitu chuan a sawm a. Ani chu a lo ding chhuak a, khawtlang mipui, a bik takin, nula leh tlangval-hovin Taitesena te an ngainatzia leh an uizia a sawi a. Kohhran tana an uiawmzia te pawh a sawi bawk a. A sawi zawh chuan Inkhawm Hruaitu chuan Taitesena chu thu-sawi turin a sawm a. Taitesena chuan an khaw mipui chunga an chhungkua an lawmzia a sawi hmasa phawt a. Kum thum emaw lek chhunga an khawtlang hruaitute inthurualna leh mipuite lung-rualna avanga an khuain hma a sawn natsatzia te sawiin an zaa chungah lawmthu a sawi a. Hma an sawn zelna tura tih tur a la tamzia leh chung chu tipuitling tura an khaw mipuiten lungrual taka ṭan lak a ṭulzia uar takin a sawi bawk a. Khawtlang hmasawnna chu Kristian thawhhona rilru pua thawh chhuah a nih loh erawh chuan hmasawnna chuan rei a daih ngai lo vang tih a sawi bawk a. Ṭhalai-hovin inthlahna hla an sak zawh chuan inkhawm chu an bang ta a.

*

Phai lam pan a lo hun hnai ta hle a, Zoram a chhuahsan hmaa a pa Malsawmthanga ina riah thlak ṭulin a hria a. Tichuan an chhungkua chuan Dung-sei khaw lam pan turin an liam chhuak ta a. Zan

lam chuan a thlen inah chua ţhenawmte an lo leng khawm ţaih a, ţhenkhat chuan Taitesena chu chibai an buka an chhuak leh mai a. Dungsei Kohhran Upa pakhat leh tlangval ţhenkhat te chu haw mai lo vin Taitesena leh a chhungte tan an ţawngţai a. Taitesena chuan lawmthu te a sawi zawh chuan an ţawngţai apianga amah hre reng turin a chah bawk a. Hla pakhat—

Isu, ka hmangaih che, ka ta i ni e,
I hming vangin ka sual zawng ka kal san e,
Ka Tlantu, ka Chhandamtu pawh i ni e,
Hmanah aiin tunah ka hmangaih zawk che.

Ka dam lai chhungin ka hmangaih fo vang che,
Mi dang hnenah pawh i thu ka hril fan ang;
Ka thih dawn hunin he thu hi ka sawi ang,
Hmanah aiin tunah ka hmangaih zawk che.

Van in nuam takah chuan ka lo thlen hunin,
Ropuina leh lawmna eng mawi takah chuan;
Lallukhum khumin he hla hi ka sa ang,
Hmanah aiin tunah ka hmangaih zawk che.

tih hla an sak hnu chuan an ţindarh ta a. Taitesena te chhungkua pawh chuan mut zai an rel ta a, mut phei chu an muhil mai lova, Taitesena leh inneitupa chu khum aţangin an dan pangngai tein an titi dun leh ta a. Taitesena chuan, 'Lalpa rawngbawl tura ka inpek hlima ka phur ang chuan ka phur ta hauh lo mai. Amaherawhchu, rammu turin Pathianin min ko va, chak leh chak loh thu sawi thei niin ka inhre lo a ni. Ka hnung lam leh hma lamah Pathian chuan min hual a ni tih ka ring a, tin he chang hi ka thinlungah a nung reng bawk—Mittui tla chunga tuhte chuan hlim takin an at ang, Ţap chungin buh

chi feh chhuahpui mah sela, A buh phalte kengin hlim takin a lo haw leh ang' a ti a. Thanga pa chuan, 'Pathianin a awmpui zel ang chia, pasal tha hlawhtling, sa kap thei tak i nih ka beisei. A nih leh, Awii te nufaza hi hruai nghal i tum em?' a ti a. Taitesena chuan, 'Tun tum chuan hruai ka tum rih lo; ka zuk thleng thla phawt ang a, kan khawsakna tur ka zuk chin fel hnuah rem a nih ngai chuan ka la rawn hruai ang chu ka ti rilru mai a' a ti a. Thanga pa chuan, 'I ram nutna tur hmuna in khawsak dan tur tih fel hma chuan an tan a hrehawm lutuk mai thei a, i thil tum dan chu kei pawhin tha ka tih zawng tak a ni. Nui te nupa an awm a, keini kan awm bawk a, a dama kan dam phawt zawngin i nupui fanaute chu an ngaihtuahawm bik lo vang' a ti a. A nupui chu a han khuh khar khar a, engmah phei chu a sawi lem lo va. Thanga pa chuan, 'Naktukah lam hlaa zin tur i nih tak kha maw le, kan titi a tui bawk a ka rin ai daihin a lo rei tawh mai, muthilh i tum teh ang' a ti a, tichuan an ngawi dun ta a.

Then 52

A tuk chuan Silchar pan chuan Taitesena chu a chhuak ta a, zan lama a lo men rei deuh vang a niang chu kawng tluanin a ngui bar reng a, a chang phei chuan a han luak dawn uak uak thin a, luak tak tak phei chu a luak lo nain a pum chu a ti deuh nghual a. Silchar a thleng chu vai hotel pakhatah a innghat a, a tuk leh tlai lam raila kal turin chu mi zan chu Silchar-ah chuan a riak a, Synod-in a kalna tur 'reservation of seat' a lo tih fel diam tawh avangin lungmuang takin a awm a. Zing a

han thawh chuan a thlenna hotelah chuan Taitesena chuan Mizo tlangval pahnih, zirlai Shillong lam pan tur chu an lo riak ve reng a ni tih a hria a. Chawhnu lamah chuan Taitesena chu Rail Station lam pan turin a inbuatsaih a. Tlangval pahnihte chuan, 'Ka pu, kan thlah ang che' an ti a. Ani chuan, 'Nangni pawh Shillong lam pan tur in ni lawm ni, ? ka tikhawtlai palh ang che u' a ti a. Anni chuan, 'Zanin pawh Silcharah kan riah leh hmel viau a ni, Senapur kawng a min a, naktuk hian kal theih dawn chauh ni awmin an sawi a, Silchar khaw lum leh thosi kan tuar leh rih dawn a nih awm hi maw' an ti a. Tichuan tlangvalte chuan rickshaw an han ko va, an pathum chuan Rail Station lam chu an pan ta a. Reservation lo tihfel diam tawh a nih avangin rail banga hming tar chu an zawng hmasa phawt a, rail lulam aṭanga chhiara pindan pahnihna 1st. Class Compartment-ah chuan an lut ta a. Rail kalna tur minutes 30 lai a la awm a, tichuan Taitesena chuan, 'Naute u, hei ka bung-rua hi heta chuang ve tur hi min lo vensak turin ka han sawm ang a, restaurant-ah thingpui kan in dawn nia' a ti a. Tichuan a chuanpui tur zinga pakhat chu a thingpui in chhung lo en turin a sawm a. Muang changin an pathum chuan thingpui chu an in ta a. Taitesena chuan, 'naute u, hei Chanchin Ṭha hril la dawng ve lo te zingah rawngbawl turin Pathianin min tir a, nangni ṭhian dun pawh hian College in zawh hun chuan min rawn zawm thei ula Pathian a lawm em em ang. Dik takin Mizoramah chuan Chanchin Ṭha hril kan dawng hle tawh a, kan awia kan nuna kan seng luh duh leh duh loh athu mai a ni. Mizote min hmangaih ang bawk hian hnam dangte pawh Pathian chuan a hmangaih tho va, keini

Chanchin Ṭha dawng tawhte hi, hengho hnam, vai kan tihte zingah hian Pathian hmangaihna thu hril tur kan ni, chu chu kan mawhphurhna a ni' a ti a. Tlangval pakhat zawk chuan, 'Ka pu, i thu han sawi chu ka rilrem zawng tak a ni, kum hnih emaw lai a ni tawh ang, ram danga Chanchin Ṭha hril ka chak em em a. Tuna College thei leh thei lova ka zawm vena hram hram pawh hi dam tea BA pass ve thei ngai te ka nih chuan Pathian thu zirna college-a luha, chutah Lalpan ṭul a tihna lam apianga kal chhuah ka tum vang a ni' a ti a. Pakhat dang chuan engmah a sawi lem lo va. Taitesena chuan, 'Naute u, chutiang rilru chu in ṭhiandun hian han pu ve ve ula a va lawmawm dawn em' a ti a, tlangval thusawitu zawk chu enin, 'Tlangval, i thil tum chu sawhsawn reng reng suh ang che aw' tiin a sawi zawm zel a, Pathian min siam chhan chu amah ṭiha amah anga thianghlima awma, a pawl theih tura nun hi a ni. Sual avanga Pathian lak ata tihhran tawh kan ni a, mahsela, a hmangaihna avang chauh vin a FAPA Isua Kristaah chuan amah nen inremin, a pawl theihin min siam ta. Mi tam tak, amah nena la inrem lo an awm a, chung mite hnena remna thu sawi chu keini ringtute tih tur leh mawhphurhna a ni' a ti a. Tlangval chuan, 'Ka pu, hotelah khan i lo thleng ve tih lo hre hma ila ṭha tur, inkawmna hun rei zawk kan nei thei ang a' a ti a. Taitesena chuan, 'A ni ngawt mai, hun remchang kan neih hunah rei zawk kan la inkawm ang chu. Hei rail kal a hun dawn ta ṭep mai, i kal ang u' a ti a, pawisa a pek zawh chuan a chuanna tur pindan lam chu a pan phei a, a lut fel tih chuan rail chu a kal ta a. Anni ṭhian dun pawh chu an chenna hotel lam pan chuan ricksbaw-in an haw phei ta a.

Taitesena chuanna pindanah chuan hnam dang mi pathum an awm a. Bengali ṭawng a thiam nial nual tawh bawk a, tlangnel takin a ṭhiante chu a kawm thei tawh a. Nakin deuhvah chuan a kalpuite zinga pakhat Dr. Chakravarti an tih chuan Taitesena chu khawia kal tur nge a nih a han zawt a. Ani chuan Calcutta kal tur a ni a, ni thum emaw ni li emaw a cham hnua Hyderabad lam pan a tum thu a hrilh a. Dr Chakravarti chuan, 'Min ngaidam la, engti tura kal nge i nih ?' a han ti a. Ani chuan, 'Puithiam ka ni a, Mizoram Synod-in Hyderabad khuaa Methodist Church hnuaia thawk turin min tir a ni' a ti a. Dr. Chakravarti chuan, 'A nih tak chu, hei ka kianga mi hi Behari Lal a ni a, keini pahnih pawh hi Calcutta thlenga kal tur kan ni, kan kal ho dawn a nih chu' a ti a. Ani chuan, 'Phaiah hian ṭhian hmelhriat nei lo vin ka zin ṭo ṭhin a, hetianga ṭhian zinpui tur ka nei hi vannei ka inti khawp mai' a ti a. Behari Lal chuan, 'Calcuttaa kan dawr thlerah sumdawng hausa tak mai pakhat Bhom Lal a awm a, chhun leh zan ti mai ila sumdawnga buai ṭhin kan nih avangin inkawmna kan nei khat viau va, hman deuh tawhbah khan kan sumdawnna chungchang thuah amah biak ṭulna ka neih avangin ka leng a, chumi ṭum chuan kan titi hlut a, hetia ka han hmuh che hian chumi ṭuma kan ti ti ka hre chhuak thut a' a ti a. Taitesena chuan, 'Eng thu te nge maw in han sawi a, hrilh te pawh min han hrilh ve la maw le ?' a ti a. A ni chuan, 'Vawi khat Hyderabad aṭanga a zin haw chu Mizo tlangval pakhat, sa pan lam deuh nen rail 1st compartment-ah an chuang a, Calcutta an thlen dawn zan takin mi sual pahnihin rawk an tum a, mahsela, a chuanpui Mizo tlangval huaisen avangin engmah mi sualte chuan an ti thei

lo' tiin Bhom Lal chuan min hrilh a' a ti a. Taitesena chuan, 'Vanduai tan chuan zin vei vah hi tawh loh loh tur tawh palh theih a ni tak asin! A, Bhom Lal i tiha chu ka hriat zawng mi tak a ni a, mi hausa fapa, inngaitlawm leh hawihhawm thei tak a ni a' tiin mi sual pahnihte nena an inbeih dan kim chang takin a sawi a, a ṭhiante chuan ngaihthlak nuam an ti hle a. Nakinah chuan Behari Lal chuan, 'Nangmah hi i lo ni maw? Bhom Lal chuan a ngaisang teh che asin' a ti a. Taitesena chuan, 'Ngaihsanna tur engmah a awm lo, ama huaisen avangin kan hlim a ni' a ti a. Dr. Chakravarti chuan, 'Chu zawng eng dang a nih loh chu, in pahnihin in huaisen ve ve a nih chu' a lo ti a. An pali chuan an hlim tlang hle a, restaurant-a kal ngai lo vin chaw ei hunah an chuanna pindanah chuan chaw an rawn pe mai ṭhin a, zunram thiara an chhuah tih mai loh chu an pindan aṭangin an chhuak zen zen meuh lo va. Gauhati station an thlen chuan an za chuan an chhuk dial a, Taitesena, Dr. Chakravarti leh Behari Lal te chu Calcutta lam la pan zel tur an nih avangin tickets leiin an buai nghal a, an ṭhianpa Gauhati khawpuia cheng erawh chu a chenna in lam panin a kal nghal bawk a. An vanneih a siamin chumi ṭum chuan First Class pindana chuang awm chi khualzin an tam lo hlauh va, harsa lo takin an ṭhianza thum chuan 1st. class tickets chu an lei thei a. An pathum chuan pindan khatah an chuang ho leh a. Chhun lamah chuan khualzin ṭhenkhat lam hlaa kal lo turte an lo lut a, darkar hnih khat an chuan hnuah chuan an chhuak leh ṭhin a, zanah erawh chuan anniho pathum chauh lo chu an pindanah chuan tumah dang lut belh an awm ngai lo. Calcutta an ṭhlen dawn chuan an inphihfai a, an

puanthuah an tel a, station thlen ve leha chhuak mai thei turin an inbuatsaih sang sang a.

Howrah Station an thlen ve leh chuan an ṭhianza chuan an chuanna aṭang chuan an chhuk a, Dr. Chakravarti-an hma a hruai a, taxi an la a Taitesena chu a thlenna tur Red Shield Hotel-ah an dah hmasa phawt a, anni Dr. Chakravarti leh Behari Lal chu an in lam panin taxi chuan an kal a.

Then 53

Red Shield Hotel dinning hall-ah chuan khualzin ṭhenkhatte chuan chaw an lo ei nak nak a, ṭhenkhatin thingpui an lo in bawk a. Taitesena chu Hotel enkawltunu, Miss Jones pindanah a lut a, seat ruak a la awm leh awm loh a zawt a. Ani chuan, 'Pindan pakhat chiah a la awl a, tah chuan i awm thei ang' tiin hmehrik a han hmet a. Hotel mi chhawr pakhat chu a lo kal a, chumi hnenah chuan, 'Pindan No. 4-ah heng thawmhnaw hi dah rawh' a ti a, Taitesena chu mi chhawrpa chu zui nghal turin a hrilh bawk a. Tichuan a bungruate a dah fel hnu chuan Taitesena chuan thingpui a in hmasa phawt, chutah a inbual a. Chaw a ei kham fel hnu chuan Miss Jones pindanah chuan Taitesena chu a lut a, 'Ka pi, hei Hyderabad lama kal tur ka ni a, tun laiin rail ticket hmuh a harsa em aw' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Tun lai hian khualzin an ṭhahnem lo viau va, ticket hmuh harsa teh chiamin ka ring lo, engpawhnisela, Station Master ka han be phawt ang e. Eng huna kal nge i duh ang ?' a ti a. Taitesena chuan, 'A remchan theih hun hmasa berah kal ka duh ang' a ti a. Tichuan Miss Jones

chuan phone-in Station Master chu a han bia a. Ani chuan, 'Vawin, naktuk leh naktip atan seat a awm tawh lo va, a tuk leh tlai (nakthai) tlai lam rail atan 1st Class ticket pahnih chu a la awm' tiin a rawn chhang a. Miss Jones chuan, 'Chutiang a nih chuan Hyderabad lama zin tur mi pakhat kan hotelah a awm a, khawngaih takin ticket pakhat chu min lo reserve la, ticket rawn lam turin mi ka rawntir ang e' a ti a. Station Master chuan, 'Aw le, a hma lamin i rawntir dawn nia' a ti a. Tichuan Sap nula chuan, 'Ticket man leh reservation man tur leh tram car chuan man min pe la, hei ka mi chhawr hi va kal nghal vat rawh se' Taitesena hnenah chuan a ti a. Taitesena chuan pawisa chu a pe a, hotel mi chhawrpa chu ticket la tur chuan a chhuak nghal bawk a. Taitesena chuan, 'Hei nasa takin min buaipui a i chungah ka lawm khawp mai. Hei hun ka ngah dawn niin a lang a, naktuk hian Serampore-a va kal leh ka duh a, a tuk lehah ka lo kir leh mai ang a, hotel seat chungchangah hian harsatna te a awm thei ang em ?' a ti a. Ani chuan harsatna awmin ka ring lo, amaherawhchu, hotel dan a awm a chu chu i zawm ṭhain ka ring, riah man erawhchu, nangmah riak chiah lo mah la, dan angin i pek a ngai tho ang' tiin a hrilh a. Taitesena chuan, 'Ka pe tur a lawm' a ti ve mai bawk a. Hotel enkawltunu chuan, Hmanah hmu tawh chein ka inhre tlat mai ?' tun hmain kan hotelah hian i thleng tawh reng em ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Vawi hnih emaw chu in hotelah hian ka thleng tawh a, tuna ka pindan luah kiang pindanah hian ka awm ṭhin' a ti a. Miss Jone chuan, 'Engti turin nge Hyderabad-ah i kal dawn ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Nangmah ang bawkin Missionary ni turin

Mizoram Synod-in min tir a ni. Kum thum ka awm phawt ang a, Lalpain rem a tih chuan kum 3 dang pawh ka awm mai thei' a ti a. Hotel enkawltunu chuan, 'Nupui fanaute i nei em?' tiin a han zawt a. Ani chuan, 'Nei ve e, fa pawh pahnih ka nei a, tun ṭum hi chuan kan fa naupang zawk chu a la sen deuh va, kan awmna tur a boruak a lum bawk si a ka lą rawn hruai rih lo mai a ni. Awmhmun ka benbel hunah ka la han hruai ang chu a ti a. Miss Jone chuan, 'Chu hna ropui tak i thawk dawn a nih chu, ringlo mite hnena Chanchin Ṭha hril tluka hna ropui hi awmin ka hre lo. Pathian engkimtitheia chuan a awmpui ang chia i rawngbawlna pawh mal a sawm ngei ang. India ram thim takah hian Chanchin Ṭha meichher chhit a ṭul em em a, chutianga Chanchin Ṭha eng pe chhuak turin Mizote hi Pathianin a duh che u niin ka ring' a ti a. Chutia an inbiak zawh hnu chuan Taitesena chu a pindanah Pathian pawlin darkar 2 lai a awm a, chu mi hnu chuan a khumah chuan a tlu zal a, a hah bawk a niang a muhil ta bawrh bawrh a. Zan lamah pawh chuan vakchhuak lo vin chaw ei khamah a mu mai a, a lung a leng hle a a mitthlain Awii leh a fate khawhar taka an awm chu a hmu ṭhin a, khua a lum si a thlanin a bual hub hlup mai bawk si a, a hah ang tulh tulh a. A tal a tal a, a tawp a tawpah zawng a muhil ta hram a.

Then 54

A tuk chawhnu lam chuan Taitesena chu Serampore panin a chhuak ta a, rei lo teah a thleng mai a. Bible College campus hnaih bera hotelah a innghat a, thingpui te a in a, a inbual fai te te a,

darkar chanve emaw a han hahchawl a; tichuan an Principal chenna in panin a kal ta a.

Principal te nupa chu pawnah an lo ṭhu thlandai a, an kiangah chuan an fanu te chu phaitual hnim chungah a lo infiam malh malh bawk a. Principal nupui chuan a pasal hnenah chuan, 'Darling, en teh saw Mr. Taitesena ang viauin ka hria' a ti a. Chutih lai chuan Taitesena chuan anmahni chu a rawn pan a. A pasal chuan, 'A nih saw, a lo leng dawn a niang, ti rawh, inchhungah i lut ang' tiin a nupui leh a fa chu a sawm a. An lut fel chiah tih chuan Taitesena pawh chu inchhungah chuan a lut ve nghal a. Annupa chuan chibai an lo buk a. An ṭhut hnu chuan inneitunu chuan an awmpui chu thingpui buatsaih turin a ti a. Principal chuan, 'Mr. Taitesena, dam taka kan inhmuh leh theih avangin ka lawm khawp mai, in haw ta kha kan ngaihtuah nupa khawp mai che u a, i ṭhiannu leh in awmpui lah kha in hawn dawn zan khan mu ṭha thei lo vin kan siam a' a han ti a. Taitesena chuan, 'Naupang an la ni bawk a, mut kham lo awm pawhin an lang lo, tluang takin engmah inlamrel lo vin Silchar kan thleng a kan hlim khawp asin' a ti a. Principal nupui chuan, 'Mr. Taitesena, eng lam kawng nge i zawh tak?' tiin a zawt a. Ani chuan, 'Methodist Church hnuaiah missionary thawk turin Mizoram Synod-in min tir a, hei Hyderabad panin ka lo kal a, ni thum lai Calcutta cham a ṭul avangin inchhungkua rawn hmuh leh che u ka chak a ka lo kal a ni. Naktuk hian ka kir leh ang a, a tuk lehah chuan Hyderabad lam ka pan ang chu ka ti a' a ti a. Inneitunu chuan, 'Khawiah nge tunah hian i innghah?' tiin a han zawt leh a. Ani

chuan, "Saw lai hotel hnai berah sawn" a ti a. 'Hei leh chena kan chhungkua tlawh tura lo kal si, Principal-in hotela i riah a remtiin ka ring lo. Khawngaih takin, i tum sawn mai la, zaninah kan inah i riak ang a, i riahna tur mikhual pindan pawh ka nei a, zanin tlai leh naktuk lam pawh khawi dang maha chaw i ei kan remti lo va, hetah i ei dawn nia' a ti a. Principal pawh chuan, 'Hmun danga i kal kan phal lo a nia' a lo ti bawk a. Taitesena chuan, 'Ka pi leh ka pu te u, in mi sawmna chu lawm takin ka pawm e' a ti a. Inneitunu chuan, 'Mrs. Taitesena a dam em ? nau engzat nge in neih ve tawh ?' a ti a. Taitesena chuan, 'Fa pahnih kan nei ve tawh a, kan khuaah dam tlanga ka rawn kalsan chu a ni a' a ti a. Principal chuan, 'A nih, Mrs. Taitesena te chu i hnenah hruai ve i tum em ?' a han ti a. Ani chuan, Ka rammutna tur hmun ka la hre chiang lo va, awmhmun te ka han bengbel phawt ang a, tichuan ka la han hruai ang chu' tiin ka ngaihtuah deuh va' a ti a. Principal nupui chuan, 'I chhungte i han hruai hunah chuan in kal pahin min rawn tlawh ve dawn nia' a ti a. Ani chuan, 'Pathianin rem a tih chuan rawn tlawh leh che u kan chak khawp ang a ti a. An titi chu thukhawchang dang sawiin an chhunzawm a an hlim tlang hle hlawm a. Chaw ei chu a lo hun ta mai a, tichuan hlim takin chaw chu an kil ho ta a. Chaw ei kham chuan a riahna tur pindanah chuan a lut a, a mut hmain Pathian hnenah lawmthu a sawi a, a taksa leh a thlarau venhim turin a hlan a, a mu ta a. Mutna sawn sawn hi muthilh a harsa bawk a, ani pawh chu a muhil mai lo va, khua lah chu a lum em em mai a, dar 1 velah chuan a muhil ta hram a.

A tuk zingah chuan thingpui a in zawh veleh an Hostel Superintendent inah leng turin a kal a. In a va luh chuan Superintendent chu sitting room-ah a lo ṭhu a, a cherin a ngui hle a. Taitesena a hmuh veleh, chuan a ṭhu chu a tho va chibai a lo buk a. Taitesena chuan, 'Ka pu, i dam ming nange, i hmel a va ngui ve?' a han ti a. Superintendent chuan, 'Thla hlui khan khawsikpuiin ka ni vak mai a, tunah zawng ka dam leh tawh a, amaherawhchu ka la chak lo deuh a ni, ka chak zel tawh ang, ṭhu teh khai' tiin ṭhutthleng a kawhhmuh a. 'Mi ding chu an damtlang hlawm maw?' Taitesena chuan a ti a. Inneitupa chuan, 'Damtlang e, choka lamah kan nu chu a buai lai a ni a, thingpui i in tawh em?' a ti a. Taitesena chuan, 'Ka in zo chiah a, ka lo kal a ni, ka chak tawh lo ve' a ti a. Inneitupa chuan, 'In tawh tih a awm thei dawn em ni? i in ang kei pawh thingpui chu ka in tawh nain, inhmuh mina thingpui te tal in loh chu' a ti a, choka lamah chuan a lut phei a. A lo chhuah leh hnu rei lo teah chuan thingpui leh chhang an pahnihin in leh ei tur an awmpuinuin a rawn chawi chhuak a, dawhkanah chuan a hung a. Tichuan an pahnih chuan thingpui in chungin an titi dun a. Taitesena chu in Serampore College an kal lai a chunga a ṭhut em em ṭhin avangin Superintendent hnenah chuan lawmthu a sawi a. Natna hlauhawm takin na mia sela, Pathianin a ngaina zuiha a tiahlam avangin Pathian chungah lawmthu a sawi bawk a. Andra Pradesh khawii ram enawma Pathian rawngbawl turin a kal dawn a, a ṭawngṭainaa hre reng turin a ngen bawk a. Superintendent chuan tlai lama a ina chaw ei turin Taitesena chu a sawm a, mimsela, Taitesena chu tlai lama Calcutta lama kir lo thei lo a nih

avangin sawmna chu ngai pawimawh hle mah sela, a pawm thei lo va. Chutia an pahniha an titi lai chuan Taitesena chuan a sana a han bih a, dar 9 AM a lo ri țep tawh a, tichuan a țhu chu a ding a, 'Ka kal tawh ang e, hei thlenniate tukțhuan ei a han tawh a, mikhual ka ni si a, an chaw ei huna awm loh zawng a fel lo ye' tiin a chhuak ta a.

Tukțhuan an ei kham chuan Principal chu a Office lamah a kal a, Taitesena pawh chu Calcutta lama kir turin a inbuatsaih a. A chhuah hma chuan Principal țhiannu hnenah chuan 'Thlarau mantu hlawhtling tak ka nih theih nan Pathian hnenah ka pu nen min lo dilsak țhin dawn nia' a ti a, tichuan Motor Station lam panin a kal ta a. Serampore leh Calcutta inkar chu a hla lo va, rei vak lovah Red Shield Hotel chu a thleng phei leh ta a. Zan khat lek pawh Calcutta khaw luma han riah leh chu a hupхurh hle a, amaherawhchu, ngun takin a han ngaihtuah a, a Lalpa thil tuar leh a hrehawm tuar a han buk chuan ani tuar ve chu beitham lutuk niin a hria a, mahni inhre chang lo va, harsatna karah pawh rinawmna zui mai tur a nihzia a thinlungah chuan a chiang uar uar a, tichuan a intipachang a, lungawi a zir leh ta zawk a. Zan lamah pawh chuan muthilh hupхurh viau mah sela, zing thawh hai țhelh khawpin tui takin a mu ta țeuh va.

A tuk chawhnu chuan rail kal hmain station panin taxi-in a tlan phei a. A vanduai a siamin Howrah Bridge luh dawn ațangin traffic jam avangin motor za dawn lai mai chu kal thei lo vin kawng dung zuiin an lo intlar put mai a, chu chuan darkar chanve emaw lai a dang a. Kal hma lo phei se

chuan a chuanna tur Rail a man hman dawn lo hi a ni a. Rail Station a thlen ve leh chuan 1st. Compartment banga khualzin turte hming intar chu a en dan dan a, a tawpah chuan rail compartment hnuhnung ber aṭanga chhiara pathumna bangah chuan a hming chu a lo intar va a, tichuan chu compartment-ah chuan hlim takin a chuang ve ta a. Minute 10 hnu chuan rail chu Hyderabad lam panin kiau ruai ruai chungin a tlan ta a Tun hmaa rail-a a zinna compartment zawng zawng aiin chumi ṭum a chuanna pindan chu nuam zawkin a hria, hmelhriat han biak lum lam tur erawh chu a nei lem lo. Serampore-a a kal hmasak ber ṭuma Mizo ṭhian tumah nei lo va, amah chauhva hnam dang zinga khawhar taka a awm te kha a hre chhuak a. Tuman an be lem lo va, ani lahin mi tumah biak a tum bik lem lo. Rail pindanah a taksa chu awm mah sela, a rilru chu kawlva len chhamah, Nitlangailo khua an inah a riak a, a mitthlain a nupui ṭhut pindana a fate nena hlim taka infiamin a hmu a. Cnutiang ngaihtuahna chu a thinlungah a chen rei chuan Krista hmel hliah thei dawnin a hria a, tichuan Lalpa la kiang turin a dil a. 'Ka kiangah i awm ṭhin a, hmu thei lo che mah ila' hla thu a thinlungah chuan chiang em emin a lo lang ta a. Khawvel lam a thlir apiangin a rilru a buai ṭhin a ni tih hriain Lalpa hnenah a inhlan a, a chhungte pawh chu Pathian venhimna hnuaiah him takin an awm tura ring leh beisei in lungmuang takin a awm thei ta a. Zan 2 emaw hnu chuan dam takin Hyderabad khawpui chu a thleng ta a. Kawng tluana Pathianin a awmpui leh a kaihhruai avangin lawmthu hrilin a ṭawngṭai mawlh mawlh a. A kal chhan leh a thawh tur te hre rengin, hlauhawm leh harsatna karah pawh

Krista pasal ţha huaisen leh rimawm ni zel turin Pathian hnenah ţanpuina a dil reng bawk a.

A rammutna hmun tura mi chengte ţawng leh a hna thawh dan tur zirin Taitesena chu Hyderabad-ah chuan thla ruk a awm phawt a. A zir zawh chuan Deccan Plateau chuan chung CHENCHUS-ho awmna hmunah rammuturin a kal ta a.

Ka nupui,

 Rokhumi

 1979 December 15-a

 khawvel chhuahsan la hriatreng nan

